

Liite 1 Yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään

YVA-selostus, Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuisto, Kuortane ja Seinäjoki

Lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet, EPOELY/997/2022

Koosteesta on poistettu oheismateriaalit, linkit ja henkilötiedot sekä vain viranomaiskäyttöön tarkoitetut tiedot.

Lausunnot

Atria Oyj ja Itikka Osuuskunta

Otsikon tuulivoimapuistohankkeeseen liittyen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoja ja mielipiteitä mm. hankkeessa esitettyjen vaihtoehtoisten sähkösiirtoreittien osalta tuulivoimapuiston kytke-
miseksi sähköverkkoon. Vaihtoehdot on nimetty SVE1, SVE2A, SVE2B ja SVE3.

YVA-selostuksessa siirtoreittivaihtoehtoa SVE2B on kuvattu seuraavasti: ”Sähkösiirtoreittivaihtoehto SVE2B sijoittuu lähes parin kymmenen kilometrin matkalla herkkään ympäristöön, joko valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalle alueelle tai/ja muiden arvokohteiden lähistölle. Asutusta sijoittuu paikoin myös to-
della lähelle avomaisemassa. ”

Arviointiselostuksessa kuvattu sähkösiirtoreitti SVE2B kulkee Atrian tehdasalueen läheisyydestä ohittaen
tehdasalueen niin itä- kuin pohjoispuolelta. Itikka osuuskunta puolestaan omistaa sähkösiirtoreitin SVE2B
läheisyydessä merkittäviä maa-alueita.

Uusimmat tehdasalueen laajennukset, joita Atria on viime vuosina Nurmon ruokatehtaalle rakennuttanut, on
nimenomaan tehty itäpuolelle tehdasaluetta. Nykyisiin tehdasrakennuksiin matka sähkösiirtoreittivaihtoeht-
dolla SVE2B on vähimmillään noin 250 metriä ja reitti kulkisi Atrian nykyisten tehdasrakennusten ja Atrian
käytössä olevan aurinkosähköpuiston ylitse. Toteutuessaan tämä vaihtoehto estäisi tehdasalueen tulevaisuu-
den laajentumisen itä- ja pohjoissuunnissa. Tätä voidaan pitää merkittävänä negatiivisena vaikutuksena ja
rajoittavana tekijänä tehdasalueen laajentumiselle ja edelleen alueen elinkeinotoiminnan kehitykselle.

Atria Oyj ja Itikka osuuskunta esittävät mielipiteenään, että arviointiselostuksen kuvaukseen tulisi lisätä huo-
mio, että reitti SVE2B kulkee Atrian tehdasalueen läheisyydestä ohittaen tehdasalueen niin itä- kuin pohjois-
puolelta. Koska reitti SVE2B estäisi toteutuessaan Atrian tehdasalueen tulevaisuuden laajentumisen kyseisissä
ilmansuunnissa, Atria Oyj:n ja Itikka osuuskunnan näkemyksen mukaan tätä voidaan pitää merkittävänä ne-
gatiivisena vaikutuksena ja rajoittavana tekijänä tehdasalueen laajentumiselle ja edelleen alueen elinkeinotoi-
minnan kehitykselle. Tästä syystä Atria ja Itikka Osuuskunta vastustavat SVE2B siirtoreitin toteutumista.

Cinia Oy

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Kuortaneella
ja Seinäjoella sijaitsevien Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuistojen
YVA-ohjelman suunnittelualueella. Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa
voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Cinian
teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuihin tuulivoimapuisto-
hankkeeseen.

Digita Oy

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuden liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmissa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäivät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa

velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Elenia

Ilmatar Kuortane Oy ja Ilmatar Seinäjoki Oy suunnittelevat tuulivoimapuistoa, joka sijoittuu Kuortaneen kuntaan Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan alueille sekä Seinäjoen kaupungin Palopättäränmäen alueelle. Hankealueelle suunnitellaan enintään 26 tuulivoimalan rakentamista Kuortaneelle ja 16 voimalan rakentamista Seinäjoelle. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 350 metriä. Hankealueen pinta-ala on noin 9 445 hehtaaria. Tuulivoimapuisto sijoittuu pääosin yksityisten maanomistajien maille. Tuulivoimapuistohanke muodostuu hankealueesta ja tarkasteltavasta sähkönsiirrosta. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta vaihtoehtoa, joista jälkimmäisessä on kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa. Hankkeen käyttöön rakennetaan sähköasema hankealueelle. Sähkönsiirron liityntäpisteeksi on suunniteltu Fingrid Oyj:n Seinäjoen sähköasemaa. Toisena sähkönsiirtovaihtoehtona tarkastellaan liityntää Fingrid Oyj:n Alajärvi-Seinäjoki voimajohtoon.

Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuisto sekä suunnitellut voimajohtoreitit sijoittuvat pääosin Elenia Verkko Oyj:n maantieteelliselle vastuualueelle. Elenia Verkko Oyj haluaa pysyä tietoisena tuulivoimahankkeen sekä voimajohtohankkeen etenemisestä. Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahankkeen ja hankkeen sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Hankkeen YVA:ssa tarkasteltavia vaihtoehtoja on muutettu YVA-ohjelman jälkeen siten, että VE1 voimalamäärä on laskettu 53 voimalasta 42:een ja VE2 voimalamäärä 27 voimalasta 25:een. Lisäksi VE2 ei sisällä enää lainkaan suunniteltuja voimalasijainteja Kuortaneen Napalankalliolle, mutta vaihtoehdossa esitetään aiemman yhdeksän sijaan 16 voimalan sijoittamista Seinäjoen Palopättäränmäelle. Näin ollen Seinäjoen Palopättäränmäelle tarkastellaan molemmissa hankevaihtoehdoissa samaa voimalamäärää. Etelä-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan YVA:ssa olisi ollut parempi säilyttää myös Seinäjoen alueen osalta vähintään kaksi erilaista tarkasteluvaihtoehtoa.

Liitto pitää hyvänä, että hankkeessa on laadittu selvitys, jossa on verrattu YVA-menettelyssä esitettyjen voimaloiden (kokonaiskorkeus 350 m) ja matalampien voimaloiden (250 m ja 300 m) vaikutusten eroja.

Etelä-Pohjanmaan liitto on YVA-ohjelmasta ja kaavojen osallistumis- ja arvionitusuunnitelmista antamissaan lausunnoissa kiinnittänyt huomiota hankkeen maakuntakaavan mukaisuuteen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan osalta tulkitaan edelleen voimassa olevaa maakuntakaavaa ja niiltä osin aiemmissa lausunnoissa esiin tuodut asiat pätevä. Hanke ei ole voimassa olevan maakuntakaavan mukainen, mikä on tuotu esiin myös kaavaselostuksessa ja YVA-selostuksessa. Lausunnossa esitellään myöhemmin hankkeen suhdetta valmisteilla olevaan maakuntakaavaan. Etelä-Pohjanmaan voimassa olevan maakuntakaavan merkinnät tuulivoima-alueella ja sähkönsiirtoreiteillä on tuotu kattavasti esiin, ja hankkeen vaikutuksia merkintöjen toteutumiseen on arvioitu.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on edennyt kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitetyn tilanteen jälkeen siten, että kaavaehdotus oli maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaavan kannalta keskeisten viranomaisten ja yhteisöjen lausuttavana 30.11.2023 – 10.1.2024. Kaavaehdotus etenee julkiseen kuulemiseen kevään 2024 aikana. Tavoitteena on, että maakuntavaltuusto hyväksyy uuden Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n vuonna 2024. Voimaan astuessaan se korvaa aiemmat kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

Kaavaluonnos ja YVA-selostus on asetettu nähtäville 7.12. alkaen, eli maakuntakaavaehdotuksen tilanteen päivittäminen siihen olisi ollut aikataulullisesti haastavaa, mutta mahdollista. Tällöin maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkinnässä tapahtuneet merkittävät muutokset olisi voitu ottaa huomioon kaavaselostuksessa ja YVA-selostuksessa myös osallisten kannalta läpinäkyvästi.

YVA-selostuksessa on arvioitu hankkeen tuulivoima-alueen vaikutuksia maakuntakaavaluonnoksen mukaisiin merkintöihin. Etelä-Pohjanmaan liitto yhtyy arviointituloksiin ja tuo esiin, että muiden kuin tuulivoimaloiden alueiden merkintöjen osalta alueen merkinnöissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen välillä. Hietaharjunkankaalle on kaavaehdotuksessa osoitettu uutena merkintänä maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuva alue (Häjyperkiö - Perähaudanmäki), joka voi tukea mahdollisessa tuulivoimahankkeessa kiviaineksen saatavuutta hankkeen lähialueelta. Kouran kylään on osoitettu uusina merkintöinä maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohteet Kouran koululle ja Kuitulan torpalle. Kaavaehdotuksessa ei osoiteta lainkaan aurinkoenergian tuotantoon soveltuvia alueita, joten kaavaluonnoksessa Kurjennevalle osoitettu merkintä on poistettu kaavasta.

Maakunnan liitto tuo esiin hankealueelle sijoittuvan Alavuden varalaskupaikan suojavyöhykkeen ja sille kaavassa annetun suunnittelumääräyksen, ja kehottaa varmistamaan hankkeen hyväksyttävyyden myös mahdollisten voimalasijainneissa, -korkeuksissa ym. tapahtuvien muutosten jälkeen puolustusvoimilta.

Lisäksi maakuntakaavaehdotuksessa annetaan koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä, joista tuulivoimahankkeen kannalta keskeisiä ovat etenkin:

- Sähkönsiirto: Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa on huomioitava vaikutukset kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaiisiin alueisiin sekä virkistys-, luonnonsuojelupaikoille ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Sähkönsiirtoa suunniteltaessa on arvioitava myös mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein.
- Arkeologinen kulttuuriperintö: Alueidenkäytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tarkistaa ja huomioida ajantasainen tieto arkeologisesta kulttuuriperinnöstä Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä sekä arvioida yhteistyössä museoviranomaisten kanssa mahdollisten alueita/kohdetta koskevien selvitysten tai tutkimusten tarve.

Tuulivoimaloiden alueen merkintä

Maakuntakaavaehdotuksessa hankealueelle osoitetaan edelleen tuulivoimaloiden alue (Pauhusaari), mutta kaavaratkaisu on päivittynyt kaavaluonnoksen tilanteesta. Maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu Napalan-kallioiden tuulivoimaloiden alue on poistettu maakuntakaavasta uhanalaiseen lintulajiin ja Kuortaneenjärven valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Lisäksi Pauhusaaren aluetta on rajattu mm. asutukseen kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan tuulivoimaloiden alueille suunnittelumääräys: Tuulivoimaloiden alueiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset vakituiseen ja lomas-asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, pohjavesiin, kansallispuistoihin, luonnon monimuotoisuuteen, elämistöön ja ekologiisiin yhteyksiin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käytävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä huomioida Natura 2000 –verkostoon kuuluviin alueisiin kohdistuvat vaikutukset.

Lisäksi on otettava huomioon tuulivoimatuotannon yhteisvaikutukset ja pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Lisäksi maakuntakaavaehdotuksessa annetaan Kuortaneentien eteläpuolelle sijoittuvalle Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueelle aluekohtainen suunnittelumääräys: Tuulivoimaloiden alueen 14 (Pauhusaari, Seinäjoki ja Kuortane) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todettujen suurten petolintujen reviireihin. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

Maakuntakaavaehdotuksessa on huomioitu uhanalaiseen lintulajiin kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnissa merkittävän törmäysvaikutuksen rajana 0,08 törmäystä/reviiri/vuosi, ja sama raja on ollut käytössä myös hankkeen vaikutusten arvioinnissa. YVA-selostuksen mukaan ko. lintulajiin kohdistuvat vaikutukset ovat vaihtoehdossa VE1 suuria ilman lievennystoimenpiteitä. Vaihtoehdossa VE2 vaikutus uhanalaiseen lintulajiin on kohtalainen, mutta kun huomioidaan reviirille sijoittuvat muut tuulivoimahankkeet ja niistä aiheutuvat yhteisvaikutukset, ovat vaikutukset ilman lievennystoimenpiteitä suuret (yli 0,08). Hankkeen vaihtoehdossa VE2 suunnitellut voimalasijainnit sijoittuvat pääosin maakuntakaavaehdotuksessa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Kuortaneentien pohjoispuolelle sijoittuu neljä suunniteltua voimalaa, jotka ovat maakuntakaavan rajauksen ulkopuolella. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen rajaus ei ulotu näiden suunniteltujen voimaloiden alueelle, koska kaavassa on käytetty etäisyysvyöhykkeitä suhteessa asutukseen ja petolintujen pesiin.

Maakuntakaavaehdotuksesta saaduissa lausunnoissa on tuotu esiin, että maakuntakaavassa tulisi noudattaa uhanalaiseen lintulajiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tiukempaa törmäysriskirajaa (0,05 tai 0,06). Käytettävä riskiraja päätetään maakuntakaavan jatkovalmistelussa. Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueen jatkotarkasteluissa hyödynnetään myös hankkeessa tuotettua tietoa ja myöhemmin hankkeesta saatavaa yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää.

Hankkeen maakuntakaavan mukaisuus tulkittaessa maakuntakaavaehdotusta

Kaavaselostuksessa ja YVA-selostuksessa arvioidaan tuulivoima-alueen suhdetta maakuntakaavaan. Arviointi tehdään suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnokseen. Arvioinnin mukaan hanke ei ole aluerajaukseltaan ristiriidassa maakuntakaavaluonnoksen kanssa, koska suuri osa voimaloista sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle tai sen välittömään läheisyyteen.

Kuten maakunnan liitto toi lausunnossaan aiemmin esiin, kaavaselostuksessa ja YVA-selostuksessa olisi aika-
taulullisesti ollut mahdollista huomioida maakuntakaavaehdotuksen mukainen kaavaratkaisu ja arvioida hanketta suhteessa siihen. YVA:ssa arvioinnin kohteena ollut kaavaluonnos poikkeaa olennaisesti maakuntakaavaehdotuksesta, jossa ei osoiteta lainkaan tuulivoimaloiden aluetta Napalankallioille.

Etelä-Pohjanmaan liitto tuo esiin, että maakuntakaavan valmistelussa ja viranomaisten lausuttavana olleessa maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoimaloiden alueiden seudullisuuden raja on asetettu seitsemään voimalaan. Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen hanke on seudullisuuden rajan ylittävä tuulivoima-alue, joka vaatii toteutuakseen maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkinnän.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintään tukeutuvat hankkeet voivat toteutua maakuntakaavan rajausta laajempina, mikäli hankkeen vaikutusten arvioinnissa pystytään osoittamaan, että hanke ei vaaranna maakuntakaavan muiden merkintöjen tai kaavan tavoitteiden toteutumista.

Hankkeen vaihtoehdossa VE1 suunnitellaan 13 voimalaa Napalankallioiden alueelle, maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen ulkopuolelle. Napalankallioiden alue muodostaa muusta tuulivoimahankkeesta erillisen alueen, mikä ei tukeudu Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueen merkintään. Maakuntakaavassa ei ole osoitettu alueelle tuulivoimaloiden alueen merkintää uhanalaiseen lintulajiin ja valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Myös YVA-selostuksessa tuodaan esiin, että VE1 on ristiriidassa maakuntakaavan suunnittelumääräysten (petolinnut, maisemat) kanssa ja vaihtoehdosta aiheutuu suuria tai osin erittäin suuria vaikutuksia. Etelä-Pohjanmaan liitto yhtyy tähän arviointitulokseen ja toteaa, että hankevaihtoehto VE1 ei ole voimassa olevan eikä valmistella olevan maakuntakaavan mukainen.

YVA:n mukaan hankevaihtoehto VE2 ei muodosta merkittäviä vaikutuksia suurten petolintujen reviireihin, mutta muutos maisemassa on lähialueella paikoin suurehko ja vaikutus tällöin merkittävä tai lähes merkittävä, mutta useimmiten muutos on keskisuuri ja vaikutukset kohtalaiset. VE2:sta aiheutuu YVA:n mukaan myös merkittäviä vaikutuksia ja maiseman osalta syntyy maakuntakaavan kanssa paikoin ristiriitaa. Etelä-Pohjanmaan liitto yhtyy tähän arviointitulokseen.

Hankevaihtoehto VE2:n vaikutukset arvokkaisiin maisema-alueisiin ja merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ovat niin merkittävät, että Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan hankkeen VE2:n mukaisessa jatko-suunnittelua tulee jatkaa pienemmällä voimalamäärällä tai huomattavasti YVA:ssa tarkasteltua matalammilla voimaloilla, ja siten varmistaa, että osayleiskaavat ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Voimaloiden määrässä, korkeudessa ja sijoittelussa tulee huomioida erityisesti maakuntakaavassa osoitettuihin arvokkaisiin maisema-alueisiin ja merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin hallitsevasti vaikuttavat voimat sekä vakituista ja loma-asutusta lähimpänä olevat voimat. Voimat eivät saa olla arvokohteissa hallitsevia elementtejä.

Liitto pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että maakuntakaavan valmistelu on kesken ja muutokset kaavaratkaisuun ovat mahdollisia.

Sähkönsiirto

Etelä-Pohjanmaan liitto pyysi YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa kiinnittämään hankkeen jatko-suunnittelussa erityistä huomiota huomattavan pitkistä sähkönsiirtovaihtoehdoista aiheutuviin vaikutuksiin ja arviointitarpeisiin.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää valitettavana, että hankkeessa ei ole tutkittu lainkaan vaihtoehtona maakaapelointia.

YVA-selostuksessa on esitelty kattavasti sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen varrella sijaitsevat voimassa olevan maakuntakaavan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksen merkinnät.

YVA-selostuksen mukaan hankkeen sähkönsiirtoreitit ovat kokonaisuudessaan vähäisesti (SVE1, SVE2B, SVE3) tai ei lainkaan (SVE2A) ristiriidassa Etelä-Pohjanmaan voimassa olevan maakuntakaavan merkintöjen kanssa. Etelä-Pohjanmaan liitto yhtyy arviointitulokseen. YVA-selostuksessa on arvioitu myös hankkeen voimajohtoreittien suhdetta Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnokseen. Arvioinnin mukaan sähkönsiirtoreitit ovat kokonaisuudessaan vähäisesti ristiriidassa maakuntakaavaluonnoksen merkintöjen kanssa. Maakuntakaavaehdotuksessa merkintöihin on tullut joitain muutoksia suhteessa arvioinnin kohteena olleeseen kaavaluonnokseen, mutta maakunnan liiton mukaan keskeisimmät vaikutusten arvioinnin kohteena olevat merkinnät ovat pysyneet samoina. Pitkien voimajohtoreittien varrelle sijoittuu useita maakuntakaavamerkintöjä,

kuten Kuortaneenjärven valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä Kaulalamminnevan ja Pakosaaren luonnonsuojelualueet. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n suunnittelumääräykset:

- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet: Suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema-alue kokonaisuutena, sen erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus siten, että siihen liittyvät arvot turvataan ja aluetta voidaan kehittää. Avoimen, yhtenäisen peltoalueen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Luonnonsuojelualue: Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Alueella voidaan kuitenkin valtion luonnonsuojeluviranomaisen niin salliessa toteuttaa alueen suojeluarvojen säilyttämiseksi ja palauttamiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä. Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Lisäksi voimajohtovaihtoehdot SVE2A, SVE2B ja SVE3 kulkevat maakuntakaavaehdotuksessa osoitetun luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen läpi. Merkinnän suunnittelumääräyksen mukaan: maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee selvittää ja ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista. Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, kuten maa- ja metsätalous, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppisiä ja edistävät niiden säilymistä. Uuteen johtokäytävään tehtävä sähkönsiirtoreitti pirstoo laajaa yhtenäistä metsäaluetta sekä lajiston että metsätalouden kannalta haitallisesti. YVA-selostuksessa sähkönsiirron luonnon ydinalueita pirstova vaikutus jää vähäiselle huomiolle.

Kaikki YVA:ssa tarkastellut sähkönsiirtoreitit kulkevat osittain samoilla metsä- ja suovyöhykkeillä, joille on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksessa viheryhteystarpeen merkintä. Kaavaluonnoksen suunnittelumääräyksen mukaan: Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheryhteyden säilymiseen tai toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Merkittäväksi viheryhteydeksi tunnistettujen metsä- ja suoketjujen muuttaminen johtokäytäväksi heikentää ekologista yhteyttä tai pahimmillaan katkaisee sen, mikäli kapeat metsä- ja suoketjut jäävät kokonaisuudessaan johtolinjan alle. YVA-selostuksessa sähkönsiirron vaikutukset ekologisiin yhteyksiin jäävät vähäiselle huomiolle.

Etelä-Pohjanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että YVA:n mukaan voimajohtojen vaikutukset maa- ja metsätaloudelle (menetetty maa-ala) on arvioitu kaikissa sähkönsiirron vaihtoehdoissa vähäiseksi. Pitkät sähkönsiirtoreitit ulottuvat useiden maanomistajien kiinteistöille ja vaikuttavat paitsi menetettynä maa-alana, myös maa- ja metsätalouden harjoittamiseen lähialueella.

YVA:n mukaan voimajohtoreitin SVE1 päätepiste sijoittuu Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman VAMA-alueen välittömään läheisyyteen, vaikka karttakuvan perusteella voimajohtoreitti sijoittuu osin valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Etelä-Pohjanmaan liitto ei kannata kilometrimäärältään pisimpiä ja vaikutuksiltaan merkittävimpiä sähkönsiirtovaihtoehtoja SVE1 ja SVE2B johtuen mm. vaikutuksista asutukselle, maisemalle, maa- ja metsätaloudelle ja metsäekosysteemeille.

Maakunnan liitto pitää YVA:ssa tarkastelussa olevista sähkönsiirron vaihtoehdoista parhaana vaihtoehtoa SVE3. Etelä-Pohjanmaan liitto kuitenkin esittää, että sähkönsiirto tulee toteuttaa Kaulalamminnevan ja Pakosaaren luonnonsuojelualueiden itäpuolelta huomioiden, että Kuortaneenjärven valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ei aiheudu haitallisia vaikutuksia. Tällä voidaan varmistaa, että toteuttava sähkönsiirtoreitti ei ole ristiriidassa maakuntakaavan luonnonsuojelualueen merkinnän kanssa. Lisäksi vähennetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle kohdistuvaa elinympäristöjen pirstoutumista.

Lopuksi Etelä-Pohjanmaan liitto tuo esiin, että liitto on kannanotossaan (1.12.2022, <https://epliitto.fi/tiedotteet/kannanotto-sahkon-siirtolinjojenhaittavaikutuksien-vahentamiseksi/>) katsonut, että tuulivoiman johdosta kasvaneen sähkönsiirron oikeudenmukainen toteuttaminen vaatii uusia lainsäädännöllisiä toimenpiteitä. Liitto esittää, että asianomaiset ministeriöt ryhtyvät

1. valmistelemaan lainsäädäntöä ja ohjeistusta niin, että uusien suurjännitelinjojen rakentaminen uusiin maastokäytäviin on viimesijainen toteuttamisvaihtoehto
2. edellyttämään suurjännitevoimalinjojen toteuttamista peltoalueella yksinomaan ns. peltopylvästyypeillä
3. määrittelemään uudelleen maanomistajille maksettavien korvausten perusteita.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Arvioinnissa huomioitavaa

Pelastusviranomaisen lausunto tuulivoimapuistojen rakentamiseen liittyen laaditaan asettaen tavoitteeksi turvallinen rakentaminen, turvallinen käytönaikainen toiminta sekä turvallisuuden huomioiminen tuulivoimaloiden ympäristössä yleisesti. Tavoitteiden saavuttamiseksi sovelletaan etenkin Pelastuslakia (379/2011). Tuulivoimapuistojen rakentaminen edellyttää erityisosaamista ja erityisuunnittelua, eikä tuulivoimaloiden turvalliseen rakentamiseen ole käytettävissä hyvin soveltuvaa ja sitovaa säädöspohjaa.

Turvaetäisyydet

Tuulivoimaloiden aiheuttama riski jääheiteille tulee ottaa huomioon toimittaessa talviolosuhteissa lähellä tuulivoimaloita. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman kohdassa 5.8. käsitellään Liikenneviraston ohjetta turvaetäisyyksistä. Liikenneväylien osalta ohjataan käyttämään vähintään tuulivoimalan kokonaiskorkeuden (torni+lapa) mittaa lisättynä maantien suoja-alueen mittaan (Tuulivoimalaohje, Liikenneviraston ohjeita 8-2021, kappale 2.1). Edellä kuvattu johtaisi nykyaikaisella tuulivoimalaitoksella noin 300 metrin suojaetäisyyteen liikenneväylistä. Kokemuseräisesti tiedetään jääheitteitä päätyneen kauemmaksi kuin voimalaitoksen välittömään läheisyyteen.

YVA selvityksen 5.8 kohdassa viitataan jääheiteen osumisen todennäköisyydestä tehtyyn laskentaan. Todennäköisyydestä annettuihin tietoihin on syytä suhtautua varauksellisesti, ellei laskennan kelpoisuutta ja soveltuvuutta tarkastelun kohdealueelle arvioida. Todennäköisyyteen vaikuttavat lukuisat eri tekijät, kuten esimerkiksi voimalaitoksen mahdollisen seisomisen aikana tapahtuva jään kertyminen ja voimalaitoksen käynnistyminen sekä luonnonolosuhteet tarkasteltavalla alueella. Riskitaso esimerkiksi jäätävässä olosuhteessa pysähtyneenä olleen voimalaitoksen käynnistymiseen liittyen ja käynnistymisen jälkeen poikennee olennaisesti verrattuna tasaisessa käytössä olevaan voimalaitokseen.

Jääheitteiden muodostamat riskit tulee arvioida ja esittää voimalaitosten rakennuslupia käsiteltäessä voimalaitoskohtaisesti tarkastellen ja niiden lähiympäristö huomioiden. Niissä voimalaitoksissa, joissa jääheitteiden todennäköisellä vaara-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä asioidaan tai liikutaan toistuvasti, tulee jääheiteriski poistaa tai sitä pienentää riittävästi tarkoituksenmukaisin toimenpitein onnettomuuden estämiseksi. Suunnittelun kannalta tarkoituksenmukainen jääheiteriskille altis alue voisi olla Liikenneviraston ohjeen esittämä etäisyys, vaikkakaan riittävästä suojaetäisyydestä ei ole yksiselitteistä vakioitua mitta. (Pelastuslaki 379/2011 4 ja 14 §)

Tarkoituksenmukaisina ja riittävinä toimenpiteinä ei kaikkien kaavoituksessa esitettyjen voimalaitosten sijoituspaikkojen osalta voida pitää pelkästään jäävaarasta varoittavia kylttejä. Ihmisellä ei kyltin havaittuaan välttämättä ole kohtuullista mahdollisuutta toimia vaaran välttämiseksi. Esimerkiksi voimalaitos numero 8 sijaitsee vain noin 90 metrin etäisyydellä Kuorasjärventiestä, jota käytetään alueella sijaitsevien lukuisten vapaa-ajanasuntojen liikenteessä. Vapaa-ajanasuntojen vuoksi liikenne tiellä on toistuvaa, jonka vuoksi

jääheiteriskiä tulee alueella pienentää. Myös muita voimalaitoksia sijoittuu talvikäytössä olevien teiden tai Hirvijärvi-Kuortaneenjärvi välillä kulkevan moottorikelkkauran läheisyyteen.

Tapoja riskien pienentämiseksi riskitasosta ja kohteesta riippuen ovat esimerkiksi voimalaitoksen lapojen jäätyksen eristäminen, voimalaitoksen sijoituspaikan valitseminen vähemmän riskiä aiheuttavasta paikasta tai suojattavan kohteen siirtäminen etäämmelle voimalaitoksesta.

Tuulivoimaloiden tulipaloriskin ja mekaanisten heitteiden huomioiminen

Mikäli tuulivoimalaitoksen nasellissa syttyy tulipalo, jota voimalaitokseen asennetut kiinteät turvajärjestelmät eivät kykene sammuttamaan, ei voimalaitoksen paloa ole mahdollista sammuttaa tai palavaa voimalaitosta lähestyä. Ympäröivän maaston ollessa hyvin kuivaa, voi maastopalo levitä olosuhteet huomioiden voimakkaasti. Maastopalon leviämistä on tehokkainta rajoittaa luonnollisin maastoestein.

Syttymisriskin pienentämiseksi voimalaitosten olennaiset sähköiset komponentit tulisi varustaa automaattisin sammutusjärjestelmin. Sammutusjärjestelmien asentaminen perustuu tuulivoimarakentamisessa tyypillisesti viranomaisten antamiin velvoitteisiin, erityisesti vaatimuksiin rakennusluvassa. Pelastusviranomainen esittää, että automaattiset sammutusjärjestelmät edellytetään alueen kaikilta voimalaitoksilta. (Pelastuslaki 379/2011 9 ja 14 §)

Osa tuulivoimalaitoksista on esitetty sijoitettavaksi nykyisin vielä tuotantokäytössä oleville, mutta mahdollisesti käyttöään loppuvaiheen turvetuotantoalueille. Mikäli turvetuotanto jatkuisi tuulivoimalaitoksien rakentamiseen saakka, tulee maastopaloriskin hallitsemiseen kiinnittää erityistä huomiota. Tuulivoimalaitoksen sijoittuminen tuotantokäytössä olevan turvekentän välittömään läheisyyteen nostaa hallitsemattoman maastopalon riskiä jo voimalaitosten rakentamisen aikana. Tuulivoiman ja meneillään olevan turvetuotannon soveltuminen yhteen on turvallisuuden näkökulmasta kyseenalaista. (Pelastuslaki 379/2011 4, 14 ja 22 §)

Mekaanisia heitteitä voimalaitoksen osista voi aiheutua tilanteissa, joissa tuulivoimalaitos ja sen roottorit vaurioituvat. Heitteiden vaara-alue voi olla useita satoja metrejä. Mekaanisen vaurioitumisen todennäköisyys on vähäinen, mutta se on olemassa ja vaurioita on tapahtunut viime vuosien aikana useita. Mekaanisten heitteiden aiheuttamat riskit arvioidaan kuitenkin alue, sen toiminnot ja liikkuva ihmismäärä huomioiden vähäisiksi.

Huomio voimalaitoksen lähialueesta

Selvityksen kuvassa 21 esitetään tyypillistä tuulivoimalan kokoamis- ja pystytysaluetta. Kuvaan ei ole merkitty mittasuhteita, mutta kuvassa esitetään lähiympäristön palautumista metsätalousmaaksi rakentamisen päätyttyä. Pelastusviranomaisen tulkinta Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella on, että syttyneen tulipalon leviämisriskin pienentämiseksi ja ulkoapäin voimalaitokseen leviävän palon estämiseksi tulee tuulivoimaloiden ympäristöstä poistaa palamiskelpoinen maa-aines noin 25 metrin etäisyydeltä. Suoja-alueen avulla on tarkoitus lisäksi pitää voimalaitoksen ympäristö vapaana kasvillisuudesta ja ylläpitää edellytykset turvalliseen poistumiseen vaihtoehtoisia reittejä pitkin. Samalla ennalta ehkäistään myös voimalaitoksen mekaanista vaurioitumista esimerkiksi kaatuvien puiden seurauksena. (Pelastuslaki 379/2011 4, 9, 12 ja 14 §)

Fingrid Oyj

Kiitämme lausuntopyynnöistä. Fingrid vastaa niihin tällä yhdellä yhteisellä lausunnolla. Lausuimme YVA-ohjelma- ja OAS-vaiheesta 6.7.2022. Meillä ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa nähtävillä olevista materiaaleista. Tässä kaava- ja YVA-lausunnossa ei kuitenkaan oteta kantaa sähkötekniisiin asioihin. Niitä edistetään Fingridin ja hankkeesta vastaavan muun yhteistyön kautta. Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.

Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kanta-verkko/maankaytto-jaymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla

risteamalausunnot@fingrid.fi. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Ilmajoen kunta, kunnanhallitus

Ilmajoen kunta painottaa, että voimajohtoreittien suunnittelussa tulee välttää kunnan elinkeinojen kuten maatalouden ja asumisen heikentämistä. Erityisesti Ahonkylän alueella voimajohtoreitti kulkee lähellä nykyistä asumista ja suunnitellun tulevan asumisalueen kautta. Lisäksi Ahonkylän lähistöllä on merkittävää ja monipuolista virkistyskäyttöä.

Ahonkylän alueen asuin- ja virkistyskäyttötarve ulottuu nykyisestä kaava-alueesta itään ja Kyrkösjärvelle asti. Vaikka voimajohtoreitti kulkee n. 700 metrin päässä lähimmästä asemakaava-alueesta, on Ahonkylän osalta vireillä jo kolme kaavoituspäätöstä laajentaa asemakaavoitettua aluetta kohti suunniteltua voimanjohtolinjausta. Pohja suunnittelulle on yleiskaavassa, joskin alueella olevat virkistysalueet saattavat painottaa asumista eri tavalla.

Voimanjohtolinjauksen suunnittelu Ahonkylän ja Kyrköjärven väliselle alueelle vaikeuttaa ja rajoittaa merkittävästi alueen suunnittelua ja maankäyttöä. Alueen virkistys- ja luontoarvojen johdosta Kyrkösjärven alueelle ei ole mielekästä sijoittaa voimajohtolinjauksia.

Ilmajoen kunta korostaa myös aiemmissa kannanotoissa esille tuomiaan asioita, joissa voimajohtojen sijoittelussa peltoalueille tulee käyttää haruksettomia pylväitä, peltoalueiden haittavaikutusten vähentämiseksi. Lisäksi Ilmajoen kunta kehoittaa huomioimaan tuulivoima-alueiden kaavoituksessa riittävän, vähintään kolmen kilometrin suojaetäisyyden vakituiseen asutukseen.

Näistä perusteista johtuen SVE1 vaihtoehto on Ilmajoen kunnan elinvoiman kannalta haasteellinen vaihtoehto, jonka suunnittelua kunta vastustaa.

Kunnan näkemyksen mukaan oleellisia ovat vaihtoehdot, jossa voidaan hyödyntää olemassa olevia reittejä, pienentäen haittavaikutuksia maankäyttöön, virkistystoimintaan ja luontoon.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuiston YVA-arviointiohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Huomiona kuitenkin, että alueelle on suunnitteilla ja on merkittävä määrä tuulivoimaa ja Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuisto tullee aiheuttamaan merkittävää häiriöaikaa säätutkamittauksiin ja vaikuttamaan sitä kautta mahdollisesti alueen sääpalveluihin

Kuortaneen kunta, kunnanhallitus

Kunnanhallitus toteaa Kuortaneen kunnan puolesta lausuntona Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ((Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuisto, Kuortane ja Seinäjoki) seuraavaa:

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on huolellisesti ja eri näkökulmia huomioon ottaen tehty. Kuortaneen kunnalla ei ole arviointiselostukseen huomautettavaa.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Tuulivoimalat muodostavat korkeina rakenteina lentoesteitä. Lentoeste voi olla mikä tahansa maasta koHoava kohde, joka saattaa häiritä lentoliikennettä tai ilmailua palvelevia laitteita. Siitä, missä tapauksissa esteelle tulee hakea lentoestelupaa, on säädetty ilmailulain 158 §:ssä. Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteiden osalta. Aiemmin lentoestelupaa varten hakijan tuli pyytää ensin ilmailuliikennepalvelujen

tarjoajan (Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n) lentoestelausunto. Jatkossa lentoestelupahakemukseen ei tarvitse enää liittää ilmailiikennepalvelujen tarjoajan lausuntoa aiotusta lentoesteestä. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pyytää lausunnot lupahakemuksen saatuaan.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueella esiintyy metsoja, teeriä, pyitä ja riekkoja. Selostuksen mukaan alueelta paikannettiin 4 metson soidinta (selostuksessa arvioitu 2–3 kukon soitimiksi) ja vajaa kymmenkunta teeren soidinpaikkaa. Luke huomauttaa, että soidinkeskuksessa havaitut kukot ovat minimimäärä. Kaikki kukot eivät välttämättä ole olleet kartoitushetkinä soidinkeskuksessa, vaikka ne siellä keskimäärin viihtyvätkin kiivaimpaan soidinaikaan.

Luke näkee puutteena, että soidinpaikkaselvitykset on toteutettu vain yhtenä vuonna. Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle.

Selostuksessa kerrotaan, että soidinpaikat sijoittuvat vähintään n. 400 m etäisyydelle lähimmistä voimalapaikoista. Hankkeella arvioidaan olevan metsäkanalinnuille vähäisiä vaikutuksia. Selostuksessa kerrotaan myös, että pidemmälle ajanjaksolle ajoittuvia tutkimuksia tuulivoimapuistojen vaikutuksista soitimiin ei ole käytettävissä.

Metsäkanalintuihin kohdistuvista vaikutuksista Luke huomauttaa, että törmäysriskin lisäksi metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes ym. 2020).

Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes ym. 2020). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Luke näkee, että n. 400 m etäisyys voimaloiden ja soidinten välissä on olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittämätön. Mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi tulisi esim. tornien rakenteissa käyttää huomioratkaisuja. Lisäksi on syytä ajoittaa rakentamistoimet lisääntymisajan ulkopuolelle. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa paremmin huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealueen lähiympäristössä esiintyy kaikkia neljää suurpetoa ja näitä voi esiintyä myös hankealueella. Hankealue ei sijoitu tunnetuille susireviireille. Selostuksessa kerrotaan, että luontoselvitysten yhteydessä hankealueelta löydettiin karhun jälkiä. Hankealueelta on tiedossa karhujen aiemmin käyttämiä talvipesiä. Hankealueelta on tehty havaintoja muutamista erauspennuista ja osa metsästysseuroista kertoi alueella asustavista karhuyksilöistä, joista tehdään vuosittain riistakamerahavaintoja. Selostuksen mukaan hankealue on karhuille oletettavasti jokseenkin tärkeää elinympäristöä. Lisäksi selostuksessa kerrotaan, että rakentamista ei kohdistu suoraan talvipesien päälle. Karhukantaan kohdistuvat vaikutukset arvioidaan korkeintaan kohtalaisiksi ja muiden suurpetojen osalta kokonaisuudessaan vähäisiksi.

Luke huomauttaa, että karhun tiedetään olevan herkkä häiriöille (esim. Moen ym. 2012, Nelleman ym. 2007). Luke näkee, että tehtyjen selvitysten mukaan hankealueella on merkitystä karhun elinympäristönä ja levähdysalueena. Luke huomauttaa myös, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Luontodirektiivin tulkintaohjeiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tulee suojella myös silloin, kun ne hylätään, mutta on riittävän todennäköistä, että laji palaa näille paikoille. Näin ollen Luke näkee, että hankkeen vaikutuksia alueella eläville karhuille tulisi arvioida parhaan olemassa olevan tiedon mukaan ja tehdyt

johtopäätökset tulee perustella huolellisesti ja perustaa olemassa olevaan kirjallisuuteen ihmishäiriöiden mahdollisista vaikutuksista karhulle.

Hankealueella on talvehtivia hirvilaumoja ja alueella esiintyy metsäpeuraa. Keväällä 2023 tehdyissä haastateluissa kävi ilmi, että Seinäjoen ja Kuortaneen tien varrelta on tehty 15–30 metsäpeuran laumahavaintoja. Lisäksi hankealueen eteläpuolelta on tehty havaintoja n. 5 yksilön laumasta.

Metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset arvioidaan selostuksessa populaatiotasolla vähäisiksi, sillä Suomense-län populaation esiintymisen painopistealueet sijoittuvat talvella useiden kilometrien etäisyydelle tuulivoi-mapuistosta ja kesällä vielä etäämmäs. Luke huomauttaa, että havaintojen perusteella alueella on merkitystä metsäpeuran elinympäristönä.

Tällä hetkellä hirvieläimistä, kuten hirvi ja metsäpeura, ei tuulivoiman vaikutuksiin liittyviä tutkimuksia ole. Mutta esim. metsäpeuran elinoloja vastaavissa olosuhteissa tehdyissä porotutkimuksissa on tuulivoimalla ha-vaittu negatiivinen vaikutus erityisesti porojen lisääntymisaikana (ks. Skarin ym. 2014, Skarin ym. 2016 ja 2018, Skarin ja Alam 2017, Skarin ym. 2021), jolloin rakennusaikaisen ja operatiivisen vaiheen vaikutus saattoi ulottua useiden kilometrien päähän. Tuoreimmassa tutkimuksessa porojen laidunpaine väheni jopa 10 km etäisyydellä tuulivoimasta (Eftestøl 2023).

Selostuksessa todetaan myös, että hirvieläimet palaavat tuulivoima-alueille, mutta tätä ei perustella. Luke näkee, että vaikutusten arvioinneissa tehdyt johtopäätökset perustuvat yksittäisiin havaintoihin ja pohdin-taan. Päättelyketjun aineistoa, menetelmää ja analyysiä ei selostuksessa esitetä. Luke näkee, että hirvieläi-mistä tai muista nisäkkäistä tehdyt johtopäätökset ovat lähinnä laadullista pohdintaa, jolle ei ole esittää riit-täviä perusteita esitettyjen johtopäätösten tueksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt joh-topäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Luke näkee, että vaikutusten arvioinnissa olisi syytä tarkastella olemassa olevaa kirjallisuutta laajemmin. Ni-säkkäiden osalta on vastakkaisiakin tutkimustuloksia, kuin selostuksessa käytetyssä viitteessä. Eläinten on ha-vaittu liikkuvan tuulivoimala-alueilla, mutta käyttävän näitä alueita merkittävästi vähemmän kuin alueita etäämmällä tuulivoimasta. Esimerkiksi Łopucki ym. 2017 havaitsivat, että metsäkauris ja rusakko välttelivät tuulivoimala-alueita ja voimaloiden läheisyyttä. Samaisessa tutkimuksessa kettukin liikkui vähemmän tuuli-voimala-alueilla kuin kontrollialueilla.

Selostuksessa kerrotaan, että suurikokoisten tuulivoimaloiden keskinäinen etäisyys kasvaa, jolloin voimaloi-den väliselle alueelle jää enemmän häiriötöntä tilaa eläinten liikkumiseen. Tässä on syytä huomioida se, että tuulivoimaloiden väliin jäävä alue saattaa olla kokonaisuudessaan häiriöaluetta, mikäli voimaloiden ja tuuli-voima-alueiden väliin jäävä alue ei ole herkkien lajien häiriöetäisyyden osalta riittävä.

Luke näkee puutteena myös sen, että selostuksessa keskitytään eläinlajiston osalta vain lyhytaikaisiin vältte-lyvaikutuksiin, eikä ole referoitu pitkän aikavälin vaikutuksia. Tutkimustietoa teollisesta rakentamisesta on olemassa ja koska tuulivoimaa rakennetaan pitkällä tähtäimellä, vuosikymmeniksi, tulee vaikutukset huomi-oida myös pitkällä tähtäimellä.

Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tär-keää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoi-man vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mit-takaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. karhu, metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Luke näkee, että yhteisvaikutusten tarkastelu on se-lostuksessa riittämätön.

Ehdotus seurantaohjelmaksi on direktiivilajien osalta suppea. Selostuksessa kerrotaan, että hankkeessa seurataan vaikutuksia linnustolle. Luke huomauttaa, että seuranta tulisi tehdä direktiivilajiston mm. karhun ja metsäkanalintujen osalta.

Lausunnon tiivistelmä

Hankealueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetoa ja metsäpeuraa. Tehtyjen selvitysten mukaan hankealueella on merkitystä karhun elinympäristönä ja alueelta on paikannettu talvehtimispesiä. Metsäpeuran elinoloja vastaavissa olosuhteissa tehdyissä porotutkimuksissa on tuulivoimalla havaittu negatiivinen vaikutus erityisesti porojen lisääntymisaikana, jolloin rakennusaikaisen ja operatiivisen vaiheen vaikutus saattoi ulottua useiden kilometrien päähän. Metsäkanalintujen osalta tuulivoimaloiden vaikutus ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Luke näkee, että n. 400 m etäisyys voimaloiden ja soidinten välissä on olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittämätön. Selostuksessa hankkeen vaikutukset riistaeläimille arvioidaan pääasiassa vähäisiksi. Lisäksi arvioidaan lajien sopeutuvan tuulivoimaan rakennusvaiheen jälkeen. Luke näkee, että selostuksessa ei esitetä riittäviä perusteita tehtyjen johtopäätösten tueksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaa kuitenkin poiketa tästä selostuksessa annetusta arviosta, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Metsähallitus

Metsähallituksen hallinnoimat alueet suunnitellun tuulivoimapuiston ja eri sähkönsiirtovaihtoehtojen läheisyydessä sijoittuvat pääasiassa hankealueen läheisyydessä oleville Natura-alueille ja niiden ympäristöön mutta myös mm. Kaulalamminnevan SSTE-kohteelle. Tuulivoimahankkeen lähelle sijoittuu kaksi Natura-alueita: Peränevanholma (FI800087, SAC) lähimmillään noin 200 m ja Larvanneva (FI800027, SAC/SPA) noin 1 km etäisyydellä hankealueesta. Lisäksi sähkönsiirtovaihtoehto VE2 kulkee Paukannevan Natura-alueen (FI800035, SAC) lävitse. Metsähallituksen kiinteistöistä Peränevanholman metsäalue on perustettu vanhojen metsien suojelualueeksi asetuksella VnA 1115/1993. Muita Metsähallituksen kiinteistöjä ei ole vielä perustettu luonnonsuojelualueiksi, koska maakunnallista säädösvalmistelua luonnonsuojelualueiden perustamiseksi valtion maa-alueille ei ole Etelä-Pohjanmaan osalta vielä tehty. Säädösvalmistelun toteutumisen ajankohta ei ole tiedossa.

Metsähallitus ei pidä hankevaihtoehtoa VE 1 toteuttamiskelpoisena tuulivoimaloista uhanalaisiin petolintuihin kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Vaihtoehdon VE 1 suuret vaikutukset uhanalaisiin petolintuihin on tuotu esiin myös YVA-selostuksessa. Metsähallitus toteaa lisäksi, että useat hankealueelle sijoittuvista tai hankkeessa tehtyjen luontoselvitysten perusteella arvokkaista luontokohteista (mm. Kaulalamminnevan, Rimminnevan ja Tausnevan SSTE-kohteet) sijoittuvat vaihtoehdossa VE 1 suunniteltujen tuulivoimaloiden ympäristöön. Vaikka edellä mainituille alueille ei hankkeessa ohjata rakentamista, tulee hanke toteutuessaan lisäämään ihmistoimintaa niiden läheisyydessä ja sillä voi olla välillisiä vaikutuksia esimerkiksi alueiden linnustoon. Metsähallitus katsoo, että hankealueen pienentäminen pohjois- ja koillisosasta pienentää siten myös hankkeen muita potentiaalisia luontovaikutuksia.

Vaikka hankevaihtoehdon VE 2 vaikutukset voidaan arvioida uhanalaisten petolintujen osalta vaihtoehtoa VE 1 pienemmiksi, Metsähallitus katsoo, että hankkeen törmäysriskit voivat myös tässä vaihtoehdossa nousta merkittäviksi. Tuulivoimaloiden sijoittelusuunnitelmaa ja vaikutusten arviointia tulee hankkeen jatkosuunnittelussa myös vaihtoehdon VE 2 osalta tarkentaa. Metsähallitus lausuu tuulivoimapuiston ja sen sähkönsiirron vaikutuksista petolintuihin erillisessä (liite toimitetaan vain viranomaiskäyttöön).

Sähkösiirron vaihtoehtoista Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita sijoittuu sähkösiirtovaihtoehdon SVE2B alueelle Paukanevan Natura-alueella sekä johtolinjauksen yksityiskohtaisesta linjauksesta riippuen mahdollisesti pieneltä osin Tiisjärven pohjoispuolella (kiinteistö 408-405-3-45). Metsähallitus lausuu sähkösiirron vaikutuksista Paukanevan Natura-alueeseen hankkeen Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa. Metsähallitus viittaa tässä yhteydessä myös Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteisiin (Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja B 272), joiden mukaan uusien linjojen rakentamista tulee välttää luonnonsuojelualueiksi myöhemmin perustettavilla kohteilla. Valtion hallinnassa olevat alueet Paukanevan Natura-alueella ovat julkisten hallintopalveluiden taseessa ja ne tullaan perustamaan lakisääteiseksi luonnonsuojelualueeksi.

YVA-selostuksessa tuodaan asianmukaisesti esiin esitetyn hankkeen suhde Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan. Aluetta ei Etelä-Pohjanmaan nykyisessä maakuntakaavassa ole esitetty tuulivoimaloiden alueena. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa 2050 tuulivoimaa esitetään kehitettäväksi alueella. Tuulivoimatuotantoon sovelias alue on kaavaehdotuksessa kuitenkin rajattu seututien 697 eteläpuolelle. Metsähallitus katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee osaltaan huomioida maakuntakaavan eteneminen sekä sen tueksi laaditut selvitykset mm. petolintuihin liittyen.

Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti

Puolustusvoimat toteaa, että YVA-selostuksessa on käsitelty hankkeen vaikutuksia Puolustusvoimien tutkien ja valvontajärjestelmien toimintaan. Edellä mainittuja vaikutuksia arvioidaan Pääesikunnan lausunnon perusteella.

Puolustusvoimat kuitenkin huomauttaa, että Pääesikunnan hyväksyttävyyslausunnon perusteella arvioidaan vain tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan. YVA-hankkeen laajuudesta poiketen Pääesikunnan hyväksyttävyyslausunnossa ei oteta kantaa sähkösiirron vaikutuksiin. YVA-ohjelmavaiheen jälkeen hankkeen sähkösiirron reittivaihtoehtoihin on tehty muutoksia, joiden vuoksi Puolustusvoimat katsoo, että hankkeen YVA-menettelyssä tulisi käsitellä myös sähkösiirron vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan.

YVA-selostuksen luvun 7.7 mukaan sähkösiirtoreitti SVE1 sijoittuu Puolustusvoimien alueen läheisyyteen. Puolustusvoimat kuitenkin tarkentaa, että YVA-selostuksen kuvan 14.3 perusteella sähkösiirtovaihtoehto SVE1 kulkisi Ilmajoen kunnan alueella Puolustusvoimien käytössä olevan alueen läpi noin 700-800 metrin matkalta.

Voimalinjan tai johtoaukean sijoittaminen Puolustusvoimien alueille rajoittaisi Puolustusvoimien toiminta- ja kehittämismahdollisuuksia. Puolustusvoimat toteaa näkemyksensä, ettei sähkösiirtovaihto SVE1 ole toteutuskelpoinen niiltä osin kuin johtoaukea tai voimalinja sijoittuu Puolustusvoimien käytössä oleville alueille.

YVA-selostuksen osioon Ilmailuturvallisuus, viestintäyhteydet ja tutkat viitaten Puolustusvoimat huomauttaa, että Puolustusvoimat ei ole teettänyt hankkeesta tutkaselvitystä VTT:llä. Mikäli Puolustusvoimat (Pääesikunta) on lausunnossaan hankkeen hyväksyttävyydestä arvioinut tarkemman tutkaselvityksen olevan tarpeellinen, tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja.

Seinäjoen kaupunki, kaupunginhallitus

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on hankkeesta vastaavan esitys Kuortaneen kuntaan Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan alueille sekä Seinäjoen kaupungin Palopättäränmäen alueelle suunnitellun tuulivoimapuiston todennäköisistä ympäristövaikutuksista. Hankealueelle suunnitellaan enintään 26 tuulivoimalan rakentamista Kuortaneelle ja 16 voimalan rakentamista Seinäjoelle. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 350 metriä.

YVA-arviointiselostuksessa kuvataan laajasti hankealueen lähtökohtia ja hankkeen ympäristövaikutuksia mm. maankäyttöön, liikenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luonnonympäristöön ja ihmisten elinolosuhteisiin. Vaikutuksia on arvioitu useassa erilliselityksessä tuulivoimaloiden maisema-, melu- ja välkevaikutuksista sekä niiden vaikutuksista kasvistoon ja eläimistöön.

Seinäjoen kaupunki antoi YVA-ohjelmavaiheessa lausunnon kesäkuussa 2022. Siinä yhteydessä kaupunki toi esiin huolen tuulivoimaloiden enimmäiskorkeudesta 350 m ja sen vaikutuksista maisemaan, meluun ja välkkeeseen. Esiitetty voimalaitoksen korkeus 350 metriä on noin 100 metriä korkeampi kuin käytössä olevat voimalat. Kaupungin lausunnon mukaisesti arviointimenettelyyn on tuotettu havainnekuvia ja arvioita matalammista 250 ja 300 metrin korkuisista voimaloista ja niiden vaikutuksista, mitä kaupunki pitää hyvänä.

Valtioneuvoston asetuksessa (1107/2015) on määritelty tuulivoimaloille ohjearvot päivä- ja yöajan keskiääni-
tasojen maksimiarvoille. Ohjearvot ovat sekä pysyvälle asutukselle että loma-asutukselle päivällä (klo 7-22) 45 dB ja yöllä (klo 22-7) 40 dB. **Melumallinnuksen mukaisesti tuulivoimapuistoa lähimpien asuin-** ja lomarakennusten pihapiirissä melutasot jäävät alle 40 dB(A). Mallinnusten perusteella melutasot ovat lähestulkoon samat myös matalammilla voimalaitosten korkeuksilla.

Voimaloiden välkkeestä ja varjostuksesta ei ole olemassa virallisia suosituksia. Useissa maissa hyväksyttävän välkevaikutuksen suositeltuina raja-arvoina käytetään kahdeksan tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä. Varjostusmallinnuksen perusteella suositukset eivät ylity. Mallinnusten perusteella 250 metriä korkean voimalaitoksen välkevaikutusalue on hieman suppeampi kuin 350 metrisen voimalaitoksen.

Vaikka melun ja välkkeen arvioinneista voidaan todeta, ettei niiden osalta synny merkittävää eroa matalampien voimaloiden eduksi, on maisemavaikutukset huomattavia 350 metrisillä voimaloilla, varsinkin avoimilla alueilla. Toisaalta arvioinnissa todetaan, että mikäli tarkastelukohteesta voimalan suuntaan on yli 20 metristä puustoa ja avoin alue ei ylitä 57 metriä, ei kilometrin etäisyydellä oleva voimalaitos näy kohteeseen.

Seinäjoen kaupungin näkemyksen mukaan 350 metrin korkuiset voimalat ovat tässä tilanteessa ylimitoitettuja ja kaupungin näkemyksen mukaan jatkosuunnitteluun tulee edetä 300 metrisillä tai sen alle olevilla voimalakorkeuksilla. Näkemystä puoltaa myös hanketoimijan arvio, että mahdollinen alueen rakentaminen voisi alkaa jo vuonna 2026. Tällä hetkellä ei valmisteta 300 tai 350 metrin korkuisia voimalaitoksia. Viime aikoina julkisuudessa on ollut myös esityksiä siitä, että voimalaitoksen tehoa voidaan kasvattaa aerodynaamisia ominaisuuksia parantamalla. Tällä perusteella voimalaitoksen korkeutta ei tarvitsisi välttämättä kasvattaa saadakseen tehon lisäystä.

Voimaloiden maisemavaikutuksiin liittyen havainnekuvia ei ollut tuotettu matalimmilla voimalaitoskorkeuksilla Hirvijärven ja Varpulan tekojärvien suuntaan. **Kaupunki pitää jatkosuunnittelua ajatellen tärkeänä, että maisemakuvaa arvioidaan myös matalimmilla voimalaitoskorkeuksilla, kun huomioidaan järvien suuntaan kohdistuvat yhteisvaikutukset Isovuoren ja Lamminnevan tuulivoimapuistoista.**

Tuulivoimapuiston kaavoituksen käynnistämisen yhteydessä, YVA-ohjelmavaiheessa ja nyt YVA-selostusvaiheessa on hanke herättänyt lähialueen asukkaiden sekä Kuorasjärven ja Hirvijärvi-Varpulan tekojärven vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa vastustusta. **Seinäjoen kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että jatkosuunnittelussa voimaloiden korkeuden lisäksi arvioidaisiin uudelleen voimaloiden sijoittelua huomioiden lähin pysyvä ja vapaa-ajan asutus. Voimalaitosten etäisyyttä tulisi kasvattaa lähimpään pysyvään ja vapaa-ajan asutukseen nähden joko vähentämällä voimalaitosten määrää tai mikäli mahdollista sijoittamalla voimalaitos kauemmaksi.**

Sähkönsiirron osalta tarkastellaan neljää vaihtoehtoa (Sve1, Sve2a, Sve2b ja Sve3). Hankkeen käyttöön rakennetaan sähköasema hankealueelle. Sähkönsiirron liityntäpisteeksi on alustavasti suunniteltu Fingrid Oyj:n

Seinäjoen sähköasemaa Sve1 ja Sve2 vaihtoehdoissa ja Sve3 vaihtoehdossa toteutuisi uusi sähköasema Alajärven suuntaan voimajohdon varrelle.

Seinäjoen kaupunki piti sähkönsiirron osalta Sve1 vaihtoehtoa ongelmallisena jo arviointiohjelmavaiheessa ja pitää sitä edelleen ongelmallisena. Reitti kulkee Viitalan ja Kouran kyläalueiden, Eteläisen Seinäjoen osayleiskaavassa varattujen asunto- ja teollisuusalueiden sekä Kyrkösjärven merkittävän virkistysalueen läpi. Lisäksi reitti avaa uutta koskematonta luontoaluetta. Seinäjoki pitää myös ongelmallisena Sve2b vaihtoehtoa, jossa uusi voimajohto toteutuisi Alajärvi-Seinäjoki sekä Seinäjoki-Lapua voimajohtojen viereen, mikä lisäisi haittavaikutuksia maatalouden harjoittamiseen, varsinkin peltoviljelyyn. Lisäksi Sve2b kulkee Paukanevan Natura-alueen läpi, mikä saattaa heikentää alueen luonnonympäristöä ja virkistyskäyttöä. Sve2b kulkee Atrian teollisuusalueen läpi, mikä tulisi haittaamaan nykyistä Atrian toimintaa ja sen laajentumista. Mikäli Sve2b etenee toteutusvaiheeseen, tulee sille etsiä korvaava reitti Atrian teollisuusalueen ohi sekä tutkia mahdollisuudet Paukanevan kiertoa ja tutkia mahdolliset toimenpiteet, joilla vähennetään haittavaikutuksia peltoviljelyyn.

Sähkönsiirron osalta parhaimpina vaihtoehtoina kaupunki pitää Sve2a:ta tai Sve3:a. Vaihtoehdossa Sve2a:n sähkönsiirto yhteys on lyhin ja liityntäpiste on nykyiseen Alajärvi - Seinäjoki voimajohtoon. Tähän ratkaisuun vaikuttanee hankealueen koko ja voimaloiden tuottama sähkön määrä. Vaihtoehdossa Sve3:ssa toteutuisi uusi sähköasema Alajärven suuntaan voimajohdon varrelle. Tämä olisi kaupungin näkemyksen mukaisesti suositeltava vaihtoehto, kun otetaan huomioon, että usealle Seinäjoen länsipuolisille tuulivoimahankkeille sähkön liityntäpisteinä on Seinäjoen sähköasema.

Seinäjoen kaupunkiympäristölautakunta on päättänyt 8.11.2023 rajata Kurjennevalle perustettavan lintukosteikon alue pois Ilmatar Seinäjoki Oy:n kanssa solmittavasta vuokrasopimusalueesta, mikä tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Täten Kurjennevan pohjoisosissa oleva tuulivoimala numero 14 toteuttaminen ei ole mahdollista. Tuulivoimalan poistaminen parantaa myös arvioinnissa huomiotta jääneiden kahden vapaa-ajan asunnon tilannetta Varpulan tekojärven eteläpäässä. Tuulivoimalan numero 14 etäisyys vapaa-ajan asuntoihin on vähän yli kilometri. Viereisen tuulivoimalan numero 13 etäisyys on vapaa-ajan asuntoihin noin 2 kilometriä.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa alueelle ei ole osoitettu tuulivoimarakentamiseen alueita. Viranomaislausunnolla olleessa maakuntakaavaehdotuksessa alueelle on osoitettu tuulivoima-alue, joka on osoitettu kokonaisuudessa Kuortaneentien eteläpuolelle. Tuulivoimapuiston hankealue noudattelee pääosin maakuntakaavaehdotuksessa osoitettua aluetta. **Jatkosuunnittelussa on hyvä arvioida, miltä osin ja kuinka paljon** on mahdollista poiketa maakuntakaavan mukaisesta alueesta.

Tuulivoimalahankkeella on merkittäviä aluetaloudellisia hyötyjä. Hankkeen tavoitteena on edistää hiilineutraaliuden saavuttamista mahdollistamalla tuulivoimalla tuotetun uusiutuvan energian tuotannon lisäämisen Suomessa. Paikallinen uusiutuvan energian sähköntuotanto lisää myös mahdollisuuksia sitä käyttävän teollisuuden sijoittumiseen alueelle.

Vaikka aiempien oikeustapausten perusteella maisemallista haittaa ei voida pitää kohtuuttomana, näkee Seinäjoen kaupunki, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulisi pyrkiä vähentämään mahdollisesti koettuja haittoja hankkeen osalta.

Seinäjoen kaupunki, Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto

Eri hankevaihtoehtojen mukaan alueelle suunnitellaan joko 25 tai 42 tuulivoimalan rakentamista. Lähin vakituinen ja loma-asutus sijaitsee Seinäjoella Kouran kylässä ja Kuorasjärven pohjoispäässä sekä Kuortaneella Ruismäen kylässä ja Kuortaneenjärven länsirannalla. Hankevaihtoehtojen välillä ei ole eroa Seinäjoen alueelle

suunniteltujen voimaloiden määrässä tai sijainnissa. Vaihtoehdossa VE2 (25 voimalaa) Kuortaneenjärven län-sirannan asutusta ja Ruismäen kylää lähinnä olevat voimalat on jätetty pois.

Vakituksia asuinrakennuksia alle 2 kilometrin etäisyydellä voimaloista on kummassakin hankevaihtoehdossa 4 ja vapaa-ajan asuntoja hankevaihtoehdosta riippuen 7/11. Alle 5 kilometrin etäisyydellä vakituksia asuinra-kennuksia on hankevaihtoehdosta riippuen 432/602 ja vapaa-ajan asuntoja 367/584. Etäisyys voimaloista lähimpään asuinrakennukseen on Kuortaneen puolella noin 2,1 kilometriä ja lähimpään lomarakennukseen noin 2,0 kilometriä. Seinäjoen puolella etäisyys voimaloista lähimpään asuinrakennukseen on noin 1,5 kilo-metriä ja lähimpään lomarakennukseen noin 1,6 kilometriä.

Tuulivoimaloiden sijoittamisessa ympäristöterveysviranomaisen kiinnittää huomiota erityisesti Kuorasjärven pohjoispään alueeseen, jossa on varsin runsaasti vapaa-ajan asutusta. Tuulivoima-alue sijoittuu alueen luoteis-, pohjois- ja koillispuolelle ja alle 4 kilometrin säteellä alueesta on kymmenkunta voimalaa. Alueelle koh-distuu mahdollista koettua meluhaittaa siis usealta suunnalta, jopa lähes 180 asteen sektorilla. Tämä vaikuttaa altisteen keston, koska meluhaittaa saatetaan kokea hyvin monesta suunnasta puhaltavalla tuulella. Suuri osa alueen vapaa-ajan asutuksesta on vanhempaa, vakituista asutusta huonommin äänieristettyä rakennus-kantaa, mikä saattaa olla riskitekijä koetun sisämeluhaitan suhteen. Aamu- tai ilta-aikaan luoteen tai koillisen suunnasta tuleva välkehaitta on sitä todennäköisempi, mitä korkeampia voimaloita rakennetaan. Ääni- ja var-jostus/välkevaikutusten yhtäaikainen ilmeneminen samalla alueella voivat korostaa ihmisten kokemia yksit-täisen tekijän kielteisiä vaikutuksia.

Muilla tuulivoima-alueen reunamilla asutusta on myös jonkin verran 4 kilometrin säteellä, mutta näillä alueilla voimalat sijoittuvat kapeammalle sektorille, joten meluhaitalle altistuminen lienee ajallisesti vähäisempää.

Edellä mainittujen seikkojen johdosta ympäristöterveysviranomaisen lausuu kantanaan, että Palopättärän-mäen alueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden määrää tulisi rajoittaa siten, että terveyshaittaa aiheuttava me-luhaitan riskiä ei syntyisi erityisesti Kuorasjärven pohjoispään alueelle.

Seinäjoen kaupunki, ympäristönsuojeluviranomainen

Palopättäränmäen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen suurin heikkous Seinäjoen kannalta on todellisten vaihtoehtojen puute. Seinäjoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen lausui jo ohjelmavaiheessa, että ympäristövaikutuksia tulisi arvioida omana vaihtoehtonaan myös nykyisin rakennettavien voimalakoko-jen osalta ja sitä kautta saada vertailua.

Seinäjoen näkökulmasta YVA-ohjelmavaiheesta selostusvaiheeseen muuttuneet tuulivoimaloiden sijainnit ovat heikennys. YVA-selostuksen VE1 ja VE2 ovat Seinäjoen puolella samanlaiset. Vaikka hanke on koko-naisuus Seinäjoen ja Kuortaneen rajalla, katsoo Seinäjoen ympäristönsuojeluviranomainen vain Seinäjoen alueelle kohdistuvia vaikutuksia. Toki erityisesti maisemavaikutukset ulottuvat myös Kuortaneen puolelta ja ne vaikuttavat kokonaisuuteen. Seinäjoen osalta selostuksen VE2 ei tarjoa ratkaisuksi vähemmän ympäristö-vaikutuksia kuin VE1, koska vaihtoehdoissa ei ole mitään eroa. Tämä ei voi olla ympäristövaikutusten arvioin-nin tarkoitus. Hankkeessa vaikuttaa olevan painetta saada riittävä määrä voimaloita hankealueelle, kun Kuor-taneen puolella petolintuselvitykset vähentävät voimalapaikkoja merkittävästi. Se ei voi tapahtua kuitenkaan Seinäjoen näkökulmasta niin, että Seinäjoella ei ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi erilaisia vaihtoehtoja.

Näkemäanalyysin osalta on todettava, että voimalat ulottuvat katsomissuunnasta riippumatta maisemassa erittäin leveälle alueelle. Ne hallitsevat koko taivaanrantaa ja maisemavaikutus on erittäin merkittävä. Pelto-aukeiden ja järvien takaa ne näkyvät erittäin kauas ja hallitsevat maisemaa. Erämaahenkisten tekojärvien osalta maisema muuttuu merkittävästi. Seinäjoella on erittäin vähän loma-asumiseen käytettäviä alueita ja sekä Kuorasjärvi että Hirvijärvi ja Varpulan allas ovat merkittäviä mökkeily ja muun vapaa-ajan viettoalueita. Tuulivoimalat vaarantavat myös Hirvijärven ja Varpulan erämaajärvien statusta.

Näkemävaihtoehdot eri korkeisten voimaloiden osalta osoittivat, että 250 m voimalat, jotka eivät olleet hankevaihtoehtoina YVA tarkastelussa kaupungin lausunnoista huolimatta, näkyivät ja hallitsivat maisemassa huomattavasti vähemmän. Maisema ei kestä näin suurta määrää lähelle tulevia 350 metriin ulottuvia voimaloita.

Seinäjoen puolella suunnittelualueella ja sen läheisyydessä herkimvät häiriintyvät alueet ovat Kurjennevilla lintujen lisääntymiskosteikot ja niiden yhteys Hirvijärvelle sekä Kouran asutus ja Kuorasjärven loma-asutus. YVA-selostuksessa lähimmät voimalat ovat lähempänä asutusta ja peittävät aiempaa laajemmin Kurjennevan aluetta YVA-ohjelmaan verrattuna. Selostusvaiheessa osan voimaloiden etäisyys lähimpään loma-asutukseen on lyhentynyt ohjelmavaiheesta. Niin vakituinen asutus kuin loma-asutuskin ovat vastustaneet hanketta aktiivisesti. Seinäjoen ympäristönsuojeluviranomainen on saanut yhteydenottoja, että YVA-ohjelma- ja selostusvaiheen eri kuulemiset eivät ole menneet kaikille perille. Asia ei ole myöskään korjaantunut kaikkien osalta, vaikka näin YVA-selostuksen esittelytilaisuudessa väitettiin.

Melumallinnuksessa todetaan, että keskiäänitasot jäävät kaikissa asuin- ja lomarakennuksissa alle 40 dB. Kuorasjärven pohjoispään loma-asunnot ovat 35-40 dB vyöhykkeellä, joka on omiaan aiheuttamaan epävarmuutta. Mallinnuksesta huolimatta korkeimpien voimaloiden todellisia meluvaikutuksia ei tiedetä eikä voida todentaa mittauksin. Jotain voi jäädä huomioon ottamatta, kuten ilmakehän olosuhteissa tapahtuvat muutokset, kun lapakorkeus ylittää 350 metriin.

YVA-selvityksen tekeminen 350 m korkeille tuulivoimaloille johtaa harhaan. Jos edetään esitetyn rakentamisaikataulun mukaisesti voimalakorkeudet eivät käytännössä ole nykyistä korkeampia, eikä tämä tule selkeästi esille selostuksesta. Emme hyväksy varmuuden vuoksi ajattelua vaan todellista tarkastelua. On hyvä, että selvityksistä löytyy vertailua 350, 300 ja 250 metristen voimaloiden väliltä, koskien voimaloiden maisema, melu ja välkevaikutuksia. Myös voimalakoon muutoksen vaikutus päiväpetolintuihin on selvitetty. Mm. maisema-vaikutusten osalta vertailevissa selvityksissä todettiin, että 300 metriin ulottuvat voimalat eivät ole niinkään riittävä muutos maisemassa, mitä 250 metriin ulottuvat voimalat olivat.

Seinäjoen ympäristönsuojelu kannattaa alueelleen vähemmän ja matalampia voimaloita perustuen arviointiselostuksen liitteeseen 3, jossa oli elinympäristömalliin perustuvan päiväpetolintujen törmäysmallinnuksen tulokset. Mallinnuksen mukaan pienemmät voimalat vähentävät petolintujen törmäysriskiä niin paljon, että Kuortaneelle, jossa myös hankealue on isompi, voisi olla mahdollista toteuttaa enemmän voimaloita, mikä pienentäisi painetta toteuttaa kaikki Seinäjoelle suunnitellut voimalat.

Lisäksi aineistossa ei tuoda riittävän hyvin esille kalasääksen suojeltuja pesiä hankealueella. Niiden vuoksi Seinäjoella Kurjennevilla maastoliikennelain mukaisesta luvasta on hylätty mm. enduro- ja offroad reittien sijoittaminen. Nämä ovat hyvin lähellä Seinäjoella Kuortaneentien pohjoispuolen voimaloita.

Ympäristönsuojeluviranomaisen mielestä selvityksissä olisi pitänyt kartoittaa ja kirjata alueet, joilta rakentamiseen tarvittavaa kiviainesta tuodaan alueelle. Samalla hanketoimija olisi voinut arvioida, olisiko tarve etsiä hankealueelta oma kiviaineksen ottoalue ja se olisi voitu merkitä kaavaluonnokseen. Tarkempaan suunnitteluun perustuvaa poistettavaa kiviainesta voi hyödyntää alueella, mutta muuten maa-ainesta ei saa alueella siirrellä ilman maa-aineslupaa. Samalla olisi varmasti ollut tarpeellista selvittää, onko paikallinen kiviaines riittävän kovaa tuulivoimarakentamiseen. Alueen kiviaines on nimittäin pääasiassa pehmeää, eikä sitä voi käyttää rasituksella olevien teiden rakenteessa. Betonikivenäkin se on huonoa. Selvityksessä mainittiin mahdollisuus tuottaa tarvittava betoni alueella siirrettävällä betoniasemalla. Myös tällaiselle toiminnalle olisi ollut hyvä miettiä sopiva varikkoalue.

Selvityksessä on todettu, että rakentamisessa pyritään siihen, ettei ylijäämämassoja synny. Kuitenkin rakentaminen sijoittuu osittain hyvin pehmeille alueille, joilta saattaa syntyä paljon hankalasti hyödynnettäviä ylijäämämassoja. Mahdollisten läjitysalueiden perustamiselle on haettava ympäristöluvut massamäärän

vaatimalta viranomaiselta. Ympäristölupakäsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa on nopeaa verrattuna aluehallintoviraston ympäristölupakäsittelyyn.

Sähkönsiirtovaihtoehdoista ainoat hyväksyttävät ovat Kuortanetta kohti suuntaavat vaihtoehdot.

Seinäjoen ympäristönsuojeluviranomaista hämmästyttää myös tämän hankkeen tavoitteet tuulivoimalla tuotetun sähkön osalta. Ilmattaren seuraavan 10 vuoden tavoitteista tällä hankkeella katettaisiin kolmasosa, joka on mielestämme yhden hankkeen osalle liikaa, joka vielä sijoittuu luontoarvoilta, maisema- ja ympäristövai-
kutuksiltaan merkittäville erämaa-alueille. Alueille, jotka valmisteilla olleessa maakuntakaavassa on pidetty tärkeinä viheryhteysalueina, ei maakuntakaavassa ole mahdollistettu selvityksien mukaan tätä hanketta vastaavasti voimalapaikkoja.

Seinäjoen kaupungin ympäristönsuojelu suhtautuu kielteisesti tämän hankkeen etenemiseen nykyisellään. Voimalakorkeudet tulisi olla nykyisin rakennettavien kokoluokkaa eikä varmuuden vuoksi korkeampia tulisi lähtökohtaisesti edes arvioida. 350 metriin ulottuvien voimaloiden vaikutuksia ei todellisuudessa tiedetä, kun niistä ei ole maailmalla kokemuksia. Mallinnuksesta huolimatta esille voi nousta sellaisia seikkoja, joihin ei ole voitu varautua. Etelä-Pohjanmaan avoimet alueet, jossa on näymät perinteisesti ja kulttuurillisesti erittäin avoimet, eivät kestä maisemassaan tällaista määrää voimalaitoksia. On myös huomioitava, että tämä ei ole Seinäjoen ympäristössä ainut tuulivoimahanke. Yhtä aikaa vireillä olevaan tuulivoimakaavaluonnokseen olemme todenneet ne voimalat, jotka mielestämme olisi hyväksyttävissä Palopättäränmäen hankkeessa.

Ympäristönsuojeluviranomainen tiedostaa tarpeet uusiutuvan energian käytön lisäämisestä. Pitkän aikavälin tavoitteena on energiantuotannon saattaminen hiilineutraaliksi ja perustuvan uusiutuviin energialähteisiin. Tätä muutosta ei tule kuitenkaan tehdä niin, että samalla heikennetään muita luonto- ja ympäristöarvoja, ihmisten viihtyvyyttä tai tärkeän, ainutlaatuisen kulttuurimaiseman vaalimista. Lisäksi, jos ottaa huomioon lähivuosien sähkönsiirtokapasiteetin ja sen pullonkaulat, on tämä hanke mielestämme myös todellisuudessa varsin haasteellinen toteuttaa

Seinäjoen museot

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Hankealue (s. 151) on selvitysten mukaan metsä- ja suoaluetta, joka käsittää myös turvetuotantoaluetta ja muutamia peltoalueita. Selvityksen mukaan hankealueella ei sijaitse vakinaisia asuinrakennuksia, mutta kaksi lomarakennusta. Tuulivoimala-alue muodostuu tuulivoimaloista, olemassa olevasta ja rakennettavasta tiestöstä, maakaapeloinneista sekä uudesta sähköasemasta. Tuulivoimalat on tarkoitus liittää kantaverkkoon Fingridin Seinäjoen sähköasemalla tai liittymältä Alajärvi-Seinäjoki voimajohtoon.

Selvityksissä on huomioitu valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, jota alueella on merkittävän paljon. Niissä ei kuitenkaan ole huomioitu laeilla, asetuksella ja sopimuksin suojeltuja rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Tiedot näistä kohteista tulee täydentää aineistoon esimerkiksi Rakennusperintörekisteristä löytyvällä aineistolla (kyppi.fi). Museo ei ole yhtä mieltä selvitysaineiston tiedosta (s. 176), jonka mukaan paikallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia ja arvokkaita pihapiirejä tai tärkeitä rakennuskokonaisuuksia ei sijoittuisi seitsemän kilometrin etäisyydelle hankealueesta.

Maisemavaikutukset ovat tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin keskeistä arvioitavia kohtia. Tässä hankkeessa niitä on arvioitu havainnekuvien ja näkymäalueanalyysien pohjalta FCG:n toimesta. Hanketta varten on laadittu myös verrokkikuvia pienemmillä voimaloilla, joiden kokonaiskorkeudet ovat 250 ja 300 metriä. Verrokkikuvat on esitetty raportin liitteenä 3. Sähkönsiirtoreittien osalta on laadittu havainnekuvia kolmesta kohdasta.

YVA-selostuksen (s. 227) mukaan hankkeen molemmilla vaihtoehdoilla VE1 ja VE2 on suuria ja merkittäviä maisemavaikutuksia lähialueelle. Välialueella (7-14 km voimatoista) asioidaan syntyvän maisemavaikutuksia, jotka vaihtelevat vähäisestä kohtalaiseen. Kaukoalueella (14-25 km etäisyydellä) muutos maisemassa on keski-suuri ja vaikutus lähes kohtalasta vaihtoehdossa VE1. Vaihtoehdossa VE2 vaikutus arvioidaan vähäiseksi. Kaikkiaan voimaloiden näkyvyys ja merkitys kaukoalueen maisemakuvaan arvioidaan vähäiseksi molemmissa vaihtoehdoissa.

Suunnitellut sähkönsiirtoreitit sijoittuvat pääosin metsäiseen maastoon reittivaihtoehtoa SVE2B lukuun ottamatta, jonka länsipuoli sijoittuu avoimeen peltomaisemaan. Sähkönsiirtoreittien osalta museo ei ole yhtä mieltä selvitysaineiston tiedosta (s. 180), jonka mukaan paikallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia ja arvokkaita pihapiirejä tai tärkeitä rakennuskokonaisuuksia ei sijoittuisi sähkönsiirtoreittien läheisyyteen. Sähkönsiirron yhteisvaikutuksia syntyy hankealueella useista jo olemassa olevista voimajohtoreiteistä. Lisäksi alueelle on suunnitteilla useita lisähankkeita varsinkin Seinäjoen sähköaseman ympäristössä, joka on valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Tuulivoimaloiden yhteisvaikutusten osalta museo toteaa, että hankealueen ympäristössä on toteutettu ja suunnitteilla useita voimatonta, joista syntyy alueelle väistämättä maisemallisia yhteisvaikutuksia. Suurta määrää isokokoisia tuulivoimaloita on kuitenkin mahdotonta piilottaa maisemassa. Selvityksessään todetaan vaikutusten arvoalueilla olevan paikoin jopa todella merkittäviä vaihtoehdossa VE1. Haitallisten ja merkittävien ympäristövaikutusten vähentämiskeinoina esitetään voimaloiden sijoittelua tuulivoima-alueella siten, että ne eivät alista maiseman arvokohteita. Keinona todetaan myös luopuminen häiritsevimmän maisemaan sijoittuvista voimaloista. Lisäksi metsänhakkuiden rajoittaminen esitettiin keinona vähentää haitallista maisemavaikutuksia alueilla, jossa puusto peittää haitallisia näkymiä. Lentoestevalojen häiritsevään vaikutukseen esitettiin lievennyskeinoksi vilkkuvien valkoisten valojen tilalle jatkuvasti palavia punaisia, kapeakeilaisia tai jopa sammutettavia valoja.

Tuulivoimahankkeen eri vaihtoehtojen vertailussa todetaan vaihtoehdolla VE1 olevan suuri vaikutus lähialueen maisemaan ja rakennettuun ympäristöön. Myös VE2 on vaikutuksiltaan kohtalainen. Sähkönsiirron osalta vaihtoehto SVE2B on vaikutuksiltaan suuri, mutta myös vaihtoehtojen SVE1 ja SVE3 todetaan olevan haittavaikutuksiltaan kohtalaisia. Vähiten haittavaikutuksia on osoitettu syntyvän vaihtoehdosta SVE2A.

Seinäjoen museoiden arvion mukaan tuulivoimahanke on YVA-selostuksessa kuvattu selkeästi ja siitä on esitetty edellä todettuja puutteita lukuun ottamatta riittävät tiedot. Hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu ja esitetty YVA-selostuksessa kattavasti maisemien ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Vaihtoehto VE 2 on näiden osalta parempi. Museo esittää kuitenkin, että hankkeen YVA-selostuksessa esiin nousseisiin negatiivisiin vaikutuksiin pyritään löytämään lisää lieventäviä keinoja ja arvioidaan niiden perusteella hankkeen toteuttamismahdollisuuksia. Sama koskee myös sähkönsiirron vaihtoehtoja.

Suomen Erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Telia Finland Oyj

Teliällä on huomautettavaa tuulivoimahankkeesta. Kaavailtu tuulivoimapuisto saattaa katkaista toteutuksessaan Telian radiolinkkiyhteyden. Oheiseen kuvaan on karkeasti hahmoteltu Telian radiolinkin sijainti tuulivoimapuiston alueella (sininen viiva). Kunkin tuulivoimalan lapojen ja radiolinkin välinen etäisyys tulee aina olla vähintään n. 100 metriä. Voimaloita ei voi sijoittaa tuota lähemmäksi linkkijännettä. Pyydämme toimittamaan voimaloiden sijaintikoordinaatit Telialle, jotta radiolinkin korvaavat vaihtoehdot voidaan selvittää ja arvioida korvauskustannukset. Telia edellyttää, että radiolinkin korvaamiseen liittyvät kustannukset hyvitetään Telialle tuulivoimahankkeen toimesta. Muussa tapauksessa tuulivoimalat tulee sijoittaa niin, että ne eivät tule em.

lähemmäksi linkkijännettä. Hankkeen sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalousviranomainen

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomainen ei katso tarpeelliseksi antaa lausuntoa Napalankalioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuiston YVA-selostuksesta.

Väylävirasto

Väylävirasto pyytää huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa seuraavat asiat.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Työskenneltäessä ja liikuttaessa rata-alueella ja myös radan suoja-alueella on tarkistettava aina ratatyöluvan tarve. Rautatiealueella ja myös radan suoja-alueella työskenneltäessä ja liikuttaessa on noudatettava Väyläviraston ohjetta Radanpidon turvallisuusohjeet (Väyläviraston ohjeita 40/2022), ohjetta Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset (Väyläviraston ohjeita 21/2022) sekä tarvittaessa Sähkörataohjeita (Liikenneviraston ohjeita 7/2016). Työn tarvitsemista rautatieliikenteen liikennekatkoista on sovittava erikseen Fintraffic Raide Oy:n liikennesuunnittelun kanssa.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluetelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluetelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Asiantuntijakommentit

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjaveden suojelun ryhmä

YVA-selostuksessa on riittävät ja oikeat tiedot hankealueen ja voimajohtoreittivaihtoehtojen lähetyville sijoituvista pohjavesialueista. Hankkeen vaikutusta pohjavesiin, maaperään ja kallioperään on arvioitu riittävän laajasti. Selostuksessa on myös esitetty vaihtoehtoja haittojen vähentämiseen voimajohdon pylväiden sijoittelulla. Selostuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, että Ylikylän vesiosuuskunnalla on Kylmäkonton pohjavesialueella olevan vedenottamon lisäksi toinen vedenottamo noin 1,5 km pohjavesialueesta länteen.

Eri hanke- ja sähkönsiirtovaihtoehtojen välillä ei ole merkittäviä eroja pohjavesiin kohdistuvissa vaikutuksissa. Sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE3 kulkee kuitenkin huomattavasti lähempää pohjavesialuetta kuin muut reittivaihtoehdot. Valitusta vaihtoehdosta riippumatta jatkosuunnittelussa tulee huomioida talousvesikaivot sekä vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoitetut luonnontilaiset lähdekohteet. Näistä ei ole saatavilla paikkatietoaineistoa, joten kohteet tulee kartoittaa maastossa tai selvittää muulla tavoin.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Vesistöyksikkö, Vesienhoitoryhmä

Arviot vaikutuksista pintavesiin ovat pääosin oikean suuntaisia. On kuitenkin muistettava, että jos alueella tehdään ojituksia, ojitusten vaikutukset pintavesiin jatkuvat vuosikymmeniä, erityisesti turvemaidella. Vaikutukset ojituksien osalta, eivät siis rajoitu vain rakentamisaikaan.

Kuvassa 10.4 Happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys hankealueella, on silmämääräisesti havainnoituna esitetty aineisto happamat sulfaattimaat, ennakkotulkinta 1:1milj. Kyseisen kuvan

karttaselitteessä ilmoitetaan virheellisesti aineiston olevan happamat sulfaattimaat 1:250 000 esiintymisen todennäköisyys. Kuvasta 10.7 voidaan havaita, että osia hankealueesta sijoittuu alueilla, joilla happamien sulfaattimaiden todennäköisyys on pieni tai hyvin pieni, eikä ainoastaan alueille, joilla happamien sulfaattimaiden todennäköisyys on hyvin pieni kuten YVA-selostuksen kartasta 10.4 tai kappaleen 10.7 tekstistä voisi päätellä. Mustaliuskeeseen mahdollinen esiintyminen tulee myös huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Kappaleessa 10.8 Haitallisten vaikutusten vähentäminen ei mainita lainkaan, miten vaikutuksia pintavesiin voitaisiin vähentää. YVA-selostuksen aiemmissa kappaleissa on mainittu joitain keinoja vähentää pintavesivaikutuksia, mutta kappaleessa 10.8 käsitellään aihetta ainoastaan maa- ja kallioperän sekä pohjavesien näkökulmasta.

Tietyt samoin kuin muut kaivutyöt ja rakenteisiin liittyvät kaivu- ja kuivatustyöt saattavat aiheuttaa eroosiota (kiintoaine ja ravinteet) sekä hydrologisia muutoksia ja pohjavesien laskusta. Nämä voivat vaikuttaa uomissa virtaavan veden määriin. Uomassa virtaavan veden määrän suurin vaikutus on sillä, jos veden määrä kriittisinä alivirtaamakausina laskee. Pohjaveden lasku turvemaiden lisää myös turpeen hajoamista, mistä puolestaan seuraa ravinteiden ja orgaanisen aineksen huuhtoutumista valumavesiin. Kiintoaine- ja ravinnepäästöjen minimoimiseksi kaivutyöt tulee toteuttaa siten, että vältetään korkeimman valunnan ajankohtia.

Virtavesiuomien (vesimuodostumat ja muut uomat) läheisyyteen ja ylityksiin liittyvä rakentaminen sisältää riskin kuormituksen lisääntymisestä mm. kiintoaine ja ravinteet. Kiintoaineen kulkeutuminen vesistöihin aiheuttaa peittymistä, liettymistä ja rehevöitymistä, millä on haitallinen vaikutus vesistöjen veden laatuun ja ekologiseen tilaan. Hanke tulee toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu esteellisyyttä vesieliösten vapaalle liikkumiselle hankealueella (mm. tierummut). Jos virtavesiä ylitetään työkaluilla, tulee ottaa huomioon eroosioriski ja pyrkiä estämään eroosio sekä uoman rakenteen muuttuminen. Myös uomien läheisyyteen rakennettaessa, tulee ottaa huomioon eroosioriski ja välttää eroosiota sijoittamalla rakenteet tarpeeksi kauas uomista. Kaiken kaikkiaan hankkeessa tulee ottaa huomioon mahdolliset vesistövaikutukset, myös välilliset, ja pyrkiä vähentämään vesistövaikutuksia.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikennevastuualue

Liikenteellisten vaikutusten arviointi vaikuttaa pääosin riittävältä. Hankealueen lähistön maantiet ja niiden liikennemäärät hankkeen aiheuttamien lisäyksineen, erikoiskuljetusreitit ja sähkönsiirron kanssa risteävät maantiet on esitetty kattavasti. Huomautamme kuitenkin, että hankkeessa suunnitellaan kokonaiskorkeudeltaan jopa 350 metrin voimaloiden rakentamista, joiden roottorin halkaisija on 250 metriä, ja siiven pituus oletettavasti 125 metriä. Näin pitkiä siipikuljetuksia ei ole maantieverkolla vielä suoritettu, joten kuljetusreitit olisi ollut hyvä selvittää tarkemmin (esimerkiksi liittymiin kohdistuvia muutostarpeita ja niiden vaatimaa tilaa). Siipikuljetusten pyyhkäisyalat huomioivalla tarkastelulla olisi todennäköisesti löytynyt kohteita, joiden muokkaaminen hyvin pitkille kuljetuksille mahdolliseksi ei olisi esimerkiksi taloudellisesti järkevää.

Huomautamme, että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksella on käynnissä suunnitteluhankkeita, joita ei ole selostuksessa mainittu, ja joilla saattaa olla vaikutusta erikoiskuljetuksiin tai sähkönsiirtoon. Valtatien 8 ja kantatien 67 Bäcklidin eritasoliittymän risteyssilta on erittäin huonokuntoinen, ja tullaan uusimaan lähivuosisien (mahdollisesti 2025–2026) aikana. Sillan uusiminen ja eritasoliittymän parantaminen aiheuttanevat erikoiskuljetuksille kiertohaittaa. Valtatiellä 8 Ytterjeppo—Sorvist-ohituskaistojen tiesuunnitelma on hyväksytty, ja vt 8 ja vt 19 Ytterjeppon eritasoliittymän tiesuunnitelma on käynnistymässä. Kantatien 67 parantaminen Ilmajoen ja Seinäjoen välillä tähtää sekä maantien että Seinäjoki—Kaskinen-radan merkittävään siirtämiseen Ahonkylän kohdalla nykyisiltä paikoiltaan. Tämä tulee huomioida etenkin sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1 suunnittelussa. Ylipäätensä sähkönsiirron suunnittelussa tulisi suosia mahdollisimman lyhyitä vaihtoehtoja ja nykyisten yhteyksien hyödyntämistä, sillä uudet sähkönsiirtolinjat saattavat haitata maantieverkon kehittämistä, erityisesti merkittävien sähköasemien lähistöllä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristönsuojeluyksikkö, Teollisuuden ja jätehuollon ympäristönsuojeluryhmä

YVA-selostuksessa välkemallinnus on tehty poiketen Ruotsin tuulivoimarakentamisen suunnitteluohjeesta, siten, että välkelaskennassa voimaloiden lapaprofiili on arvioitu voimalatyyppin Vestas V162 valmistajan ilmoittamalla lavan profiilitiedolla, joka on skaalattu lavan pituuden ja leveyden suhteen vastaamaan 250 metrin roottorin halkaisijaa napakorkeuden ollessa 225 metriä. Yleensä välkelaskennan maksimietäisyyden laskenta perustuu lavan keskimääräiseen leveyteen, joka määrää maksimietäisyyden. Teoreettisen välkemallinnuksen mukaan vuotuisen välkkeen määrä ylittyy reseptoripisteessä R2 molemmissa toteutusvaihtoehdoissa VE1 ja VE2, mistä saattaa aiheutua naapuruussuhdelaisissa (26/1920) tarkoitettua kohtuutonta räsitusta (välkehaitta). Myös reseptoripisteissä R7 ja R12 vuotuisen välkkeen määrä on lähellä Saksassa käytössä olevaa 30 tunnin raja-arvoa. Reseptoripisteessä R12 päiväkohtaisen välkkeen määrä on 30 minuuttia Saksassa käytetyn raja-arvon ollessa 30 minuuttia. Myös reseptoripisteissä R2 ja R11 päiväkohtaisen välkkeen määrä on lähellä raja-arvoa. Tuulivoimalat tulee sijoittaa siten, ettei niistä muodostu esitetyillä hankevaihtoehdoilla naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista haittaa aiheuttavia alueita.

Selostuksessa on todettu, ettei tuulivoimamelulle asetetut melunohjearvot (45/40 dB) ylitä kummallakaan hankevaihtoehdolla asutuksen tai loma-asutuksen kohdalla. Kuitenkin pisteissä R2, R10 ja R11 mallinnuksen perusteella melutaso voi olla yli 38 dB, joten epävarmuus huomioiden on mahdollista, että ko. pisteisiin voi aiheutua kohtuutonta meluhaittaa. Samoissa pisteissä on nähtävissä myös matalataajuisessa melussa korkeimmat äänitasot. Melumallinnus on tehty käyttäen samaa napakorkeutta (225 metriä) kuin välkemallinnus, mutta turbiinityypinä on käytetty n V172 7.2 MW PO7200 (with serrated trailing edges), jonka roottorin halkaisija on melumallinnuksen tietojen mukaan 172 metriä. Hankkeen teknisessä kuvauksessa on voimalan napakorkeudeksi ilmoitettu noin 225 metriä ja kokonaiskorkeudeksi enintään 350 metriä, jolloin roottorin halkaisijaksi saadaan 250 metriä. Melumallinnus olisi tullut tehdä käyttäen roottoria, jonka halkaisija on 250 metriä, jotta mallinnuksen tulokset olisivat olleet luotettavia. ELY-keskus katsoo, että alueelle ei saa muodostua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista kohtuutonta haittaa aiheuttavia alueita (meluhaitta).

Tuulivoimaloiden perustusten ja muun tarvittavan infran alta tullaan poistamaan runsaasti maa-aineksia. Arviointiselostuksessa ei näkemyksemme mukaan ole tarkasteltu maa-aineksen poistosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia eikä tarkasteltu poistettavien maa-ainesten hyödyntämismahdollisuuksia tai mahdollisesti tarvittavan maankaatopaikan ympäristövaikutuksia. Ensisijaisesti rakentamisessa muodostuvat maa-ainekset tulee ohjata hyödynnettäväksi. ELY-keskus huomauttaa, että maa-aineisten läjittäminen saattaa vaatia ympäristönsuojelulain mukaisen luvan.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Alueidenkäyttö- ja pohjavesiyksikkö

Ohessa alueidenkäytön kommentit koskien kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita.

Kokonaissuunnittelualueen lähelle sijoittuu poikkeuksellisen paljon arvokkaita maisema-alueita ja kulttuuriympäristöjä. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on noin 1,5 km etäisyydellä kokonaissuunnittelualueen itäpuolella sijaitseva Kuortaneenjärven kulttuurimaisema. Lisäksi alueen läheisyydessä sijaitsee valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Niistä lähimmäksi sijoittuvat Kuortaneen pohjalaistalot, joista etäisyyttä tuulivoimaloihin on lähimmillään noin 2 kilometriä. Kuortaneen kirkko ja kirkonseutu noin 3,6 kilometrin etäisyydellä sekä Ruonan kylä ja Haapaniemen pappila sijaitsevat noin 4,5 kilometrin etäisyydellä kokonaissuunnittelualueesta. Lisäksi 15 kilometrin säteelle lähimmistä voimaloista sijoittuu yhteensä 14 maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Niistä lähimmät ovat Ruismäki (1,6 km voimaloista), Kouran alue (1,8 km), Lapuanjoen kulttuurimaisema ja Kuortaneenjärven ja Kuhajärven ympäristö (2,5 km) sekä Veneskosken alue (2,9 km lähimmistä voimaloista). Lisäksi 15 kilometrin säteellä lähimmistä voimaloista sijaitsee 9 maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä.

Maisemallisesti voimakkaimmat kielteiset vaikutukset kohdistuvat erityisesti Kuortaneen puolelle. Selostuksessa on arvioitu tuulivoimaloiden maisemallisia vaikutuksia kuvaavasti. Pohjalaistalojen osalta on todettu, että tuulivoimalat syövät kohteiden arvoa maiseman osana ja muutoksen voimakkuus on kaikissa kohteissa suuri ja vaikutukset merkittävät. Ruonan kylän ja Haapaniemen pappilan alueen osalta selostuksessa todetaan, että voimaloita näkyy runsaslukuisesti ja suuri lukumäärä aiheuttaa rauhattomuutta. Muutos maisemassa on arvioitu suureksi ja vaikutus merkittäväksi. Lisäksi voimalat alistavat maisemaa ja niillä on merkittävä vaikutus arvoalueen arvon alenemiseen. Kuortaneen kirkon ja kirkonseudun aluerajauksen alueelta vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Kuortaneenjärven kulttuurimaisemat -alueen osalta vaikutukset vaihtelevat eri puolilla aluetta. Selostuksen mukaan erityisen paljon vaikutuksia kohdistuu kuitenkin arvoalueen pohjoispuoliskolle, jota kuvattu on maisemallisesti hienoimmaksi alueeksi. Voimaloita näkyy laajasti ja dominoivasti erityisesti Kuortaneen keskustaajaman korkeudella ja sen pohjoispuolisella osuudella. Kuortaneenjärven itä- ja pohjoispuolella voimalat näkyvät lähes koko pituudessaan ja ne alistavat pienipiirteistä maisemaa. Kokonaisuudessaan arvoalueeseen kohdistuva vaikutus on katsottu todella merkittäväksi ja voimalat vaikuttavat merkittävästi myös alueen arvoon.

Maisemavaikutuksia on arvioitu myös muiden kohteiden osalta, mutta em. kohteet ovat kriittisimpiä ja arvohierarkiassa korkealla. Yhteistä näille kohteille vaikutusten osalta on se, että Seinäjoen puolella sijaitsevan Palopättäränmäen hankealueen voimalat muodostaa korkeintaan vähäisiä maisemavaikutuksia kohteille. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa on otettava huomioon vaikutustenarvioinnissa ilmenneet kielteiset vaikutukset arvokkaisiin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöihin sekä lievennettävä vaikutuksia merkittävästi tuulivoimaloiden määrää vähentämällä. Tämä koskee erityisesti Kuortaneen puolen voimaloita, joista kohdistuu merkittävimmät maisemalliset sekä kohteiden arvoja heikentävät vaikutukset.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojeluyksikkö

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä tehdyt luontoselvitykset ja tarkkailut ovat pääosin kattavia. ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön näkemyksen mukaan selvitysten pohjalta voidaan antaa arvio hankkeen eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta. Luonnonsuojeluyksikkö kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin.

Arvokkaat luontokohteet

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että hankkeen yhteydessä kartoitetut arvokkaat luontokohteet, kuten metsäkorte- ja ruohokorvet, saattavat olla myös metsälain 10 §:n mukaisia monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita, vaikka kohteet eivät olisi metsäkeskuksen paikkatietoaineistossa. Voimajohtovaihtoehdot SVE1, SVE2A ja SVE2B vaikuttavat luontovaikutusten osalta erittäin haitallisilta esitettyjen linjavaihtoehtojen läheisyyteen sijoittuvien huomionarvoisten luontotyyppien ja lajiston vuoksi.

Liito-orava

Hankkeen yhteydessä suunniteltujen voimajohtoreittien varrelta on selvityksissä tullut ilmi liito-oravareijä. ELY-keskus toteaa, että pääsääntöisesti luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit tulee huomioida suunnittelussa siten, että niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei hävitetä tai heikennetä. Vasta toissijainen vaihtoehto on luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeamislupamenettely. On kuitenkin epävarmaa täyttyvätkö poikkeamisen edellytykset kaikissa voimajohtovaihtoehdoissa erityisesti, kun voimajohtoon sijoittelulle voidaan katsoa olevan vaihtoehtoinen reitti.

Luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että toteutuessaan olemassa olevan voimajohtoreitin rinnalla, saattaa johtoaukeasta tulla niin leveä, ettei liito-orava pysty ylittämään sitä liitämällä. Erityisesti sähkönsiirtovaihtoehto SVE2B saattaa toteutuessaan vaikuttaa Hirvijärven tekojärven ympäristön sekä erityisesti Seinäjoen

Niemistön kylän alueella oleviin liito-oravareviireihin. Ainoa olemassa oleva liito-oravan kulkuyhteys laajemmilta metsäisiltä alueilta Niemistön alueelle kulkee Paukanevan kautta. Toteutuessaan olemassa olevan voimajohdon rinnalla, SVE2B leventäisi johtoaukeaa, joka johtaisi kulkuyhteyksien heikentymiseen.

Maakotka

Hankealue sijoittuu suurelta osin maakotkan reviirille----. Peränevanholman Natura-alue kuuluu tähän ---reviirin keskeiseen alueeseen. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on laadittu erillinen suuriin petolintuihin kohdistuva vaikutusten arviointi. Maakotkan osalta on tarkasteltu ensisijaisesti tuulivoimaloiden aiheuttaman lisäkuolleisuuden vaikutuksia aikuisten kotkien elossasäilyvyyteen. Populaatiovaikutuksia mallinnettiin populaatiomallilla, jossa muuttujina käytettiin parasta saatavilla olevaa tietoa Suomen maakotkakanasta sekä joiltain osin muualta maailmasta johdettavissa olevaa tietoa. Populaatioanalyysin periaatteet on selostettu tarkemmin raportissa ”Hyvät käytännöt tuulivoimahankkeista maakotkalle aiheutuvien vaikutusten arviointiin” (Metsähallitus 2022. Sarja A 241).

ELY-keskus huomauttaa, että Peränevan reviirin parin tällä hetkellä käyttämä pesäpaikka ei välttämättä ole tiedossa. Tähän viittaa maakotkan pesätarkastajan ja rengastajan havaitsema nuori lintuysilö reviirin aikuisen linnun seurassa.

Luonnonsuojeluyksikkö tuo esille, että törmäysvaikutusten tarkastelussa on käytetty väärää riskirajaa. Nyt kyseessä olevassa vaikutusten arvioinnissa on käytetty kotkaporin yhteisenä merkittävänä törmäysvaikutuksen rajana 0,08 / vuosi. Tämä on selkeästi suurempi riskiraja kuin mikä on määritetty edellä mainitussa oppaassa reviiri-kohtaiseksi lisäkuolleisuudeksi, eli 0,06 kotkaporin yhteinen riski / vuosi. Uusimman tiedon perusteella laskennallinen kriittinen lisäkuolleisuus on määritetty 0,05 yksilöä yhtä paria kohden (Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset uhanalainen lintulajin ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa, Ympäristöministeriö, vielä julkaisematon, luonnos 30.1.2024).

Mallinnuksen liitteenä on tarkastelu hankevaihtoehto VE1 mukaisesta voimalasijoittelusta, mutta tarkastelu on tehty matalammilla voimalakorkeuksilla kuin muussa YVA-menettelyssä. ELY-keskus huomauttaa, että myös tässä tarkastelussa on todennäköisesti käytetty väärää merkittävän törmäysriskin rajaa. Täten merkittävää heikentävää vaikutusta alueen uhanalainen lintulajireviirille ei voida tieteellisesti poissulkea myöskään supistetulla voimalasijoittelulla ja matalammilla voimaloilla.

Larvannevan Natura-alueen suojeluperusteena mainitaan levähtävä uhanalainen lintulaji. Lajin lentoreittejä Larvannevan Natura-alueella ei ole seurattu, eikä voida poissulkea sitä, etteikö lentoja suuntautuisi myös hankealueen suuntaan. Hankkeen yhteydessä tehdyssä petolintuselvityksessä todetaan, että tarkempien seurantatietojen perusteella vaikutukset saatettaisiin todeta vähäisiksi. ELY-keskus huomauttaa, että edellä oleva tarkastelu ei ole varovaisuusperiaatteen mukainen. Mikäli tarkempia seurantatietoja ei ole saatavilla, ei voida spekuloida mahdollisten seurantojen tuloksia. ELY-keskus toteaa, että Peränevan reviirin linnut saattavat esiintyä levähtävinä yksilöinä Larvannevan Natura-alueella. Täten Peränevan ydinreviirin ja Larvannevan väliselle alueelle sijoittuvat tuulivoimalat aiheuttavat todennäköisesti riskin lintujen törmäyksille.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä esitettyjen sähkönsiirtovaihtoehtojen vaihtoehdot SVE2A ja SVE3 sekä jossain määrin vaihtoehto SVE2B kasvattavat maakotkan törmäysriskiä sijoituessaan mallinusten perusteella maakotkan käyttämälle ydinreviirille ja merkittävään saalistusmaastoon. Rengastettujen maakotkien löytöaineistojen mukaan voimajohdot ovat olleet yksi yleisimpiä kuolinsyitä maakotkille (Hyvät käytännöt maakotkalle aiheutuvien vaikutusten arviointiin. Metsähallitus. Sarja A 241. 2022). Mikäli hanke toteutuu, tulee linjauksia tarkastella uudelleen ja sijoittaa voimajohto vähemmän riskialttiille alueelle.

Sääksi

Luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että hankealueen ympäristössä sijaitsee sääksen aktiivisia reviirejä, joista ---- on havaittu pesintä vuonna 2023. Lisäksi esimerkiksi Hirvijärven-Varpulan tekojärvien alueelta on vuosittaisia havaintoja sääksestä, jotka viittaavat lajin pesintään alueella. Hankealueen eteläpuolella, Kuhjonnevalle ja Pohjaisnevalle sekä hankealueen itäosassa Möhrönnevalle ja Kaulalamminnevalle on sääksen pesäpuita, jotka ovat olleet lähivuosina asuttuja tai jotka ovat tulkittavissa luonnonsuojelulain 73 §:ssä tarkoitetuiksi suuren petolinnun pesäpuiksi, vaikka pesinnässä olleen tauon perusteella on epävarmaa, tuleeko sääksi käyttämään pesäpuuta pesintään tulevina vuosina (mm. KHO 2509/2015).

Luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että tällä hetkellä ei voida poissulkea mahdollisuutta, että väliaikaisesti autoituneelle reviirille tulee uusi pari pesimään. Sääksen tiedossa olevat pesäpuut tulee siis huomioida hanke suunnittelussa. Suuriin petolintuihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa todetaan Sääksisäätiön suosittavan kahden kilometrin etäisyyttä pesäpuun ja voimaloiden välillä, jolloin lentoharjoittelevien poikasten törmäysriski voimaloihin on vähäinen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää mahdollisiin saalistusreitteihin pesäpuulta kohti potentiaalisia vesistöjä. On mahdollista, että edellä mainituilla reviireillä mahdollisesti pesivät linnut käyttävät mm. Kuorasjärveä ja Hirvijärven-Varpulan tekojärviä saalistusalueinaan. Koska erityisesti hankkeen eteläpuolella olevien sääksireviirien, kuten Pohjaisnevan ja Larvannevan ruokailulentoreittejä ei ole seurattu, ei voida poissulkea sitä, etteikö lentoja suuntautuisi myös hankealueen suuntaan ja sen halki.

Merikotka

Hankealueen läheisyydessä on aktiivinen merikotkan reviiri. Suuriin petolintuihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa todetaan, että hankealueen pohjoispuolelle sijoittuvalta reviiriltä ruokailulentoreitit suuntautuvat mahdollisesti läheiselle Hirvijärven tekojärvelle, pois päin hankealueesta. Ei ole kuitenkaan poissuljettua, että saalistuslennot eivät suuntautuisi pesäpaikkojen eteläpuolella sijoittuville Kurjennevan lintukosteikoille, Kuorasjärvelle ja jopa Kuortaneenjärvelle saakka.

Arvioinnissa todetaan, että häiriövaikutusten kannalta etäisyys pesäpaikkoihin arvioidaan kuitenkin riittäväksi, jottei voimaloiden rakentamisesta tai toiminnasta aiheutuvien häiriöiden arvioida kantautuvan pesäpaikoille saakka. Luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että tämä pitää todennäköisesti paikkaansa. Voimaloiden aiheuttamia törmäysvaikutuksia ei kuitenkaan ole voitu poissulkea. Merikotkan pesäpuita ja Kurjennevan kosteikkoja lähinnä olevat voimalapaikat tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti poistaa jatkosuunnitelmista.

Metso

Metson soidinalueita sijoittuu useiden voimalapaikkojen välittömään läheisyyteen. ELY-keskus toteaa, että kanalinnut ovat herkkiä törmäyksille voimaloiden runkoon, ei niinkään voimalan lapoihin. Vaikutusten lieventämiseksi tornien alaosat tulisi maalata tummaksi jo rakennusvaiheessa. Luonnonsuojeluyksikön mukaan törmäysriskin lisäksi tuulivoimaloiden on osoitettu vaikuttavan mm. kanalintujen habitaatin valintaan ja äänen käyttöön soidessa. Metso saattaa välttää tai käyttää vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) tuulivoimalaa ympäröivää aluetta jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020A).

Yhteenveto

Edellä olevan perusteella ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä esitetyt hankevaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät ole toteutettavissa erityisesti suuriin petolintuihin kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Vaikutukset eri hankevaihtoehdoissa on arvioitu merkittäviksi, vaikka mallinnuksen laskennassa on käytetty vaikutuksia aliarvioivia lukuarvoja. Erityisesti hankealueen itäinen osa toteutuessaan aiheuttaisi merkittävän törmäysriskin erityisesti maakotkalle. Hirvijärven-Varpulan tekojärvien ja Kuorasjärven väliselle alueelle sijoittuvat voimalta olisivat riski niin sääksen, kuin merikotkan kannalta.

Petolintuselvityksessä esitetyn tutka-/kameralaitteiston käytöstä ei ole kokemuksia metsäisillä hankealueilla. Puusto, maaston muodot ja voimalat itsessään aiheuttavat katvealueita, joten menetelmän toimivuudesta ei ole varmuutta. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti menetelmää ei voi hyväksyä vaikutuksia lieventäväksi toimenpiteeksi. Merkittävien törmäysvaikutusten osalta ainoa varma lievennyskeino on tuulivoimaloiden poistaminen tai niiden siirtäminen kauemmas reviirin keskeisiltä osilta. Petolintuselvityksessä etsittiin toteuttamiskelpoista hankevaihtoehtoa poistamalla Peränevan reviirin maakotille törmäysmallinnuksen mukaan haitallisimpia tuulivoimaloita yksi kerrallaan aloittaen haitallisimmasta ja edeten järjestyksessä kohti vähiten haitallista, kunnes mallinnuksen laskennallinen vuosittaisten törmäysten määrä jäi alle merkittävän vaikutuksen raja-arvon. ELY-keskus huomauttaa, että myös tässä vaiheessa on käytetty väärää merkittävän vaikutuksen raja-arvoa, joten tarkastelu ei ole asianmukainen. Ottaen huomioon yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, olisi vaikutusten raja-arvona tässä hankkeessa tullut käyttää 0,03 yksilöä yhtä paria kohden vuodessa.

Ylikylän vesiyhtymä

Ylikylän vesiyhtymä on vesilaitos Lapuan Ylikylässä. Laitoksen toimialue on Lapuan Ylikylässä ja Kuortaneen Salmen kylässä rajoittuen Vasunmäentien 6991 varrelle. Liittymiä on 30 kpl ja asiakkaina on kotitalouksia, vapaa-ajan kiinteistöjä ja suuria karjatiloja, joihin vesilaitos toimittaa talousvettä.

Vesiyhtymällä on kaksi vedenottamo Kuortaneella. Luokitellulla 1 luokan ”Kylmäkonnon pohjavesialueella” (1030004) vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 1966. Toisella, luokittelemattomalla ”Mellin (Kohtamäki) pohjavesialueella”, vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 2007. Kohtamäen vedenottamo näkyy viranomaiskartoissa pistemäisenä. Nämä kaksi vedenottamo ovat vesiyhtymälle tärkeitä. Veden laatu on erinomainen ja sitä voidaan käyttää ph-tasauksen jälkeen käsittelemättömänä suoraan talousvedeksi. Vedenottamot ovat rakennettu lähteisiin, jotka keräävät veden huuhtoutuneilta moreenialueilta.

Suunniteltu tuulivoimalahankkeen raja vaihtoehdossa VE1, on Kylmäkonnon pohjavesialueesta 500 m etäisyydellä ja lähin tuulimylly 1,5 km etäisyydellä. Siirtolinja vaihtoehdossa SVE3, on matkaa voimajohtoreitille 0,2 km. Mellin luokittelematonta pohjavesialuetta ei ole otettu huomioon YVA -raportissa, luultavasti johtuen vedenottamojen paikkatietojen salauksesta, sillä paikkatiedot ovat vain viranomaiskäytössä. Alustavissa suunnitelmissa hankkeen raja ylittää Mellin vedenmuodostusalueelle. Lähin tuulimylly sijaitsee Kohtamäen vedenottamosta vain noin 900m päässä. Suurin osa vesiyhtymän käyttövedestä tulee tällä hetkellä luokittelemattomasta Kohtamäen vedenottamosta.

Kylmäkonnon pohjavesialue on määritelty karttatyönä ja maaperätutkimuksia alueella ei ole tehty. Todellisuudessa pohjavesialueet ovat paljon laajemmat, mitä YVA-raportissa on esitetty. Hyvän pohjaveden alue jatkuu Kylmäkonnon ja Kohtamäen vedenottamolta etelään, alueen pohjoispuolella vesi muuttuu rautapitoiseksi.

Tuulivoimahanke herättää suurta huolta siitä, mikä on sen vaikutus alueen egoloiseen tilaan ja etenkin pohjavesiin. Rakentamisen aikainen riski pohjavesien pilaantumiseen ja pitkällä aikavälillä tuulimyllyjen vaikutus pohjavesiin herättää huolta. Kylmäkonnon osalta katsomme, että 200m etäisyys pohjavesialueesta siirtolinja SVE3 vaihtoehdossa on aivan liian lyhyt. Koska pohjavesialueesta ei ole tehty maastotutkimuksia, ei voida tietää, onko 200m etäisyys siirtolinjaan tai 1,5km etäisyys lähimpään tuulimyllyyn riittävä. Kohtamäen vedenottamoon etäisyydet ovat vielä paljon pienemmät, sillä lähin tuulimylly on vain noin 900m etäisyydellä.

Pidämme rakentamisvaiheessa suurena riskinä hakkuukoneiden ja maanrakennuskoneiden mahdollisia polttoaine- tai öljyvuotoja. Nykyisissä koneissa jo yhdestä letkurikosta voi öljyä päätyä maaperään kymmeniä litroja. Yhdessä tuulimyllyssä -mallista riippuen- on öljyä 500-1500 litraa ja jäähdytysnestettä 300-600 litraa. Molemmat ovat erittäin haitallisia pohjavedelle.

Onnettomuustilanteessa, esim. tuulimyllyn romahduksessa, ei osastoinnista ole apua, vaan haitalliset aineet leviävät maaperään ja pohjaveteen. Tästäkin on jo valitettavia esimerkkejä maailmalta. On myös raportoitu onnettomuuksista, missä öljy on päässyt valumaan lavoille ja levinnyt laajalle alueelle maastoon.

Tuulimyllyjen lapojen eroosio herättää huolta. Aiheesta saatavilla oleva tutkimustieto on ristiriitaista, eikä ole tarkkaa tietoa siitä, mikä on lavoista irtoavien pienpartikkelien määrä. Eri tutkimuksissa vaihteluväli on yhden tuulimyllyn osalta 150 grammasta aina 50 kiloon vuodessa. Lavoissa käytetään epoksia ja muita muoviyhdisteitä. Nämä sisältävät haitallisia BPA-yhdisteitä esim. bisfoli A:ta. Myllyjen elinkaaren aikana lapojen eroosiosta johtuva maaperään päätyvä mikromuovien määrä on joka tapauksessa merkittävä. EU:n uusi juomavesi-direktiivi (2020/2184) rajoittaa ihmisen käyttöön tarkoitettussa talousvedessä BPA:n enimmäispitoisuudeksi 2,5µg/l.

Jos tuulivoimalahankkeen takia aiheutuu pohjaveden pilaantuminen, on tilanne akuutti ja erittäin vakava vesiyhtymälle ja sen asiakkaille. Toimia tarvitaan tällaisessa tilanteessa heti. Kuka korvaa? Onko edessä vuosien käräjöinti? Mikä on lopulta tuulivoimayhtiön vastuu vahingon sattuessa? Vesiyhtymälle tällainen tilanne aiheuttaa joka tapauksessa merkittäviä kustannuksia korvaavan talousveden hankkimiseksi.

Ympäristön suojelulain (527/2014) 17§ mukaan: "Pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton ja se koskee myös pohjaveden pilaantumisen vaaran aiheuttamista. Kiellon merkitystä maankäytön toimintojen sijoittamisessa korostaa yhdyskuntien talousveden hankinnan merkitys ja pohjaveden puhdistamisen vaikeus."

Ylikylän vesiyhtymä toteaa, että YVA-arvioinnin pohjavesiselvitys on puutteellinen. Selvityksessä ei ole huomioitu ollenkaan Mellin alueella sijaitsevaa Kohtamäen vedenottamo ja sen vedenmuodostusalue. Alueen todellisia pohjavesivaroja ei ole tutkittu. Mahdollinen hankkeen toteutuminen vaikeuttaa tulevaisuudessa uusien vedenottamojen käyttöönottoa. Lisäksi katsomme, että hanke aiheuttaa alueelle pohjavesien pilaantumisen vaaran.

Esitämme hankkeen toteutusvaihtoehdoksi VE0, eli hanketta ei toteuteta. Mikäli hanke VE1 toteutuu, vaadimme poistettavaksi kolme pohjoisinta tuulimyllyä. Tämä pienentäisi merkittävästi riskiä pohjaveden pilaantumiselle. Sähkönsiirtolinjan SVE3:n rakentamisen katsomme aiheuttavan mahdollisen riskin pohjavesien pilaantumiselle. Jos hanke vaihtoehto VE1 ja sähkönsiirtolinja SVE3 toteutuu, vaadimme rakentamisvaiheessa noudatettavaksi varovaisuusperiaatetta pohjavesien suojelemiseksi.

Ennustaminen on vaikeaa. Mutta jo nyt voi sanoa sen, että tuulivoimaloiden elinkaaren päättyessä, 30-40 vuoden kuluttua, on hyvälaatuinen pohjavesi vielä silloinkin varmasti arvossaan. Toivomme, että hankkeen suunnittelussa otetaan huomioon esille tuomamme seikat.

Mielipiteet

Adressi

Vastustamme Palopättäränmäen tuulivoimahanketta.

Tämä adressi on saanut 231 allekirjoitusta.

Tässä terveisiä kommenttikentästä yllä olevasta adressista kuntapäätäjille.

Kalliita lyhytikäisiä tuulivoimaloita on jo riittävästi. Korjataan vanhoja ja metsien jatkuva kasvatusta käyttöön. Kaiken lisäksi tämä on lunastusoikeudella toteutettavaa bisnestä.

EI TUULIMYLLYJÄ!!!!

Käsittämätön tarina kaikkineen, yritetään pilata rauhallinen asuinympäristö ja vapaa-ajan asuminen. Tässä tarinassa ei taas ole muuta, kun raha, mikä jonkun taskuun olisi toteutuessa valumassa! Vastustan viimeiseen asti tätä hanketta, 15 km kun menee kauemmas niin asia toinen (tilaa luulisi olevan)

Rakensimme uuden kodin 10 km Seinäjoelta, Veneskoskelle maaseudun rauhaan vajaat 2 v sitten. Emme tienneet, että kotimme tulisi olemaan tuulipuiston jaloissa muutaman vuoden kuluttua. Ympäristö tuhoutuu epäluonnolliseksi ja terveyshaittoja sisältäväksi. Vanhuudenturvamme arvo lähtee laskukiihtoon, jos valtavat tuulimyllyt toteutuvat itäpuolellemme. Ei hyvä!

Kaavailtu tuulivoima-alue sijaitsee vain 700 m päässä vapaa-ajan asunnostamme Hirvijärven eteläpäässä. Nyt päättäjät järki käteen! min. 3 km suojaetäisyys loma-asutukseen säilytettävä. Seinäjoelta löytyy kyllä alueita sijoituspaikaksi, joissa siitä ei ole häiriöksi. Nyt olette sijoittamassa myllyjä keskelle loma-asutus aluetta.

Aiemmista tuulipuistoista on koitunut kohtuutonta haittaa lähialueen ihmisille sekä eläimistöille, mm. häiritsevää tärykalvon värinää. Tuulipuistoille löytyy kyllä sijainteja, joissa ne eivät haittaa ketään.

Erittäin suuri haitta maisemallisesti alueen ehkä merkittävimmälle vapaa-ajan asutusalueelle.

Lopettakaa ympäristörököskien hyväksyntä, tuulivoimalat ovat luonnossa katastrofi aina kohdallaan. Tuulivoima itsessään on kannattamaton sähköntuotantomuoto, eikä tämä ole mielipide vaan fakta.

Tilaa voimaloille löytyy muualtakin harvaanasutusta maasta kuin asutuksen, vapaa-ajanasuntojen tai virkistysalueiden läheisyydestä

Tuulivoimala ensin oman kodin viereen

Maisemaa ei saa pilata, laskee tonttien arvoa.

Tuulivoima onko nyt tulevaisuutta, entäs kun menee 30-50vuotta, kuka korjaa ne tuulimyllyn osat pois, jotka eivät enää toimi. Tietenkin ne jäävät maanomistajan vaivoiksi. Nyt voi rahapotti tuntua hyvälle maanomistajille. Ulkolaiset valloittaa kuten kaivosten kaivajat, kerää vain rahaa itselleen ja häipyvät pois paikalta.

Mökkiläiset menettävät mökkiensä arvon ja televisiosta tulee "lumisadetta". Muuttolinnut kuolevat matkalla järvelle ja sieltä lähtiessään. Tuulimyllyn siivet silppuavat ne. On siinä luontoystävällisyys kaukana. Älkää menkö maanomistajat halpaan. Olisiko myllyjen paikat kauempana järvirannasta mahdollista. jos niitä nyt on pakko rakentaa.

Hankkeessa ei ole huomioitu lainkaan kuorasjärven pohjoispään vapaa-ajan asuntoja

Oma mökkini lähimpänä. En halua tuulimyllyistä koituvia haittoja.

Näin massiivinen tuulivoimaprojekti ei sovellu näin lähelle mökkiasutusta. Alue on tärkeä virkistysalue, jota ei saa turmella.

Vastustamme Palopättäränmäen tuulivoimahanketta.

Suvun mökki on suvulle tärkeä rauhoittumis- ja lomakohde! Järvi on rauhallinen ja kaunis niin päivisin, iltaisin, kesät ja talvet. Ne joka vuotiset maisemakuvat ovat tärkeitä myös tulevaisuudessa.

Hyväksyisitkö itse päätöksen tuulivoimapuiston rakentamisesta 2 km:n päähän omasta kesämökistäsi?

Kirkasvetinen järvi on jo kerran pilattu soita ojittamalla! Ei saa enää pilata lisää ilmaitse!

Päätätjä - Olet päätöksessäsi vastuussa äänestäjällesi.

Etsikää järkevämpi sijoitus toisaalta!

Muualla on lääniä kyllä, täysin järjetön ajatus!!

Tällaiset myllyt eivät sovi järvi maisemaan.

Ensin on Kuorasjärvi raikattu metsäojituksilla kirkkaasta järvestä humusjärveksi. Nyt halutaan raikata vielä ilmatilakin. Riittää jo.

Minun mökkitonttini arvo romahtaa, jos voimala tulee. Korvaatteko arvonalennuksen

Seinäjoen lähistöllä on äärimmäisen vähän mökkiläisille sopivia järviä. Kuorasjärvi on yksi harvoista ja sen kunto on pystytty säilyttämään. Parasta aikaa suunnitellaan järven kunnostusta. Vasemmalla kädellä sitten suunnitellaan 300 m korkeita tuulivoimaloita näkö-/(kuulo?) etäisyydelle.

Eläkepäivinä haluan nauttia rauhasta ja hiljaisuudesta järven rannalla, jossa olen yli 60 vuotta "asuillut". Ei mitään ylimääräisiä häpäkkeitä lähellekään tätä järveä!!

Vastustan ehdottomasti Palopättäränmäen tuulivoimahanketta! Se on liian lähellä asutusta. Meillä Etelä-Pohjanmaalla ei ole montakaan järveä, jossa on kesäasutusta, joten arvostamme näitä vähäisiä paikkoja ja haluamme ne säilyttää luonnonmukaisena. Toivottavasti löydätte paikan kauempaa asutusta!

Nykyiset tuulivoimalat eivät ole kestävä kehitystä: huolto, kuljetukset, ym. Tulevaisuuden tuulivoima- laitteet ovat uusimpien tutkimusten mukaan jossain vaiheessa tulossa. Odottaisin ja satsaisin näihin tulevaisuuden malleihin.

Väärä paikka tuulivoimalle.

Suunnitellulla tuulipuistolla on Kuorasjärven pohjoispäässä sijaitsevalle vapaa-ajan asunollemme todella merkittävä maisemallinen vaikutus, jonka lisäksi järven pintaa pitkin myllyjen ääni kantaa pitkälle, rikkoen sen rauhan, jota olemme hakeneet, kun olemme vapaa-ajan asunnon hankkineet. Kaiken henkisen ja esteettisen harmin lisäksi tuolla kaikella on suora rahassa mitattava vaikutus omaisuutemme arvoon. Vaikutus mitataan arviolta jopa kymmenissä tuhansissa kiinteistöä kohden, joten varmasti toteutuessaan tämä johtaa oikeudenkäynteihin, joissa tuolle arvonalennukselle haetaan korvaajaa.

Ehdoton ei siis. Lupaam myös valittaa ja vaatia korvausta vahingoista niin pitkälle kuin mahdollista!

lopettakaa hyvät kunnat luonnon tuhoaminen ja kunnioittakaa asukkaianne ja maaseutuanne.

Järjetön suunnitelma.

Tuulivoimasta sairastuneet tulevat vaatimaan korvauksia menetetyistä terveydestä ja asumiskelvottomista taloista ja asunnoista.

Ei pilaamaan maisemaa ja alentamaan mökkien hintaa, metsiä riittää kauempanakin!!

Tuulivoimahaankehitys ei sovellu alueelle, jossa on tarkoitus virkistyä ja rentoutua luonnon parissa. Alueen mökkeilijöiden viihtyisyys on uhattuna niin myös eläinten pesimisrauha. Kuorasjärvellä ovat monet lintulajit/ nisäkkäät tulleet tutuiksi.

Kuorasjärvi on minulle rakas paikka, joka mahdollistaa itselleni, perheelleni ja tuttavilleni arjesta palautumisen luonnon läheisyydessä edistämällä siten arjessa jaksamista ja työtehokkuutta. Tuulivoimahankkeen toteutuminen heikentäisi huomattavasti edellä mainittuja Kuorasjärven tarjoamia mahdollisuuksia.

Kuorasjärven pohjoispäässä sijaitsevan mökkimme lisäksi olen erityisen huolissani rakkaan kesätyöpaikkani Seinäjoen kesäsiirtolan, tuttavallisemmin Kessulan, viihtyvyyden vuoksi. Kessula on Suomen viimeinen kesäsiirtola, joka sijaitsee Kuorasjärven rannalla. Se mahdollistaa satojen lasten ja nuorten kesäleirit ja tarjoaa vähäosaisille lapsille ja nuorille mahdollisuuden kokea pala Suomalaista mökkielämää. On sanomattakin selvää, että tuulivoimalan äänet heikentäisivät lasten ja nuorten ainutlaatuista kokemusta.

En vastusta tuulivoimaa, mutta tämän hankkeen sijainti on väärä.

Älkää tehkö tuulivoimalaa plis.

Tuulivoima Ok, mutta sijainti on väärä!

Kuorasjärvi on minulle ja perheelleni tärkeä paikka sekä monien muiden perheiden, vanhojen, nuorten ja pienten lapsien levähdyspaikan. Sijainti on väärä.

Älytöntä nämä pitäisi lailla kieltää kokonaan, ei ne tuota mitään sähköä aivan olematonta luonnon tuhlausta. Näitä on jo SUOMESSA, vaikka kuinka paljon ja tuotto tällä hetkellä noin 2 % KOKO sähkötuotannosta PURKURAHJOJA ei löydy mistään kunta ei pysty ja myllyjen omistajat aina konkurssissa

Ei missään tapauksessa tuulimyllyjä tälle alueelle! Vastustamme kaikin keinoin

Mielipide 1

Me vastustamme Palopättäränmäen tuulivoimahanketta kaikin tavoin. Kuorasjärven kaunis ja rauhallinen ympäristö on tärkeä paikka monille loma-asukkaille. Kuorasjärvi on niitä harvoja aitoja järviä mitä meillä Seinäjoen ympäristössä on. Tuulivoimalapuisto vaikuttaisi negatiivisesti satojen loma-asuntojen viihtyvyyteen. Mökkien ja tonttien arvot kärsii. Kaunis monipuolinen luonto pilataan, sekä eläinten elinympäristöt turmeltaan. 300m korkeat tuulimyllyt eivät kuulu järvimaisemaan.

Mielipide 2

Mielipiteitä Palopättäränmäen, Napalankallion ja Hietaharjunkankaan tuulivoimapuiston ja sen vaatimien sähkölinjojen rakentamiseen

Etelä-Pohjanmaalla ei ole järviä siten kuin Keski- ja Itä-Suomessa, joten pienetkin järvet kuten Kuorasjärvi ja Kuortaneenjärvi ovat erittäin tärkeitä virkistysalueita alueen asukkaille, kiinteistöjen omistajille ja muille luonnossa liikkujille.

Haluamme tässä lausunnossa kertoa mielipiteemme näiden kolmen tuulivoimapuiston rakentamiseen Kuorasjärven pohjoispäässä olevan vapaa-ajan kiinteistön omistajina ja luonnosta huolissaan olevina kansalaisina. Toivomme, että kuntalaisten ja kiinteistöjen omistajien huoli otetaan vakavasti ja huomioidaan.

Kiinteistön omistajat ovat hankkineet vapaa-ajan asunnon virkistäytymiseen luonnon rauhassa, mikä on nyt suuresti uhattuna. Tutkimusten mukaan suuremmalla tuuliturbiinien korkeudella ja suuremmalla

tuuliturbiinien määrällä (tuulipuistoilla) on suurempi vaikutus. Ei ole tehty tutkimusta tai arviota, joissa olisi tutkittu nyt suunnitteilla olevien 350 metriä korkeiden tuulimyllyjen vaikutuksista luontoon, ihmisten terveyteen ja kiinteistöjen arvoon. Eli käytännössä ollaan hyppäämässä tuntemattomaan.

Oli yllättävää todeta, miten laajalle alueelle ympäri Etelä-Pohjanmaata suunnitellun tuulivoimapuiston vaikutus leviää. Onko varmasti tiedustelu kaikilta, joita asia oikeasti koskee? On uskomatonta, miten järvimaisema Kuorasjärvellä ja Kuortaneenjärvellä halutaan tahallaan pilata puhtaasta ahneudesta, jonka hinnan maksavat kuntalaiset ja kiinteistöjen omistajat.

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

- on todettava, että tuulivoimaloiden vaikutus kiinteistöjen negatiiviseen arvoon on jo laajasti keskusteltu poliittinen ja yhteiskunnallinen asia
- tutkimustulokset ovat ristiriitaisia. Löytyy tuloksia, joissa todetaan, että tuulivoimapuistoilla on vaikutusta kiinteistöjen arvoon ja arvon kehitykseen esimerkiksi Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta
- osassa tutkimuksista todetaan, että kaikki tutkimustulokset eivät ole luotettavia, koska osaa kiinteistöistä ei ole saatu lainkaan myytyä, joten arvon kehitystä on mahdoton arvioida, koska kiinteistöä ei ole saatu kaupaksi
- on myös odotettavissa, että kiinteistönomistajat vaativat taloudellista korvausta kiinteistöjen arvonalaskusta. Muun muassa Tanskassa on jo tehty tämän suuntaisia päätöksiä.
- Suomen tuulivoimayhdistyksen tilaaman tutkimuksen puolueettomuus on vähintäänkin kyseenalaista. Uusimmat tutkimukset Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa osoittavat päinvastaista tulosta tuulivoimapuiston vaikutuksesta kuin Suomen tuulivoimayhdistyksen tutkimus
- ruotsalaisen Royal Institute of Technology vuonna 2021 valmistuneen tutkimuksen mukaan tuulivoiman aiheuttaman kiinteistön arvon alennus eri etäisyyksillä vaihtelee 6–23 %, mittausväli 0–14 km. Tutkimuksen voimalat ovat olleet 140 m korkeita. Tämän tutkimuksen mukaan on Palopättäränmäelle suunnitellun tuulivoimapuiston vaikutus kiinteistöjen arvoon pelkästään 170 pohjoispään loma-asunnon kohdalla noin 4 miljoonaa. Tähän lukuun pitää lisätä vielä ne kiinteistöt, jotka sijaitsevat kauempana kuin 4 kilometrin päässä suunnitellusta voimalasta. Tässä ei myöskään huomioida sitä, että nyt suunnitelmissa on merkittävästi korkeammat voimalat.
- myös saksalaisessa tutkimuksessa on osoitettu, että mitä lähempänä tuulivoimalat ovat kiinteistöä, sitä suurempi negatiivinen vaikutus sillä on kiinteistön arvoon ja sen myytävyyteen ylipäätään

Vaikutukset luontoon

- tuulivoimapuistojen rakentamisella on useita vaikutuksia luontoon ja eläimiin.
- tuulivoimapuistojen rakentaminen voi muuttaa eläinten käyttäytymistä ja liikkumista, koska jotkut lajit välttävät tuuliturbiinien lähellä olevia alueita
- tutkitusti eniten vaikutusta niillä on lintuihin ja lepakoihin. On havaittu, että lintu- ja lepakkokuolemat lisääntyneet ja pesinnät häiriintyneet. Linnut ja lepakot voivat törmätä tuuliturbiinien lapoihin, mikä voi johtaa kuolemaan
- tuulivoimapuistojen rakentaminen voi johtaa elinympäristön menetykseen, kun metsää raivataan turbiinien ja niihin liittyvän infrastruktuurin, kuten teiden, rakentamiseksi
- tuuliturbiinien toiminta aiheuttaa melua, joka voi häiritä eläinten käyttäytymistä, kuten pesintää ja liikkumista
- tuulivoimapuisto on sijoittumassa sääksen pesintäalueen ja ruokailualueen väliin. Olemme todistaneet jokavuotisia havaintoja sääksen kalastamisesta Kuorasjärven pohjoispäässä. Pesimäalue on Kuorasjärveltä luoteeseen/pohjoiseen.

- kurkien syysmuutto on jokavuotinen ilmiö, jonka olemme itse nähneet. Kurjet muuttavat monilukuisina auroina alueen yli.
- Etelä-Pohjanmaalla vielä harvinainen lintu, harmaahaikara, on vierailut Kuorasjärven pohjoispäässä useasti loppukesän aikana.
- telkät, koskelot, sinisorsat, kuikat, laulujoutsenet poikasineen ovat tuttu näky meidän rannassa. Mikä on tuulivoimaloiden vaikutus näihin lintulajeihin?
- teeren soidinlaulua kuulemme Kuhjonnevalta sekä keväisin että syksyisin: Miten Kuhjonnevan turbiinit häiritsevät tätä?
- huuhekajahavaintoja Kuorasjärven pohjoispäästä meillä on useita vuosittain. Miten turbiinit häiritsevät maamme isoimman pöllölinnun elinpiiriä?
- tuulivoimapuistot ja sähkölinjat aiheuttavat metsäkatoa. On artikkeleita, joissa arvioidaan, onko hyödyllisempää säästää metsät kuin tehdä lisää tuulivoimaa, kun tarkastellaan asiaa puhtaasti ympäristön kannalta (hiilinielu vs. puhdas energia).

Olemme monia vuosia rakentaneet meille omaa rauhallista vapaa-ajan paikkaa ja nyt rauhallisuus on uhatuna. Tuulivoimalat ympäröivät Kuorasjärven pohjoispäässä sijaitsevaa mökkiämme kolmelta ilmansuunnalta.

Meitä huolestuttaa voimaloista aiheutuva ääni, välke, valot, metsäkato, vaikutukset luontoon ja omaan terveyteen, maisemallinen haitta, kiinteistön arvon alentuminen tai jopa se, ettei kiinteistöä voi lainkaan realisoida. Ylipäätään se, että meidän ihana paikka menee kokonaan pilalle.

Onko tutkittu, miten tuulivoimaloiden ääni kantaa tyynellä säällä pitkin veden pintaa? Nytkin jopa pieni ys-käisy tai hiljainen puhe kuuluu vastarannalta.

Olemme innokkaita luonnossa kulkijoita, viihdymme rauhallisessa luonnossa työn rasituksista rentoutuen, nautimme hiljaisuudesta, marjastuksesta, sienestyksestä ja olemme varmoja siitä, että se kaikki menetetään mökkiä ympäröivässä luonnossa. Onhan aivan eri asia kuunnella metsän huminaa ja linnunlaulua kuin voimalan siipien melua. Oli vähintäänkin kummallista, että Apilan esityksessä linnunlaulu ja voimalan ääni rinnastettiin äänen voimakkuutta verrattaessa. Tuulivoimalan ympärillä on myös suoja-alue, mikä vähentää alueella kulkemisen mahdollisuutta.

Pimeänä aikana on hieno ihastella kirkasta tähtitaivasta ilman valosaastetta. Tuulivoimaloiden punaiset eivät kuulu tähän maisemaan.

Ensisijaisesti vastustamme ehdottomasti ja jyrkästi tuulivoiman tuomista luontokohteiden, vapaa-ajan ja virkistyskohteiden sekä ihmisten kotien läheisyyteen. Eikö todellakaan ole Etelä-Pohjanmaalla sellaisia alueita, jotka eivät häiritse alueen luontoa ja asukkaita?

Toissijaisesti vastustamme suunniteltujen tuulivoimaloiden korkeutta ja määrää. Tässä ollaan tekemässä ratkaisua, josta ei ole minkään tasoista tutkimustietoa, ei tietoa niiden vaikutuksista luontoon, terveyteen eikä kiinteistöjen arvoon.

Toivomme, että meidän mielipiteet, kuten myös muiden alueen asukkaiden ja mökkiläisten mielipiteet otetaan aidosti huomioon. On turhauttava tunne, jos byrokratian juna puksuttaa vain eteenpäin tehden näennäisesti kaiken välttämättömän, mutta todellisuudessa prosessin häviäjät on päätetty jo ennakoon. Voiko tuulimyllyjä vastaan siis aidosti taistella?

Mielipide 3

Mielipide Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahankkeen arviointiselostuksesta siirtolinjan SVE2B osalta

Me allekirjoittaneet haluamme vielä ilmaista syvän huolestumme ja pelkomme sähkönsiirtolinjasta SVE2B. Käsitksemme mukaan linjaan liittyvät haitat eivät riittävästi tule esiin arviointiselostuksessa. Kotimme sijaitsevat Martikkalankylässä sähkönsiirtolinjan "kainalossa" käänntöpaikassa, jossa kohtaavat koillislounaissauntainen linja ja Nurmonjoen ylittävä kaakosta tuleva linja. Alueella on paljon asutusta.

Vaihtoehtojen vertailussa sivulla 490 todetaan: "SVE1:n ja SVE2B:n varrella asuu hieman enemmän ihmisiä kuin muissa vaihtoehtoissa [Iihavointi allekirjoittaneiden]." Jos vertaillaan esimerkiksi vaihtoehtoja SVE2A ja SVE2B, vaihtoehdossa SVE2A alle yhden kilometrin etäisyydellä asuu kolme vakituista asukasta. Vaihtoehdossa SVE2B puolestaan alle yhden kilometrin etäisyydellä asuu 1 853 vakituista asukasta. Ero on 618-kertainen, joten mielestämme se on enemmän kuin "hieman". Vastaavantyyppiset mittaluokkaerot koskevat myös meitä, jotka asumme aivan suunnitellun linjan vieressä.

Sivulla 304 todetaan: "Suunnitellut sähkönsiirtoreitit risteävät jokien Nurmonjoki (SVE1), Seinäjoki (SVE2B, SVE1) ja Soukkajoki (SVE1) ja puron Koukkuluoma kanssa (SVE2A, SVE2B) sekä pienempien uomien kuten Pajuluoman ja Tuomiluoman (SVE1) kanssa." Tässä jätetään mainitsematta, että myös sähkönsiirtoreitti SVE2B risteää Nurmonjoen kanssa.

Reitin SVE2B vaikutukset nähdään säännönmukaisesti muutenkin melko vähäisinä. Linjan reittiä Nurmonjokilaaksossa, Alapäässä, käsitellään ennen muuta maatalousalueena. Tällöin ei oteta juurikaan huomioon sitä, että alue on sen asukkaille samalla virkistysaluetta. Esimerkiksi meillä allekirjoittaneilla ei ole erikseen kesämökkejä, koska Nurmonjoki on "mökkivesistömme". Nyt uusi voimalinja on suunnitteilla kahdelta suunnalta asuntojemme viereen ja samalla koti- ja virkistysmaisemaamme.

Muiden voimajohtohankkeiden yhteisvaikutukseen on kiinnitetty todella vähän huomiota suhteessa muutokseen, joka tästä yhteisvaikutuksesta on aiheutumassa. Monessa kohdassa todetaan, että SVE2Blinjan vaikutusta vähentää se, että se rakennetaan olemassa olevan linjan viereen. Siirtolinja SVE2B on kuitenkin suunniteltu ahtaaseen ja pitkällä osuudella erittäin lähellä asutusta kulkevaan välikköön. Maisemallisesti nykyiset siirtolinjat mahtuvat juuri ja juuri paikalleen tällä alueella. Huomiotta jää se, että kun esimerkiksi Martikkalankylässä on nykyään yksittäisiä voimalinjoja, uusien suunnitelmien mukaan vierekkäin olisi yhteen suuntaan kolme voimalinjaa (mukaan lukien Lamminnevan linja), jotka täyttäisivät koko jokilaakson ja kääntyisivät myös joen yli. Siten esimerkiksi omien talojemme vieressä tai lähiympäristössä kulkisi pahimmillaan yhteensä kuusi eri suuntiin risteävää voimalinjaa nykyisten kahden sijaan. Onko tällöin oikein antaa ymmärtää, ettei kovin merkittävää vaikutusta ole, koska alueella on jo ennestään sähkölinja? Yhteisvaikutusta ei ole haluttu havainnollistaa, vaan SVE2B-linjan havainnekuva on otettu etäältä linjan käänntöpaikasta Martikkalankylässä, ja kuvassa ei ole esitetty Lamminnevan voimalinjaa.

Vetoamme, että sähkönsiirtolinjaa SVE2B ei toteutettaisi. Mielestämme siirtolinjan haitat eivät tule arviointiselostuksessa riittäväällä tavalla esille puutteellisten ja osin virheellistenkin tietojen vuoksi.

Mielipide 4

Me kannanottoon osallistuvat, vastustamme Palopättärän tuulivoima-alueen voimajohtosuunnitelmaa (vaihtoehto Sve2B) Nurmonjokilaakson kautta Ahonkylään.

"Vaihtoehto SVE2b: Uusi sähkönsiirtoreitti Fingrid Oyj:n Seinäjoen sähkönsiirtoasemalle Seinäjoen keskustajaman pohjoispuolitse. Reitin kokonaispituus on noin 41,9 kilometriä, josta noin 38,9 kilometriä sijoittuu hankealueen ulkopuolelle. Reitti seuraa Fingrid Oyj:n Alajärvi-Seinäjoki 400 kV ja 110 kV voimajohtoja, sekä

EPV Alueverkko Oy:n Seinäjoki-Lapua 110 kV voimajohtoa. Noin 30 kilometriä reitistä sijoittuu nykyisten voimajohtojen rinnalle.”

Sähkösiirtolinjojen vaikutukset

Vaikutukset maisemaan

Nurmonjokilaakson kotiseutusuunnitelma -hankkeen tuloksena on vuonna 2012 julkaistu teos *Joki on Nurmon äiti – Nurmonjokilaakso kotiseutukuvassa* (Helsingin Yliopiston Rurality-instituutti). Hankkeen yhteydessä selvitettiin Nurmonjokilaakson alueen asukkaiden käsityksiä ja kokemuksia alueesta. Julkaisun mukaan *Nurmonjoki ja jokivarren maisemat oli yksi vastaajien suosikkikohteista – esimerkiksi joen leveimpiä kohtia Alapään alueelta. Nurmon halki virtaava joki ja sen rannoille levittyvät perinnemaisemat, nauhamainen kyläasutus Ylijoelta Kouran ja Veneskosken kautta Keski-Nurmoon ja Alapähän ovat merkittävä alue nurmolaisuuden rakentumisessa. Lisäksi julkaisussa todetaan, että ”On tärkeää, että alueen kulttuuriarvoja kohdellaan kunnioittavasti. Seinäjoen kaupungin kasvupaineet kohdistuvat Nurmonjoen varteen. Hankkeen tavoitteena on ollut tukea tämän kasvualueen kehittämistä kulttuurisesti kestäväällä tavalla.”*

Voimalinjoista aiheutuva maisemahaitta koskee erityisesti alueen asukkaita, mutta myös muita alueella matkailuvia ja liikkuvia.

Vaikutukset eläimistöön ja ympäristöön

Nurmonjokivarren alueella esiintyviä lajeja lintuharrastajien ja asukkaiden havaintojen mukaan:

- Laulujoutsen (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
  - o keväisin ja syksyisin Hipin altaalla useita kymmeniä, jopa satoja. Tärkeä levähdyspaikka muutosten aikaan.
- Suokukko (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
- Heinäsorsa
- Hanhet
- Haikarat, ml. Harmaahaikara
- Niittysuohaukka (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
- Varpuspöllö (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
- Meriharakka
- Saukko (kuuluu silmälläpidettäviin lajeihin)
- Jokihelmisimpukka (kuuluu Suomen erityisvastoalajeihin)

Vaikutukset rakentamiseen ja maankäyttöön

Sähkösiirtolinjat vaikeuttavat tai estävät kokonaan linjojen läheisyydessä asuin- ja maatalousrakentamisen. Tällä hetkellä suunniteltujen siirtolinjojen alla on viljelykäytössä olevaa peltoa, mutta kiinteistöt ovat myös mahdollista tulevien polvien tonttimaata. Vaikka rakennusoikeuden saisi alueelle, kärsii halukkuus rakentaa lähistön tonteille merkittävästi, mikäli vieressä kulkee voimalinja.

Vaikutukset ihmisten terveyteen

Voimajohtojen ja sähkön yhteyttä esimerkiksi Alzheimerin tautiin ja lasten leukemiaan on tutkittu muualla maailmassa. Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukaan uusia johtoja suunniteltaessa on hyvä pyrkiä siihen, ettei niitä rakenneta esimerkiksi asuntojen, päiväkotien, leikkikenttien ja koulujen läheisyyteen. (Suomen Terveyskirjasto Duodecim)

Tuulivoimaloihin liittyviä melumallinnuksia tehdään, vaikka korkeajännitelinjoista syntyvä ääni voidaan kokea vähintään yhtä häiritseväksi.

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Kaikki edellä mainitut seikat johtavat kiinteistöjen arvon alenemiseen.

Johtopäätöksenä esitämme vaihtoehtoa sähkönsiirtoon alueen itäpuolelle poispäin kasvavasta asutuksesta. Kantaverkko Fingridin esiintuoma mahdollisuus rakentaa uusi sähköasema Seinäjoen ja Alajärven välille on kannatettava. Ilmattaren esittämien vaihtoehtojen lisäksi esitämme sähkönsiirtoa olemassa olevaan Alajärven siirtolinjaan.

Lamminnevan tuulivoimahankkeesta vastaava Fortum on myös esittänyt voimajohtolinjojensa kulkevan Atrian ja Latikan kautta Nurmonjokilaaksoon ja edelleen Ahonkylään.

Peräänkuulutamme kokonaisuuden hallintaa suunniteltaessa useita kymmenien voimaloiden tuulivoimala-alueita Seinäjoelle. Sähkönsiirtoa eri hankealueilta ei ole suunniteltu kokonaisuutena vaan eri toimijat ovat esittäneet omia suunnitelmiaan. Miten Seinäjoen kaupunki huomioi maanomistajat tässä asiassa?

Nurmonjokilaakso on maakuntakaavassa merkitty erittäin merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi alueeksi eikä sitä voida pilata voimajohdoilla.

Mielipide 5

Kesämökkipiikki on --- ja se on todella lähellä suunniteltua tuulivoimalaa. Tuulivoimalat tulee niin lähelle, että ne pilaavat koko kesämökillä olemisen ja pudottavat mökin arvon mitättömäksi, Mökkimme on noin 10 vuotta vanha. Koko tuulivoimapuiston rakentaminen pitää perua kaikilta osin.

Mielipide 6

Kuorasjärven pohjoisosa kuuluu tuuliteollisuusalueen lähialueeseen. Kuorasjärveä ympäröi tiiviisti noin 430 vapaa-ajanasuntoa, pelkästään Kuorasjärven pohjoispäässä 2,5 km järven molemmin puolin niitä on 170. Voimalat vaikuttaisivat kielteisesti lähialueen ihmisten elinoloihin, asuinviihtyvyyteen ja virkistykseen melun ja jaksollisen sykinän muodossa ja saisivat aikaan myös kiinteistöjen arvon romahtamisen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaan alueidenkäytön suunnittelun tavoitteena tulee olla mm. turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön luominen ja luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilyminen. Ilmatar anoo lupapäätöstä rakentaa alueelle jopa 350-metrisiä voimaloita (Simpsonin maston korkeus on 323 m ja Eiffel-torni 324 m). Simpsonin masto vuosituhannen alussa vielä 4 korkein rakennelma Suomessa.

Tämä kaavaprojekti etenee rinnan maakuntakaavauudistuksen kanssa. Maakuntakaava 2050 -luonnoksessa mainitaan, että kaavan turvin ehkäistään melusta ja tärinästä aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja, ja että haitallisia terveysvaikutuksia ehkäistään jättämällä toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille riittävän suuri etäisyys. Tätä asiaa ei ole huomioitu Palopättäränmäen kaavaluonnoksessa, koska tällä hetkellä etäisyys voimaloista lähimpään lomarakennukseen on vain 1,6 km. FCG:n tuulivoimaselvityksessä (2021) sekä FCG:n laatimassa Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutustenarvioinnissa (2022) todetaan, että Kuorasjärvi kuuluu ns. hiljaisiin alueisiin. Kuorasjärvellä luonnonäänet ovat vallitsevia ja ihmisten toimintojen aiheuttamat melutasot alhaisia. Hiljaiset alueet ovat merkittävä osa sekä elinvoimaista luonnonympäristöä että terveellistä ja viihtyisää asuinympäristöä. Järvellä on huomioitava myös se, miten hyvin ääni kantaa vettä pitkin useiden kilometrien päähän.

FCG:n selvityksen (2022) mukaan hanke vaikuttaa alueen läheisyydessä asuvien ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen pääosin maisemassa ja äänimaisemassa tapahtuvien muutosten kautta, jolloin äänitaso hiljaisella alueella kasvaa. Vaikutukset tulisivat olemaan hankkeen elinkaarta ajatellen hyvin pitkäkestoiset, eikä kokonaisvaikutuksen merkittävyyttä voida pitää vähäisenä. Merkittävin vaikutus kohdistuu Kuorasjärven, Varpulanjärven ja Hirvijärven tekojärven rantoihin, joissa on paljon loma-asutusta. Visuaalinen vaikutus voidaan erityisesti Kuorasjärven pohjoispuolen vesialueilla kokea haitalliseksi ja voimalat maisemaa hallitsevaksi. Voimalat voivat tuulivoima-alueen muodon takia näkyä kolmessa eri ilmansuunnassa. (FCG 2022).

Voimaloiden koon, roottorin ja tehon kasvu johtavat suurempaan melutasoon ja melun kantautumiseen entistä kauemmas. Tällä hetkellä mittauksiin perustuvaa tietoa yli 300-metrinen voimaloiden tuottamasta melusta ei ole, koska niitä ei ole vielä rakennettu minnekään. Laitosvalmistajien ilmoittamat melutasoarvot ovat laskennallisia arvioita. Kuorasjärvellä sijaitsevista vapaa-ajan asunnoista suurin osa on rakennettu 1950–1960-luvuilla. Ne ovat lautarakenteisia, eivätkä niiden äänieristeet vastaa omakotitalojen äänieristystä. On hyvin todennäköistä, että näissä asunnoissa tuulivoimalamelu ylittää yöaikaan STM:n asetuksen 545/2015 sisätilamelun rajan 30 dB. Suurin tuulivoimaloiden häiritsevyyteen vaikuttava tekijä on sykintä (amplitudimodulaatio). Kuortaneen ja Seinäjoen jättiläisvoimaloiden yhteisvaikutuksia sykinnän osalta ei pystytä arvioimaan vielä millään tavalla. Lähelle rakennettavat voimalat muuttaisivat elinympäristön perusteellisesti useiden vuosikymmenten ajaksi ja niiden aiheuttamat haitat olisivat ympärivuorokautisia ja jatkuvia. FCG:n ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (Kuva 21) kerrotaan tornien rakentamisesta haruksin.

Missään melumallinnuksessa ei ole kuitenkaan otettu huomioon haruksista johtuvaa ääntä. Rakennustekniikaltaan umpinaisesta tornista käytetään nimitystä lieriötorni. Lieriötornit voidaan toteuttaa kokonaan teräsrakenteisena, täysin betonirakenteisena tai betonin ja teräksen yhdistelmänä, niin kutsuttuna hybridirakenteena (Kuva 12). Korkeat voimalatornit voivat edellyttää tornien harustamista. Tuulivoiman maankäytön haittavaikutukset luonnolle jäävät pysyviksi. Maankäyttö kaventaa tavallisen lajiston elinmahdollisuuksia ja eläimet altistuvat voimaloiden lavoille ja melulle. Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulee myös huomioida se, että kaksi luonnonsuojelualuetta sijoittuu tuulivoimaloiden välittömään läheisyyteen, joten niissä 45 dB:n ohjearvo ylittyy. Luonnonvarakeskuksen tuoreen yhteenvedon mukaan 60–70 % lintu- ja nisäkäslajeista väistää tuulivoimaloita. Tuulivoimalat haittaavat kurkien syys- ja kevätmuuttoa, sillä ne lepäävät ja ruokailevat Kurjennevan kosteikoilla. Myös maa- ja merikotkien, sääksien elinolosuhteet kärsisivät, koska tuulivoimalat sijoituisivat niiden pesimäalueiden ja ruokailualueen eli Kuorasjärven välille. 18.1.2024 yleisötilaisuudessa kuulin monessa puheenvuorossa, että yva-selvitys on puutteellinen linnustonselvityksen osalta. Esimerkiksi paikallisen maakotkan reviirin rauhoittamisesta on KHO 2015/124 päätös. Itse kohtasin maakotkan viimeksi joulukuusen haku matkalla mökiltä Kuorasjärventien vieressä noin ---- suunnitellusta tuulivoimalasta. Maakotkan reviiri on huomattavan suurempi mitä ajoitut tuulivoimala alueet, joten yksistään tästäkin syystä tuulivoimalat Pälöpättäränmäeltä, Napalankallioilta ja Hietaharjunkankaan pitää kieltää. Jättiläisvoimaloista, joiden lavat voivat olla yli 100 m pitkiä, jää sinkoutuu yllättävän kauas, jolloin se aiheuttaisi vaaran myös marjastajille, metsästäjille sekä luonnossa ja tiellä liikkujille.

Tuulivoimaloiden ympäristöongelmista ei jostain syystä löydy kovin kattavaa suomalaista tutkimustietoa. Norjalaisessa tutkimuksessa osoitettu, että tuulivoimaloiden lapojen kuluessa niistä leviää ympäristöön myrkyllisiä mikro- ja nanomuovipäästöjä. Laskelmissaan he ovat päätyneet noin 60–70 kg/vuotuisen mikromuovipäästöön/tuulivoimala. Päästöt koostuvat mikro- ja nanomuoveista, jota leviävät lapojen eroosion takia avoimille pelloille, laitumille, vesilähteille ja lopulta merialueille. Mitä suurempi turbiini on, sitä suurempi on lapojen kärkinopeus ja lavoista irtoavan mikro- ja nanomuovin määrä. Bisfenoli A:lle altistutaan pääasiassa ravinnon kautta, mutta jonkin verran myös ihon kautta ja hengittämällä tai nielemällä pölyä. Bisfenolia päätyy ihmisen elimistöön erityisesti elintarvikepakkausista, mutta tuulivoimalabuumin myötä tulee sitä jatkossa siirtymään ihmisen elimistöön myös ravinnossa. Herkin kohde BPA:n vaikutuksille on immuunijärjestelmä.

"Bisfenoli on hormonihäirikkö eli se reagoi elimistössä hormonin tavoin. Se voi matkia elimistössä naishormoni estrogeenia ja sillä voi olla vaikutuksia mm. hedelmällisyyteen, lisääntymiseen, oppimiseen ja immuunijärjestelmään" kirjoittaa YLE 22.3.2012 julkaistussa artikkelissa.

Mielipide 7

Hei! Lähetän tässä kommenttejani (yleisötilaisuus pääkirjastossa 18.1.2024) hankkeeseen, kuten tilaisuudessa toivottiin. Koska tilaisuudessa esitetyt arviot (YVA) luontoon liittyvistä asioista poikkesivat olennaisesti n. 60 vuoden kokemuksistani suunnittelualueella liitän mukaan myös 2022 kirjoittamani tekstin, joka käsittelee havaintojani Kuorasjärven pohjoispään linnustosta.

YLEISKOMMENTTINI: Puutteellisen ja osin mielestäni virheellisen ympäristövaikutusten arvioinnin ja terveysvaikutusten (Terveys ja Hyvinvoinnin Laitos, lääketieteelliset julkaisut jne.) johdosta HANKETTA EI TULE TOTEUTTAA. Lisäksi arvioin, että energiatuotannossa kehitys jatkossa johtaa selvästi vähemmän ympäristöhaittoja tuottavaan suuntaan.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIA

- melu (aerodynaaminen melu, matalataajuinen melu, mekaaninen melu jne.) häiritsevällä tasolla, jos hanke toteutetaan
- merkittävä visuaalinen/maisemallinen ympäristöhaitta moneen suuntaan (Kuorasjärvi, Seinäjoki jne)
  - Kuorasjärven (huomattava alueellinen vapaa-ajan viettoon vuosikymmeniä sopinut järvi, suuri osa seinäjokisten mökkejä) mökkiläisille merkittävä, kiinteistöjen arvoihinkin laskevasti vaikuttava
  - Seinäjoen ilmakuva hallitsevalle Lakeuden Ristille suunnitellaan tuulivoimahankkeessa taustaksi n. **5,4 kertaa Lakeuden Ristiä korkeampia** tuulivoimaloita
  - välkehaitta merkittävä
- mahdollisen toteutuksen edellyttämät maaperän muokkaukset aiheuttavat ympäristö- ja saastumishaittoja luontoon
- suunnittelualue on luontoarvoiltaan arvokasta aluetta. Tällä hankkeella olisi merkittävä haitta alueen kasvillisuudelle ja eläimille
- YVA selostuksessa todetaan virheellisesti, että mm. Kuorasjärven alueella ei ole lintujen kevät- ja syysmuuttoa ("koska sijaitsee sisämaassa"!!!). Omina havaintoinani alkaen 60 -luvulta olen havainnut mm. isojen, tutkimuksissa todistettavasti herkästi tuulivoimaloiden siipiin menehtyneiden lajien mm. kurkien, hanhien, joutsenten, isojen petolintujen lentävän alueen läpi. Kurkien massamuutto on ollut Kuorasjärvellä toistuva ilmiö. Alueelle pesivinäkin runsastuneet kalasääsket ja kotkat liikkuvat laajalla säteellä vesistöjen välillä ja joutuisivat monet vääjäämättä tuulivoimaloiden siipien ruhjomiksi suunnitelman toteutuessa.

TERVEYSHAITTOJA

- melu, meluhaittojen vaikutuksista on olemassa monia lausuntoja ja artikkeleita (mm. Suomen Lääkärilehti 2012 ("Melulla on monia vaikutuksia terveyteen"), SYTE ry:n mittauksien tulokset 2019 ovat olleet hälyyttäviä: tuulivoimaloiden infraäänit olivat mitattavissa jopa 40-60 km etäisyydellä yli puolelta mittauspäivistä
- pitkäaikaisen meluallistuksen vaikutukset terveyteen suuret
- melun vaikutukset mm. Keskittymiskykyyn

MUITA NÄKÖKOHTIA

- selvityksessä puhutaan jopa 350 m korkeista tuulivoimaloista. Tuon kokoisia voimaloita ei ole maamme tehty aiemmin. Ympäristöhaitat, joita on havaittu rakennetuissa tuulivoimaloissa, toteutuisivat moninkertaisesti ja ennakoimattomia tilanteita voi syntyä tuon kokoluokan voimaloiden rakentamisen/käyttöäön kokemusten puutteessa. Kokeilukentäksi omassa arvokkaassa lähiympäristössämme EI EHDOTTOMASTI PIDÄ RYHTYÄ.
- suunnitteluajankohdan kuvauksessa mainitaan tuulivoimaloiden toiminta-ajaksi 2027-2062 eli peräti 35 vuotta. **Tuulivoimaloiden käyttöikä** (puhumattakaan aiemmin kokeilemattomien/tekemättömien ylikorkeiden voimaloiden) ei nykytiedon valossa ole niin pitkä!
- jos hanke toteutetaan, miten voimme olla varmoja maiseman ennallistamistoimenpiteistä voimaloiden käyttöäön päätyttyä. Millä todennäköisyydellä voimaloiden rakentajat ovat paikalla mittavan kokoisten voimaloiden materiaalin ja muun betoni yms. materiaalin poistamisessa? Selvää on, että ympäristö EI PALAA entiselleen kuin hyvin pitkän aikavälin kuluessa (alueen virkistysarvoihin huomattava vaikutus).
- tämä kommentin lisäksi toimitan kirjoitukseni Kuorasjärven pohjoispään linnustosta 2022 kuvaamaan järven luontorikkautta yhdeltä kantilta
- tiedossa on, että kuntien saamat kiinteistöverotulot kanavoitaisiin mahdollisesti jatkossa valtion kautta jaettavaksi kunnille tasajaolla sen sijaan, että voimalayhtiön veromaksut hyödyntäisivät vain voimaloiden sijaintikuntia. Tällainen päätös toteutuessaan vähentäisi kuntien intressejä, kun tiedossa joka tapauksessa on kuntalaisten vahva vastustus maisema- ja terveyshaittojen vuoksi.

KUORASJÄRVEN POHJOISPÄÄN LINNUSTOSTA

Paikallisesti isojen järvien, laajemmin nähtynä pienten järvien joukkoon lukeutuva Kuorasjärvi on alueellinen lintukeidas. Järven läheisyydessä pesiviä lintuja on runsas kirjo. Muutto- ja vaellusaikojen runsaslukuinen lajisto vielä täydentää linnuston monipuolisuutta.

Järven rannat ovat enimmäkseen vapaa-ajan kiinteistöjä vierä vieressä. Kuorasjärvi on ollut vuosikymmeniä merkittävä vapaa-ajan viettopaikka lähialueiden kaupunkien ja kuntien asukkaille. Mökkiläisille linnusta kysyttäessä tulee ensimmäisenä lintuna mieleen kuikka, jonka kanta on varsin runsaslukuinen. Laulujoutsen on tullut järven vakioasukkaaksi usean parin voimin viime vuosikymmeninä. Lintu on monen mökkiläisen mieluisassa seurannassa erityisesti huolehtiessaan poikaskatraitaan järven rantamilla.

Kuten muuallakin, Kuorasjärvellä luonto on jatkuvassa muutoksessa. Kun kuusikymmentäluvulla oli varsin tavallista kuulla riekon narinaa hangilla, kesällä yöhämärissä liikkui outo ilmestys kehrääjä hyönteisiä saalista massa, monella mökillä pesi räystäspääsky rakennuksen suojassa, muun muassa näistä lajeista ei ole viime aikoina juurikaan ollut havaintoja. Törmäpääskyt ovat joitakin vuosia puuttuneet järvinäkymästä. Hömötiaisia ei tavata edes talvisilta ruokintapaikoilta.

Linnut, kuten muukin eliöstö, reagoivat ympäristömuutoksiin. Jotkut kärsivät ja näin vähenevät, jotkut saavat muutoksista voimaa lisääntyä. Hieno asia on, että lintukanta on säilynyt vahvana monien lajien osalta. Kesäiseen näkymään liittyvät järvellä kalastavat kalasääsket eli sääsket, joiden ilmestys on mitä uljoin. Sääksien ravintoa mm. lahjoja ja haukia on Kuorasjärvellä hyvin saatavilla. Kun sääksillä on kokemus kalarikkaasta järvestä, pesivät parit tulevat useiden kymmenien kilometrien päästä saalistamaan tälle järvelle. Tämä havainto on tehty Pohtiolammella (Kangasala, jopa 40 km) tehdyissä tutkimuksissa. Tätä lintua suurempiakin petolintuja on havaittu järvellä. Merikotka on löytänyt myös Kuorasjärven! Toinen kotkalaji eli maakotka on myöskin liikkunut Kuorasjärven pohjoispään alueella. Ylväitä linnustomme aatelia! Petolintukanta on järvellä hyvin monipuolinen. Pesintähavaintoja on mm. mehiläishaukasta, hiirihaukoista, nuolihaukasta, tuulihaukasta ja kanahaukasta. Pöllöhavaintoja on lehtopöllöistä, helmi- ja varpuspöllöistä, vaeltavista viirupöllöistä ja itse huuhaajistakin.

Mieluisa yllätys joitakin vuosia sitten oli havaita pikkulokkia varsin runsaslukuisasti, kun aiemmin laji ei ollut esiintynyt lainkaan. Täytyy toivoa, että laji on tullut jäädäkseen.

Vaikka tikkakanta onkin kohtuu hyvä käpy- ja pikkutikkoineen, palokärkineen, mökkiläiset ja järvellä asuvat ovat pöntöttäneet rantametsiä kolopesijöiden pesinnän helpottamiseksi. Tikkojen kairaamat kolot kun eivät aina riitä. Pienien pönttöjen kiitollisia asukkeja ovat tiaiset ja kirjo- ja harmaasiepot. Ilahduttavasti tein havainnon, että tänä vuonna leppälintu lienee pesinyt sille asentamassani isoreikäisessä pöntössä. Lajihan on yksi kauneimmista pikkulinnuistamme. Telkkä on vakio pönttöpesijä ympäri järveä. Pöllöille tarkoitettuja pönttöjä on myös metsiin laitettuina.

Kesä on meillä vilkkainta aikaa lintumaailmassa. Näyttävimmät ajat liittyvät kuitenkin muuttoaikoihin. Ken on ollut tilaisuudessa nähdä esim. syksyisen kurkien massamuuton, kun järven pohjoispuolelta saapuu matkallaan etelään äänekäs kurkien joukko. Tuhansia lintuja. Pysähdyttävä näky! Vaatimattomammin etelään muuttavat mm. isokuovit, joiden ääntä voi kuulua jo heinäkuussa järveltä. Keväällä jossain kohtaa teerien soidinpuputuksen lisäksi alkaa kuulua reviierejä valtaavien pikkulintujen mm. peippojen laulusikermiä ja kurkien uljaita huutoja rantamilta ja soilta. Pohjoinen harvalukuinen kaunis sorsalintu uivelo on pysähtynyt usein Kuorasjärvellä matkallaan pohjoiseen. Muutamia merimetsojakin on havaittu Ollinsaaren viereisellä karikolla. Ilmeisesti muutaman päivän pysähdyksellä. Pian järvien vapauduttua jäävaipastaan aletaan kuulla odotettua rantasipin iloista lirutusta.

Luonto on rikkautemme.

Mielipide 8

YVA-ohjelmavaiheessa toimme jo esille, että arvioitavat hankevaihtoehdot eivät ole toteuttamiskelpoiset vaan tuntuvat tarkoitushakuisesti valituilta. Vaihtoehto VE1 on tehty huomioimatta petolintujen esiintymisalueita ja vaihtoehto VE2 ottaa tiedossa olevat petolintujen reviiirit huomioon. Selostusvaiheessa tuulivoimaloiden sijoittelua ja määrää on hieman muutettu, mutta edelleen tarkastellut vaihtoehdot ovat perustuneet lähinnä käsityksemme mukaan petolintujen esiintymisalueisiin. Vaihtoehto VE1 on myös selostusvaiheessa sellainen, joka ei ole toteuttamiskelpoinen ja ei siten ole ollut YVA-lain hengen mukainen ottaa tarkasteluun.

YVA-selostuksen perusteella voitaneen todeta, että

- hankevaihtoehto VE1 mm. vaarantaa alueella esiintyvien petolintulajien elinympäristön ja ei siksi ole toteuttamiskelpoinen.

- hankevaihtoehto VE2 on selostuksen perusteella toteuttamiskelpoisempi, mutta mm. Kuorasjärven pohjoisosan loma-asutusta lähimmät voimalaitokset aiheuttavat riskin naapurussuhdelain mukaisesta haitasta. Lisäksi vaihtoehdossa olevat Kuortaneen tien pohjoispuolelle sijoittuvat tuulivoimalat aiheuttavat riskin petolinnuille, joita Hirvijärven ja Varpulan tekoaltaiden alueella on runsaasti eri lajeja.

- sähkönsiirtovaihtoehdoista uusi SVE3 olisi paras vaihtoehto. Omalta osaltamme pidämme vaihtoehtoa SVE1 huonoimpana, sillä sen suunniteltu sijainti Kourantien ja Kanavatien läheisyydessä olevan asutuksen kohdalla aiheuttaisi merkittävää maisemahaittaa ilmajohtona toteutettuna. Maakaapelointi asutuksen kohdalla on hyväksyttävää.

Kaavoitus

Voimassa olevan maakuntakaavan mukaan hankealue ei ole tuulivoimatuotannon aluetta. Maakuntakaava 2050 on ollut nähtävillä ja sen luonnoksen perusteella hankealue sijoittuisi pääosin tuulivoimatuotannolle soveltuvalla alueella. Kuitenkin maakuntakaavaluonnoksessakin Kuortaneen tien pohjoispuolelle tuulivoimalue ei ylety. YVA-ohjelmavaiheessa toimme esille, että hankealueen läheisyydessä on maakuntakaavoitusten

yhteydessä todettu ns. hiljaiset alueet. Näitä alueita ei ole huomioitu ympäristövaikutusten arvioinnissa. Läh-
tökohtaisesti tällaisia hiljaisia alueita ei tule vaarantaa kyseessä olevalla hankkeella.

Vaikutukset asumiselle

Tuulivoimaloiden näkyminen asutukseen on esitetty melko suppeasti ja selostusvaiheen yleisötilaisuuteen Il-
matar olikin pyynnöstä teettänyt uusia havainnekuvia. Havainnekuviissa olisi tullut esittää lentoestevalojen
näkyminen asutukseen pimeään aikaan myös muista havainnepisteistä kuin Kuortaneen uimarannalta ja
Kuorasjärven leirikeskuksesta. Hämärä- pimeäajan lentoestevalojen näkyvyydellä on ennen kaikkea vaiku-
tusta asumisviihtyisyyteen pysyvässä asutuksessa, ei niinkään vaikkapa leirikeskuksessa, jossa pääasiallinen
käyttö on kesäaikaan. Hämärä- ja pimeäaikaan lentoestevalojen näkyvyys asutukseen tulee selvittää ennen
hankkeen edistämistä.

Koska melu- ja välkemallinnukset on tehty napakorkeudella 225 m, tulee mallinnukset uusia ennen rakennus-
lupien hakemista uusia niillä tuulivoimalatiedoilla, joilla rakennuslupia haetaan. Mallinnukset tulee tehdä
myös, mikäli tuulivoimaloiden sijainteja muutetaan. Melunohjearvojen ja välkkeen suositusarvojen ylityksiä
ei tule sallia.

Lähin radiolinkkimasto sijaitsee ns. Veneskosken uimarannan läheisyydessä. Vaikka masto on lähellä Kouran-
tien asutusta, on alueella jo nyt paikoitellen katvealueita ja eri operaattoreiden kuuluvuus 4G ja 5G verkon
osalta on rajallinen. Kourantietä lähinnä olevat tuulivoimalat voivat häiritä teleliikennettä entisestään. Alu-
eelle ei tarjota esim. valokuitua, joten internetyhteydet ovat pitkälti mobiiliverkkojen varassa. Ennen tuulivoi-
maloiden sijoituspaikkojen päättämisestä tulee varmistaa, ettei tuulivoimaloiden sijainti haittaa radiolinkki-
mastojen toimintaa ja häiritse hankealueen läheisyydessä olevan asutuksen puhelinverkkoyhteyksiä.

Uusimpien tutkimusten mukaan tuulivoimaloiden käyttö aiheuttaa ympäristöön mikromuovipäästöjä. Aihe
voi olla vielä niin uusi, ettei riittävää lähtöaineistoa arviointiin ole käytettävissä, mutta selostuksessa olisi ollut
hyvä tuoda esille myös mahdollinen mikromuovipäästön riski.

Linnusto ja eläimistö

Vaikutusarviot linnustoon ja eläimistöön perustuvat mm. tehtyihin maastokäynteihin hankealueella kevään ja
kesän 2022 aikana. Hankealueen välittömässä läheisyydessä yli 10 vuotta asuneena haluamme todeta lintu-
ja eläinhavainnoista vielä seuraavaa:

Hankealueelta on useita havaintoja petolintulajeista (mm. maa- ja merikotka, kalasääski, tuulihaukka, rusko-
ja sinisuohaukka), jotka ovat herkkiä kaikenlaiselle ihmistoiminnalle. Hankealue on ko. petolintulajeille sopi-
vaa elin- ja pesimisympäristöä. Suuret lintulajit esiintyvät erityisesti Seinäjoen puolella Kuortaneentien sekä
Hirvijärvi-Varpula-altaiden lähistöllä ja pienemmät petolinnut, kuten ruskosuohaukka ja tuulihaukka Kouran-
tien varren peltoalueilla ja kuusikoissa. Esimerkiksi Kourantien ja hankealueen rajan välisellä suo- ja metsä-
alueella on havaittu useana vuonna peräkkäin haukkoja koko kesän ajan, joka viittaisi siihen, että alueella on
myös niiden pesimäpuita. Kotkasta on ensimmäinen havainto Kourantie 254 kohdalla kesältä 2023. Näköha-
vainto lienee yksittäinen, mutta kertoo kuitenkin kotkan mahdollisesta levittäytymisestä nykyistä reviiriä laa-
jemmalle alueelle. Sarvipöllöstä on hankealueen välittömässä läheisyydessä havaintoja erityisesti peltojen
reuna-alueilla.

Petolintujen takia tuulivoimaloiden lopullinen määrä ja sijainnit tulee tarkastella siten, että saalistusalueet
sekä lentoreitit jäävät vaikutusalueen ulkopuolelle.

YVA-selostuksen viranomaiskäyttöön tarkoitettussa liitteessä on käsitelty mm. lintujen törmäysten estämiseksi
käytettävien tutkajärjestelmien käyttöä. Koska tämä selvitys ei ole ollut muiden osapuolten käytettävissä, ole-
tamme että viranomais ottaa selkeästi perustellussa päätelmässä kantaa tutka- ja muiden optisten

laitteistojen käytön tarpeeseen. Edelleen toteamme, että hankkeessa tulee käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa tuulivoimaloiden toiminnan optimointiin siten, että mm. melu- ja välkevaikutukset sekä mahdolliset lintujen törmäysriskit voidaan minimoida.

Lepakkoselvityksessä on jo itsessään todettu, että koska hankealue on laaja ja selvitykseen käytettävissä oleva aika ei ole mahdollistanut koko alueen riittävää havainnointia, on mahdollista, ettei kaikkia potentiaalisia lepakkoalueita ei ole selvityksessä havaittu.

Ennen rakennuslupien myöntämistä tuulivoimaloille tulisi kunkin vahvistetun sijainnin läheisyydestä tehdä riittävät lepakko- ja linnustoselvitykset.

Sähkönsiirtovaihtoehdot

Selostuksessa todetaan, että ”*Voimajohto ei aiheuta haitallisia terveysvaikutuksia, vaan kyseessä ovat voimajohdon synnyttämien sähkö- ja magneettikenttien epäillyt terveysvaikutukset. Pelkoja sähkö- ja magneettikenttien terveyshaitoista on vaikea lieventää, koska vaikutukset koetaan yksilöllisesti ja pelot perustuvat usein jo pitkän ajan kuluessa syntyneisiin käsityksiin ja kokemuksiin.*” Kuitenkin Säteilyturvakeskus toteaa omilla verkkosivuillaan, että ”*Tieteellisen epävarmuuden vuoksi Säteilyturvakeskus suosittelee, että uudet voimajohdot ja asuinrakennukset rakennettaisiin siten, että voimajohtojen aiheuttaman magneettikentän pitkäaikainen keskiarvo olisi korkeintaan 0,4 μ T tiloissa, joissa lapset oleskelevat pysyvästi.*” STUK toteaa myös, ettei pitkäaikaisvaikutuksista ole riittävästi tutkittua tietoa. Sähkönsiirron osalta selostuksessa ei ole arvioitu kuinka paljon asutusta tulee sijoittumaan vyöhykkeelle, jossa magneettivuontiheys on yli 0,4 mikrot.

Sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE1 linjaus kulkee Kourantien ja Kanavatien läheisyydessä olevan omakotiasutuksen läpi. Vaihtoehdon linjausta ei voida pitää hyväksyttävänä, sillä se kulkisi maakunnallisesti arvokkaaksi ehdotetun rakennetun kulttuuriympäristön läpi sekä asutuksen välittömässä läheisyydessä ja jopa aivan asuinrakennusten tuntumassa. Siksi toteammekin, että mikäli SVE1 vaihtoehto sähkönsiirtoon aiotaan toteuttaa tulisi se asutuksen kohdalla (kuva 7.16) maakaapeloinnilla.

Mielipide 9

Olen ehdottomasti fossiilivapaan energiantuotannon puolesta, mutta tämän kaltainen massiivinen suurtuotanto on monella tavalla sopimaton tälle alueelle ja varmaan monelle muullekin alueelle. Tässä mennään nyt ojasta allikkoon. Kun näin suurilla ja massiivisilla toimenpiteillä pyritään luomaan energiasektorille kestävää kehitystä, mutta joka jyrää alleen kaikki muut kestävä kehityksen päämäärät, niin tulos on miinusmerkkinen.

Missä painavat muut luonto-, ympäristö- ja maisema-arvot? Eikö niillä yhtäkkiä ole mitään merkitystä? Suomi on maana sitoutunut moniin ympäristösopimuksiin. Miten tämä projekti voi ylipäänsä olla sopimuksien mukainen?

Suunnitteilla olevan tuulivoimapuiston ja siihen kuuluvan pitkän kaapeliverkkoston alueella ja läheisyydessä on pohjavesialuetta ja vedenottoaikoja. Voimaloiden yhteydessä tullaan käsittelemään öljyjä ja muita kemikaaleja, jotka voivat vaikuttaa pohjavesien saastumiseen. Ilmastonmuutoksen myötä on tärkeää, että vesivarantoja on tarpeeksi ja myös pinta-alaa suurille yhtäkkisille sadevesille. Pohjanmaa on jo tunnetusti tällä hetkelläkin tulva-alueita. Metsät ja maa sitä vettä tiedetysti sitovat. Sen vuoksihan niitä turvemaitakin nykyään ennallistetaan.

Alueella on myös harvinaisia suojeltuja eläimiä, kuten kotkia ja niiden pesiä. Serkullani on metsäalue, joka jo tällä hetkellä on suojelun alaisena liito-oravien vuoksi. Jos siitä läheisyydestä metsä hakataan, kärsii liito-oravien elinpiiri siitä aivan varmasti.

On myös tosi huolestuttavaa, että metsää sinänsä jouduttaisiin kaatamaan hehtaarikaupalla. Metsää ei sen jälkeen enää edes voi alueille kasvattaa. Tuulimyllyt kun pyörivät huonosti puiden seassa ja sähkölinjojen alahan voi vain pitää pientä pusikkaa.

Maisemallisestikin näin suuret ja lukumäärältään monet, jatkuvasti heiluvat myllyt ovat aikamoinen häiriötekijä. Jos tämä hanke vietäisiin läpi, niin yksikään Kuortaneella asuja ei niiltä pääse pakoon. Ei yöllä eikä päivällä. Valaistushan niissä pitää olla.

Monet tulevat tällä hetkellä Kuortaneelle virkistäytymään. Vapaa-ajan asunoja on Kuortaneella paljon sekä rannoilla että metsän tai pellon laitamilla vanhoissa maalaistaloissa. Kuortaneen urheiluopistolle tullaan myös sekä läheltä että kaukaa sekä urheilemaan että virkistäytymään. Monet paikkakunnat ja kaupungit ovat jo niin täyteen ahdettuja, että alkaa olla harvinaista päästä johonkin, missä virikkeitä on sopivasti, kuu ja tähdet näkyvät ja hiljaisuutta vielä on. Kuortaneella se on vielä mahdollista.

Mihin sitä sähköä nyt niin paniikinomaisesti tarvitaan? Suomihan on jo lähes sähkömavarainen. Euroopan mantereelleko on tarkoitus sitä sähköä siirtää? Siellä niitä käyttäjiä tietenkin riittää.

Voimalayritykset kyllä löytävät paikan muualtakin. Heillä on varmasti jo monta hakemusta meneillään samanaikaisesti. Ei kaunista Kuortanetta tarvitse uhrata tämän kaltaiselle alttarille.

Rahastahan tässä on tietysti kyse puolin ja toisin. Ainahan se raha tietenkin houkuttaa ja sitä tietenkin eläimeen tarvitaan, mutta tämä on suuruudenhulluuden projekti vaikka Pohjanmaalla ollaankin. Haja-asutusalueisiin kohdistuu nyt valtavat paineet suostua ja antaa lupia jos jonkin sorin projekteihin, jos ei energiapuitoihin niin sitten kaivos Hankkeisiin, hiekanottoon ja muuhun maankäyttöön liittyviin hankkeisiin. Siinä on oltaava tosi tarkkana mihin niitä lupia myönnetään. Nyt kun ympäristösäädöksiä ollaan kiristämässä, tuntuu kun kaikki yrittäisivät saada maasta viimeisillä voimillaan kaiken sen mitä pystyvät. Pienet kunnat voivat olla vielä erityisen hankalassa tilanteessa, jossa väkeä on vähän puollustamaan näitä massiivisia voimia vastaan. He kuitenkin ensi sijassa joutuvat tämän kaltaisten projektien kanssa elämään.

Pienimuotoiset aurinkovoimalatkin olisivat sopivampia ja vähemmän häiritseviä, jos energiasta Kuortaneella on puute. Rahallakaan ei vaan saa takaisin niitä ympäristö- luonto- ja maisema-arvoja, jos ne menetetään.

Vapaa-ajan asunnon omistaja Kuortaneen Salmenkylästä

Mielipide 10

Tuulimyllyt vaikuttavat maisemaan/siluettiin erittäin rumentavasti Kuortaneenjärven kirkkorannasta katsottaessa, kun ovat kaiken lisäksi niin korkeita suunnitelmassa. Toinen juttu sähkölinjat yms Yhteismetsäalueella (rek.nro 43:46), jossa olen osakkaana, merkitty tiet palstan läpi ja sähkölinja/maakaapelit eli käytännössä ei ole enää talousmetsäkäyttöä tai ainakin haittaa, kun pirstaloituu niin pahasti ja myöskin korvaukset ovat näistä aivan olemattomat. Voiko sähkölinjoja vielä muuttaa mahdollisimman järkevästi metsänomistajia ajatellen.

Mielipide 11

Kuorasjärvi on Seinäjoen lähialueen ainut luonnonjärvi. Sillä on ollut suuri merkitys seinäjokisille lomarakennusten omistajille jo useamman sukupolven ajan. Täällä vietetään vapaa-aikaa, ollaan etätöissä tai nautitaan eläkepäivistä. Tänne tullaan kaupungin hälystä rentoutumaan ja nauttimaan kauniista järvimaisemasta. Usein täällä on täysi hiljaisuus. Nyt tämä idylli aiotaan raiskata.

Me vastustamme hanketta, sillä toteutuessaan Palopättäränmäen tuulivoimahanke tuhoaa viihtyisän elinympäristön ja maiseman useiksi vuosikymmeniksi ja kiinteistöt menettävät arvonsa. Alueidenkäytön tavoitteena kun tulisi MRL 5§:n mukaan olla viihtyisän elinympäristön luominen ja luonnonarvojen säilyminen.

Tuulivoimaloilta tulisikin edellyttää ympäristölupaa. Kun huomioidaan paikalliset olosuhteet ja rasiituksen voimakkuus ja kesto, voidaan todeta, että melu ja sykintä aiheuttavat naapureille kohtuutonta haittaa (naapurussuhdelaki 17§). Havainnekuvia Kuorasjärven pohjoispäästä jouduimme erikseen pyytämään. FCG:n näkemäalueanalyysin (2023) mukaan tuulivoimaloiden merkittävimmät ja selkeimmät vaikutukset kohdistuvat niille alueille, josta näkemäalueanalyysin mukaan voimalat ovat selvästi havaittavissa. Kuten näistä kuvista voi todeta, tilanne olisi järkyttävä.

Tuulivoimahankkeita suunniteltaessa luontovaikutusten arvioimisen lisäksi on huomioitava myös ihmisten hyvinvointi. Asukaskyselyn mukaan tuulivoimaloilla olisi runsaasti kielteisiä vaikutuksia asukkaiden hyvinvointiin. Kyselyyn olisi saatu runsaasti enemmän vastauksia, jos se oikeasti olisi tullut kaikille lähialueen asukkaille. Kyselyn toteutus oli ala-arvoisen huono. Kuorasjärven kiinteistönomistajille sälytettiin tehtävä ottaa selvää, ketkä lähialueen asukkaat eivät ole saaneet kyselyä? Kattavasti emme pystyneet asiaa selvittämään, koska meille annettiin vain viikonloppu aikaa. Kertyihän niitä nimiä ja Ilmatar joutui jatkamaan vastausaikaa.

FCG:n laatiman Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutustenarvioinnin (2022) mukaan suuri osa Kuorasjärven ympäristöstä sijoittuu tutkimuksessa tunnistetulle hiljaiselle alueelle. Kuorasjärvellä ei ole olemassa olevia melulähteitä ja ihmisten tuottama äänimaisema on vähäinen. Hiljaisuudella on iso merkitys osana viihtyisää elinympäristöä. Järvellä on huomioitava myös se, kuinka hyvin ääni kantaa vettä pitkin useiden kilometrien päähän. Tuulivoimaloiden rakentuminen muuttaisi hankealueen ja sen lähiympäristön kaupunkimaiseksi meluympäristöksi.

Monet vapaa-ajan asunnot ovat lautarakenteisia, eivätkä niiden äänieristeet vastaa omakotitalojen äänieristystä. On hyvin todennäköistä, että näissä asunnoissa tuulivoimalamelu ylittää yöaikaan STM:n asetuksen 545/2015 sisätilamelun rajan 30 dB. Yleisötilaisuudessa 18.1.2024 Ilmatar myönsi, että meluvaikutuksia on arvioitava myöhemmin uudelleen, koska melutasot on arvioitu turbiinityypillä V136 turbiinityypin V172 testimittausten puuttuessa. Jättivoimaloiden yhteisvaikutuksia melun ja sykinän osalta silloin, kun tuulee kovaa voimaloiden suunnasta, ei pystytä mitenkään luotettavasti etukäteen arvioimaan. Siksi onkin tärkeää, että voimalat tulee voida pysäyttää silloin, kun tuuli kääntyy tuomaan melun asutuksen päälle.

Raportin mukaan hankkeen vaikutusalueella on seurattu petolintulajeja yhteensä 19 päivää vuonna 2022. Se on mielestäni aika vähän. Eri petolintulajien lentoja oli havaittu erittäin vähän. Me näemme sääksen ruokailulennolla lähes päivittäin Kuorasjärven pohjoispäässä. Kuorasjärvi on myös osa maakotkan reviiriä. Viimeksi näimme maakotkan syömässä pilkkijöiden jäälle jättämiä kaloja. Kuorasjärven alue sijoittuu myös kurkien päämuuttoreitille. Linnustoselvitykseen tuli useita kommentteja yleisötilaisuudessa. Sieltä puuttui tietoa mm. metsäkanalintujen pesimäpaikoista.

Tuulivoiman rakentaminen ei ole ekoteko. Jokainen tuulivoimala tarvitsee kahden hehtaarin raivauksen metsään ja muutaman kilometrin kuuden metrin levyistä kantavaa tietä. Se ei ole meille mikään ”porkkana”. Me emme mene metsään autoilla. Entä bisfenoli A, jota on voimaloiden komposiittisiivissä? Norjalaisen tutkimuksen mukaan yhdestä voimalasta irtoaa noin 60–70 kiloa mikromuoveja luontoon vuodessa. Me emme halua mikromuoveja meidän järveemme ja kaloihimme, marja- ja sienimetsiimme emmekä hengitysilmaamme.

Mielipide 12

Katsomme, että kyseisiä tuulivoimahankkeita ei tule toteuttaa lainkaan tai vaihtoehtoisesti suojaetäisyys lähimpiin asutuksiin tulee olla vähintään 5 km. Tiedoksi Seinäjoen kaupungin päättäjille ja Etelä-Pohjanmaan ELY:lle tuodaankin, että muualla tuulivoimaloiden aiheuttamat ongelmat on jo tiedostettu ja että mm. Ranskassa on päädytty suurten tuulivoimaloiden osalta 5 km:n suojaetäisyyksiin ja sen lisäksi on jo useita maita, jotka eivät salli lainkaan teollisuusluokan tuulivoimaloiden rakentamista maa-alueelle. Tanskassa ja Saksassa on isojen teollisuusluokan tuulivoimaloiden rakentaminen keskeytetty, kunnes tuulivoimaloiden negatiiviset terveysvaikutukset on selvitetty.

Perusteluina:

-Seinäjoen kaupungin osayleiskaavamateriaalin linkin etusivulla lukee näin: " Kokonaissuunnittelualueelle suunnitellaan enintään 53 tuulivoimalan rakentamista, joista Kuortaneen Napalankallioiden ja Hietaharjunkaan alueelle sijoittuisi enintään 37 voimalaa ja Seinäjoen Palopättäränmäen alueelle enintään 16 voimalaa." Kaupungin sivuilla voimalamäärä on suurempi kuin mitä julkisuudessa Ilkka-Pohjalainen lehdessä 27.1.2023 kirjoitettiin (42 voimalaa). Julkisuudessa määrä on ollut 11 voimalaa pienempi. Epäselvyydet määrässä tulee selvittää ja antaa julkisuudessa oikeaa tietoa.

- voimalat on suunniteltu liian lähelle asutusta, sillä tuulivoimaloiden aiheuttama matalataajuinen melu ja paineaaltosarjat (infraäänit) vaikuttavat terveyteen haitallisesti jopa kymmenien kilometrien päähän. Kuorasjärvellä lähes 500 loma-asuntoa.

-Maaston huomattavien korkeuserojen vuoksi tuulivoimaloiden aiheuttamat meluhaitat leviävät laajalle alueelle

-Lähistölle jo rakenteilla olevien ja suunnitteilla olevien voimala-alueiden yhteisvaikutukset näiden hankkeiden kanssa tulevat tuhoamaan suuren osan elinkelpoista aluetta

-Lähtömeluarvoksi on ilmoitettu 106,9 +2 dB tarkoittaa 108,6 dB meluarvoa, joka on erittäin korkea arvo. Lisäksi meluselvityksessä ei ole huomioitu amplitudimodulaatiota, eikä kapeakaistaista, koska meluselvityksen 6.11.2023 kohdassa 3 "Tuulivoimakohteen melumallinnus" kirjoitetaan näin: "Turbiinien melun impulssimaisuuteen tai amplitudimodulaatioon liittyvää sanktiota ei ole käytetty mallinnuksessa."

-Meluselvityksen kohdassa 2.3 "Ohjearvot" kirjoitetaan: "Ympäristöministeriön melumallinnusohjeistuksen [7] mukaan näiden vaikutusten oletetaan lähtökohtaisesti sisältyvän valmistajan ilmoittamiin melupäästön tunnusarvoihin, joita käytetään laskennan lähtötietoina. Sen sijaan valvonnan yhteydessä tehtäviin mittaus tuloksiin lisätään 5 dB ennen valtioneuvoston ohjearvoon vertaamista, mikäli tuulivoimalan ääni sisältää kapeakaistaisia tai impulssimaisia komponentteja."

-Jos ääni on erityisen häiritsevää eli kapeakaistaista tai impulssimaista, lisätään laskenta- tai mittaustuloksiin 5 dB ennen asetuksen ohjearvoon vertaamista. Tässä mallinnuksessa laskentatuloksiin ei ole lisätty sanktiota. Kuitenkin nimenomaan suurissa teollisen luokan tuulivoimaloissa ilta- ja yöaikana ilmenee eniten amplitudimodulaatiota eli merkityksellistä sykintää ja lisäksi meluselvityksen taulukko vahvistaa, että kyseinen Vestas V172- voimala tuottaa kapeakaistaista melua.

-Meluselvitys on tehty napakorkeudella 225 m ja roottorin halkaisijalla 172 m eli siipi 86 m. Voimalan korkeudeksi tulee tällöin 311 m. Kaavassa suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on kuitenkin 350 metriä. Meluselvitystä ei ole tehty 350 korkeille voimaloille, eli ei ole mitään tietoa sen korkeisten voimaloiden meluvaikutuksista ja haitta-alueen suuruudesta.

- Koska melumallinnus on puutteellinen ja virheellinen, tulevat melun ohjearvot ylittymään tuulivoimala-alueen lisäksi laajoilla alueilla; uusia asuntoja tai loma-asuntoja ei voida rakentaa alueille, joilla melun ohjearvot ylittyvät.

-Välkeselvitys on tehty 350 m korkeille voimaloille, mutta siinä on voimalan lavan mittoja johdettu mm. Vestas V162-voimalasta, todellisia suunnitellun Vestas V172-7,2 MW:n mittoja ei ole tiedossa. Tällaisia voimaloita ei ole missään edes valmistettu. Näin ollen ei voida luottaa siihen, että selvitykset olisivat luotettavia. Tällaisten tietojen pohjalta ei tule suunnittelua jatkaa. Selvitysten tulee pohjautua todellisiin ja olemassa oleviin laitoksiin ja niistä saatuihin käyttökokemuksiin ja niiden aiheuttamiin haittoihin.

- Tuulivoimahanke tulisi myös rajoittamaan jokamiehen oikeuksia oleellisesti. Ulkoilu meluisalla teollisuusalueella, välkkeessä ja tuulivoimaloiden lavoista sinkoilevien jää- ja lumikimpaleiden vaarassa ei ole turvallista

eikä mielekästäkään. Huomattava on myös, että useat voimalat on sijoitettu aivan liian lähelle teitä, mm. Kuorasjärventien molemmin puolin. Jäänheiton vaara-alue on n. 500 m, joten autoilijat ja lenkkeilijät ovat vaarassa suurella alueella.

-Kuntalaisen elinympäristön, terveellisyden, turvallisuuden, viihtyvyyden ja hyvinvoinnin tulee kaavoituksessa aina olla etusijalla tuulivoimateollisuuden hankkeisiin verrattuna, eikä kaavoittajan tule toteuttaa vain tuulivoimayhtiön toiveita. Seinäjoen tulee määrätä turvaetäisyys voimala- alueen ja asutuksen välille, ennen kuin mitään tuulivoimahankkeita jatketaan.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Etelä-Pohjanmaan liiton aiemmissa lausunnoissa näistä hankkeista on todettu seuraavaa: ELY: ”Nykyinen **Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava ei mahdollista suunnitteilla olevaa hanketta**. vireillä oleva Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tulee olla hyväksyttynä ennen tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymistä.”

Liitto: ”Jos lainvoimaisessa maakuntakaavassa on osoitettu tuulivoima-alueet, ei vaikutuksiltaan seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävää tuulivoima-aluetta voida osoittaa kuntakaavassa muille alueille. **Palopättäränmäen aluetta ei ole osoitettu voimassa olevassa vaihemaakuntakaavassa**. Etelä-Pohjanmaalla on käynnissä maakuntakaavan uudistaminen, johon kuuluu myös tuulivoimaan liittyvien kaavaratkaisujen päivittäminen. Mikäli osayleiskaavan suunnittelua jatketaan 10 tai sitä useamman voimalan alueena, osayleiskaavaa ei tule hyväksyä ennen maakuntakaavan voimaantuloa, mutta sitä voi edistää rinnakkain maakuntakaavan laadinnan kanssa.”

Pyydämme vastauksen mielipiteeseemme alla olevaan osoitteeseen.

Mielipide 13

Ostimme v. 2007 rauhallisesta metsäisestä kalliopaikasta loma-asunnon, yhtenä kriteerinä luonnon rauha, koskemattomuus ja ettei läheisyydessä ole melutekijöitä.Yrittäjinä rauhallinen lomapaikka on meille korvaamattoman tärkeä. Tuulivoimaloiden jälkeen se ei sitä enää ole. Olemme sijoittaneet loma-asuntoomme n 400 000 euroa. Lisäksi ostimme metsää joitakin hehtaareja sen ainutlaatuisen luonnon ja rauhallisuuden takia, mitä ympäristön miljöo ulkoilumahdollisuuksineen sieni- ja marjametsineen meille tarjoaa. Metsässämme on myös kosteikkoja linnuille. Metsästä saamme marjat, mm hillaa löytyy metsästämme. Meillä asustelee tontin läheisyydessä mm kalasääksi, joka istuskelee usein laiturillamme, lisäksi on mm. harmaahaikaroita, kuikkaa, kurkia, kotkia ja samat joutsen pariskunnat tulevat ja pesivät lahdessamme. Lisänä normaalit pikkulinnut joita suomen kesässä on. Eläimet ja linnut ovat alttiita kun luonnon rauha järkkyy ja häiriintyy, tuskin nämä harvinaiset lintumme pesivät täällä sen jälkeen. Puhumattakaan meistä ihmisistä. Ääni kantaa vettä pitkin kovemmin!!!!

Meillä on kodin yhteydessä 3.5km:ssä 17 kpl tuulivoimalaa. TV-lähetykset pätkii, valot vilkkuu ja lapojen äänet kuuluu kotiimme. Voimme puhua oma kohtaisesta kokemuksesta tuulivoimaloiden läheisyydessä. Sitä meluhaittaa mm. lapojen lätkytystä, tulee unihäiriöitä, rytmihäiriöitä, sydämen tykytyksiä ja migreeniä vilkkuvaloista. Ja se arvonalennus mitä kiinteistöt tämän johdosta kokevat. Emme halua kokea näitä terveysvaikutuksia mökilläkin. Arvon alentumaa tulee roimasti järven kiinteistöille, kukaan ei halua katastrofaalista vilkkuvalotaivasta järven ylle loma-asunnolleen. Älkää altistako meitä tälle melu ja haittasaasteelle!!!! Hetkelliset verotulot kaupungille eivät korvaa tuhoa jota myllyt Kuorasjärveläisille aiheuttaa. Miettikää asiaa omalle kohdallenne...

Pyydämme perukaa voimaloiden suunnitelu alueelta.

Mielipide 14

Olemme eläkeläispariskunta, ja asustamme joka vuosi Kuorasjärven Paloniemessä useita kuukausia. Tilalla on ollut asutusta jo 1920-luvulta lähtien. Nykyisen paikalle siirretyn talon seinässä on vuosiluku 1858. Jäänteitä näkyy aikaisemmiltakin ajoilta, mm. vanha kivinavetta, jonka perimätieto kertoo palvelleen Kuortaneelle menevän postireitin varrella hevosten vaihto/huoltopaikkana.

Omistamme metsää myös järven rannalla, mutta toteutuneissa hakkuissa olemme huolehtineet siitä, että järvenrantamaisema ei häiriinny. Nyt suunnitellussa puistossa omat metsämme näkyvät länsirannalta katsoen hoidettuina, mutta taustalla näkyvät voimat tulevat pilaamaan koko näkymän.

Mökkiläisinä liikumme lähimetsissä marjastaen ja sienestäen ja talvella hiihdellen. Mökkiseuran aktiivisuuden ansiosta hiihtäminen on mahdollista sekä järvellä että Kuhjonnevilla. Nevalle on tehty vaellusreitti pitkospuineen ja laavuineen, joka on myös sulana aikana käytössämme.

Arvostamme rauhaa ja hiljaisuutta. Äänet kantautuvat järvellä kauas. Kuorasjärvellä on mm. vesijettien käyttö kielletty, Myllylahdella ei saa käyttää perämoottoria. Omakohtaisia kokemuksia olemme saaneet kanalinnuista, kotkista, kalasääskistä, pöllöistä ja huuhkajasta. Hirvet ja peurat ovat myös käyneet tilalla. Karhun jätöksiä olemme nähneet pihassa.

Kuorasjärvi on Etelä-Pohjanmaalla niitä harvoja luonnonjärviä, jotka ovat Seinäjoen lähellä. Monella seinäjoekisella, jotka arvostavat hiljaisuutta ja luonnon rauhaa, on mökki tämän järven rannalla. Korona-aikaan mökkien käyttö lisääntyi, etätöitä alettiin tehdä enemmän, ihmiset investoivat ja kunnostivat asumuksiaan. 18.1.2024 pidetyssä tilaisuudessa Ilmatar väitti, etteivät myllyt vaikuta mökkien hintoihin - perustuen johonkin USA:ssa tehtyyn tutkimukseen! Mutta tieto suunnitellusta tuulimyllypuistosta on jo yli vuoden ajan heijastunut kesäasuntojen/tonttien kysyntään ja hintoihin. Kuka korvaa arvomenetyksen?

Hankkeen aineistot ovat huonosti jäseneltyjä, liian laajoja ja löytäminen (linkit) kiven takana. Maallikon on lähes mahdoton muodostaa käsitystä niihin perustuen. Onko aineiston laajuudella tarkoitus sekoittaa asiaan kylmiltään perehtyvän ajatukset?

Ketä palvelee tällainen kapulakielinen info?

Tuulivoimapuiston ja sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointi perustuu monitavoitearviointiin, eli vaikutusten suuruusluokan, vaikutuskohteiden luonteen/herkkyyden ja näistä seuraavan vaikutusten merkittävyyden järjestelmälliseen tarkasteluun Imperia-hankkeessa kehitetyjä menetelmiä käyttäen.

Aineiston panoraamakuvat huijaavat. Ne saavat voimala-alueet näyttämään matalilta ja huomaamattomilta. Kuvista puuttuvat ilmansuunnat, joiden perusteella lukijan olisi helpompi hahmottaa myllyjen sijainti vs. ympäristö.

Suunniteltujen myllyjen korkeus on järjetön, samoin määrä. Ääni kantautuu veden äärellä kauas, luonnoton välke häiritsee. Rakentamisen ja huollon vaatimat tiejärjestelyt rikkovat metsiä. Jääkertymät myllyjen siivissä aiheuttavat pudotessaan vaaratilanteita.

Napalankallion tuulivoimalapuiston suppeammassa versiossa on Kuortaneen puolelta poistettu 11 voimalaa. Onko syynä asukkaiden vastustus?

Seinäjoen kaupungin yksi arvojen johtotähti on ”uudistumiskykyinen Seinäjoki kantaa vastuun ympäristöstä”. Nyt tehtävillä päätöksillä on kauaskantoiset seuraukset kymmeniksi vuosiksi.

Kuva saunarannastamme Kuorasjärvellä. Olemme yli 50 vuotta katselleet näitä auringonlaskuja. Palopättäränmäen tuulipuiston myötä näkymästä tulee irvokas.

Vastustamme tuulimyllyhanketta sen kaikissa muodoissa.

Mielipide 15

Vastustan Palopättärän tuulivoimahanketta. Myllyt pilaa maiseman, ja onko esim. myllyjen äänihaittoja tutkittu riittävän tarkasti. Lisäksi alueen kiinteistöjen arvo väistämättä alenee.

Mielipide 16

VOIMANSIIRTOLINJOISTA

OLEN METSÄNOMISTAJA ALUEELLA JA KANNATAN TUULIMYLLYJEN RAKENTAMISTA KO. ALUEELLE.

KUITENKIN SIIRTOLINJOJEN NYKYRAKENTAMINEM ON LUOKATONTA

LINJAT TUHOAVAT MASSIIVISELLA PYLVÄSRAKENTAMISELLA TAVATTOMASTI METSÄMAATA.

VESIJOHDOT ON AINAKIN 100V KAIVETTU ONNISTUNEESTI MAAHAN. SAMOIN PITÄÄ TEHDÄ SIIRTOLINJOILLE.

1) ON EKOLOGISESTI VÄÄRIN TUHOTA METSÄMAATA

2) PYLVÄSRAKENTAMISELLA TUHOTAAN METSÄN HIILINIELUJA.

3) MAAILMANTILANTEESEEN LIITTYVÄ HUOLTOVARMUUS VAATII HÄIRIÖTÖNTÄ SÄHKÖNSIIRTOA. PYLVÄSSYS-
TEEMEILLE ON HELPPO TEHDÄ SABOTAASIA, MAAN ALLE EI.

4) PYLVÄSSYSSTEEMEISSÄ MYRSKYT, SALAMAT YM. VAURIOITTAVAT SIIRTOLINJOJA.

5) VALTIOITTEN VÄLISESSÄKIN SUURJÄNNITELINJOISSA YHTEYDET KAIVETAAN MAAHAN/ALITETAAN MERET.

6) ASENNUMUUTOS ON TÄRKEÄ. NIIN FINGRID KUIN YKSITYISETKIN SIIRTOYHTIÖT MAKSIMOIVAT VOITTO-
JAAN JA KÄYTTÄVÄT HÄPEILEMÄTTÄ HYVÄKSEEN SODANJÄLKEISTÄ TILANNETTA, JOLLOIN MÄÄRÄTTIIN SÄH-
KÖISTYKSEN JA ELINKEINOJEN EDISTÄMISEKSI MITÄTTÖMÄT KERTAKORVAUKSET PAKOLLA VEDETYISTÄ SIIRTO-
LINJOISTA. TÄMÄ KAUSI ON OLLUTTA JA MENNYTTÄ. JOS YHTIÖT VETÄVÄT PAKOLLA LAAJOJA MRTSÄTUHOJA
AIHEUTTAVAT PYLVÄSSIIRTOLINJANSA, PITÄÄ NIITTEN MYÖS MAKSAA SAMANTASOISET VUOSITTAISET KOR-
VAUKSET KUIN TEKEVÄ TUULIVOIMAYHTIÖTKIN.

Mielipide 17

Jo 239 täysin vastustavaa mielipidettä Palopättärän tuulimyllyistä Ainakin 3-4 läntisintä tuulimyllyä täytyy poistaa, tai siirtää Kuortaneen suuntaa.

Mielipide 18

Kuorasjärven Pohjoispään Kesämökkiseura ry. Vastustaa Palopättäränmäelle suunnitellun tuuliteollisuusalu-
een rakentamista. FCG:n toteuttamassa Ilmattaren asukaskyselyssä ja Seinäjoen kaupungintalolla 18.1.2024
järjestetyssä yleisötilaisuudessa asukkaat vastustivat hanketta. Tämä yleinen mielipide tulee ottaa tosissaan
huomioon.

Kuorasjärven pohjoisosa kuuluu tuuliteollisuusalueen lähialueeseen. Kuorasjärveä ympäröi tiiviisti noin 430
vapaa-ajanasuntoa, pelkästään Kuorasjärven pohjoispäässä 2,5 km järven molemmin puolin niitä on 170. Voi-
malat vaikuttaisivat kielteisesti lähialueen ihmisten elinoloihin, asuinviihtyvyyteen ja virkistykseen melun ja
jaksollisen sykkinnän muodossa ja saisivat aikaan myös kiinteistöjen arvon romahtamisen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §: mukaan alueidenkäytön suunnittelun tavoitteena tulee olla mm. turvallisen,
terveellisen ja viihtyisän elinympäristön luominen ja luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen

säilyminen. Ilmatar anoo lupapäätöstä rakentaa alueelle jopa 350-metrisiä voimaloita (Simpsonin maston korkeus on 323 m ja Eiffel-torni 324 m).

Tämä kaavaprojekti etenee rinnan maakuntakaavauudistuksen kanssa. Maakuntakaava 2050 -luonnoksessa mainitaan, että kaavan turvin ehkäistään melusta ja tärinästä aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja, ja että haitallisia terveysvaikutuksia ehkäistään jättämällä toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille riittävän suuri etäisyys. Tätä asiaa ei ole huomioitu Palopättäränmäen kaavaluonnoksessa, koska tällä hetkellä etäisyys voimaloista lähimpään lomarakennukseen on vain 1,6 km.

FCG:n tuulivoimaselvityksessä (2021) sekä FCG:n laatimassa Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoimala-alueiden vaikutustenarvioinnissa (2022) todetaan, että Kuorasjärvi kuuluu ns. hiljaisiin alueisiin. Kuorasjärvellä luonnonäänet ovat vallitsevia ja ihmisten toimintojen aiheuttamat melutasot alhaisia. Hiljaiset alueet ovat merkittävä osa sekä elinvoimaista luonnonympäristöä että terveellistä ja viihtyisää asuinympäristöä. Järvellä on huomioitava myös se, miten hyvin ääni kantaa vettä pitkin useiden kilometrien päähän.

FCG:n selvityksen (2022) mukaan hanke vaikuttaa alueen läheisyydessä asuvien ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen pääosin maisemassa ja äänimaisemassa tapahtuvien muutosten kautta, jolloin äänitaso hiljaisella alueella kasvaa. Vaikutukset tulisivat olemaan hankkeen elinkaarta ajatellen hyvin pitkäkestoiset, eikä kokonaisvaikutuksen merkittävyyttä voi pitää vähäisenä. Merkittävin vaikutus kohdistuu Kuorasjärven, Varpulanjärven ja Hirvijärven tekojärven rantoihin, joissa on paljon loma-asutusta. Visuaalinen vaikutus voidaan erityisesti Kuorasjärven pohjoispuolen vesialueilla kokea haitalliseksi ja voimat maisemaan hallitsevaksi. Voimat voivat tuulivoimala-alueen muodon takia näkyä kolmessa eri ilmansuunnassa. (FCG 2022).

Voimaloiden koon, roottorin ja tehon kasvu johtavat suurempaan melutasoon ja melun kantautumiseen entistä kauemmas. Tällä hetkellä mittauksiin perustuvaa tietoa yli 300-metrinen voimaloiden tuottamasta melusta ei ole, koska niitä ei ole vielä rakennettu minnekään. Laitosvalmistajien ilmoittamat melutasoarvot ovat laskennallisia arvioita. Kuorasjärvellä sijaitsevista vapaa-ajan asunnoista suurin osa on rakennettu 1950-1960-luvuilla. Ne ovat lautarakenteisia, eivätkä niiden äänieristeet vastaa omakotitalojen äänieristystä. On hyvin todennäköistä, että näissä asunnoissa tuulivoimalamelu ylittää yöaikaan STM:n asetuksen 545/2015 sisätilamelun rajan 30 dB.

Suurin tuulivoimaloiden häiritsevyyteen vaikuttava tekijä on sykintä (amplitudimodulaatio). Kuortaneen ja Seinäjoen jättivoimaloiden yhteisvaikutuksia sykinnän osalta ei pystytä arvioimaan vielä millään tavalla. Lähelle rakennettavat voimat muuttaisivat elinympäristön perusteellisesti useiden vuosikymmenten ajaksi ja niiden aiheuttamat haitat olisivat ympärivuorokautisia ja jatkuvia.

FCG:n ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (Kuva 21) kerrotaan tornien rakentamisesta haruksin. Missään melumallinnuksessa ei ole kuitenkaan otettu huomioon haruksista johtuvaa ääntä. Rakennustekniikaltaan umpinaisesta tornista käytetään nimitystä lieriötorni. Lieriötornit voidaan toteuttaa kokonaan teräsrakenteisena, täysin betonirakenteisena tai betonin ja teräksen yhdistelmänä, niin kutsuttuna hybridirakenteena (Kuva 12). Korkeat voimalatornit voivat edellyttää tornien harustamista.

Tuulivoiman maankäytön häirtävaikutukset luonnolle jäävät pysyviksi. Maankäyttö kaventaa tavallisen lajiston elinmahdollisuuksia ja eläimet altistuvat voimaloiden lavoille ja melulle. Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulee myös huomioida se, että kaksi luonnonsuojelualuetta sijoittuu tuulivoimaloiden välittömään läheisyyteen, joten niissä 45 dB:n ohjearvo ylittyy.

Luonnonvarakeskuksen tuoreen yhteenvedon mukaan 60-70 % lintu- ja nisäkäslajeista väistää tuulivoimaloita. Tuulivoimat haittaavat kurkien syys- ja kevätmuuttoa, sillä ne lepäävät ja ruokailevat Kurjennevan kosteikoilla. Myös maa- ja merikotkien, sääksien elinolosuhteet kärsisivät, koska tuulivoimat sijoittuisivat niiden pesimäalueiden ja ruokailualueen eli Kuorasjärven välille. 18.1.2024 yleisötilaisuudessa kuulumme monessa

puheenvuorossa, että yva-selvitys on puutteellinen linnustaselvityksen osalta. Esimerkiksi paikallisen maakotkan reviirin rauhoittamisesta on KHO 2015/124 päätös. Jättivoimaloista, joiden lavat voivat olla yli 100 metriä pitkiä, jää sinkoutuu yllättävän kauas, jolloin se aiheuttaisi vaaraa myös marjastajille, metsästäjille sekä luonnossa ja tiellä liikkujille.

Tuulivoimaloiden ympäristöongelmista ei jostain syystä löydy kovin kattavaa suomalaista tutkimustietoa. Norjalaisessa tutkimuksessa on osoitettu, että tuulivoimaloiden lapojen kuluessa niistä leviää ympäristöön myrkyllisiä mikro- ja nanomuovipäästöjä. Laskelmissaan he ovat päätyneet noin 60-70 kg/vuotuiseen mikromuovipäästöön /tuulivoimala. Päästöt koostuvat mikro- ja nanomuoveista, jota leviävät lapojen eroosion takia avoimille pelloille, laitumille, vesilähteille ja lopulta merialueille. Mitä suurempi turbiini on, sitä suurempi on lapojen kärkinopeus ja lavoista irtoavan mikro- ja nanomuovin määrä. Bisfenoli A:lle altistutaan pääasiassa ravinnon kautta, mutta jonkin verran myös ihon kautta ja hengittämällä tai nielemällä pölyä. Bisfenolia päätyy ihmisen elimistöön erityisesti elintarvikepakkauksista, mutta tuulivoimalabuumin myötä tulee sitä jatkossa siirtymään ihmisen elimistöön myös ravinnossa. Herkin kohde BPA:n vaikutuksille on immuunijärjestelmä.

Mielipide 19

Kuorasjärven pohjoisosa kuuluu tuuliteollisuusalueen lähialueeseen. Kuorasjärveä ympäröi tiiviisti noin 430 vapaa-ajanasuntoa, pelkästään Kuorasjärven pohjoispäässä 2,5 km järven molemmin puolin niitä on 170.

Kuorasjärventie on Kuortaneenti-Kallioniemen yksityistie. Tie on vilkas läpiajotie Sydänmaan ja Kuortaneentien välissä.

Pelastuslaki (379/2011) edellyttää huolellisuusvelvoitetta (4 §), rakennuksen omistajalta ja haltijalta omatoimista varautumista (14 §) sekä pelastussuunnitelman laadintaa (15 §). Koska tuulivoimaloiden konehuonepaloa ei ole mahdollista sammuttaa pelastuslaitoksen toimenpitein, tulee toiminnanharjoittajan varautua omatoimisesti konehuonepaloihin. Tuulivoimaloiden paloturvallisuuden suunnittelun pohjana suositellaan käytettävän Suomen Pelastusalan 14 Keskusjärjestön opasta SPEK opastaa 28 Tuulivoimaloiden paloturvallisuus (2013) sekä Finanssialan keskusliiton suojeluohjetta Tuulivoimalan vahingontorjunta 2017.

- Tuulivoimapuistolle tulee laatia pelastussuunnitelma, joka sisältää toimintaohjeet onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseen myös paikalliselle pelastustoimelle. Ennen toiminnan käynnistymistä on järjestettävä yhteinen pelastusharjoitus.
- Suositellaan, että tuulivoimaloiden konehuoneet varustetaan automaattisella sammutuslaitteistolla. Automaattinen sammutusjärjestelmä voi olla joko kohde- tai tilasuojausjärjestelmä tai niiden yhdistelmä.
- Tuulivoimaloiden konehuone ja ne osat tornista, joissa on tuulivoimalatekniikkaa, sekä ulkopuoliset muuntamo- tai sähköasemat tulee varustaa automaattisella paloilmotus- tai palovaroitusvaroitussjärjestelmällä, joka välittää tiedon tuulivoimalan valvontahenkilöstölle.
- Tuulivoimapuiston sähköasema varustetaan automaattisella sammutuslaitteistolla, joka voi olla tilasuojausjärjestelmänä.
- Tuulivoimaloiden konehuoneet sekä sähköasema varustetaan myös riittävällä alkusammutuskalustolla, joka soveltuu myös jännitteisten kohteiden sammuttamiseen. Salamaniskujen varalta tuulivoimat on varustettava kattavalla ukkos- ja ylijännitesuojauksella ja suojamaadoituksella.
- Suositellaan, että tuulivoimalat suojataan jäätymiseltä ja varustetaan siipien jäätunnistusjärjestelmällä.
- Palo- ja henkilöturvallisuuden osalta pelastuslaitos suosittelee yli 1 MW tuulivoimaloilla 600 m turvaetäisyyttä asutukseen sekä vaarallisten aineiden laitoksiin ja varastoihin, ellei tuulivoimalalle laadittu vaaranarviointi edellytä tätä pienempää tai suurempaa etäisyyttä.

- Metsäpaloriskin pienentämiseksi tuulivoimalatornien ja sähköaseman ympäristö on raivattava ja pidettävä vapaana puista ja muista kasvustosta.
- Tuulivoimalalle on oltava kaikkina vuodenaikoina kantava ajoyhteys, joka sallii raskaan sammutusauton esteettömän liikkumisen.
- Tuulivoimalan lähietäisyydellä suojaetäisyyden sisäpuolella ei tule sallia rakennettua tai ohjattua vapaa-ajan liikkumista (latu- tai moottorikelkkauria) tai muuta vastaavaa liikennettä. Tarpeetonta liikkumista suoja-alueen sisäpuolella tulee välttää. Tornin juurella liikkuminen tulee ohjeistaa. Lausunto pohjautuu pelastuslaitosten kumppanuusverkoston (2014) ja onnettomuustutkintakeskuksen (2017) suosituksiin tuulivoimaloiden turvallisuudesta.

Koska tuulivoimalat Kuorasjärven tie varressa kaavaluonnoksessa on sijoitettu liian lähelle tietä ja täten vaarantaa tiellä liikkumisen. Yksistään tuulivoimalan lavoista lentelevä jää muodostaa vaaratekijän puhumattaakaan yllä olevista syistä johtuen. Vaadimme tuulivoimaloiden poistamista kaavasta.

Mielipide 20

Mielipide kyseisestä tuulivoimapuistohankkeesta lähinnä kuortaneen osalta. Vastustan VE1 tuulivoimapuistohanketta. Tulee mielestäni aivan liian lähelle järveä, jolloin se näkyy liian keskeisesti kuortaneen ympäriinsä ja tulee hallitsemaan liikaa maisemaa joka puolelta katsottuna. Tulee myös lähelle asutusta ja maisemallisesti arvokkaita alueita pilaamaan. Vastustan myös SVE3 sähkönsiirtoreittiä. Lähinnä sen takia koska se koskisi omia maita. Sekä pilaisi loukaskorven avoimen peltomaiseman.

Jos jotain tuulihankkeita täytyy toteuttaa niin VE2 vaihtoehto huomattavasti parempi. Ne eivät hallitsen maisemaa niin kuin VE1 tuulimyllyt jotka länsirannan takametsissä. Sitä mietin että miksi tässä VE2 vaihtoehdossa tiputettu nuo seinäjoentien eteläpuolella olevat myllyt 9:n kappaleeseen. Kun siinä toisessa vaihtoehdossa tällä alueella 13 kpl. Eli miksei voisi olla 13 myllyä kuortaneen puolella VE2 vaihtoehdossa?

Mielipide 21

Hanke hylättävä kokonaisuudessaan, pilaa tuhansien ihmisten vapaa-ajan vieton. Tuhoaa maiseman, ihmisten terveyden lavoista lähtevästä äänestä, välkevaloista, ja kesäasuntojen hinnat romahtavat, joista on jo esimerkkejä.

Mielipide 22

Esitän, että Napalankallion, Hietaharjunkankaan ja Paloprättälänmäen tuulivoimapuisto hanketta ei toteuteta VE0 Tuulivoimapuiston rakentamisessa on merkittäviä ympäristövaikutuksia, eikä sitä voida toteuttaa esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti. Perusteluna voin todeta; Korkein hallinto-oikeus on todennut 27.08.2015 vuosikirja: KHO: 2015:124 Ympäristölupa- Erityisesti suojeltava laji- Rauhoitettu laji -Maakotka- Turvetuotanto- Tahallinen häiritseminen- erityinen luonto-olosuhde. Päätöksessä KHO toteaa:

”Ottaen huomioon maakotkan luokituksen erityisesti suojeltavana lajina, sen harvinaisuus Etelä-Pohjanmaalla ja kyseisen reviirin pitkäaikainen käyttöhistoria, sekä lisäksi maakotkan pitkäjännitteinen seurantatyö, jolla on myös tieteellistä merkitystä, hallinto-oikeus katsoo, että alueen maakotkan reviiriin liittyvät erityispiirteet ja tutkimukselliset arvot osittavat hankkeen vaikutusalueella olevan merkitystä ympäristösuojelelain 42§ 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena”

Maakotkan reviiri on hyvin laaja 150-300 km²:n suuruinen, jossa lajilla on tavanomaisesti 2-3 vaihtopesää. Näillä KHO:n ja Hallinto-oikeuden päätöksillä: En näe mahdollisena, että erityisen suojelun kohteena olevan ja Suomen eteläisimpiin kuuluvan maakotkareviiri ja Napalankallion-Hietaharjunkangas ja Paloprättälänmäen tuulivoima-alueiden yhteiselo on mitenkään sovittavissa.

Pohjavedet: On väitetty, ettei suunnittelualueella ole pohjavesialueita. Pohjavettä otetaan Kylmäkonnon ja Mellin vedenottamoista Ylikylän vesiosuuskunnan toimesta. Pohjavesialuetta ei hankkeen kautta ole selvitetty, kuin korkeintaan työpöytätyönä. Entisen Vesipiirin selvityksiin vain vedotaan. Pohjaveden tarkkarajaisuus pitää selvittää. Totean, että pohjaveden osalta lainsäädäntö on ehdoton ja kaikki päätöksen teko tulee perustua ”tutkittuun tietoon”

Osallistuminen/ tiedottaminen. Olen saanut runsaasti tietoa, ettei kaikille osallisille ole tullut kyselylomakkeita (onko ollut valikoitua?) ja Kuortaneella 8/2023 järjestetty OAS tilaisuus järjestettiin vain verkossa, joten yleisötilaisuutta ei järjestetty lain mukaan, näin ollen tasapuolisuus vaarantui. Esteellisyys: YVA:n laatija FCG on Suomen tuulivoima yhdistys ry:n jäsen, joten riippumattomuus saattaa vaarantua, koska YVA:n kustannukset maksaa tilaaja, joka tässä tapauksessa Ilmatar.

Mielipide 23

Asianosaisasema: Muistutuksen tekijät omistavat kiinteistön suunnitellun sähkösiirtolinjavaihtoehdon SVE2B alueella tai sen välittömällä vaikutusalueella.

Vaatus: Hankkeessa tulee luopua sähkösiirtovaihtoehdosta SVE2b.

Perustelut: Eurooppalainen maisemayleissopimus määrittää maiseman alueeksi, jonka ominaispiirteet muodostuvat ihmisten mielikuvista siitä, pohjautuen ihmisen toiminnan ja luonnonolosuhteiden vuorovaikutukseen. Maisemansuojelu sopimuksen tavoitteena on sellaisten maisemallisten arvojen säilyttäminen tai ennallistaminen, jotka katsotaan arvokkaiksi luonnonmuotojen tai ihmisen toiminnan perinnearvon vuoksi. Ympäristöllinen oikeudenmukaisuus osana kestävästä kehityksestä edellyttää niin eri ihmisryhmien kuin eri sukupolvien tarpeiden huomioimista. Yhteiskunnan kehittäminen ei saa turmella perinnemaisemaa kulttuurihistoriallisena jatkumona. Lisäksi ympäristöperusoikeuksien toteutuminen käytännössä edellyttää, ettei millään alueella asuvia tai elinkeinoa harjoittavia liikaa rasiteta maisemaa pilaavilla rakenteilla.

Sopimuksen osapuolena Suomi on maisemapolitiikan toimeenpanemiseksi sitoutunut siihen, että se ottaa käyttöön keinoja, joiden tarkoituksena on maisemansuojelu, -hoito ja/tai -suunnittelu. Viranomaisten lupapäätösten tekemisessä tämä tulee ottaa huomioon siten, ettei maisemansuojelulle tule haitta myönnettävistä luvista. Tässä tapauksessa esimerkiksi Nurmonjokilaakson halkoville siirtolinjoille ei tule myöntää luvitusta. Esteettistä immissiohaittaa tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää.

Nurmonjokilaakso on perinnemaisema, jossa näkyy kulttuurinen kehitys kerroksellisesti nykyaikaiseen viljely- ja asumiskulttuuriin nivoutuneena.

Arvokkaan maisema-alueen erityisyys perustuu siihen, että tämä kerroksellisuus pystyy kertomaan eri aikakausien elämästä. Siksi uusien sähkölinjojen rakentaminen maisemaan rikkoo maaseudun kulttuuriympäristökuvaa samalla kun se rajoittaa alueen asukkaiden rakentamismahdollisuuksia asettamalla lisää rakentamisrajoitteita niin tuotanto- kuin asuntorakentamiseen. Alueen kehittyminen hiljalleen ihmisen toiminnan mukana on osa kulttuurimaiseman muodostumista, mutta liian nopeat ja suurisuuntaiset muutokset maisemassa vaarantavat koko kulttuurimaiseman. Nurmonjokilaakson maisema täytyy turvata liialliselta sähköverkko- ja rakentamiselta, koska perinteisen viljelymaiseman viljelijöiden ja asukkaiden oikeus maisemallisten arvojen säilyttämiseen liittyy paitsi ympäristöllisiin perusoikeuksiin myös siihen, että alueen asukkailla omalta osaltaan olisi intressi kehittää omalla toiminnallaan maisemaa maisemansuojelullisten tavoitteiden mukaisesti. Sähköjohtoverkoston lisärakentaminen alueella ei ole asianmukaista vain sen vuoksi että alueella on jo yksi sähkölinja. Päinvastoin maisemallinen kuormitus on jo nyt sähkölinjan vuoksi liian suurta, ja se tulisi kokonaisuudessaan pikemminkin korvata maakaapeloinnilla.

Ympäristölupien myöntämisessä tulisi huomiota kiinnittää myös haittojen kasaantumiselle. Haittojen kasaantuminen olisi merkittävää, mikäli jo olemassa olevan siirtolinjan rinnalle tehtäisiin uusi siirtolinja. Riippumatta siirtolinjan toteutustavasta se aiheuttaisi silti haittaa sekä maan käyttö- että omistusrajoituksina.

Myös korkein oikeus on tapauksessa KKO 1999:61 todennut ratkaisunsa perusteluissa mm., että ”sähkönsiirtolinjan pylväiden ja johdinten näkyminen kiinteistön pihapiiriin ja sisälle sillä oleviin rakennuksiin vähentää kiinteistöltä avautuvan maiseman kauneusarvoja ja asumisviihtyisyyttä. Johtimet saattavat aiheuttaa ajoittain meluhaittaa ja niihin saattaa kerääntyä lunta ja jäätä. Ne tuottavat ympäristöönsä keskimääräistä suuremman sähkökentän ja magneettikentän”.

Nurmonjokilaakso on kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue.² Monelle nurmolaiselle Nurmonjoki on oman kotiseudun tärkein maisemaelementti.³ Pellot ja peltomaisema mielletään usein luonnonkohteiksi, vaikka ne ovatkin ihmisen tekemiä maisemia – kulttuurimaisemia mitä puhtaimmassa mielessä. Vielä tänä päivänä laakea viljelysmaisema hallitsee nurmolaisten kotiseutukuvia. Alapään alueella viljelyvyöhyke levenee, ja se alkaa hallita yleisesti ihmisten mielikuvia omasta kotiseudustaan, myös niiden, jotka eivät elä maataloudesta. Sama huoli viljelysmaiseman muuttumisesta jaetaan kuitenkin koko Nurmon alueella.⁴ Joki ja sitä ympäröivä peltomaisema muodostavat erittäin arvokkaan maisemallisen kulttuuriympäristön, jota ei tule vahingoittaa sähkönsiirtolinjoilla.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselosteessa ja sitä esitelleessä yleisötilaisuudessa 18.1.2024 on nostettu esiin se seikka, että sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE2B vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön ovat kaikkein suurimmat.

Sähkönsiirtoreiteistä SVE2B aiheutuu merkittävimmät vaikutukset maisemaan. Reitti sijoittuu lähes parin kymmenen kilometrin matkalta herkkään ympäristöön valtakunnalliselle tai maakunnalliselle arvoalueelle tosin nykyisten voimajohtojen rinnalle. Asutusta sijoittuu myös paikoin lähelle avomaisemassa.

Pelkästään ja jo yksin tämän tulisi olla riittävä premissi sille, että sähkönsiirtolinjavaihtoehdosta SVE2B luovutaan suunnittelussa. Asiassa tulee huomioida myös Seinäjoen kaupungin edustajan Seinäjoen pääkirjasto Apilan Jaaksi-salissa osoitessa Alvar Aallon katu 14, 60100 Seinäjoki 18.1.2024 pidetyssä yleisötilaisuudessa kertoma tieto, että Seinäjoen kaupungin näkemyksen mukaan paras vaihtoehto sähkönsiirrolle olisi vaihtoehto SVE3, mikäli se Fingridin tahtotilaan sopeutuu. Tämä olisi kaupungin näkemyksen mukaan paras vaihtoehto sekä Lamminnevan tuulivoimapuiston että Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuiston kautta tehtävälle sähkönsiirrolle.

Hankkeessa parhaaksi saatavilla olevaksi tekniikaksi (BAT) tulee katsoa sähkösiirto Fingridin suunnittelema uudelle sähköasemalle hankealueen itäpuolelle.

Mielipide 24

Asun nyt luonnosvaiheessa olevan Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuiston, Kuortane ja Seinäjoki lähialueella Alavudella Isoahontiellä. Kotipihaista me lähimpään suunniteltuun voimalaan on kaksi kilometriä (Hietaharju). Vastustan hanketta kolmesta syystä. Tärkein on mahdollinen meluhaitta ja terveydellinen haitta, mitä tuulivoimaloista voi lähellä asujille syntyä. Minulla on pieni lapsi, ja alueella asuu muitakin lapsiperheitä, jonka johdosta olen erittäin huolissani siitä, miten voimaloiden ääni ja välke vaikuttaa alueella asuviin lapsiin pitkällä aikavälillä. Valtionneuvoston asetuksen mukaan tuulivoimalan melutasolle on annettu ohjeisarvot, jotka on seuraavat

Pysyvä asutus, loma-asutus, hoitolaitokset ja leirintäalueet Päiväajan keskiäänitaso ulkona LAeq 07–22 ei saa ylittää 45 dB:ä (päiväohjearvo) Yöajan keskiäänitaso ulkona LAeq 22–07 ei saa ylittää 40 dB:ä (yöohjearvo) (Lähde THL <https://thl.fi/aiheet/ymparistoterveys/melu/tuulivoima-ja-melu>)

Mikäli tuulivoimapuisto rakennetaan, jääme ohjearvon alle, mutta samalla Tuulivoimalasta syntyvät muut haitat voivat aiheuttaa oireita. THL:n mukaan terveyshaittojen todennäköisyys kasvoi, jos tuulivoimaloiden ääni, valot tai vilkkuva varjostus koettiin häiritseväksi. Pieni lapsi harvoin osaa sanoittaa tunteitaan, ja sanoa, mikäli jokin ympäristössä aiheuttaa oireita, ja tutkimusta siitä, miten tuulivoimalan läheisyys vaikuttaa pieniin lapsiin, ei ole tehty. Tuulivoiman haitoista tehtiin myös selvitys vuonna 2017, ja THL:n mukaan selvityksen tärkein johtopäätös oli, että tieteellistä näyttöä tuulivoimaloiden tuottaman infraäänien terveysvaikutuksista ei ole, mutta asiaa on toistaiseksi tutkittu hyvin vähän, eikä pitkäaikaisen altistumisen haittoja voida täysin sulkea pois.

Ely-keskuksessa olisi hyvä harkita mitä suuren tuulivoimapuiston infraäänien pitkäaikaisvaikutus voi olla alueen asukkaille ja erityisesti alueen pienille lapsille, koska pitkäikaistutkimuksia ei ole tehty. Edelleen Pöyry Finland Oy Energia 2012 toteaa, että pelkkä etäisyys ei aina vaikuta meluhaittaa, vaan tuulen suunnista riippuen tuulivoimalan melu voi olla varsin voimakasta melko kaukanakin tuulivoimalasta vaikka paikka olisikin muuten ohjearvojen alla (45db). Tämä voi vaikuttaa myös meihin alueella asuviin.

Toinen syy miksi vastustan hanketta on sen vaikutus alueen kiinteistöjen hintoihin. Uusimman tutkimuksen mukaan tuulivoimapuisto-alueen läheisyydessä myynnissä olevien kiinteistöjen arvo heikkenee puiston rakentamisen myötä. STT:n mukaan kiinteistön arvo saattaa laskea jopa 23 %. Asiasta on tehty tutkimuksia mm. Norjassa ja Tanskassa. (Lähde <https://www.sttinfo.fi/tiedote/69995251/tuulivoimalat-laskevat-tutkitusti-asuntojen-ja-loma-asuntojen-arvoa?publisherId=69819944&lang=fi>). Asumme ns. tappiokunnissa, joissa muutenkin on vaikeaa saada uusia asukkaita ja muuttoliike kaupunkeihin on kovaa. Tuleva tuulivoimapuisto voi entisestään vaikeuttaa alueiden kiinteistöjen myyntiä.

Kolmas syy, miksi vastustan hanketta, on sen vaikutus työmatkaliikenteeseen. Käytämme nyt aktiivisesti liikumisen Kurkisaarentietä, mikä jäisi rakennettavan tuulivoimapuiston alle. Mikäli tietä ei voi kulkea, joutuu alueen asukkaat kiertämään seinäjokea kohti Säaskiniemen ja Kouran kautta, mikä pidentää työmatkaliikennettä. Säaskiniemen kautta kiertävä on usein myös keväisin ja syksyisin huonosti hoidettu, ja kuoppainen, ja lisääntynyt liikenne mitä varmimmin vahingoittaa jo ennestään osittain huonosti hoidetun soratien kuntoa. Mikäli tuo tie hajoaa, joudutaan työmatkaliikenne ohjaamaan entistä pidempää reittiä Kivenmäen ja Hynnipihan kautta Mäyryyn tai Alavuden kuivaskylän kautta. Tämä pidentää työmatkoja alueella 20-30 min, kun matka suuntautuu Seinäjoelle ja Vaasaan.

Mielipide 25

vastustan Palopätkänmäen tuulivoimahanketta. Alue sijaitsee lähellä lapsuudenkotini maisemia. Tuntuu karmulta, että kauniit luonnonmaisemat tullaan pilaamaan ennätyskorkeilla tuulimyllyillä. Ihmiset ovat halunneet rakentaa Veneskoskelle ja Kouraan sen vuoksi, että se sijaitsee maaseudun rauhassa ja siellä on kauniit maisemat. Käymme lasteni kanssa mummolassa useita kertoja viikossa, eikä ajatus välkehaitoista ja äänistä ole mitenkään kiva, puhumattakaan maisemassa kohoavista tuulimyllyistä. Samoin siirtolinjavaihtoehto SVE1 tulisi menemään aivan liian keskeiseltä paikalta Veneskoskea. Olen skeptinen siitä, pystytäänkö yva-mittauksissa todentamaan kaikkiin linnustoon ja eläimistöön tulevat vaikutukset. Eikö ole myös mahdollista, että tuulimyllyjen vaikutukset näkyvät vasta useiden vuosien päästä? Minua huolettaa myös se, että Ilmattaren omistus on ymmärrykseni mukaan päätösvaltaisesti Ranskassa. Miten tämä tulee tulevaisuudessa vaikuttamaan maanomistajien oikeuksiin? Epäilen, että maanomistajien ääni on kuin huuto tuuleen.

Mielipide 26

Emme halua tuulivoimapuistoa rikkomaan alueen rauhaa ja maisemaa. Välke tulisi näkymään pihaamme ja muutoinkin myllyt tulevat aivan liian lähelle asutusta. Tuulivoimahanke on omiaan aiheuttamaan alueelle myös arvonromahduksia. Alueen viehättävyys ja vetovoima laskee, koska viereen on pystytetty tuulivoimapuisto.

Mielipide 27

Emme kannata Palopättäränmäelle suunnitellun tuuliteollisuusalueen rakentamista. Alueen valinta on epäonnistunut. Tuuliteollisuusalueen haitat kasaantuvat Kuorasjärven pohjoispään loma-asutusalueelle ja kesämökkien omistajille. Kuorasjärven merkitys tärkeänä virkistys- ja loma-asutusalueena tulee tuoda YVA-selostuksessa selkeästi esille. Järvellä on ollut vuosikymmeniä mm. seinäjokelaisten loma-astusta ja virkistysalueesta nauttivat useat sukupolvet. Järvellä on kesämökkejä 430.

Kuorasjärvi sijaitsee ns. hiljaisella alueella. Hiljaisilla alueilla tarkoitetaan alueita, joiden äänimaisemassa ei kuulu ihmisen toiminnasta aiheutuvaa melua, ja niillä vallitsee luonnon rauha. Seinäjoen ja Kuortaneen välinen rajaseutu on Etelä-Pohjanmaan merkittävimpiin kuuluva yhtenäinen erämaa-alue. Tällaista aluetta pitää mielestämme suojella, ei rakentaa sinne tuulivoimaloita. Voimala-alue merkitsee käytännössä luonnon rauhan rikkovaa isoa teollisuusaluetta.

On selvää, että tuuliteollisuusalue eli korkeat voimalat, sähkönsiirtolinjat, huoltoteiden rakentaminen ja voimaloiden vaatimat puuttomat alueet muuttaisivat erämaatyyppisen alueen luonteen täysin. Se romahduttaisi alueen virkistyskäytön, rikkoisi rauhan ja hiljaisuuden, jota alueelta haetaan, sekä aiheuttaisi haittoja ihmisille ja luonnolle.

Maisemahaitat tulisivat olemaan suuret. Korkeimmillaan tuulivoimalat olisivat 350-metrisiä eli Eiffel-tornia korkeampia. On selvää, että 16 korkeaa voimalaa ja voimaloiden pyörivät lavat, välke, melu ja huomiovalot ovat suuri rasite loma-asutusalueelle. Haitat ovat pysyviä ja joka päivä toistuvia. Havainnekuva Kuorasjärven alueelta näyttää tilanteen hyvin. Huoltotiet ja sähkönsiirtolinjat pirstovat myös maisemaa. Maisemahaittojen lisäksi voimalat aiheuttavat häiritsevää melua ja välkettä. Melututkijat, kuten mm. ----, korostavat, että melu ei ole pelkkiä desipelejä vaan sen kokeminen on yksilöllistä. Melun aiheuttamiin terveysriskeihin luetaan tällä hetkellä yleisesti kuulon huonontuminen ja tinnitus, unihäiriöt ja niiden vaikutus ihmisen psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen sekä stressihormonien erityksen lisääntyminen. Melu heikentää lisäksi immuunijärjestelmää ja nostaa sydän- ja verenpainetautien riskiä. ”Tuulivoimaloiden terveyshaitat ovat suuri riski, jota ei oteta riittävästi huomioon poliittisessa päätöksenteossa ja tuuliteollisuusalueiden sijoittelussa”----

Heidän julkaisemassaan laajassa tuulivoimaloita koskevassa tutkimuskatsauksessa tuodaan esille tuulivoiman infraäänien haitallisuus ihmisen terveydelle. Näitä haittoja voivat olla muun muassa kuulo- ja tasapaino-ongelmat, huimaus ja tinnitus, vastustuskyvyn heikkeneminen, sydämen ja verisuonten kollageenimuutokset, uni- sekä keskittymishäiriöt. ”Infraääni aiheuttaa terveydellisiä ongelmia pitkäaikais- ja yhteisvaikutuksina. Infraäänien ja muiden tekijöiden kuten pienitaajuisten äänten sekä esimerkiksi maanvärähtelyn yhteisvaikutukset ovat aihepiiri, jota Suomessa ei ole tutkittu juuri lainkaan”, Suomi sanoo (viite 1).

Tuulivoimatuotannon taloudellisia hyötyjä pitää mielestämme verrata suuriin kustannuksiin, joita tuotanto aiheuttaa ihmisille, luonnolle ja alueiden viihtyisyyteen. Mikäli tuuliteollisuusalue rakennetaan, se asettaa kuntalaiset hyvin eriarvoiseen asemaan. Tulemme vaatimaan korvausmenettelyä loma-asuntomme arvon ja ympäristön viihtyisyyden romahtamisesta. Alue ei mielestämme sovellu enää rentoutumiseen ja lomailuun. Uusien pohjoismaisten tutkimusten perusteella tuulivoimalat laskevat kiinteistön arvoa sitä enemmän, mitä lähempänä kiinteistöä (erityisesti etäisyyksillä 0–3 km) ne ovat sekä mitä useammasta ja korkeammasta voimalasta on kyse. Kiinteistöjen arvo laskee entisestään välkevaikutuksen takia. Tutkimusten mukaan loma-asuntojen arvo on laskenut jopa yli 20 %. Euroopassa korvaukset ja kompensatiomallit ovat yleistyneet. Saksan kompensatiomallin mukaan korvaus on sitä suurempi, mitä lähempänä voimala sijaitsee (viite 2). On todettava, että Suomi on tällä hetkellä omavarainen sähköntuotannon suhteen (YLE uutiset 27.12.2023, viite 3). Tuulivoimaloiden rakentamisen tulisi mielestämme olla maltillista niiden aiheuttamien haittojen vuoksi. Rakennettavien uusien tuulivoimaloiden tuotanto tulee menemään pääosin vientiin. Tuotannosta hyötyy eniten yksityinen yritys, haitat jäävät EteläPohjanmaalle ja yksityisille ihmisille.

Mielipide 28

Yleistä

Osallistuin Palopättäränmäelle suunnitellun tuuliteollisuusalueen infotilaisuuteen Seinäjoen pääkirjastossa 18.1.2024 klo 17 alkaen. Tilaisuudessa esiteltiin hanketta, kaavoitukseen liittyviä asioita ja FCG:n laatimaa YVA-selvitystä. Esittelijöiden toimesta nostettiin useammassa kohdassa esille, että tuulivoimalaitosten vaikutukset ympäristöön, asukkaisiin jne. olisivat vähäisiä tai enintään kohtalaisia. Tässä yhteydessä tuli jo jonkin verran kriittistä kommentointia yleisön suunnasta. Lisäksi asukaskyselyn tuloksia ei esitelty tilaisuudessa katavasti. Tästä myös oli keskusteluvaiheessa juttua. Kysely oli toimitettu vain osalle (kyselyn oli saanut vain osa) Kuorasjärven vapaa-ajan asuntojen asukkaille (omistajille). Kun kyselin tästä, he koettivat laittaa tätä postin syyksi. Ei postikaan voi hukata niin paljoa kirjeitä. Meille ja monelle muulle ei sellaista ollut tullut. Kun aikoinaan kuulin tästä, laitoin postia ja sain sen jälkeen ko. kyselyn ja täytin sen kriittisin kommentoinnein ja lähetin eteenpäin. Tulee mieleen, että kysely on 'oikeasti' toimitettu vain pienelle osalla alueen asukkaista, että negatiivisen palautteen määrä olisi suhteellisen pieni koko alueen kiinteistöjen lukumäärään suhteutettuna.

Tästä oli kyllä FCG:n vastine FCG:n laatimassa YVA-dokumentissa: "Alkuperäisen kyselyn otos oli 1 000 ja lisäkyselyn otos 125. Vastauksia kyselyihin saatiin 347 kappaletta, joten vastausprosentti oli 31 %. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty tuulivoimahankkeen merkittävimpien vaikutusten tunnistamisessa ja erityisesti ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa." Esittelijän mukaan asukaskyselyn tulosten perusteella haitat olisivat olleet vähäisiä tai kohtalaisia. Kaikki ne Kuorasjärven pohjaispään mökkiläiset, joiden kanssa olen ollut yhteyksissä, suhtautuvat erittäin kriittisesti koko hankkeeseen ja vastustavat sen toteuttamista eli loppuraporttiin tms. dokumentteihin otettu näkemys on selvästi virheellinen. Esittelijöiden mukaan turvaetäisyys tuulivoimalaitoksesta asuntoihin on lain mukainen mutta sehän ei poista sitä, että ne tuulivoimalaitokset, joiden rakentamiseen Ilmatar on nyt hakemassa lupaa, voisivat olla korkeampia kuin Eiffel – torni Pariisissa. Näiden kokonaiskorkeus voisi olla jopa 350 m, roottorin halkaisija n. 250 m ja näitä voisi olla lähialueella 16 kpl. Eiffel – tornin korkeus on 'vain' 300 m. Jokainen normaalilla ajatuksenjuoksulla varustettu henkilö voi päätellä, että koko miljööni olotila muuttuu totaalisesti näin radikaaleilla toimin.

Edelleenkin minä ja ei monikaan muu ymmärrä miksi näitä tuulivoimalaitoksia pitäisi rakentaa luonnonsuojelu- ja virkistyskäytössä oleville alueille. Eikö olisi järkevämpää rakentaa näitä sellaisien kohteiden lähelle tai samalle alueelle, jossa sähköä tarvitaan ja maisemat ovat jo muun rakentamisen myötä valmiiksi 'tuhottu'?

Itse olen ollut mukana parissa muussa hiukan vastaavan hankkeen käsittelyssä. Esitin yhdessä tilaisuudessa, että rakentaisivat noita voimalaitoksiaan esim. Helsingissä Ullanlinnan mäelle ja meren rantaan. Helsingissä tuullee lähes aina. Tähän on sitten yleensä vakiovastaus, että ovat liian lähellä asutusta.

Olen nyt käynyt läpi sekä kaavoitukseen että YVA-kuvioihin liittyvät aineistot läpi. Todella massiivinen määrä dokumentaatiota. Eri dokumenteissa samoja asioita käsitelty useampaan kertaan. Alueen asukkaiden mielenkiintoa ei ole näissä otettu vakavissaan huomioon. Esim. Kaavaselostuksen kaava-alueen nykytilan selvityksessä (esim. kohdat 3.1.Selvitys suunnittelun alueen oloista ja 6.1. Osayleiskaavan kuvaus) ei oltu huomioitu vapaa-ajan asuntojen ja niiden asukkaiden merkitystä hankkeeseen juuri laisinkaan. Vapaa-ajan asuntojen asukkaiden lukumäärä oli esitetty osayleiskaavassa (sivu 18) virheellisesti vai mikä siinä laskentaperusteena? Kyseisen dokumentin nimi ja linkki alla:

PALOPÄTTÄRÄNMÄEN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA, Kaavaseloste 6.11.2023 Microsoft Word - Seinäjoki_Palopättäränmäki_kaavaselostus (seinajoki.fi)

"Seinäjoen puolella etäisyys suunnitelluista voimaloista lähimpään asuinrakennukseen on noin 1,5 kilometriä ja lomarakennukseen noin 1,6 kilometriä. Kuortaneen puolella kokonaissuunnittelun alueella sijaitsee lomarakennuksia, joiden käyttötarkoituksen muutoksesta hankevastaava on sopinut kirjallisesti kiinteistön

omistajien kanssa. Lähin asuinrakennus sijoittuu Kuortaneen puolella 2,1 km sekä lomarakennus 2,0 km etäisyydelle lähimmästä kokonaissuunnittelualueen voimalasta. Alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista sijaitsee neljä asuinrakennusta ja 11 vapaa-ajan asuntoa, alle viiden kilometrin etäisyydellä 602 asuinrakennusta ja 584 vapaa-ajan asuntoa, ja alle kymmenen kilometrin etäisyydellä 2 382 asuinrakennusta ja 1 468 vapaa-ajan asuntoa. Alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista asuu kuusi asukasta sekä alle viiden kilometrin etäisyydellä voimaloista asuu 1 247 ihmistä ja alle kymmenen kilometrin etäisyydellä 5 000 ihmistä.”

Taulukon ensimmäinen rivi: Miksi 15 asunnossa vain 6 asukasta? Yksistään meidän asunnolla varsin usein 6-13 henkilöä. Vapaa-ajan asuntojen tehokkain käyttöaika toukokuusta syys-/lokakuuhun eli noin 6 kk. Vastaava tilanne varmaankin monessa muussakin asunnossa. 2-5 km etäisyydellä 1186 asuntoa. Asukkaiden määrä varmaankin tässäkin huomattavasti suurempi kuin yo. taulukossa esitetty määrä. Osa vapaa-ajan asunnoista myös satunnaisemmin käytössä syys-, talvi ja kevätaikoina. Esim. meillä paikallinen maanviljelijä huolehtii aurauksesta, että myös talvella pääsee asunnolle.

Minimietäisyyksistä asuntojen ja tuulivoimalaitosten välillä oli yleensä toteamus, että ne ovat lakien mukaiset. Samoin äänien ja vilkkuvalojen osalta mainintaa, että ne eivät ylitä normeja. Ei kannanottoa siihen, että koko alue muuttuu tuuliteollisuusalueeksi. Mahdollisen rakentamisen jälkeen Kuorasjärven pohjoispään alue ei enää olisi virkistys- ja vapaa-ajan paikka vaan se olisi muuttunut tuuliteollisuuspuistoalueeksi. Vastaavat haittavaikutukset koko Kuorasjärven muulla alueella.

Ao. dokumentin liitetiedosto ei auennut: Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuisto, Kuortane ja Seinäjoki – sivusto (Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuisto, Kuortane ja Seinäjoki (ymparisto.fi)) YVA-menettely - dokumentti Onko salaista tietoa vai miksi sitä ei voi tarkastella. Muut dokumentit ja niiden liitteet kyllä aukesivat.

Dokumenteissa korostetaan kunnianhimoisia ilmastotavoitteita, Seinäjoen väkilukua, työpaikkoja, sähköntuotantoa, kiinteistöverotuottoja, ... Tavallaan hienoja asioita. Alueen asukkaiden osuus jää vähemmälle huomioon. Ilmatar sisar- / yhteistyöyrityksineen koettaa myydä Seinäjoen kaupungin päättäjille ajatusta siitä miksi hanke pitäisi toteuttaa riippumatta sen aiheuttamista välillisistä ja välittömistä vahingoista. Tämä on tietenkin ymmärrettävää koska Ilmatar on tässä ’myyjänä’ ja haluaisi saada Seinäjoen kaupungilta kaavan ja rakennusluvan hinnalla millä hyvänsä. Tästä vielä kommentointia toisaalla tässä dokumentissa.

Seinäjoen kaupungin edustajien pitäisi nyt punnita onko hankkeen mahdollisen rakentamisen myötä saavutettu kiinteistöverotuotto oikean suuruinen korvaus Kuorasjärven pohjoispään asukkaiden virkistys- ja vapaa-ajankäytössä olevan alueen tuhoamisesta. Meillä asukkailla ei ole nyt muuta mahdollisuutta kuin ottaa näitä asioita esille ja saada kaupungin viranhaltijat tekemään oikean päätöksen.

Oma taustani

Meidän vapaa-ajan asunto sijaitsee Kuorasjärven pohjoispäässä. Kiinteistörekisterissä asunto on Terho Ala-Kokon nimissä. Vaimoni on Terhon tytär ja meillä on kaksi aikuista lasta. Vanhemman pojan perheeseen kuuluu vaimo ja kahdet kaksoset (10 v ja 8 v), nuoremman pojan perheeseen kuuluu vaimo ja kaksi lasta (3 v ja nuorin hiukan yli puoli vuotta). Eli tämän vapaa-ajan asunnon käyttäjiä on yhteensä 13 kpl. Vietämme aikaa tiiviisti sillä. Kesäpelejä, sanomista, uimista, veneilyä, sup-lautailua, marjastusta, sienestystä, samoilua nevalalla, laavulla käyntiä, ... Pihapiirin hoitoa ja kunnostusta. Talvella hiihtoa järven jäällä tai nevan laduilla. Tämä hyvää vastapainoa työarkeen. Järveltä rannan suuntaan nyt näkyvissä rauhallinen metsämaisema. Luonnon rauha koko ajan läsnä. Etätyöskentely on myös mahdollista, nettiyhteys toimii. Lisäksi varsin usein mökillä meidän kanssa vierailijoita. Tontilla kaksi asuinrakennusta, joissa voi tarvittaessa yöpyä kerralla koko porukka. Tietenkään kaikki ei vietä siellä aikaa yhtä aikaa.

Vapaa-ajan asuntojen tiiviimpi käyttöaika on 5-6 kk. Lisäksi satunnaisempaa käyttöä myöhemmin syksyllä, talvella ja keväällä. Meillä auraussopimus paikallisen maanviljelijän kanssa, että pihaan pääsee talvellakin. Tästä olikin jo kommentointia aikaisemmin. Nämä asiat pitää huomioida arvioinneissa. Tarvittaessa voin vastata mahdollisiin kysymyksiin ja annan lisätietoja, jos niihin tarvetta. Yhteydenotot onnistuvat useammalla tavalla: sähköposti, Teams-palaveri, puhelin, tarvittaessa tapaaminen.

Muuta kommentointia

Osa Kuorasjärven asuntojen asukkaista ovat jo iäkkäämpää ja heillä ei välttämättä ole intoa eikä välineitä tällaisen selvityksen / vastineen laatimiseen. Sen vuoksi olen koettanut ottaa tähän esitykseen muiltakin asukkailta tulleita kommentteja. Eli tämän esityksen ja sen liitteenä olevan mökkiseurauksen vastineen takana on iso joukko Kuorasjärven asuntojen asukkaista. Tilaisuuden ensimmäinen tunti oli varattu Ilmattaren ja Seinäjoen kaupungin edustajien esittelyille. Toinen tunti sitten kysymyksille ja keskusteluille. Avauspuheenvuoron pitäjä kyllä totesi, että tarvittaessa tilaisuutta voidaan jatkaa kirjaston aukioloajan puitteissa klo 20 saakka. Tilaisuudessa oli paikalla noin 40- 50 hlö ja etäyhteyden päässä kuulemma noin 20.

Yleisön kommentoinnit alkoivat aika varovasti mutta vähitellen useampi osallistuja käytti puheenvuoroja ja kannanotot olivat pääsääntöisesti kriittisiä ja vastustavia. Itsekin käytin muutaman puheenvuoron. Hiukan yli seitsemän (klo 19) puheenjohtaja alkoi päättämään kokousta koska kriittisten puheenvuorojen määrä kasvoi ja varmaankin entistä useampi henkilö olisi rohjennut esittää omia kriittisiä näkemyksiä. Toivon mukaan Seinäjoen kaupungin kokouksessa mukana ollut edustaja noteerasi kokouksessa esille tulleet kommentoinnit ja välittäisi ne vastuutahoille. Liitän tämän oman viestini yhteyteen vielä mukaan ”Kuorasjärven Pohjoispään Kesämökkiseura ry. vastustaa Palopättäränmäelle suunnitellun tuuliteollisuusalueen rakentamista” – dokumentin, jossa myös selvä kannanotto hankkeeseen. Ko. dokumentti varmaan tulee teille vielä erillisenä mutta tässä se vielä varmuuden vuoksi toistamiseen. Siinä hyviä nostoja ja en lähde niitä enää tässä toistamaan. Jos Seinäjoen kaupungin päättäjät ja Ely-keskuksen edustajat perehtyvät tämän postin ja sen liitteenä olevan dokumentin sisältöön, pitäisi ymmärrys näistä haittatekijöistä kyllä kasvaa. Onko oikein, että varsin ison joukon virkistyskäytössä oleva alue tuhotaan tuulivoimalaitoksilla ja sen vaatimilla siirtoyhteyksillä?

Prosessiasioita

Todennäköisesti (tämä oma epäilykseni) Ilmatar Oy on 'kestinyt' Seinäjoen ja Ely - keskuksen viranhaltijoita ja tuonut esiin pelkästään positiivisia asioita mm. sähköntuotanto, kiinteistöveroasioita, ilmastotavoitteet, jne. Haittatekijöitä ei varmaankaan ole nostettu kattavasti esille. Lisäksi haittatekijöiden osuutta oli selvästi vähätelty tuossa paksussa YVA-selvityksessä, jonka laatijat ovat asemansa perusteella (ovat tuulivoimayhdistyksen jäsenyrityksien edustajia) jäävejä ottamaan asioihin kantaa tasapuolisesti. Hyvinkin voisi todeta että ”Pukki ollut kaalimaan vartijana”, ei ole hyvä yhdistelmä. Tämä asia pitää myös huomioida, kun virkavastuulla toimivat (Seinäjoen kaupungin ja Ely-keskuksen) henkilöt tekevät tästä lupa- ja kaavoitusasiasta päätöksiä.

Työllistävä vaikutus

Myös työllistävä vaikutus pienehkö ja hetkellinen. Tätä esittelijä koetti ylikorostaa. Esittelijän mukaan mökkiläiset myös hyötyisivät tuulimyllyille rakennettavasta tiestöverkostosta. Itse ja ei moni muukaan ole kaivannut tiestöjä metsään tai nevalle. Aivan hyvin on kyllä riittänyt olemassa olevat tiet, polut ja pitkospuut.

Pohjatyöt, tiestön rakentaminen, sähkölinjojen rakentaminen pääsääntöisesti paikallisoin voimin. Voimalaitosten rakennus ja pystytys yleensä ulkomaisten tahojen toimesta. Tätä myös dokumenteissa esitystä.

Vaikutusarviointi

Haittatekijöiden vaikutus massiivinen ja vaikutusaika todella pitkä.

Ilmatar

Ilmatar Oy:n (ja sen sisaryritysten, näitä iso liuta) omistuspohja-asia oli myös 18.1. kokouksessa esillä. Esittelijä koetti (virheellisesti) korostaa Ilmatar Oy:n suomalaisuutta ja osaan se ehkä 'upposi'. Unohti kuitenkin mainita yrityksen taustoista ja omistuspohjasta. Kyseessä on kyllä suomalainen osakeyhtiö mutta sen omistus on pääosiltaan muualla eli omistajia ei vähääkään kiinnosta Kuorasjärven mökkiläisten mielipiteet. Omistuspohjalla ei sinänsä suoranaista vaikutusta mahdollisen tuulipuiston häittatekijöihin. Ilmatar yhtiön omistus: "Yhtiön omistaa ranskalainen Omnes Capital (70%) sekä kotimainen Ilmatar Windpower Oyj (30%). Omnes Capital on kasvattamassa omistustaan 85 prosenttiin 200 miljoonan euron pääomasijoitusjärjestelyjen kautta". Ns. 'vihreää' sijoittajien rahaa on nyt maailmanlaajuisesti runsaasti liikkeellä, jonka myötä näitä hankkeita on todella paljon vireillä ja omistajien intressi on saada sijoituksilla saatu raha pikaisesti tuottamaan.

Kun omistus kaukana, etenkin silloin mökkiläisten mielipiteillä ei ole suurtakaan vaikutusta. Tätä voisi hiukan rinnastaa ns. veritimantti – kuvioon. Aikoinaan länsimaat ryöstivät Afrikan valtioissa sijaitsevia rikkauksia. Palkalliset tekivät ns. likaisen työn, kaivoivat mm. näitä (veri)timantteja huonoissa olosuhteissa huonoilla menetelmillä. Länsimaat rikastuivat ja kohdemaat ei saanut oikeastaan mitään muuta kuin huonoon kuntoon jätetyt kaivosalueet. Myöhemmässä vaiheessa tätä alettiin boikotoida ja silloin tämäntyyppisestä toiminnasta alettiin käyttää 'Veritimantti' – nimitystä. Jos, ja toivon mukaan kun, tuulipuistoa ei rakenneta, silloin ei toteutuisi tämänkaltainen mekanismi. Jos hanke kaikesta vastustuksesta huolimatta toteutuisi, hyöty tästä pääsääntöisesti menisi Ilmajoen ja sen pääomistajayrityksen omistajille sekä ko. yrityksen toimintaa rahoittaneille taholle / sijoittajille / rahastoille ja haitat jäisivät Kuorasjärven ja sen lähialueen asukkaille. Seinäjoen kaupunki saisi jonkin verran kiinteistöverotuloja mutta se ei olisi oikeassa suhteessa toteutuneeseen haittaan ja ympäristötuhoon.

Asuntojen arvonlasku

Tilaisuuden keskusteluosuudessa oli myös juttua vapaa-ajan asuntojen arvon laskusta, jos aivan lähipiiriin tulisi yli tai lähes Eiffel-tornin kokoisia tuulivoimalaitoksia. Todennäköisesti asuntojen arvonlasku olisi huomattava ja vaatimattomampien asuntojen arvo menisi nolliin. Esittelijä totesi, että jossakin USA:laisessa tutkimuksessa oli todettu, että tuulivoimaloiden rakentamisella ei olisi ollut vaikutusta lähialueen asuntojen arvojen laskuun. Tarkempaa lähdettä ei ollut esittää, kun sitä tiedusteltiin. Tästä myös oma kappale sivustolla olevissa dokumenteissa. Useampi osallistuja kysyi, että voitaisiinko tämä ottaa mukaan lupahakemuksen asioihin eli jos myöhemmin todetaan, että asuntojen arvonlaskua on tapahtunut, silloin korvausvelvollisuus tästä realisoituisi tuulivoimapuiston omistajalle tai Seinäjoen kaupungille. Tähän ei saatu vastausta. Ei ole oikein, että jotkut tahot saavat hyödyt ja kärsijäksi jäisi tuulipuiston alueen vaikutuspiirissä olevat ihmiset.

Case Ilmajoen tuulipuistokuviot

Itse olen kotoisin Ilmajoelta ja minulla käytännön kokemusta siellä tapahtuneista tuulipuistohankkeista. Santavuorella on muistaakseni 17 kpl tuulivoimalaitoksia. Niiden näkyminen ja välkkyminen on varsin hallitsevaa lakeusmaiseman keskellä. Näiden rakentamisen lupakäsittely ja rakentamispäätös meni liian helposti läpi Ilmajoen kunnan toimielimissä. Vastaavaa ei ollut aikaisemmin. Varmaankin silloin mm. kiinteistöverotulot saivat asian näyttämään hyvältä. Kun sitten rakentaminen alkoi, Santavuoren lähialueen asukkaat saivat tietoa asiasta ja tämä aiheutti hämmennystä ja vastustusta. Tässä vaiheessa asialle ei voinut enää mitään.

Käyttövaiheen alussa ja sen aikana lähialueen asukkaat tekivät valituksia, selvityspyyntöjä melu- tms. aiheista. Itsekin käynyt useampaan kertaan alueella. Tuulivoimalat ovat huomattavasti pienempiä kuin ne, joiden lupakäsittely on nyt vireillä. Niiden koko, näkyminen, hakkuualueet (laitokset, siirtolinjat, yhteystiet, ...), ääni- ja valomaailma on jatkuvasti esillä. En kyllä haluaisi noita omaan lähipiiriini. Toinen Ilmajoelle suunniteltu tuulivoimapuisto olisi rakennettu Kiikeri-Yrjänä – alueelle, jossa meillä metsätiloja. Sen tiimoilta oli useita tilaisuuksia. Alkuvaiheessa toimija sai osalta metsänomistajilta nimet vuokrasopimukseen pientä kuukausimaksua vasten. Vuokraa oltaisiin maksettu vuokrasopimuksen allekirjoittamisesta alkaen siihen saakka, kun sähköntuotanto alkaa. Olin silloin keskusteluissa osan niiden maanomistajien kanssa, jotka olivat

allekirjoittaneet vuokrasopimuksen. Eivät olleet perehtyneet sopimuksen yksityiskohtiin eli heillä ei ollut käsitystä siitä mihin olivat sitoutuneet. Sopimuksessa oli toteamus, että maanomistaja saisi (ehkä) jonkin osuuden tuulivoimapuistontuotoista kaikkien kustannusten vähentämisen jälkeen. Laskentakaava oli varsin epä-määräinen ja mutkikas. Lisäksi sopimuksen mukaan maanomistajalle olisi jäänyt kaikki velvoitteet ja tuulivoimapuiston rakentajalle kaikki oikeudet.

Itse en silloin hyväksynyt ko. sopimusta. Meidän metsäpalstan läpi olisi mennyt noin 600 m pituinen ja yli 50 m levyinen sähkölinja, pinta-ala noin 3 ha. Sopimuksen mukaan maapohjan omistusoikeus oli säilynyt mutta ko. alue olisi jäänyt pois metsätalouden piiristä eli olisi tullut arvottomaksi. Korvaus tästä olematon. Kun en hyväksynyt sopimusta, tuulipuistoasian edustaja totesi, että sitten menee pakkolunastukseen. Tällöin myös Ilmajoen kunnan asukkaiden yleinen mielipide oli muuttunut kriittisemmäksi tuulivoimalaitoksia ja siten myös kyseistä suunnitteilla olevaa tuulipuistoaluetta ja sen vaatimaa sähkönsiirtolinjaa vasten. Tämä vaikutti myös siihen, että Ilmajoen kunta ei laatinut tarvittavaa kaavaa eikä antanut rakennuslupaa ko. tuulipuistolle ja sen vaatimalle siirtoyhteydelle. Hanke raukesi, hyvä näin.

Myöhemmin kuitenkin Kurikan 'takamaisemissa' aloitettiin uuden tuulipuiston rakentaminen ja sen sähkönsyötön pääteasemaksi Seinäjoen Alakylän kytkinasema eli sinne pitää rakentaa siirtoverkko. Siksi valikoituu lähes sama siirtoyhteyksilinjaus (Ilmajoen alueella), joka olisi rakennettu Kiikeri-Yrjänä – alueen tuulipuiston sähkönsiirtotarpeita varten. Ilmajoen kunta ja maanomistajat vastustivat linjan rakentamista Ilmajoen kunnan alueen kautta mutta valituksilla ei ollut vaikutusta ja ne kumottiin ja linja on nyt rakennettuna suunnitellulle paikalle. Sähkölinja kulkee Ilmajoella pelto- ja metsäalueiden kautta Seinäjoen muuntoasemalle. Linjan vaatiman (metsä- ja pelto) kaistan leveys noin 50 m. Iso alue metsää piti kaataa ko. linjan alta. Samoin peltoalueille tuli isot sähkötolpat vaijeriviidakkoineen. Ei hyvä. Nyt suunnitteilla olevan tuulipuiston sähkön toimittamisesta eteenpäin valtakunnan verkkoon on useampia vaihtoehtoja. Yksi kulkisi Ilmajoen Ahonkylän asuinalueen vierestä. Ilmajoen kunta vastustaa ko. linjausta. Kyseinen alue kuuluu Ilmajoen Ahonkylän asuinalueen laajenemisalueeseen. Kaavoitusta tästä käsittääkseni ei vielä ole olemassa? Jos siihen tulisi sähkölinja, silloin myös ko. alueelle ei voisi enää myöhemmin rakentaa.

Yleistä kommentointia tuulivoimasta

Vielä kommentointia yleisellä tasolla tuulivoimasta. Se tuntuu nyt olevan kovasti esillä, kun Suomessa niukuutta sähköstä. Tuulisella säällä kyllä tuulivoimalaitokset tuottavat sähköä mutta silloin kun tarve on suurin esim. talvella kovilla pakkasilla, silloin ei paljoakaan tuulivoimalla tapahtuvaa sähköntuotantoa. Tästä aivan hiljattain esimerkkejä, kun kovilla pakkasilla sähkön hinta per kWh oli yli 2 €. Jotkut tahot vähättelevät tätä ja totesivat että sähkön hinta ollut keskimäärin maltillista. Asiaa auttaa jonkin verran Norjan ja Ruotsin vesivoimalaitokset mutta heillä myös itsellään tarvetta itse tuotetulle sähkölle. Näissä maissa on myös huolehdittu säästövoiman tuotannosta tuulivoiman ohessa.

Juurisyy tämän hetken tilanteeseen (aika ajoin kova puute sähköstä) on se, että Suomessa ei oltu varauduttu siihen, että Venäjän suunnalta saatava säästövoiman (sähkö) ja muun energian (öljy, kaasu, puutavara (hake tms.)) saanti loppui Venäjälle asetettujen pakotteiden myötä. Toisena varsin merkittävänä asiana säästö-/perusvoiman puuttumiseen on useiden perinteisten voimalaitosten sulkeminen etuajassa liittyen Suomen ylikunnianhimoiseen ilmastotavoitteeseen. Kolmantena vielä voisi mainita turpeen käytön alasajon, jolla myös vaikutusta kokonaisuuteen.

Tuulivoimatuottajat eivät ole halukkaita osallistumaan tämän asian (säästövoima) korjaamiseksi. Tietenkin heidän näkökulmasta ymmärrettävä asia. Mitä enemmän tuulivoimaa, sitä suurempi tarve säästövoimalle. Tähän (mahdollinen ylijäämänsähkö) ei ole tällä hetkellä muuta ratkaisua kuin johdattaa ylijäämänsähkö Ruotsiin ja Norjaan sekä jonkin verran myös Viroon, toisinaan jopa miinusmerkkisellä yksikköhinnalla. Tällöin Norja täydentää ko. sähköllä omien altain vesivarastoja ja tuottaa sillä sitten myöhemmin Suomen suuntaa kovahintaista säästönsähköä. Aikoinaan myös Norja hyötyi Venäjän sähköntuonnista joka pääosiltaan tuotettu

kivihieillä tms. Sillä vesi ylös altaisiin ja kun tällä vedellä sitten tuotettiin sähköä, tapahtui ns. viherpesu. Parin vuoden päästä valmistuva uusi n. 800 MW siirtoyhteys Pohjois-Ruotsista Pohjois-Suomeen helpottaa hiukan tätä ongelmaa. Vety- ja pienydinvoimalaitokset tulevat kuvioihin vasta myöhemmin.

Käytöstä poistettujen tuulivoimapuistojen ennallistaminen

Suomessa ei vielä paljoakaan käytännön esimerkkejä siitä miten käytöstä poistettujen tuulivoimaloiden ja niiden siirtoyhteyksien purku sekä maa- ja metsäalueiden ennallistaminen tapahtuu. Jos ei enää tuulivoimaloita, ei enää tarvita sähkölinjojakaa. Käsittääkseni omistajan velvollisuus on purkaa itse laitos mutta kuka purkaa maaperään tehdyt perustukset? Siirtykö vastuu näistä eteenpäin tuulivoimapuiston omistajien vaihtuessa? Tästä myös dokuissa jonkin verran mainintaa.

Purkuun ja ennallistamiseen liittyvät kustannusasiat pitäisi huomioida jo luvitusvaiheessa. Maa-alueet (tuulimylly ja sähkölinjat) ovat maanomistajien omaisuutta eli vastuu näiden (metsien) ennallistamisesta kaikeksi jää maanomistajille? Näillä kommentteilla ei ole suoranaista vaikutusta nyt kyseessä olevaan kaava-asiaan mutta minusta päättäjiä on hyvä tietää, että tuulivoimalat eivät ole (yksistään) kestävästä sähköntuotannon tukipilareita. Näitä asioita otettiin esille myös Seinäjoen kirjaston tilaisuudessa mutta niitä ei esittelijöiden toimesta kommentoitu.

Luonnonsuojelu ja muut luontoarvot

Näistä ja muistakin asioista oheisessa liitteessä.

Yhteenveto

Toivon mukaan Seinäjoen kaupungin kokouksessa mukana ollut edustaja noteerasi kokouksessa esille tulleet kommentoinnit ja välittäisi ne vastuutahoille. Kun käsittelette (Seinäjoen kaupungin ja ELY-keskuksen viranhaltijat) tämän hankkeen luvitus- ja kaavaasioita, ennen päätöksentekoa perehtyisitte tässä dokumentissa, sen liitteissä ja muiden Kuorasjärven vapaa-ajan asuntojen edustajien toimittamiin kriittisiin viesteihin ja kommentteihin. Voi olla, että joku on puolestakin mutta jos näin olisi, kannattaa varmistaa mikä tahon tällaisen kommentin takana. Jos lupa- ja kaavaviranomaiset syystä tai toisesta antavat hankkeelle myönteisen päätöksen (tehdään kaavoitus ja annetaan rakennuslupa), totta kai tulemme tekemään kaikkemme silloinkin eli vastustamme tällaista päätöstä. Rakentamispäätöksen ja rakentamisen alun jälkeen on enää huono vaikuttaa asioihin. Alueen luontoarvot, virkistys- ja rentoutumisympäristöt ovat tuhoutuneet lopullisesti.

Mielipide 29

Laitoin jo eilen oman ja Kuorasjärven pohjoispään vapaa-asuntojen asukkaiden kommentointeja Seinäjoen kaupunkisuunnittelu- ja kaavoitusosastolle sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Sain asiaan vielä äsken sisareltani lisätietoa (Ilkka-Pohjalainen – lehdessä ollut juttu). Hänen perhe myös aika ajoin viettää aikaa meidän vapaa-ajan asunnolla. Oheisessa liitteessä sisareni toimittamia kuvakaappauksia ko. Ilkka-Pohjalainen – lehden viikonvaihteen (27.1.2024) numeron tuulivoimala-asian artikkelista. Hän oli nähnyt kyseisen jutun satumalta ja tietää paikan koska on myös 'vakiovieras' mökillämme. Hän myös ihmetteli suuresti miksi tuonne luonnonrauhaan pitäisi rakentaa älyttömän suuria tuulimyllyjä ja miksi yleensä Seinäjoen kaupunki on antanut hankkeen edetä tälle (lupa- / kaavoitusvaihe) asteelle. Toivon mukaan yleinen mielipide Seinäjoenkin suunnalla järkevöityy ja viranhaltijat sekä ELY-keskuksessa ja kaupungin virastoissa myös omalta osaltaan huomioivat Kuorasjärven ja sen lähiympäristön alueen asukkaiden mielipiteet koska nyt laadituissa selvityksissä ne ovat jätetty joko kokonaan huomioimatta tai niitä on varsin merkittävästi vähätelty. Näistä jo omassa esityksessäni jo kommentointia.

Mielipide 30

Kiitokset selvityksestä liittyen YVA-selostuksen liitteeseen 15. Nyt liite aukeaa eli tämä asia on kunnossa. Toivon mukaan myös asukkaiden näkemykset huomioidaan ja hankkeen edistäminen voidaan keskeyttää eli ei tarvitse edetä kaavoitusvaiheeseen.

Toisena merkittävänä asiana dokumentoidut asukaslukumäärät suunnitellun tuulipuiston alueella. Toivon mukaan olette myös selvittäneet asukkaiden lukumäärätietoihin liittyvät epäselvyydet. Näistä jo kommentoin omassa vastineessani, joka vielä varmuuden vuoksi tämän postin liitteenä. Selvityksessä vapaa-ajan asuntojen asukkaita ei syystä tai toisesta huomioida riittävällä vakavuudella.

Alla lainaus vastineeni ko. kohdasta: ”Vapaa-ajan asuntojen asukkaiden lukumäärä oli esitetty osayleiskaa-
vassa (sivu 18) virheellisesti vai mikä siinä laskentaperusteena? Kyseisen dokumentin nimi ja linkki alla: PALO-
PÄTTÄRÄNMÄEN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA, Kaavaseloste 6.11.2023 Microsoft Word - Seinä-
joki_Palopättäränmäki_kaavaselostus (seinajoki.fi) ”Seinäjoen puolella etäisyys suunnitelluista voimaloista lähimpään asuinrakennukseen on noin 1,5 kilometriä ja lomarakennukseen noin 1,6 kilometriä. Kuortaneen puolella kokonaissuunnittelualueella sijaitsee lomarakennuksia, joiden käyttötarkoituksen muutoksesta hankkeesta on sopinut kirjallisesti kiinteistön omistajien kanssa. Lähin asuinrakennus sijoittuu Kuortaneen puolella 2,1 km sekä lomarakennus 2,0 km etäisyydelle lähimmästä kokonaissuunnittelualueen voimalasta. Alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista sijaitsee neljä asuinrakennusta ja 11 vapaa-ajan asuntoa, alle viiden kilometrin etäisyydellä 602 asuinrakennusta ja 584 vapaa-ajan asuntoa, ja alle kymmenen kilometrin etäisyydellä 2 382 asuinrakennusta ja 1 468 vapaa-ajan asuntoa. Alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista asuu kuusi asukasta sekä alle viiden kilometrin etäisyydellä voimaloista asuu 1 247 ihmistä ja alle kymmenen kilometrin etäisyydellä 5 000 ihmistä.”

Taulukon ensimmäinen rivi: Miksi 15 asunnossa vain 6 asukasta? Yksistään meidän asunnolla varsin usein 6-13 henkilöä. Vapaa-ajan asuntojen tehokkain käyttöaika toukokuusta syys-/lokakuuhun eli noin 6 kk. Vastaava tilanne varmaankin monessa muussakin asunnossa. 2-5 km etäisyydellä 1186 asuntoa. Asukkaiden määrä varmaankin tässäkin huomattavasti suurempi kuin yo. taulukossa esitetty määrä. Osa vapaa-ajan asunnoista myös satunnaisemmin käytössä syys-, talvi ja kevätaikoina. Esim. meillä paikallinen maanviljelijä huolehtii aurauksesta, että myös talvella pääsee asunnolle. Minimietäisyyksistä asuntojen ja tuulivoimalaitosten välillä oli yleensä toteamus, että ne ovat lakien mukaiset. Samoin äänien ja vilkkuvalojen osalta mainintaa, että ne eivät ylitä normeja. Ei kannanottoa siihen, että koko alue muuttuu tuuliteollisuusalueeksi. Mahdollisen rakentamisen jälkeen Kuorasjärven pohjoispään alue ei enää olisi virkistys- ja vapaa-ajan paikka vaan se olisi muuttunut tuuliteollisuuspuistoalueeksi. Vastaavat haittavaikutukset koko Kuorasjärven muulla alueella.”

Mielipide 31

Vetoamme päättäviin tahoihin, että tuulivoimalahanketta ei toteutettaisi. Kuortaneen kuntastrategiassa vuosille 2022–2030 todetaan vastuullisuudesta: ”Pidämme huolta huomisesta. Teemme kestäviä päätöksiä kuntalaisten hyväksi ja kunnan kehittämiseksi.” Strategiassa kunnan vetovoiman vahvistamisen osalta on todettu; järven, luonnon ja kulttuurimaiseman hyödyntäminen vetovoimatekijöinä; matkailun ja vapaa-ajan asumisen edistäminen monipuolisesti. Edelleen Kuortaneen kunnan 19.1.2024 julkaisemassa videossa kuntaa mainostetaan: ”Moni meistä haaveilee rauhallisesta ja turvallisesta asuinympäristöstä. Kunnan esittelyssä todetaan kunnan tarjoavan ihanteellisen asuinympäristön; järvet, metsät ja vehreitä niittyjä ympäröivät maisemat ovat vertaansa vailla. Tämä on aivan totta tänä päivänä, ilman tuulivoimapuistoa. Tuulivoimalahanke toteutessaan olisi suuressa ristiriidassa yllä olevan kanssa. Huomioitava on myös, että Etelä-Pohjanmaalla on niukasti järviä, siksi tämä ympäristö pitää säästää.

Länsi-Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa Kuortaneenjärvi-hankkeen tuotoksessa Kuortaneenjärvi Lapuanjoen helmi, kulttuurimaisemaa ja perinneympäristöä otsakkeen alla mm Susanna Alakarhu kirjoittaa: ”Kuortaneenjärvi merkitsee paljon alueensa vakinaisille asukkaille sekä vapaa-ajan asukkaille ja matkailijoille.”

”Kaiken kaikkiaan Kuortaneenjärvi on alueensa sydän, joka antaa visuaalista ilmettä pohjalaiseen ympäristöön. Järven moninaiset mahdollisuudet tukea kehittämistyötä ja palvella ihmisiä on tiedostettu. Tämä kaikki tekee välttämättömäksi turvata ainutlaatuinen järviympäristö myös tulevaisuudessa.” ” Kuortaneenjärvi on Etelä-Pohjanmaalla huomattava virkistyskäyttökohde. Järvi on merkittävä niin alueen varsinaisille asukkaille, loma-asukkaille kuin alueen lomapalvelujen käyttäjille ja muille virkistyskäyttäjille.” Kuortaneen entinen kunnanvaltuuston puheenjohtaja Ilmari Niemelä on edellä mainitun hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana kirjoittanut: ” Kuortaneenjärvi ympäristöineen on valtakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema-alue.”

Ympäristöministeriön mukaan tuulivoimaloiden aiheuttamat vaikutukset mm luonnolle ja ihmisten elinympäristölle riippuvat pitkälle voimaloiden sijainnista ja alueen ympäristöarvoista. Tuulivoimarakentaminen edellyttää, että se sovitetaan ympäröivään maankäyttöön ja sen haitalliset vaikutukset otetaan riittävästi huomioon. Edelleen ympäristöministeriössä todetaan tuulivoimaloiden meluun liittyen, että valtioneuvoston asetusta tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoilla pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan, eikä melu aiheuta ihmisille terveyshaittaa tai heikennä elinympäristön viihtyisyyttä.

Suomen Luonto-lehdessä (1/2024) kerrotaan, että tuulivoimaloiden elinkaaritutkimusten mukaan ilmasto-
hyötyjä saavutetaan jo muutama vuosi investointien jälkeen, mutta maankäytön osalta haittavaikutukset luonnolle jäävät pysyviksi. Vaikka erityiset luontokohteet saataisiin turvattua, maankäyttö kaventaa tavallisen lajiston elinmahdollisuuksia. Eläimet myös liikkuvat ja altistuvat voimaloiden lavoille ja melulle. Riikka Kaartinen viittaa edelleen Suomen Luonto-lehdessä vihreän siirtymän vaaroista, ettei voimaloita haluta meluhaittojen takia kaavoittaa liian lähelle asutusta tai kesämökkejä. Tätä ei mielestämme Kuortaneella ole riittävästi nyt huomioitu, ja 350-metrisistä tuulivoimaloista ei Suomessa ole mitään tutkimustietoa, koska nykyiset korkeimmat tuulivoimalat ovat kaikki joko 240 metriä korkeita tai sitä matalampia. Nyt ei siis todella ole mitään tutkimustietoa näistä! Noin 200- metristenkään tuulivoimaloiden aiheuttamista terveyshaitoista ei tahdo löytänyt puolueetonta tutkimustietoa, pitkäaikaisesta altistumisesta ei lainkaan.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ylitarkastaja ---- (Suomen Luonto 1/2024) mukaan tuulivoimabuumin suurin ongelma on puutteellinen yhteisvaikutusten arviointi. Hänen mukaansa voimalahankkeita on vireillä paljon, joten olemassa olevien ja suunniteltujen tuulivoimala-alueiden yhteisvaikutusten arviointi on usein hyvin ylimalkaista.

Tuulivoimaloiden terveyshaitoista

Pelastetaan Suomen Luonto ry:ssä todetaan olennaista infraäänien terveysvaikutuksissa olevan, että esimerkiksi merituuli on huomattavasti tasaisempaa kuin järviuuli, joka on epätasaisempaa ja puuskaisempaa. Juuri tästä tuulen puuskaisuudesta syntyy suuri tuulivoimalan rotaattorien siivekkeiden äänenpaineen vaihtelu. Ilmastomuutoksen vuoksi äärituulien esiintyvyys lisääntyy tulevaisuudessa eli haitallisen infraäänien syntyy vaikuttavat tuuli-ilmiöt lisääntyvät. Edelleen todetaan tuulivoiman ympäristövaikutuksen haittoina ihmisiin olevan melu ja infraääni. Matalataajuinen melu kantautuu ilmassa pidemmälle ja tunkeutuu helpommin asuntojen rakenteiden läpi sisätiloihin. Lapojen pyörimisliikkeestä aiheutuva valon ja varjon vilkkuminen ja välke syntyy, kun aurinko paistaa tuulivoimalan takaa. Tuulivoimalat tuovat siis mukanaan luontoympäristöön kuulumatonta melua ja valoja, ja ennen kaikkea täydellisesti ja peruuttamattomasti tarvelevät kauniin ja vetovoimaisen maaseutuympäristön.

Tuulivoiman ympäristövaikutukset liittyvät ääneen, maiseman muutokseen, lapojen aiheuttamaan välkkeeseen ja mahdollisiin haittoihin luonnon eliöstölle, kuten linnuille ja kaloille. Tuulivoimalat voivat aiheuttaa häiriöitä tutkayhteyksiin ja radio- ja TV-verkkoihin. Edelleen yhden voimalan aiheuttama meluvaikutus on aivan muuta mitä useampien (26) voimaloiden yhteisvaikutukset. Tuulivoimalat eivät missään olosuhteissa ”sulaudu” maisemaan. Päivisin 78 lapaa voimaloiden kirkkaine valoineen liikkuvat, pimeään aikaan 26 kirkkaanpunaista valoa sivuuttavat jopa elokuun kauniin kuutamonkin. Lapuan Jouttikallion 7 tuulivoimalan enimmäiskorkeus on 210 metriä, ja kantatietä 66 ajettaessa näkyvät ”ei maisemaan kuuluvina” viimeistään erittäin

silmiinpistävästi Lapuan Tiistenjoelle tultaessa, mäkisiltä paikoilta Kuortaneeltakin näkyvät hyvin. Kuortaneen suunnitellun tuulivoimapuiston maisemahaittaa voi verrata siihen, että Lapuan Simpsiön televisiomasto on korkeudeltaan 323 metriä ollen Suomen kuudenneksi korkein rakennelma. Maston voi erottaa silmällä hyvinkin jopa 50 kilometriin saakka! Minimietäisyydet pitäisikin lainsäädännöllä määritellä kokonaan uusiksi voimaloiden merkittävän korkeuden nousun ja tehon mukaan!

THL:n näkemys tuulivoimaloista on, että tutkimuksia erityisesti pitkäaikaisen altistumisen vaikutuksista on varsin vähän, joten lisätutkimukset THL:n mukaan ovat perusteltuja. WHO:n mukaan tuulivoimaloiden melumallinnusten A-painotteinen melumittaus on riittämätön. Se mittaa vain kuultavaa melua, mutta isompi ongelma on kehon havaitsema matalataajuinen melu ja infraääni. Matalataajuinen melu, infraäänit ja tuulivoimaloiden aiheuttama maatarinän yltävät tutkimusten mukaan ainakin 15–20 kilometriin. Maatarinän epäillään pilanneen pohjavettä Kanadassa ja Skotlannissa. Vuoden 2019 tilanteen mukaan Suomessa yli 300 perhettä on joutunut muuttamaan kodeistaan tuulivoimaloiden aiheuttamien oireiden vuoksi. Kiinteistöjen arvo laskee alueella noin 30 % tai romahtaa kokonaan. Harva haluaa muuttaa paikkaan, jossa tuulivoimalat näkyvät tai tuntuvat (Järviseudun Sanomat 5.4.2019).

Tuulivoimaloiden haitoista Jouko Repo (Uusi Suomi) ottaa esimerkin Ystadin ulkopuolella tapahtuneesta tuulivoimalan palosta. Palossa voimalan hajonneet lavat lensivät lähialueelle. Paikallinen pelastuslaitos ei yrittänyt sammuttaa voimalaa, koska sammutukseen ei löydy sopivaa kalustoa. Palava voimala aiheuttaa pahimmillaan vaikeasti hallittavan maastopalon, ja ns paloroiskeet ovat hengenvaarallisia, myrkyllisistä palokasuisista puhumattakaan. Kyseinen tuulivoimala oli 21 vuotta vanha!

YLE uutisoi (27.12.2023) Vaasan seudulla Mustasaarella Merkkikallion tuulipuiston yhden tuulivoimaloista (240 m) rikkoontuneen 23.12.2023. Osa voimalan lavasta oli pudonnut maahan. Kyseinen tuulivoimapuisto oli otettu käyttöön vasta 3/2023. Suomessa on purettu yhteensä noin 50 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden elinkaaren olisi pitänyt olla noin 25 vuotta, monet ovat jääneet vain puoleen siitä. Huomioitava on myös tuulivoimaloiden purkamisen hintavuus! Yhteenvedonomaaisesti tuulivoimaloista aiheutuu monipuolista haittaa ja riskejä, joita ei mielestämme ole riittävästi huomioitu. Maanomistajat saavat luonnollisesti korvaukset ja kunta kiinteistöveron, mutta koko Kuortaneen kunnan asukkaita sekä kesäasukkaita koskevassa asiassa ei saisi mennä rahanhimo edellä, erityisesti kun Kuortaneen kunta ei ole kriisikunta; monenlaisiin hankkeisiin täällä löytyy varoja. Kunnan päättäjien ja myös ELY-keskuksen on otettava huomioon maisemahaitat, terveyshaitat ja haitat elävään luontoon. Alueen vetovoimaisuus matkailun ja lomailun kannalta, alueen kaikkien asukkaiden viihtyvyys on turvattava myös tuleville sukupolville.

Maakotka on luonnonsuojelulain 38 §:n mukaan rauhoitettu petolintu. Koko reviiri, jolla kotka liitelee 95 % lentoajasta, ulottuu keskimäärin 12,5 kilometrin päähän pesästä. Mikä olisi massiivisen tuulivoimapuiston vaikutus esimerkiksi tällä alueella --- havaittuun maakotkaan, kalasääskiin, joita täällä on voinut seurata, kurkiin, jotka lähellä pesivät, laulujoutseniin sekä muihin arvokkaisiin lintulajeihin. Myös lepakkoja tässä esiintyy.

Ristiriita on valtava myös suhteessa vuoden 2022 rantakaavoitukseen nähden. Esimerkiksi meidän rannoillemme ei ympäristöystistä saa rakentaa kaksikerroksista kesämökkiä, ainoastaan yksikerroksisen, nimenomaan maisemaan liittyen. Ei myöskään tiettyä metsänreunaa saa hakata, mutta nyt sitten yllättäen alle viiden kilometrin päähän tästä saisi rakentaa lähimmän 350 metrisen tuulivoimalan (korkeus kaikkiaan noin 400 metriä) ja 12 muuta voimalaa sekä 13 vielä hieman etäämmälle! Kuka selittää tämän ristiriidan, miten tämä on mahdollista? Aikomus rakentaa uusi kesämökki vuokrausta varten on ollut myös suunnitelmassa, tuulivoimalahanke nyt arveluttaa kyseisen investoinnin toteutusta; lomailijat eivät halua tuulivoimalapuiston katveeseen.

Näkymät niin Kuortaneen kirkkorannasta kuin Kuortaneen Urheilupuiston terassiltakin ovat huikaisevan kauniita! Ei tarvella näitä arvokkaita maisema-alueita! Kirkkorantakin on houkuttellut matkailijoita kuorma-autoilla lähialueilta jo 1950-luvulta lähtien. Edelleen kirkkoranta sekä kesämökit houkuttelevat niin lähialueiden ihmisiä kuin ulkomailtakin tänne vuosi toisensa jälkeen saapuvia juuri rauhallisuudellaan ja kauneudellaan.

Pidetään yllä ”Elämisen hehkua” valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi valitussa Kuortaneenjärven ympäristössä, vaalitaan sitä ja jätetään tämä arvokas perintö tulevillekin sukupolville!

Mielestämme asukaskysely ei ole ollut riittävän kattava, kaikkien kuntalaisten ääntä sekä kesämökin täällä omaavia olisi pitänyt kuunnella, ei jättää kyselyn ulkopuolelle, koska vaikutukset koskevat kaikkia Kuortaneen kunnan asukkaita ja kesämökkiläisiä! Näin ollen kyselyjen tuotos vääristääkin todellista ajattelukulttuuria.”

Jos Keiteleelle, Kolille, Tahkolle, Oulujärven Manansaloon, Lapin tuntureille tai vastaaviin paikkoihin annetaan pystyttää tuulivoimaloita, on sellainen raikaus liitettävä uutena listaan rikoksista ihmiskuntaa, erityisesti Suomen kansaa kohtaan. Tuhoudu eivät vain maisemat, vaan myös elinkeinot, kuten kasvupotentiaalia omaava matkailu, jotka elävät herkistä näkymistä.” (Paavo Lipponen, Suomen Kuvalehti 12/2013).

Mielipide 32

Vaadimme, ettei hanketta toteuteta missään muodossa. Vetoamme päättäviin tahoihin, ettei tuulivoimalahanketta Kuortaneella toteutettaisi.

Kunnan toiminnasta

Esittelytilaisuudessa kävi ilmi, että moni oli kuullut koko tuulimylyprojektista vasta kotiin lähetettyjen kirjeiden myötä. Tulee sellainen vaikutelma, että projektia on pyritty valmistelemaan mahdollisimman hiljaisuudessa ja läpinäkymättömästi, jottei kukaan vaan ymmärrä esittää vastalauseita. Tämä ei ole oikein, vaan asiasta pitäisi tiedottaa kattavammin. Jos ihmiset eivät koko projektista tai omista vaikutusmahdollisuuksistaan siihen liittyen tiedä, niin tietenkään silloin ei vastalauseita tule. Esittelytilaisuuden jälkeen olemme kontaktoineet muutamia Kuortaneella pysyvästi tai väliaikaisesti oleskelevia ja oli huolestuttavaa, että tieto tuulimylyprojektin etenemisestä ei ollut heitä saavuttanut. On myös huomioitava, että kesäisin Kuortaneelle tulee paljon asukkaita, jotka eivät alueella pysyvästi asu ja tämä hanke hankaloittaa myös heidän tilannettaan.

Asukaskysely olisi pitänyt lähettää vähintäänkin kaikille 3–5 km säteellä asuvalle tai siellä kesämökin omistavalle tai oikeastaan kaikille 10 km säteellä asuvalle. Tuulivoimaloiden haitat ulottuvat kuitenkin jopa 15–20 km päähän. Noin pienellä otoksella, kuin mitä on tehty, ei ole saatu kuntalaisten ääntä kuulluksi. Esityskalvossa sanottiin, että Kuortaneella suhtauduttiin hankkeeseen myönteisemmin kuin Seinäjoella. Tämä on hyvin harhaanjohtavasti ilmaistu, koska kuortanelaisten suhtautuminen hankkeeseen oli kaavion mukaan hyvin kielteisistä. Ilmeisesti se on Seinäjoella ollut sitten vain vielä kielteisempää.

Asiassa pitäisi myös pystyä säilyttämään suhteellisuudentaju. Puutarhakylähanketta vastustettiin eikä sille annettu lupaa. Tämä puutarhakylähanke oli haittavaikutuksiltaan huomattavasti pienempi eikä sille annettu lupaa. Tuulimylyhankkeen haittavaikutukset ovat laajat niin ihmisten ja eläinten terveydelle kuin ympäristöllekin. Hanketta ei tulisi missään olosuhteissa toteuttaa.

Esittelytilaisuudesta

Seurasimme esittelytilaisuutta. Koko tilaisuudesta tuli sellainen olo, että hankkeesta kertovat ihmiset eivät olleet lainkaan ajan tasalla tuulimylyjen aiheuttamista haitoista. Esitys oli kaikkea muuta kuin ammattitaitoinen. Siinä sivuutettiin kaikki haitat ja yritettiin lieventää montaakin ikävää seikkaa. Kun yleisöstä esitettiin osuvia kysymyksiä niin vastaukset olivat epämääräisiä. Näistä ihmisistä näki, etteivät he itsekään taida uskoa siihen, mitä puhuvat ja vastauksillaan he lähinnä puhuivat itsensä pussiin. Kaiken kaikkiaan tuli vahva vaikutelma, että mitään ei ole tutkittu ja selvitetty kunnolla, vaan rahankilto silmissä yritetään väkisin viedä läpi projektia, jossa ei ole mitään järkeä ja jonka seuraukset ovat tuhoisat.

Oli täysin epäammattimaista, miten ihmisten tuulimylyistä saamia terveishaittoja vähäteltiin! Tuollainen asenne kertoo kaiken tuulimylybisneksen epäeettisyydestä. On selvää, että tuulivoimalat aiheuttavat terveyshaittoja ja niitä on tutkittava vielä useita vuosia, ennen kuin tiedämme tarkkaan, mitä kaikkea haittaa

tuulimyllyistä on niin ihmisille, eläimille kuin ympäristöllekin. Tuulimyllyt ovat ongelmajätettä, joka ei millään tavalla ole ympäristöystävällistä. Myös rakennustyöt kuormittavat ympäristöä.

Nämä ihmiset tilaisuudessa antoivat ymmärtää, että tuulimyllyjen aiheuttamissa haittavaikutuksissa olisi kyse vain joidenkin yksittäisten ihmisten yksittäisistä subjektiivisista kokemuksista. Kuitenkin jo nyt tutkimuksissa on nousut esiin, miten monet ovat saaneet tuulimyllyistä haittavaikutuksia. Moni on joutunut jopa muuttamaan haittojen ollessa niin pahoja. Nämä haitat ovat asia, jota pitää tutkia vielä puolueettomasti vuosia ennen kuin saadaan varmuutta siihen, mitä kaikkia haittoja tuulimyllyistä voikaan aiheutua. Puutteellisin tiedoin ei pidä noin riskialtista hanketta toteuttaa, koska siinä ei ole muuta kuin menetettävää.

Terveysvaikutukset

Tuulimyllyjen haitallisista vaikutuksista ei ole vielä olemassa riittävästi luotettavaa ja puolueetonta tieteellistä tutkimusta. Monet olemassa olevista "tutkimuksista" on tehnyt taho, jolla on yhteyksiä tuulimylly-yritysten kanssa. Näin ollen on selvää, että silloin tutkimus ei ole objektiivista tai puolueetonta. Lisäksi tutkimusta tuulimyllyjen aiheuttamista pitkän aikavälin terveysvaikutuksista ei ole riittävästi. Jo nyt on kuitenkin enenevässä määrin alettu ymmärtämään, että tuulimyllyillä on paljon haittavaikutuksia ihmisten terveydelle. Tuulimyllyfirmat yrittävätkin nyt pikaisella aikataululla saada aikaan niin paljon tuulivoimala-alueita kuin ehtivät, koska uusien tutkimusten myötä terveyshaitat tulevat laajemmin ihmisten tietoon eikä sen jälkeen näille tuulivoimaloille myönnetä lupia niin hennoin perustein kuin mitä tähän saakka on tehty. Nyt täytyy toimia viisaasti eikä antaa lupaa yhdellekään tuulimyllylle Kuortaneen alueella tai edes lähiseudulla.

Infra-äänten haitallisista terveysvaikutuksista on kuitenkin jo julkaistu jonkin verran tutkimusta. On tutkittu, että infraäänten haitalliset vaikutukset voivat ulottua jopa 15 kilometrin päähän siitä, missä tuulimyllyt ovat. Haittavaikutusten tutkimus on vielä siis hyvin alkuvaiheessa ja lisäksi tarvitaan tutkimusta siitä, mitä haittoja tuulimyllyistä aiheutuu pitkällä aikavälillä ihmisten ja eläinten terveydelle sekä ympäristölle. Koska tutkimuksia ei vielä ole riittävästi niin olisi täysin vastuutonta sijoittaa tuulimyllyjä Kuortaneelle. Muutaman vuoden päästä tutkimustuloksia on todennäköisesti jo enemmän ja silloin olemme kiitollisia siitä, ettei myllyjä sijoitettu Kuortaneelle.

Tilaisuudessa nämä henkilöt vetosivat joihinkin "tutkimuksiin". Nämä on kuitenkin toteutettu tuulimyllyfirmoihin kytkeytyvien firmojen kautta, joten ne eivät ole millään tavalla puolueettomia tai objektiivisia. Muutamaa tällaista "tutkimusta" ei myöskään voi lähteä yleistämään Kun esittelytilaisuudessa kysyttiin infraäänen taajuudesta niin esittelijät vaan selittivät, ettei ihminen kuule sitä ääntä. Niin tämäkin osoittaa, miten huonosti nämä henkilöt oikeasti asiasta tietävät. On todettu, että infraäänillä on terveyteen haitallisia vaikutuksia, vaikka niitä ei välttämättä ihminen kuulekaan. Tuli sellainen vaikutelma, että haitat vaan kielletään. Infraäänit voivat kuulua ja sen lisäksi ne aiheuttavat ihmisille erilaisia terveyshaittoja huonovointisuudesta tulehduksiin. Näitä haittoja ei ole vielä tutkittu ollenkaan riittävästi ja pitkäaikaisesta altistuksesta ei ole tutkimuksia myöskään riittävästi. Infraäänten mittauksen osalta vaikuttaa siltä, että tuulimyllyfirmojen omat mittaukset on tehty ihan väärällä tavalla eikä niihin siten voi luottaa.

Kuortaneelle suunnitellaan jättikokoisia tuulimyllyjä, joiden osalta tutkimusta ei vielä taida olla edes olemassa. On kuitenkin selvää, että koon lisääntyessä myös haittavaikutusten ilmenemisalue kasvaa, joten kyseessä olisi siis vielä tavallistakin vaarallisempi hanke. THL on myös todennut, että tuulivoimameluun yhdistettyjen oireiden yleisyys ei riipu etäisyydestä voimalaan eli samanlaisia oireita on niin 2.5 km päässä voimalasta asuvilla kuin 5–10 km päässä asuvillakin. Voimaloiden haittavaikutukset siis vaikuttavat hyvin laajalle alueelle. Infraäänen lisäksi tuulimyllyistä aiheutuu myös paljon tavallista melua, kun lavat pyörivät. Tämä melu kuuluu kauas ja on todella häiritsevää varsinkin silloin, kun tuuli on epätasaista tai sen suunta vaihtelee. Näin ollen haittavaikutukset ovat moninaisia. Lisäksi tuulimyllyissä vilkkuvat valot ovat häiritseviä. Tuulimyllyjen lähellä oleville lähetettyjen asukaskyselyjen perusteella on käynyt ilmi, että asukkailla on paljon huonoja kokemuksia tuulivoimaloista monella eri osa-alueella.

Jos tuulimyllyjä Kuortaneelle sijoitettaisiin, niin miten sitten toimittaisiin, kun haitallisia vaikutuksia ilmenee? Silloinko tuulimyllyt laitettaisiin toimintakieltoon? Onko kunta se taho, joka sitten hoitaa korvaukset, kun myllyistä aiheutuu haittoja ihmisille ja ympäristölle. On syytä huomata, että korvausvaatimukset voivat kasvaa korkeiksi.

Tuulimittaukset

Tilaisuudessa kävi ilmi, ettei tuulimittauksia ole edes tehty. Nämähän pitäisi olla tehtynä ennen kuin mitään muuta edes ajatellaan. Kuortaneella ei tuule paljoa ja sen takia tuulimyllyjä pitäisikin rakentaa merenrannoille, koska siellä oikeasti tuuleekin. Kun ei tuule niin ei myllyistä ole mitään hyötyä, vaan niiden ylläpitoon vaan kuluu valtava määrä rahaa. Kuortaneella on mitattu tuulta ja mittauksessa tuulen nopeus on ollut hyvin matala. Se jo osoittaa, ettei alue sovellu tuulivoimakäyttöön. Tilaisuudessa tuotiin esiin, että tuulen nopeus on ollut vain 3 m/s

Vaikutukset ympäristöön ja kulttuurimaisemaan

Esityksessäkin todettiin, että alue kestää huonosti tuulimyllyjen aiheuttamia ongelmia. Jo sen perusteella pitäisi olla täysin selvää, ettei hanketta saa missään tapauksessa toteuttaa. Lähi- väli- ja kaukoalueelle kohdistuvat haitat ovat kestäättömiä.

Havainnekuvat olivat järkyttäviä. Vaikutuksia Natura- alueisiin ja muihin suojelualueisiin ei ole selvitetty riittävällä tarkkuudella. On selvää, että tuulimyllyt vaikuttavat ympäristöön ja lajikantaan heikentävästi. Hankkeella on laajemmat vaikutuksen myös maaperään sekä pohja- ja pintaveteen. Haitta-arvioinnissa tulisi huomioida myös kokonaisvaikutukset eli jo olemassa olevat ympäristöä kuormittavat tekijät. Tuulimyllyt pilaisivat Kuortaneen arvokkaan perinnemaiseman täysin. Lisäksi kiinteistöjen arvo romahtaisi alueella. Kuortaneella ei ole varaa tehdä Kuortaneesta sellaista asuinalueita, johon kukaan ei halua muuttaa.

Eläimet

Tuulivoimaloilla on negatiivisia vaikutuksia myös alueen eläimiin, kuten lepakkoihin, viitasammakoihin ja lintuihin. Alueella on myös esimerkiksi maakotkia. Tuulivoimalat karkottavat eläimiä ja vaikuttavat negatiivisesti myös metsästettäviin eläimiin, kuten hirveen. Lajisuojeluraportti ei ole julkinen ja se osaltaan myös vaikuttaa siihen, että tuulimyllyfirmojen on helppo käyttää tätä seikkaa hyväkseen. On selvää, että tuulimyllyt karkottavat suojeltavat lajit niiden levähdys- ja pesimisalueilta. Lajien elinalueet pesimis- ja levähdyspaikkoineen tulisi suojella, koska niihin kajoaminen hävittää nämä tärkeät paikat. Eläimet ovat ihmisistäkin herkempiä myös esimerkiksi infraäänien haitoille.

Verotulot

Tiedotustilaisuudessa kunnanjohtaja sanoi, etteivät tuulimyllyistä saatavat verotulot edes välttämättä tulisi Kuortaneelle. Jos kunnassa on tehty päätös myllyistä verotulojen perusteella niin tällainen päätös ei sido, kun silloin käsillä ei ole ollut ajantasaista tietoa asiasta. Vaikuttaa myös siltä, ettei tämä asia ole ollut riittävän selkeästi päättäjien tiedossa, kun asiaa on käsitelty. Ainoa syy, miksi tuulimyllyjä Kuortaneelle on edes harkittu, on ollut niistä saatavat verotulot. Nyt on käynyt ilmi, ettei niitäkään välttämättä tule. Ja vaikka jotain tulisikin niin ei Kuortaneella ole varaa pilata aluettaan tuulimyllyillä, koska se tulee pidemmällä aikavälillä hyvin kalliiksi ja vie sen ainoan valtinn, joka Kuortaneella on ollut eli luonnonkauniin ja rauhallisen maiseman. Kuortane ei ole kovin vetovoimainen kunta muutenkaan niin tuulimyllyt pilaisivat sen ainoan vetovoimatekijän. On myös huomioitava, että tuulivoimalat aiheuttavat paljon kustannuksia ja niiden lämpimänä pitäminen on kallista. Lisäksi sähköntuotanto on arviointi pahasti yläkanttiin, koska alueella tuuli on heikkoa.

Vaikutukset liiketoimintaan

Meillä on kesämökkitoimintaa ja tarkoituksena on lähivuosina laajentaa toimintaa. Tuulimyllyt kuitenkin piilaavat Kuortaneen luonnonkauniin maiseman ja myös terveysriskeillään voivat karkottaa matkailijoita.

Kaavoitus

Aluetta ei saa kaavoittaa tuulimyllyille. Läheisyydessä on paljon suojelukohteita ja muita arvokkaita kohteita. Kuortaneella on kaavoituksen suhteen oltu hyvin tarkkoja siitä, ettei mitään maisemaa pilaavaa saa rakentaa, koska maiseman tulee säilyä. Se, että nyt alueelle kaavoitettaisiin tuulivoimala, olisi täysin ristiriidassa tämän linjauksen kanssa. Asiassa ei ole huomioitu sitä, että nyt jo Etelä-Pohjanmaalle on tehty ja suunniteltu useita tuulivoimalahankkeita. Niiden haitalliset yhteisvaikutukset tulee huomioida. Muuten haittavaikutukset paisuvat ja karkottavat kaikki eläimetkin.

Muuta

Kuortaneenjärven ympäristö on valittu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Suomessa tällaisia kohteita on 171 kappaletta, ja niiden on katsottu olevan edustavimpia maaseudun kulttuurimaisemia ja maisemanhoidon mallialueita. Metsät ovat tärkeä osa Kuortaneen maisemakuvaa. Tuulivoimalahankkeen vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan vertaamalla hankkeen aiheuttamia muutoksia suhteessa ympäristön nykytilaan. Jokainen voi hyvin todeta, miten Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan Kuortaneen osalta 26, 350 metrin korkuiset tuulivoimalat täysin tarvelisivät tämän Kuortaneenjärven todella kauniin ympäristön, valtakunnallisestikin arvokkaaksi maisema-alueeksi valitun.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö otsakkeen alla lähialueiden 0–7 km kohdassa todetaan; vaihtoehdossa VE1 lähialueelle sijoittuu runsaasti maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita. Maiseman sietokyky on arvoalueiden yhteydessä huonohko. Useisiin arvokohteisiin kohdistuvat maisemavaikutukset ovat merkittäviä. Yleisesti ottaen lähialueella muutos on suuri ja vaikutukset merkittäviä.

Vaihtoehdossa VE2 todetaan muutoksen olevan keskisuuri ja siinäkin vaikutukset kohtalaiset. Kaukoalueella (14 – 25km voimaloista) kohdalla todetaan, että voimaloita näkyy vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 lähinnä laajoille pelloille sekä järville. Tässä todellisuuden vastaisesti annetaan ymmärtää, että voimalat tavallisesti ”sulautuvat” maisemaan ja vaikutukset jäävät melko vähäisiksi, vaikka voimaloita näkyisikin. Tämä ei pidä paikkaansa. Havainnekuvat ovat harhaanjohtavia! Katsojan on syytä erottaa valju havainnekuva todellisuudesta, jolloin 78 pitkää lapaa ovat koko ajan yötä päivää pyörimisliikkeessä loistaen kirkasta valoa päivisin, ja lentokentän valoja muistuttavat, kirkaat punaiset valot (26) korkeudessa, häiriten yönkin rauhaa. Vaihtoehdoista todetaan, että kokonaisvaikutukset maisemaan ovat molemmilla vaihtoehdoilla suuret.

On syytä muistaa, että Kuortaneenjärven ympäristö rantoineen sijaitsee lähellä lähimpiä tuulimyllyjä, myös kunnan keskustakin sijaitsee vain noin viiden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Jos hanke toteutetaan, se pilaa koko Kuortaneen maiseman ja rauhan, kyllä silloin perinnetervahaudankin ihana rauha ja palavan haudan tuli jää toiseksi, tunnelma/elämys katoaa ja särkyy. Puhumattakaan tuulimyllyjen vaikutuksesta meidän kuntalaisten jokapäiväiseen elämänlaatuun, terveyteen, kesämökkiasujien kokemaan. Moni voi yrittää myydä asumuksiaan tai kesämökkikiinteistönsä, ja muuttaa rauhallisemmalle alueelle rentoutumaan. Täältä tosin voi olla vaikeaa saada kiinteistöä myydyksi, harva haluaa tuulimyllyviidakon katveeseen. Kuortaneen kunta voi tällä hetkellä mainostaa aidosti kaunista ja rauhallista kuntaansa kauniine kuvineen potentiaalisille uusille asukkaille, kannattaa miettiä, miltä tuulimyllyhankkeen toteutuessa mainosvideot näyttävät, ja kuinka se vaikuttaa muuttoliikkeeseen tänne – ihmiset ovat nykyisin valistuneita!

Maaseudun Tulevaisuudessa 20.11.2022 todetaan aivan oikein, että tuulivoimarakentamisen lainsäädäntöä olisi kehitettävä – haitat lisääntyvät ja leviävät laajemmalle voimaloiden korkeuden ja tehon kasvaessa. Suomen Ympäristöterveys – SYTe ry toteaa Suomessa vuonna 2016 tehdyn tutkimuksen mukaan tuulivoimaloiden infraäänien aiheuttaneen terveyshaittoja jopa 15–20 kilometrin etäisyydellä voimaloista. Riskietäisyys kasvaa

voimaloiden tehon, määrän tai korkeuden kasvaessa tai pitkäaikaisaltistuksessa. Pilottitutkimus on tilastollisesti merkittävä (Mehtätalo ym 2019). Kyseinen tutkimus toteutettiin kahdessa maakunnassa, Satakunnassa ja Pohjois-Pohjanmaalla.

Suomen Uutiset viittaa 14.8.2023 diplomi-insinööri ---- tutkimukseen, jossa hän toteaa, että tuulivoimaloiden infraääntä on arvioitu väärin. Nykänen on toiminut ennen eläkkeelle jäämistään VTT:n johtavana tutkijana. Tutkimuksen tärkein johtopäätös oli se, että aiemmin Suomessa tehdyissä infraäänimittauksissa ja analyysissä on olennainen periaatteellinen virhe. Olennainen periaatteellinen virhe on infraäänien analysointi tersikaista-analyysinä. Analyysitapa johtaa täysin virheelliseen arvioon infraäänien haitallisuudesta. Se ei paljasta tuulivoimamelun tärkeintä terveyttä vaarantavaa piirrettä eli lapataajuisen melukomponentin ja sen harmonisten komponenttien esiintymistä sisätiloissa, toteaa analyysitulokset laatinut ----.

Avohoidon Tutkimussäätiön kustantama esitutkimus Tuulivoimaloiden synnyttämän melun ja tärinän terveysriskit alkoi tammikuussa 2021 ja valmistui maaliskuussa 2023. Säätiö haluaa tukea tutkimusta, jonka tuloksilla on muun muassa kansantaloudellista vaikuttavuutta. Tuulivoimaloiden aiheuttamaa ulko- ja sisämelua mitattiin seitsemän tuulivoima-alueen ympäristössä eri puolella Suomea. Huittisissa, Leppävirralla, Luhangassa ja Jämijärvellä sisä- ja ulkomelu olivat selvästi läheisen tuulivoima-alueen aiheuttamia. Melumittaukset teki Suomen Akustiikkasuunnittelu STM:n asumisterveysasetuksen edellyttämällä tavalla ja noudattaen Valviran sisätiloissa tehtäville tuulivoimamelumittauksille laatimia erityisohjeita. Lisäksi tehtiin kuuloaluetta pienemmille taajuuksille ulottuvia infraäänimittauksia noin 0,1 Hz:n taajuuteen asti.

Tuulivoimaloiden melun on todettu aiheuttavan terveyshaittoja myös Suomessa, erityisesti sen jälkeen, kun käyttöön on otettu yli 3 MW:n tehoisia teollisen luokan tuulivoimaloita. Kuortaneen osalta suunnitellussa hankkeessa voimalan yksikköteho olisi noin 7 – 10 MW. Tyypillisimmät raportoidut tuulivoimalan aiheuttamat terveyshaitat ovat elämänlaadun huononeminen, uneen liittyvät häiriöt, kohonnut stressitaso sekä muun muassa epätyypillinen tinnitus, huimaus, tasapainohäiriöt, korvakipu ja päänsärky. Infraääni on hyvin matalataajuisista melua, jota ei yleensä kuulla, mutta joka pystyy vaikuttamaan kehoon. Tuulivoimaloiden infraääni poikkeaa esimerkiksi liikenteen tai teollisuuden aiheuttamasta infraäänestä. ”Tuulivoimaloiden synnyttämä infraääni on sopivissa olosuhteissa aivan omanlaatuisensa. Se muodostuu tuulivoimalan pyörimisen aiheuttamasta lapataajuisesta komponentista ja sen harmonisista kerrannaisista. Ainoa muu laite, joka synnyttää tällaista melua, on helikopteri. Ja on pitkään ollut tunnettua, että helikopteri voi aiheuttaa matkustajilleen voimakkaan pahoinvoinnin tietyissä olosuhteissa. Olisi siten erinomaisen tärkeää tehdä myös lääketieteellistä tutkimusta tuulivoimaloiden synnyttämän infraäänien vaikutuksista, erityisesti pitkäaikaisen altistuksen aiheuttamista terveyshaitoista,” toteaa Nykänen.

Tuulivoimaloiden synnyttämä infraääni voi edetä lähes vaimentumattomana useiden kilometrien päähän. Suojautuminen infraäänistä on mahdotonta, koska tuulivoimaloiden infraääni leviää täysin hallitsemattomasti ympäristöön. Haitan merkittävyys riippuu asuin- tai lomarakennuksen etäisyydestä lähimpään tuulivoimalaan. Nykäsen mukaan nykyisin käytettävissä melumallinnuksissa on merkittäviä puutteita, mikä johtaa melutason aliarviointiin ja siten suojaetäisyyden aliarviointiin. Toukokuun 2023 asukaskyselyn mukaan huomattavan suuri osa Kuortaneen (31%) ja muiden kuntien (29%) vastaajista ilmoitti kuulevansa hankkeesta asukaskyselyn yhteydessä ensimmäisen kerran. Tämä tulos on erittäin huolestuttava, ja herättää myös kysymyksen puutteellisen tiedottamisen motiiveista! Hanke massiivisuudellaan koskettaa kaikkia kuntalaisia sekä täällä kesäasunnon omaavia, ei vain aivan lähimpänä asuvia. Maisemamuutos koskee kaikkia, ja laaja joukko kuntalaisia joutuu tuulivoiman haittatekijöiden piiriin. Yllättävää oli myös se, että ELY-keskuksen mielipideosioista vuodelta 2022 löytyi varmennetusti vain yksi kuortanelaisen mielipide. Ei voi olla totta, ettei mielipiteitä ole ollut, kyseessä on tiedotuksen epäonnistuminen näiltä osin. Hyvä on myös selvittää etukäteen, kenellä on vastuu, jos kuntalaisille aiheutuu terveyshaittoja, mikäli hanke toteutuisi. Kunnan viranomaiset, terveys- ja ympäristöviranomaiset kantavat vastuun. Ilmattaren hallituksen kolme jäsentä ovat kaikki ulkolaisia, eivät he vastaa em. asioista.

Tuulivoimalahanke on ristiriidassa vuonna 2022 voimaan tulleen rantakaavan kanssa. Rantakaavaan on merkitty alueellemme matkailupalveluiden alue, jossa on tällä hetkellä kolme vuokrattavaa kesämökkiä. Alueelle ei maisemasyistä saisi rakentaa kaksikerroksista kesämökkiä, ei myöskään lähellä olevaa metsän reunaa saa pellon puolelta hakata. Mutta, nyt alle viiden kilometrin saisi vaivatta kohottaa lähimmän 350-metrinen tuulivoimalan, kun 210- metrisetkin tuulimyllyt näkyvät epämiellyttävänä, ei tänne kuuluvina, kymmenienkin kilometrien päähän. Käsittämätön ristiriita! Tämä asettaa rantakaavankin varsin outoon valoon ja ihmiset eriarvoiseen asemaan! Matkailuelinkeinolle on suuri haitta, mikäli tuulimyllyhanke etenee. Erityisesti lomailijat hakeutuvat tänne ympäri Suomea ja säännöllisesti ulkomailtakin vuosittain ympäristön rauhallisuuden ja luonnon kauneuden vuoksi. Mahdolliset tuulimyllyt eivät tätä kokemusta enää tuota, lomailijat valitsevat rauhallisemman paikan. Tämä asia myös suunnitteilla ollutta investointia nyt on jarruttamassa.

Lisäksi on syytä huomata, että tuulen ollessa heikkoa, sähkön hinta nousee. Näin ollen tuulivoimalat voivat nostaa sähkön hintaa tarpeettomasti.

Lopuksi

Koko prosessia on lähdetty viemään siis eteenpäin ihan mututuntumalla ilman minkäänlaista asiantunte-
musta ja ilman luotettavia tutkimuksia. On syyt muistaa, että tuulimyllyfirmojen ainoa tavoite on tehdä mah-
dollisimman paljon voittoa ja rakentaa niitä voimaloita ennen kuin lisää tutkimuksia valmistuu. Kun tuulimyl-
lyjen aiheuttamia haittoja ihmisten ja eläinten terveydelle sekä ympäristölle tutkitaan lisää niin haittavaiku-
tuksista saadaan lisä tietoa. Sen jälkeen nämä firmat eivät saakaan enää lupia rakentaa vaarallisia voimaloi-
taan. Tässä asiassa on oltava nyt järkeä katsoa asiaa tulevaisuuden kannalta eikä pidä tehdä peruuttamatto-
mia virheitä. Toivotaan kaikille päättäjille nyt viisautta jättää toteuttamatta tämä maiseman pilaava hanke,
jätetään kaunis ympäristömme jälkipolville, ei tarvella luontoa.

Mielipide 33

MUUTOSesitys KAAVALUONNOKSEEN:

1. NAPALANKALLIOIDEN MYLLYJEN MÄÄRÄ TULISI MÄÄRITTÄÄ ALKUPERÄISEN SUUNNITELMAN MUKAINEN 23 MYLLYPAIKKAA NYT ESITETYN 13 SIJAAN, MIKÄ PARANTAA HANKKEEN KOKONAISTALOUDELLISUUTTA JA TOTEUTTAMISMAHDOLLISUUKSIA, ETENKIN KUN MYLLYJÄ TULTANEE VÄHENTÄMÄÄN ESITETTYJEN MÄÄRIEN OSALTA. AURINKO- JA ENERGIAVARASTORATKAISUT TULISI TARKASTELLA OSANA HANKEKOKONAISUUTTA, MILLÄ PARANNETTAISIIN ENTISESTÄÄN KESTÄVÄÄ ENERGIANTUOTANTOA – JA KOKONAISTALOUDELLISUUTTA HANKKEESSA.

2. HANKKEEN TOTEUTTAMISEN KANNALTA LINTUTUTKARATKAISUT TULISI TARKASTELLA LINTUJEN HAITTOJA VÄHENTÄMÄÄN JA MYLLYJÄ LISÄÄMÄÄN.

3. SIIRTOYHTEYDET TULISI TARKASTELLA UUELLEEN SITEN, ETTÄ ASUTUKSILLE JA METSÄTALOUDELLE EI AIHEUTETA TURHAA HAITTAA JA VÄHENNETÄÄN METSÄKATOA. ESITYKSESSÄ SUORINTA REITTIÄ EI OLE TARKAS-
TELTU HANKEALUEELTA JA OSITTAISELLA MAAKAAPEOINNEILLA RATKAISTAISIIIN MONTA ONGELMAKOHTAA.

NAPALANKALLIOIDEN MYLLYJEN MÄÄRÄ TULISI MÄÄRITTÄÄ ALKUPERÄISEN SUUNNITELMAN MUKAINEN 23 MYLLYPAIKKAA NYT ESITETYN 13 SIJAAN, MIKÄ PARANTAA HANKKEEN KOKONAISTALOUDELLISUUTTA JA TO-
TEUTTAMISMAHDOLLISUUKSIA, ETENKIN KUN MYLLYJÄ TULTANEE VÄHENTÄMÄÄN ESITETTYJEN MÄÄRIEN OSALTA. AURINKO- JA ENERGIAVARASTORATKAISUT TULISI TARKASTELLA OSANA HANKEKOKONAISUUTTA, MILLÄ PARANNETTAISIIN ENTISESTÄÄN KESTÄVÄÄ ENERGIANTUOTANTOA – JA KOKONAISTALOUDELLISUUTTA HANKKEESSA.

Hankkeessa on Ilmattaren toimesta rajattu alkuperäinen 23 suunnitelma pois perusteettomasti. Napalankallio on osa Ilmatar Oy:n kokonaisuutta Hietaharjun (Kuortane) ja Palopättärämäen (Seinäjoki) alueella.

Hankkeessa varmasti osa myllyjen paikoista tulee muuttumaan jo puutteellisen suunnittelun vuoksi (YVA-tilaisuuksien perusteella osa myllyistä liian lähellä asutusta Seinäjoen puolella). Täten Napalankallion alkupe-
räinen tuulimyllyjen määrä tulisi ottaa uudelleen tarkasteluun ja samalla tarkastella myös lintututkan käyttö-
mahdollisuudet, mitä ei ole tarkastelu esitetyissä selvityksissä (tästä lisää seuraavassa kappaleessa).

Lisäksi Kuortaneen ja Seinäjoen alueelle ulottuvassa YVA-tarkastelusta on jäänyt pois aurinkovoima ja ener-
giavarastoratkaisut. Lähes kaikki uudet maatuulihankkeet tulevat sisältämään yhteistuotannon aurinko- ja
tuulituotantona, mikä tulisi tässä vaiheessa YVA:ssa ottaa mukaan myös ja sen kautta parantaa hankkeen to-
teuttamismahdollisuuksia. Hanke on suunniteltu lähtökotaisesti heikosti huomioiden vallitsevat tuotantorat-
kaisut toimialalalla. Samalla laajempi kokonaisratkaisu olisi vaikuttanut ympäristöystävällisemmin koko hank-
keeseen ja sen hyväksyttävyyteen. Tuuli- ja aurinkoyhteishankkeiden kannattavuus paranee oleellisesti, koska
samoja muuntoasemia, sähköjohtoinfraa ja tuotannon vuositason sekä vuorokausitason vaihteluja pystytään
hyödyntämään.

**HANKKEEN TOTEUTTAMISEN KANNALTA LINTUTUTKARATKAISUT TULISI TARKASTELLA LINTUJEN HAITTOJA
VÄHENTÄMÄÄN JA MYLLYJÄ LISÄÄMÄÄN.**

Selitykseksi tuulipuistoalueen ja myllyjen määrän pienentämiseksi on tarjottu alueella mahdollisesti oleva
maakotkan reviiri ja isot linnut ja sen myötä mahdollinen törmäysvaara myllyihin. Edelläkävijä tutka-asioissa
on Porissa toimiva Hyötytuuli Oy. Hyötytuuli Oy:n Kotkan tunnistusjärjestelmä on Robin 3D-Flex -tutkajärjes-
telmä (Lähde: <https://hyotytuuli.fi/lintututkajarjestelma-tahkoluodon-merituulipuistossa/>). Pysäytysjärjes-
telmä kehitettiin yhdessä Tampereen yliopiston ja laitetoimittajan kanssa. Sitä päästiin kokeilemaan vuonna
2010 valmistuneen Tahkoluodon testivoimalan kanssa. Kokeilut onnistuivat ja järjestelmän toimintaa demon-
stroitiin joulukuussa viranomaiselle, joka hyväksyi sen käyttöön.

Järjestelmän etuja ovat (Lähde: <https://yle.fi/a/3-9182056>), 21.9.2016) - tuottaa linnuista kolmiulotteista
paikkatietoa - toimintasäde on noin 3,5 km pienten lintujen havaitsemiseen ja yli 10 km isojen, yksittäisten
lintujen havaitsemiseen - tallentaa tietoa säätilasta, lintujen lukumäärästä, lentoreiteistä, lentokorkeudesta
ja -nopeudesta sekä lintujen kokoluokasta - käytössä muun muassa useilla lentokentillä maailmassa Yva-me-
nettelyn tavoitteena on etsiä haitallisten vaikutusten ehkäisykeinoja. Edellisessä kappaleessa on konkreetti-
sesti sellainen toteutettavissa oleva esitys, mikä tulisi tutkia ja soveltaa myös tähän Napalankallion alueeseen
ja samalla mahdollistaa laajempi myllyverkosto alueella. Edellytämme, että YVA-prosessissa tulee tarkastella
myös tutkaratkaisut ja niiden positiivinen vaikutus hankkeeseen.

**SIIRTOYHTEYDET TULISI TARKASTELLA UUELLEEN SITEN, ETTÄ ASUTUKSILLE JA METSÄTALOUDELLE EI AIHEU-
TETA TURHAA HAITTAA JA VÄHENNETÄÄN METSÄKATOA. ESITYKSESSÄ SUORINTA REITTIÄ EI OLE TARKAS-
TELTU HANKEALUEELTA JA OSITTAISELLA MAAKAPEOINNEILLA RATKAISTAISIIN MONTA ONGELMAKOHTAA.**

Metsäkato asiat koskettavat tänä päivänä mm. tuulivoiman ja verkkoyhteyksien rakentamisessa. Ilmatar ko-
rosta uusia uutuua energiaa ja vihreitä arvoja, mutta samalla toteutukset ovat ristiriidassa.

Lisäksi linjaratkaisut on toteutettu asutuksen läpi (vaihtoehto Koura-Ahonkylä) ja useiden vanhojen metsien
läpi (muut ratkaisut). Suorin reitti läpi suoalueiden ja joutomaiden on jäänyt kokonaan tarkastelematta, millä
olisi vähiten aiheutettu haittaa asutukselle ja metsäkadolle. Lisäksi osittaisella maakaapeloinnilla sorateiden
tai teiden varsilla olisi mahdollistanut maisemallisesti pienet haitat ja samalla kaapelit olisi vedetty maanalle
toimitusvarmuutta energiatuotannossa parantamaan, mitä sähköyhtiöt toteuttavat omissa verkoissaan. YVA-
tarkastelussa siirtolinjat ovat varsin metsäisillä alueilla ja asutusalueilla. Mm. Ilmajoen kunta on vastustanut
Ahonkylän läpi menevää sähkölintaa. Samoin Kouran kylän läpi sähkölinja on vedetty läpi perinnemaiseman
ja asutuksen sekä liito-oravakuusikkojen läpi.

Kuitenkin suurin reitti hankealueelta kantaverkkoon on jäänyt tarkastelematta. Lisäksi linjaratkaisuissa on jäänyt tarkastelematta osittainen maakaapelointi, mikä onnistuu hyvin olemassa olevan tieinfran yhteydessä ja näin metsäkatoa sekä metsänmuutosta pystytään vähentämään. Maakaapelointeja toteutetaan yleisesti jo kaupunkien keskustoissakin (Lähde: <https://www.fingrid.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2022/helsinkiinrakennettavalle-400-kilovoltin-maakaapelille-on-valittu-alustava-reitti/>, 2022) ja myös toisissa tuulihankkeissa (Lähde: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/leuvanvean-tuuli-voimahanketuulivoimapuisto-ja-400-kvn-voimajohto-siikalatva-ja-siikajoki>, 2022). Näin siirtoyhteyttä pystytäisiin lyhentämään esim. Tiisjärventien kautta tai vastaavasti Seinäjoentietä/Seinäjoen ohitustietä ja vapaana olevia reunavaljeja hyödyntäen.

Näin hankkeen maisemahaittoja, metsämaata ja metsäkatoa vähennetään. Myös luontoa säästyy ja maisema ei muutu. Siirtolinjaratkaisut tulee myös tarkastella uudelleen hankkeessa, että hankkeen eteenpäin vieminen mahdollistuu.

Mielipide 34

Korkeiden tuulivoimaloiden sijoittaminen VE2 vaihtoehdon mukaisesti on Liite 2 (Näkemäalue analyysi) havainnekuvien mukaan maiseman kannalta vähintäänkin merkittävää. Kun huomioidaan että kuvissa olevien voimaloiden napakorkeus on tekstin mukaan 199 m. Esitetyssä kaavassa 350 metrin pyyhkäisykorkeuteen ylittävät voimalat pilaavat maiseman ja näkymän täydellisesti. Kaavoittajan ja rakentajan tulee vähentää tuulivoimaloiden vaikutusta maisemaan ja nälymään. Kuortaneenjärven pohjoispään rantaosayleiskaavassa on kaavoituksen yhteydessä tehdyssä ympäristöselvityksessä tuotu esille, että Salmen kyläkeskuksen eteläpuolella on muuttavien vesilintujen merkittävä levähdysalue. Koska ko. alue on tuulipuiston vaikutusalueella, pidän kummallisena, että tätä asiaa ei ole huomioitu tässä eläimistöä koskevassa selvitystyksessä.

Samassa rantaosayleiskaavassa on myös lähes kaikki ranta-alueet merkitty MA-1 merkinnällä. Erityisesti järven itäranta. Erityisesti Napalankallion alueelle kaavaan merkityt, vaikka nyt ilmeisesti rakentamatta jäävät, tuulivoimalat muuttaisivat merkittäväksi osaksi maisemaa ja pilaisivat täydellisesti MA-1 kaavamerkin. Kokonaisuutena en vastusta tuulivoiman rakentamista. Nyt esitetty kokonaisuus on rujo ja vaatii siksi mielestäni näkemäalueanalyysin havaintojen kriittistä tarkastelua, pohdintaa sekä korjaavia toimenpiteitä. Liikkuvien ja korkeiden elementtien maisemaa ja näkymää pilaava vaikutus on saatava pienennettyä nyt esitetystä

Mielipide 35

Viitaten 26.1. Kuorasjärventie Pohjoispään-Kesämökki-Seura ry:n lähettämään kirjelmään koskien Palopättäränmäen tuulivoimalahanketta. Kesämökin omistajana haluan vielä painottaa alueen ainoan merkittävän luonnonjärven merkitystä alueen virkistyskäyttöön. Suunnitellut tuulimyllyt rikkovat rauhallisen vapaa-ajanvietto paikan mahdollisuuden. Seinäjoen lähistön ainoalta luonnonjärveltä ostettu kesämökki oli hankinta-arvoltaan huomattava sijoitus. Tuulivoimalapuiston takia mahdollisen myynnin tulla kysymykseen jälleennyntiarvo laskee huomattavasti. Mainitun Pekka Itäniemen laatiman kirjelmän ja yllämainitujen kohtien pohjalta kehoitamme tuulivoimalan suunnittelun ja toteutuksen perumista.

Mielipide 36

Olette suunnittelemassa tuulivoimapuistoa Palopättäränmäelle Kuorasjärven pohjoispään ympäristöön. Kesämökkimme on ollut paikalla vuodesta 1957. Mökki on ollut ahkerassa käytössä mukavana virkistyspaikkana. Olemme tietoisia Kuorasjärven Pohjoispään mökkiseuran tekemästä vastineesta. Allekirjoitamme kaikki siinä esitetyt asiat. Kerromme vielä tässä meitä huolettavat asiat. Voimalat tulevat muuttamaan näkymää järvelle voimakkaasti, sillä mökkirannaltamme tulevat näkymään kaikki suunnitteilla olevat myllyt.

Voimalat tulevat hallitsemaan maisemaa voimakkaasti korkeutensa ja lukumääränsä vuoksi. Retkeily- ja marjastuskäytössämme oleva Kuhjonneva muuttuu myös paljon.

- Olemme huolestuneita maiseman muuttumisesta.
- Voiko Kuhjonnevalla käydä enää marjastamassa? Isot myllyt heittävät jääkimpaleita sitä kauemmas mitä isompia ja korkeampia ne ovat.
- Uskaltaako Kuhjonnevalla enää käydä hiihtämässä talvisin?
- Kuinka luonnossa liikkujia varoitetaan mahdollisista taivaalta putoilevista jääpaakuista?
- Miten olette todenneet kuinka kauas jääpaakut lentävät?

Suomen korkeimmat voimalat ovat tällä hetkellä Lapualla (vuosi 2017 napakorkeus noin 150 m ja kokonaiskorkeus 218 m). Teidän suunnittelemat voimalat ovat melkein kaksi kertaa korkeampia kuin tällä hetkellä suurimmat valmistetut myllyt. Teidän suunnittelemanne myllyt ovat viisi kertaa korkeampia kuin Etelä-Pohjanmaan maamerkki Lakeuden Risti (65 m).

- On ollut huolestuttavaa lukea uutisia lukuisien tuulivoimaloiden romahtamisesta maailmalla (mm. MTV 25.1.2023, myllyjen korkeus yli 228 m).
- Miten olette todenneet melusaasteen kantaman vesistön äärellä? On faktaa, että vesi kantaa ääntä paljon kauemmas järvellä kuin maalla.
- Miten olette todenneet, kuinka kauas välkkyminen näkyy? Olemme huolissamme tulevasta välkkeestä, aurion valon ja lapojen tuottamasta, sekä punaisista valoista. Olemme rakentaneet uuden mökin vanhan tilalle. Olemme uusineet/korjanneet joka kesä jotain mökillämme. Olemme investoineet mökkiimme vuosien saatossa paljon rahaa.
- Miten takaatte, että mökin arvo pysyy entisellään?
- Kuka korvaa mökkimme mahdollisen arvonalentumisen?

Olimme kuuntelemassa 18.1.2024 Apila-kirjastossa hankettanne koskevaa suunnitelmaa. Yleisön esittämiin kysymyksiin ette osanneet vastata luotettavasti ja todennetusti. Moni asia tuntui vielä olevan oletusten varassa ja keskeneräisenä.

- Havainnekuvia ei ole esitetty lainkaan Kuorasjärven pohjoispäästä, missä myllyjen negatiiviset vaikutukset ovat suurimmillaan.
- On hyvä että tuulipuiston negatiivisia vaikutuksia lintuihin on osittain huomioitu. Eikö kuitenkin olisi myös tärkeää huomioida niiden vaikutuksia ihmisiin?
- Olemme nähneet upean maakotkan liitelevän Kuorasjärventien alkupäässä. Olisi ikävää, jos tällaista luonnon kauneutta ei enää pääsisi näkemään. Ilkka-Pohjalaisessa 29.1.2024 oli artikkeli Seinäjoen alueen vetovoimasta. Etelä-Pohjanmaan liiton yhteyspäällikkö Miika Laurila kommentoi jutussa näin: "-Kyse on myös imagosta. Miten houkuttelevia me olemme. Mikä on yksittäisen kunnan mahdollisuus vaikuttaa vetovoimaan."
- Tuulivoimapuiston tulo lähelle Seinäjokea ei ainakaan lisää alueen houkuttelevuutta.

Käsi sydämellä:

- Kuinka moni teistä hankkeen suunnittelijoista tai päättäjistä olisi valmis esittämään tällaista ratkaisua, jos teidän oma kesämökinne olisi Kuorasjärven pohjoispäässä? Edellä mainittuihin seikkoihin vedoten edellyttämme tuulivoimapuistohankeen perumista.

Mielipide 37

Käyttökokemuksia tuulivoimalaitoksista on pitkältä ajalta myös mm. Ruotsista ja Tanskasta, joista tutkimuksia tuulivoimalaitosten vaikutuksista on saatavilla useita. Tuulivoimaloidenkehityksessä myös niiden koko ja ympäristövaikutukset ovat kasvaneet. Suomessakin on jo tiedossa tapauksia, joissa isojen tuulivoimaloiden lähellä asuneet ovat joutuneet muuttamaan alueelta pois tuulimyllyjen aiheuttamien terveydellisten ongelmien vuoksi. Näistä ongelmista ovat kärsineet myös ne, jotka ovat ottaneet tuulimyllyt aluksi mielellään naapurikseen. Tuulimyllyistä aiheutuvat infraäänit ovat havaittavissa mittauksin jopa kymmenien kilometrien päässä voimaloista. Nyt vuokrasopimuksen tehneet ovat lähes kaikki ulkopaikkakuntalaisia.

Nyt ollaan kieltämässä uudisrakentaminen yli 40 desibelin etäisyyksillä. Missä ovat nämä etäisyydet? Mitään karttoja ei ole näkynyt äänialueista. Välke myllyistä haittaa vain 8 tuntia vuodessa, sanottiin kokouksessa?

Ei ole juurikaan muuttolintuja? vaikka mm. Kivijärvi Kuorasjärven ja Kouran välissä on kuuluisa luonnonlintujärvi. Ilmattaren selvitykset ovat siis monella tapaa puuttellisia!

Eli emme hyväksy kyseistä Palopättärän tuulivoima-alueita. MUTTA: Mikäli alue hyväksytään, VAADIMME, että 3 läntisintä tuulivoimalaa poistetaan, tai siirretään Kuortaneen suuntaan. Nämä 3 ovat Kurjennevan ja Kouran kylän välillä. Nämä 3 poistamalla Kuorasjärven myllynäkymä paranee myös huomattavasti. Odotamme Ilmattarelta joustoa, kun mekin joudumme joustamaan jatkuvasti. Myös voimalinjaus eteenpäin menisi mieluummin Alajärven tai Lapuan suuntaan.

Mielipide 38

Suunniteltu tuulipuisto sijaitsee erittäin lähellä mökkiasutusta. Lähellä on myös pysyvää asumista Kuorasjärventielle ennen Kuulan sahan risteystä.

Mökkimme on rakennettu 1961 ja sijaitsee Kuorasjärven itärannalla. Kaikki tuulivoimalan myllyt näkyvät selkeästi jatkuvasti!!

Suomen pisin mänty on 42 metriä. Suunnitellut myllyt ovat 350! Vaikka pituus puoliintuisi, olisi ne kuitenkin kaikkien puiden yläpuolella reippaasti. Sellaista kohtaa Kuorasjärven rannoilta tuskin löytyy, etteikö tuulivoimala näkyisi, kuuluisi. Tuuli/aurinkovoimalaloita en tuomitse mutta paikka pitäisi löytyä, joka ei haittaa ihmisten elämää (elämäntyötä). Asumme Kourantien varrella ja kyseinen Tuulipuisto vaikuttaa myös meidän kotiilaan. Hyvin vähän on tietoa, mikä on kaupungin vastuu omaisuuden arvon menetyksestä (kesämökin hinta, kodin hinta, metsätilan hinta), eniten tässä kuitenkin hyötyy kaupunki verorahoilla sekä metsänomistajat, jotka ovat allekirjoittaneet vuokrasopimukset 50- vuodeksi, kuten sopimuksessa oli laadittu. Kourantien varrella sijaitsee myös Seinäjoen seurakunnan Lankarin leirikeskus. Erittäin tärkeä leirikeskus, etenkin Nurmon kappeliseurakunnan lapsi/ nuorisotyössä. Seinäjoen alueelta varmasti löytyy erämaa-alueita, joihin tuulipuisto sopii huomattavasti paremmin. Ja huomioon on myös sähkönsiirtoverkot. Niissä ei ole edes maanomistajilla ole valitusoikeutta.

Mielipide 39

Tuulivoimahanke on muuten hyvä, mutta 2 myllyä on tulossa aivan liian lähelle kotiani. Myllyjen aiheuttamat ongelmat lähistöllä ovat ilmeiset. Mikäli suunnitelmiin on mahdollista tehdä muutoksia, pyydän nöyrästi, että ainakin lähimpänä oleva mylly poistettaisiin.

Mielipide 40

Kuorasjärven kesämökkikiinteistön omistajana sekä Kuortaneentie-Kallioniemi tiekunnan osakkaana vastustan ehdottomasti tuulivoimaloiden kaavoituksen hyväksymistä Kuorasjärven pohjoispään vapaa-ajan asuntojen sekä Kuorasjärventien läheisyyteen!! Tuulivoimalat muuttaisivat mökkiläisten elinympäristöä ja niiden aiheuttamat haitat olisivat jatkuvia sekä yksityistien varressa olevista tuulimyllyistä aiheutuu vaaraa tiellä liikkuville. Virkistyskäyttöalue ei ole oikea paikka tuulivoimaloille. Kukaan ei halua katsella tuulivoimalanäkymää

rannalla ollessaan tai järvellä liikkueessaan. Eli ei Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan eikä Palopättäränmäen tuulimyllyjä lähellekään järviolueita eikä liioin asuntoalueita. Tällä alueella on todella vähän järviä ja veden äärellä olosta pitää päästä nauttimaan. Myllyt sellaiseen paikkaan, jossa ne eivät häiritse melullaan ja välkkeellään vapaa-ajastaan nauttivien ihmisten rauhaa! Miten tuollaiset tuulivoimalat sopivat järvimaisemaan? Eivät mitenkään!

Voimalat hallitsisivat haitallisesti järvimaisemaa. Järvelle kuuluu luonnon äänet eikä tuulimyllyjen lapojen viuhuna. Lisäksi vesi kantaa ääniä todella pitkien matkojen päähän. Meluhaitoista esimerkki <https://www.yle.fi/a/3-12657936> ja ko. alueella on vain 3 myllyä. Kuinka paljon melua syntyy, jos lähetyillä on 42 tuulimyllyä?? Ihmisten vapaa-ajan vietto pilaantuu välke- ja äänihaitoista, vaikka Ilmatar sanoo ettei haittoja ole. Onko kenelläkään päättäjistä kesämökkiä tuulivoimala-alueella? Haluaisitteko te olla tuollaisen näkymän äärellä vapaa-ajallanne? Laittakaapa omalle kohdallenne tämä tilanne. Miten saat esim. mökkisi myytyä tuollaiselta alueelta sen jälkeen kun et itse enää jaksa sitä hoitaa? Jätetäänkö se mätänemään paikoilleen? Kukaan ei osta "rauhan tyyssijaa" tuulivoima-alueelta. Entä kuka korvaa kiinteistön arvon alenemisen? Ilmattaren mielestä tuulivoimalat eivät vaikuta kiinteistön arvoon. Tässä kerrotaan miten tuulivoimalat vaikuttavat siihen: https://www.sttinfo.fi/tiedote/69995251/tuulivoimalat-laskevat-tutkitusti-asuntojen-ja-loma-asuntojen-arvoa?publisherId=69819944&lang=fi&fbclid=IwAR0Zkj2Kd-wlbf89QPW9_4Zu__0D9KdmOknPlv5abzzZCvc1P0G3uT8y8

Kuorasjärven läheisyydessä on mm. Kuhjonnevan pitkospuut, joita tullaan käyttämään muualtakin kuin mökkialueelta. Talvisin Kuhjonnevalla kulkee hiihtoladut ja sinne on kökkätyönä tehty ojien ylitykseen siltoja, samoin kuin pitkospuut alueelle on tehty mökkiläisten kökkätyönä. Kuka sinne uskaltaa hiihtämään, kun pitää varoa ettei tuulimyllyjen lavoista irtoa lumi- tai jääpaakkuja ja osu hiihtäjään? Myös marjastajia ja sienestäjiä liikkuu alueella paljon syksyisin. Heidän turvallisuutensa täytyy ottaa huomioon. Kiinteistöni on ollut suvun hallussa jo vuodesta 1956 lähtien ja olen mökkiläinen ko. kiinteistöllä jo 3. polvessa. Olen jäämässä vuoden kuluttua eläkkeelle ja tarkoitus on viettää entistä enemmän aikaa vapaa-ajan asunnolla. Lähin Kuortaneen alueen tuulimyllyistä tulisi sijaitsemaan n. 2,5 km päässä mökistäni ja Seinäjoen tuulimyllyistä lähin n. 4 km päässä. Miten käy tv- ja radioyhteyksien?

Nuoremmat mökkiläiset tekevät etätöitä vapaa-ajan asunnoilla eikä Lapuan suunnassa olevien tuulivoimaloiden saa estää Simpsiöltä tulevaa tv-signaalia eikä matkapuhelinyhteydet saa pätkiä tai huonontua. Tämä vaikuttaa jo turvallisuuteenkin. Mitä teet, jos pitäisi soittaa hätäkeskukseen eikä puhelinyhteys toimi? Jos VE2:ssa on tuulivoimalat poistettu Kuortaneenjärven läheisyydestä, ne pitää poistaa myös Kuorasjärven, Hirvijärven ja Varpulan altaan läheisyydestä! Eiköhän maakunnasta löydy peltoa ja metsää, niin ettei asutusten ja vapaa-ajan asutusten lähelle tarvitse tällaisia voimaloita rakentaa.

Mielipide 41

Kuorasjärven pohjoispään kesämökkiläisenä olen huolestunut tulevan tuulimyllyhankkeen takia.

Kuorasjärvi on loma-asukkaiden tiheästi asuttama, alueellamme ainoa lomanviettoon sopiva järvi, jota pitäisi suojella kaikin keinoin. Tuulimyllyillä kehystettynä ja huputettuna alue menettää maiseman, luonnon hiljaisuuden ja veden puhtauden. Myllyjen äänet kulkeutuvat tuulen mukana kolmelta ilmansuunnalta järven pohjoispäähän mökilleni.

Uskon, että moni nykyinen mökkiläinen suunnittelee muuttoa pois alueelta. Haluan, että järvi maisemineen ja ympäröivine metsineen, saisi olla meidän satojen loma-asukkaiden käytössä. Tuulivoima on hyvä asia ja sitäkin tarvitaan tulevaisuudessa, mutta tuulimyllyt tulee siirtää niin kauas, ettei ne häiritse tippaakaan mökkiläisten elämää. Jos nykyinen paikka on ainoa mahdollisuus tuulivoiman rakentamiseen, voisiko se olla järvestä ainakin 5 kilometrin päässä. Tuulimyllyjen lukumäärä tuntuu massiiviselta, vähempi määrä riittää. Samoin tuulimyllyjen korkeus 370 m on pelottava, se tulee pitää mahdollisimman lyhyenä, etteivät myllyt kohoa

turhaa järvimaiseman yläpuolelle. Toivon, että löydätte paremman tuulimyllyhankkeellenne sopivan paikan muualta.

Mielipide 42

Kuortaneen Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 12.04.2022, päivitetty 10.05.2022

Tämän hetken tietämyksen mukaan tuulivoima on vihreää energiaa. Maailmantilanne on mikä on, ja Suomessa on todettu, että energiaomavaraisuutta pitäisi lisätä. Olemme ainut Pohjoismaa, joka ei vielä ole energiaomavarainen.

Ilmatar Energy Oy:n tuulivoimahanke on edellä mainitusta, mutta myös alueen metsänomistajien ja Kuortaneen kunnan kannalta taloudellisesti erittäin järkevä ja merkittävä. ALUEEN MAANOMISTAJAT KANNATTAVAT HANKKEEN TOTEUTUSTA KOKO LAAJUUDESSAAN (23+14 MYLLYÄ).

Nyt esitettyyn otsikon kirjalliseen suunnitelmaan tulee tehdä kaksi (2) muutosta, jotka huomioituna palauttavat koko Napalankallion alueen jatkosuunnitteluun. Asia ilmenee otsikon esityksen sivulta 7 (ylempi kartta). Karttarajauksen mukaan Napalankallion osalta alueen eteläistä osaa (lähinnä Kaulalamminneva) ei suositella jatkosuunnitteluun.

1. Kartasta ilmenevä raja on vanhentunut. Ns. Suokon torpasta, jota 2 km:n rakentamisrajoitus koskee, on tilan nykyisten omistajien kanssa sovittu omistusjärjestelyistä, jotka poistavat tuon 2 km:n turvarajauksen.
2. ---- maakotkan pesä on tekopesä jossa maakotka ei ole koskaan pesinyt. Tekeillä oleva selvitystyö tulee tuon asian myös osoittamaan.

Hyvän hankkeen puolesta.

Mielipide 43

Vastustan Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuuliteollisuusalueen kaavaa ja hanketta.

Perustelut:

1. Tuulivoimaloista aiheutuva meteli. Nyt niitä ollaan suunnittelemassa 42 kpl 350 metrin korkuisina lähimmät ovat alle 2 km päässä järvestä. Suurin tuulivoimaloiden häiritsevyyteen vaikuttava tekijä on sykintä (amplitudimoduaatio). Kuorasjärveä ympäröi noin 430 mökkiä ja niillä tuhansia käyttäjiä. Ääni kantaa järvellä kauas, joten meteliongelma koskee koko Kuorasjärveä. Mökkien äänieristykset eivät ole samaa tasoa kuin omakotitaloissa on.

Voitte lukea Ilmattaren Leppävirran tuulivoimalan meluongelmista Ylen artikkelista 13.1.2022 <https://yle.fi/a/3-12657936> Meteli ongelmia on jo pienemmissä hankkeissa, joissa on vähemmän ja pienempiä tuulivoimaloita. Tässä artikkelin kaksi ensimmäistä lausetta: Tuulivoimayhtiö hakee Leppävirran tuulipuiston meluongelmaan ratkaisua KHO:sta: "Mielestämme melun suhteen on menty parempaan suuntaan" Ilmatar Windpowerin kolmen tuulivoimalan meluhaitoista on kiistelty Leppävirralla viisi vuotta. Kunta vaatii yhtiöltä ympäristölupaa odotettua suurempiin meluhaittoihin.

2. Tuulivoimaloiden peruuttamattomat vaikutukset luonnolle ja eläimille. Tuulivoimalat vaikuttavat mm. lintuihin ja sitä kautta koko Kuorasjärven lähialueen eliöstöön.

3. Maisemahaitat. Korkeudeltaan 350 metriä olevat tuulivoimalat eivät sovi järvimaisemaan. Eiffel-tornin korkeus on antennin kanssa 324 metriä. Nyt ollaan rakentamassa 42 kpl x 350 metrin tuulivoimalaa järvien välittömään läheisyyteen.

4. Lisää perusteluita mökkiseuran vastineessa.

Laskennalliset haitat eivät ole sama asia kuin toteutuvat haitat. Luotettavaa tutkimustietoa ei ole riittävästi, jotta voitaisiin sallia 350 metrin korkeuteen kohoavat tuulivoimalat järvien viereen pilaamaan luonto.

Tuulivoimayhtiöt hakevat tarkoituksella ylisuurta kappalemäärää tuulivoimaloita. Tämä tehdään sen takia, koska kun tuulivoimaloiden määrää myöhemmin tiputetaan, niin saadaan näyttämään silti, että luontoa ja ihmisten hyvinvointia on huomioitu. Kuorasjärvelle yksikin alle 5 km päässä järvestä oleva tuulivoimala on liikaa. Tuulivoimaloiden sijoituspaikka on täysin väärä. Kuortaneelta, Seinäjoelta, Suomesta tai maailmalta löytyy vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja tuulivoimaloille, joissa ei mene pilalle tuhansien ihmisten kesämökkielämä.

Mielipide 44

Ohessa laatimamme mielipide, liittyen kuvassa esitettyyn korjattuun sähkölinjavaihtoehtoon SVT1, jossa ei muuten olekaan mainittu Tuomikylää ELYn kuulutusmateriaalissa, vaan puhutaan hämäävästi Ahonkylästä. Jatkossa haluamme myös saada ajankohtaista tietoa hankkeen etenemisestä.

Mielipiteemme koskee SÄHKÖNSIIRTOVAIHTOEHTOA SVE1, joka kulkisi viimeisimmän ehdotuksen mukaan Ilmajoen Tuomikylän LOUNAISPUOLELTA, eli metsä- asutus- ja viljelyalueilla valtatie 19 jälkeen Tuomikylän Ilmajoen puoleisessa metsässä, noin puolivälissä kyläasutuksia ja Lakeuden Etapin kaatopaikka-alueetta (kuva sähköpostin liitteenä)

Linjaus on todella kaukana käyttöalueesta, eikä sitä järkisyin ole mitenkään perusteltavissa.

- ensinnäkin etäisyys lähtöpisteestä tulokohtaan Ahonkylän sähköasemalle on älyttömän pitkä, kun järkevämpi vaihtoehto olisi ihan helpolla karttatarkastelulla Seinäjoen ”läpi”, eli entisiä johtokäytäviä myöten Kuortaneelta päin Kyrkösjärven yli ja metsien kautta Ahonkylän sähköasemalle. Kuten myös myös runsaahko määrä aiemmin rakennettuja johtoja menee. Näin menetykset luonnolle, metsästykselle ja muille virkistysmahdollisuuksille säästyvät paremmin muualla.
- Ilmajoen kunta lupasi Lakeuden Etapin kaatopaikkaa ja läheistä kaava-alueetta rakennettaessa ettei Tuomikylän ja Etapin väliin tule missään tapauksessa ikinä enää mitään rakentamista. Muutenkin kunta vastustaa näiden sähkölinjojen vetoa kunnan alueen kautta. Jos kaiken järjen vastaisesti linjat halutaan kuitenkin vetää niin kauas Ilmajoen keskustaa kohti, niin oikeampi linjaus olisi Lakeuden Etapin ja viereisen suurtehosähköä tarvitsevan teollisuuskaava-alueen kautta eikä aivan asutuksen vierestä. Lähimpien talojen etäisyys nyt esitetyistä linjauksesta on muutama sata metriä.
- Tuomikylän ja Lakeuden Etapin välinen ”sola” on ikiaikainen HIRVIEN KEVÄT- JA SYYSMUUTTOREITTI. Hirvet eivät kulje avointa maastoa pitkin, joten koska kylän eikä kaatopaikan kauttakaan pääse, niin hirvimassojen kulkureitit katkeavat ja/tai siirtyvät kapeammille kohdille, aiheuttaen liikennevaaroja VT67 ja VT19, eri kohdilla kuin nykyään. Onkohan muistettu pyytää lausuntoa Ilmajoen metsästysseuralta ja seuran hirvestysporukoilta? Tuolla kohdalla on kahden hirviseurueen raja.
- Kallioalueella juuri linjauksen kohdalla on ikimuistoinen METSON SOIDINALUE.
- Metsänomistukselle kohdistuu suuria tuhoja, joita tuskin pystytään täyteen hintaan korvaamaan, nimittäin metsäkiinteistöt (niitä ei YVA-kartoissa ole huomioitu) ovat hyvinkin samansuuntaisia sähkölinjan kanssa

meidän kohdalla (kartassa "Myllyniemi"). Onko maanomistajille ilmoitettu heidän alueeseen kohdistuvasta puuston hävityksestä?

- Alueella on tehty pitkään lintuseurantaa, ja uhanalaisiakin lajeja pesii lähimetsissä, mm. hömötiaiset ja töyhötiaiset, tavallisemmista mainittakoon huuhkaja ja muut pöllöt, kanalinnut teeri ja metso, palokärki ja nisäkäistä useita lepakkolajeja. Myös liito-oravasta on havainto. Kaikkiin näihin voi isot voimakkaat sähkölinjat sähkömagneettisine huminoineen vaikuttaa vaarallisesti, puhumattakaan ihmisistä.

Kaikki tämä ja puhumattakaan marja- ja sienestysmaastojen tuhoutumisesta metsänhävityksen ja huoltoteiden rakentamisen yhteydessä. Nämä alueet Etappiin päin ovat juuri meille tärkeitä, vaikka emme omistakaan isoa metsää alueella. Jo Etapin rakentaminen tuhosi paljon virkistysmaastoja, ja saimme niskaamme rakennusvaiheen melut, hajut, ja myöhemmin myös biokaasulaitoksen jatkuvan hajun. Pitääkö kaikki tuhota ihmisten ympäriltä?

Mielipide 45

Esitän syvän huolen suunnitellusta Napalankallion, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuistosta ja puiston yhteyteen suunnitellusta SVE3 siirtolinjasta. Tämä kirje on laadittu vastauksena hankkeen herättämiin huoliin, erityisesti sen vaikutuksiin luonnon monimuotoisuudelle, uhanalaisille petolinnuille ja kulttuurillisesti arvokkaalle perinnemaisemalle. Näitä huolenaiheita ei ole huomioitu asianmukaisesti suunnitelmassa tai huomio on ollut puutteellista.

1. Luonnon monimuotoisuus ja uhanalaiset lajit

Tässä valituksessa tarkastellaan kriittisesti suunnitteilla olevan tuulivoimapuiston vaikutuksia sekä esitetään huolenaiheita erityisesti uhanalaisten petolintujen suojelusta. Suunnitelmassa on arvioitu hyvin puutteellisesti myös muuttolintujen reittejä ja levähdysalueita. Suunnitelmassa on kuvattu kurkien muuttoon menneen alueen yli viuhkamaisesti, tosiasiaassa muuttavat kurjet lentävät alueen yli ja laskeutuvat levähdyspaikoille pelloille, suunnitellun tuulivoimapuiston välittömään läheisyyteen. Suunnitelmassa mainitaan virheellisesti:

"Sähkönsiirtoreittien alueilta ei ole tiedossa merkittäviä kurkien, laulujoutsenten tai hanhien lepäilyalueita. Suoraviivaisesti tapahtuva muutto, ilman lepäily- ja ruokailualueiden vaikutusta, sijoittuu lentokorkeuksien osalta tyypillisesti selvästi voimajohtojen yläpuolelle."

Havaintojen ja liitteenä olevien kuvien sekä videomateriaalin perusteella on ilmeistä, että suunnitellun voimalinjan reitti kulkee kurkien levähdyspaikan yli, lisäksi peltoaukea toimii laulujoutsenien levähdyspaikkana, videolla on havaittavissa myös niitä. Tämä tarkoittaa, että Siirtolinje SVE3 on suunniteltu kurkien syysmuuton lähtöpaikan päälle. Kurkien muuttaessa ne lentävät matalalla, ottaessaan korkeutta isoissa parvissa, asettaa tämä selkeän riskin törmäyksille tuulivoimaloiden ja voimalinjan kanssa. Liitteenä olevan videon perusteella on selvästi havaittavissa, miten kurjet kiertävät parvessa peltoaukeaa ja ottavat korkeutta juuri suunnitellun siirtolinjan reitillä. Tämän perusteella voidaan päätellä, että suunniteltu linja aiheuttaisi merkittävää haittaa muuttolinnuille, erityisesti kurjille.

Kurkien muuttoreittien ja -tapojen huomioiminen on ensiarvoisen tärkeää, kun arvioidaan tuulivoimaloiden tai siirtolinjojen vaikutuksia lintuihin. Suunnitellun linjan sijainti voi muuttaa lintujen luonnollista reittiä ja altistaa ne tarpeettomille riskeille, kuten törmäyksille voimaloiden tai linjojen kanssa.

On välttämätöntä ottaa tämä seikka vakavasti huomioon suunnitelmaa arvioitaessa, sillä kurkien muuttoreitit ovat herkkiä häiriöille. Voimalinjan suunniteltu sijoittaminen kurkien levähdyspaikan päälle ei ainoastaan altista näitä lintuja suoralle vaaralle törmätä voimalinjoihin, vaan se myös häiritsee niiden luonnollista käyttäytymistä ja levähdyskäytäntöjä. Kurkien muuttopaikka on viime vuosien aikana siirtynyt Lapuan Tiistenjoelta Loukaskorven peltoaukealle. Tämä muutos herättää mielestäni tarpeen asian perusteelliselle tarkastelulle.

Toivon, että tämä seikka otetaan huomioon tarkemmin suunnittelussa ja päätöksenteossa, jotta voidaan minimoida vaarat kurkien lisäksi myös muita lintuja kohtaan ja säilyttää näiden lintujen muuttoreitit turvallisina ja häiriöttöminä.

Tämä herättää samalla suurta huolta ja hämmästyä siitä, miten näin merkittävä seikka ei olisi tullut aiemmin huomatuksi tai otettu asianmukaisesti huomioon suunnitteluvaiheessa. Tämä asettaa mielestäni kyseenalaiseen valoon muuttolintujen kartoitusta tehneiden henkilöiden toiminnan. On keskeisen tärkeää, että kaikki mahdolliset vaikutukset luontoon, erityisesti uhanalaisiin lintulajeihin, tunnistetaan ja otetaan huomioon suunnitteluprosessissa.

Olen huolissani myös siitä, että suunniteltu tuulivoimapuisto on sijoitettu alueelle, joka on merkitty erittäin uhanalaisen maakotkan pesimäalueeksi. Tämä herättää vakavia huolenaiheita paitsi lajin säilymisestä myös koko alueen ekologisesta tasapainosta.

Maakotka, joka on jo valmiiksi uhanalainen laji, vaatii erityistä suojelua, ja sen pesimäalueiden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää lajin selviytymiselle. Tuulivoimapuiston rakentaminen tällaiselle alueelle voi aiheuttaa häiriötä maakotkan lisääntymiskäyttäytymiseen, pesimärauhaan ja ravinnonhankintaan. Turbiinien läheisyys saattaa lisätä merkittävästi lintujen kuolemia.

Maakotkan reviiri voi kattaa laajan alueen, tyypillisesti 150–300 neliökilometriä (Lähde: Pertti Koskimies: Maakotka: Kotimaan linnut, s. 74. Maakotka. WSOY, 1996. ISBN 951-0-20588-5.) Tämä huomattavan suuri reviirivaatimus korostaa selvästi, että tuulivoimapuiston haitta uhanalaiselle maakotkalle on ilmeinen. Suunnitelmassa mainitaan virheellisesti:

”Elinympäristövaikutukset voivat vaihtoehdossa VE1 nousta kohtalaisiksi. Vaihtoehdon VE2 vaikutukset jäävät vähäisemmiksi, sillä voimalat sijoittuvat etäämmälle lajin ydinreviiristä.”

Koska maakotkan reviiri on laaja eikä reviiriä voida täten lajitella ”ydin” reviiriksi, haitta näyttää olevan ilmeinen myös VE2 alueella. Laaja reviiri tarkoittaa, että maakotkan on käytettävä laajoja alueita ravinnon hankkimiseen.

Lisäksi tuulivoimapuisto voi vaikuttaa negatiivisesti laajemmin alueen ekosysteemiin ja sen monimuotoisuuteen. Mahdolliset muutokset ravintoketjussa ja elinympäristössä voivat heikentää myös muiden uhanalaisten lajien selviytymismahdollisuuksia. Maakotkista alueella on tehty useita havaintoja, liitteenä kuvat ja videot. Videon sijainti on sama kuin kurkien muuttopaikalla, eli se on suunnitellun voimalinja SVE3 kohdalla.

Olen suuresti ihmeissäni siitä, kuinka vähäistä huomiota uhanalainen maakotka on saanut suunnittelussa. Suunnitelmaa on edistetty, vaikka on yleisessä tiedossa, että alue on maakotkan pesimäaluetta ja sitä suojaa sekä EU:n lintudirektiivi, että Suomen luonnonsuojelulaki.

Lisäksi on huomionarvoista, ja yleisesti tiedossa, että suunniteltu alue kuuluu myös toisen uhanalaisen petolinnun, kalasääksen reviiriin. Kalasääksi on laji, joka on herkkä häiriöille pesimäalueellaan, ja sen elinolosuhteiden heikkeneminen voi vaikuttaa koko populaation säilymiseen.

Kalasääksen pesimäalueet ovat tarkoin harkittuja, ja näiden lintujen tulee käyttää resurssejaan kalavesien ja sopivien pesimäympäristöjen etsimiseen. Tuulivoimapuiston rakentaminen Kuortaneen järven välittömään läheisyyteen voi aiheuttaa merkittävää häiriötä kalasääksen pesimäkäyttäytymiseen.

Haluan kiinnittää erityistä huomiota alueen luonnon monimuotoisuuteen, jota kuvaa myös mm. liito-oravan esiintyminen sille jo rauhoitetulla alueella, suunnitellun haitta-alueen sisällä. On huolestuttavaa, että suunnitelmassa virheellisesti todetaan

"Hankkeella on hyvin vähän liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä."

Tämä lausunto ei vastaa todellista kuvaa ja voi johtaa virheellisiin päätelmiin hankkeen vaikutuksista alueen herkälle ekosysteemille.

Liito-oravan kaltaiset uhanalaiset lajit ovat riippuvaisia tietynlaisista elinympäristöistä säilyäkseen ja lisääntyäkseen. Suojellulla metsäalueella, jossa liito-oravan esiintyminen on dokumentoitu, on erityisen suuri merkitys lajin selviytymiselle. On välttämätöntä tarkastella suunnitelmaa uudelleen ja päivittää väittämät, jotka liittyvät liito-oravan elinympäristöihin, jotta voidaan varmistaa tarkka ja oikea kuva hankkeen vaikutuksista alueen luonnon monimuotoisuudelle. Toivomme, että tämä seikka otetaan huomioon päätöksenteossa ja tehdään tarvittavat korjaukset suunnitelmaan asianmukaisen ympäristönsuojelun varmistamiseksi.

Lisäksi suunnitellun tuulivoimapuiston alueella on tehty havaintoja suojellusta merikotkasta. Tämä asettaa entistä suuremman painoarvon suunnitelman ympäristövaikutusten tarkastelulle ja kyseenalaistaa hankkeen toteuttamisen.

On tärkeää ottaa huomioon myös paikallisten metsästäjien näkökulma. Olen itse jäsenenä Patiskan metsäystisseurassa ja minulla on hyvä käsitys alueen nisäkaskannasta ja uhanalaisista lajeista ja laajasta lajikirjosta. Metsäystisseur ei ottanut hankkeelle yhteistä kantaa, koska monet seuran päätöksenteossa olevat henkilöt ovat maanomistuksen kautta hankkeen toteutuessa merkittäviä edunsaajia.

Monissa kohdissa suunnitelmassa haittaa on arvioitu vähäiseksi. Kuitenkin edellä mainittujen tietojen valossa näyttää siltä, että haitta voi olla merkittävä, jopa tuhoisa monen uhanalaisen lajin kannalta. On äärimmäisen tärkeää, että suunnitelmaa päivitetään ottaen huomioon havainnot.

Yksittäisen tuulivoimapuiston vaikutukset näiden tietojen valossa voivat olla tuhoisat luonnon monimuotoisuudelle. Erityisesti kun otetaan huomioon alueen erittäin runsas lintu- ja nisäkaskanta, mukaan lukien useat erittäin uhanalaiset lajit, suunnitellun tuulivoimapuiston rakentaminen voi aiheuttaa peruuttamattomia haittoja näille herkille ekosysteemeille.

On vielä huomattava, että useiden tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset voivat olla vielä merkittävämpiä ja tuhota uhanalaisten lajien elinolosuhteet. Tämä edellyttää tarkkaa arviointia ja kokonaisvaltaista ymmärrystä siitä, miten eri puistojen vaikutukset kasaantuvat ja vaikuttavat alueen lajistoon ja ekosysteemiin. Edellä mainittujen tietojen perusteella katson, että koko hankkeen ympäristövaikutukset luonnon monimuotoisuudelle tulisi arvioida uudelleen. Alueen erittäin runsas ja laaja lintujen ja nisäkkäiden esiintyminen, mukaan lukien useita erittäin uhanalaisia lajeja, korostaa tarvetta tarkastella huolellisesti suunnitelman mahdollisia vaikutuksia paikalliseen ekosysteemiin. Tällainen arviointi on elintärkeää, jotta voidaan varmistaa, että hankkeen toteutus ei aiheuta peruuttamattomia haittoja alueen herkälle luonnolle ja sen monimuotoisuudelle.

2. Vaikutukset kulttuurillisesti arvokkaaseen perinnemaisemaan

Lisäksi on merkittävää huomauttaa, että Kuortaneen järven ympäristö on tunnustettu kulttuurillisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi. Tätä ainutlaatuista aluetta on pyritty suojelemaan pitkään ja myös viimeisimmällä uudella Kuortaneen järven pohjoisosan yleiskaavalla, joka asettaa merkittäviä rajoituksia vapaa-ajan asuntojen rakentamiselle. https://kuortane.fi/wpcontent/uploads/Kuortaneenjarvi_pohjoisosa_royk_alue1_KV31012022.pdf

Yleiskaava perustuu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen maisemaan suojeluun ja sen tarkoituksena on säilyttää alueen ainutlaatuinen kulttuuriperintö ja perinnemaiseman arvo.

Valitettavasti suunnitellun tuulivoimahankkeen kielteiset vaikutukset maisemaan ovat ilmeisiä, ja ne eivät ole linjassa alueen säilyttämiseen kulttuurillisesti arvokkaana perinnemaisemana. Kuortaneenjärveen liittyvän

yleiskaavan rajoitukset vapaa-ajan asuntojen rakentamiselle perustuvat huolelliseen harkintaan ja pyrkimykseen säilyttää maiseman arvokkuus.

Suunnitelmassa mainitaan virheellisesti:

”SVE3 aiheuttavat vähäistä ristiriitaa kulkemalla osittain yleiskaavoissa maisemallisesti arvokkaiden peltoaluiden läpi”

Havainnekuvien perusteella voidaan selkeästi todeta, että suunnitellut tuulivoimalat ja voimalinjat rikkovat maiseman esteettisen kokonaisuuden. Niiden massiivinen ulkonäkö ja tekniset rakenteet eivät sovi harmonisesti ympäröivään luontoon eivätkä vaali kulttuurihistoriallisesti arvokkaan maiseman perinteitä. Tuulivoimaloiden mahdollisesti aiheuttama varjojen ja välkkeen lisäksi ne tuovat maisemaan erittäin häiritseviä elementtejä, jotka vaarantavat alueen visuaalisen tasapainon. Näin ollen suunnitelmassa ei oteta riittävästi huomioon Kuortaneenjärven valtakunnallisesti arvokasta kulttuuri- ja perinnemaisemaa, vaan se uhkaa häiritä alueen ainutlaatuista identiteettiä ja pitkään vaalittua historiallista arvoa.

Suunnitelmassa ei ole myöskään huomioitu hankkeen vaikutuksia kiinteistöjen arvoon. Olen sitä mieltä, että suunnitelmassa tulisi lisäksi arvioida vaikutukset kiinteistöjen arvoon, erityisesti kun kiinteistöjen ja vapaa-ajan kiinteistöjen arvo on sidoksissa kulttuurillisesti tunnustettuun ja arvokkaaseen perinnemaisemaan. Maiseman muutokset, kuten suunniteltu tuulivoimapuisto, voivat vaikuttaa merkittävästi kiinteistöjen houkuttelevuuteen ja siten niiden arvoon. Tämä näkökulma on keskeistä ottaa huomioon, kun arvioidaan hankkeen kokonaisvaikutuksia sekä asukkaille, että alueen kiinteistönomistajille. Toivon, että suunnitelmaan sisällytetään kattava arviointi kiinteistöjen arvoon kohdistuvista mahdollisista vaikutuksista, jotta voidaan saada parempi käsitys hankkeen vaikutuksista paikallisen yhteisön ja kiinteistönomistajien näkökulmasta.

Mielipide 46

Jos myllyhankkeet toteutuvat olisi päätöksenteossa otettava huomioon pysyvä satojen hehtaarien kokoinen hiilinielujen menettäminen. Niiltä alueilta hiilinielut menetetään pysyvästi koska myllyjen, huoltoteiden ja siirtolinjojen alta hakattaville alueille ei voi ikinä istuttaa mitään. Esimerkiksi Jurvan ja Kurikan alueelle tehtävän tuulimyllyalueen pelkkä siirtolinja vaati viimesyksynä 128 hehtaarin metsänhakuut. Jos myllyt kuitenkin toteutetaan niin mielestäni siirtolinjaksi pitäisi hyväksyä lyhyin vaihtoehto, jäisi edes vähän pienemmäksi hiilinielujen pysyvä poisto.

Lisäksi jos myllyt toteutetaan niin Kuorasjärventien pohjoisin mylly joka karttojen mukaan sijoittuisi aivan meidän arboretumimme kylkeen tekee käytännössä arvottomaksi erikoislajeja täynnä olevan arboretumin. Lisäksi se mylly tulisi niin lähelle arboretumia että esimerkiksi lavoista lentävä jää vaarantaa turvallisuuden arboretumilla.

Mielipide: Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys

Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys ry on tutustunut em. tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen, ja toteaa siitä seuraavaa:

1. Toteutuessaan Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahanke vahvistaisi Suomen energiahuoltoa ja edistäisi Suomen energiaomavaraisuutta. Lisäksi se edesauttaisi Suomen hallituksen ilmasto- ja energiastrategian toteutumista. Alueelle suunnitellut tuulivoimalat ja niihin liittyvät sähkönsiirtolinjat kuitenkin pirstoisivat alueen luontoa, ja tällä olisi ilmeinen vaikutus alueen luontoon.

2. Hankealueelta tehdyt selvitykset antavat alueen luonnosta kohtuullisen hyvän kuvan, mutta liiteaineistosta ei varmuudella selviä tehtyjen luontoselvitysten kattavuus; hankeprosessin yhteydessä sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1 linjaus on muuttunut ja vaihtoehto SVE3 on otettu uutena vaihtoehtona tarkasteluun.

Lisäksi arviointiselostuksessa mainitaan, että suunnitelmat sivuavat useilla kohteilla merkittäviä ”sudenkorentokohteita”. Niiltä osin toteamme, että EU:n luontodirektiivin liitteessä IV mainittujen lajien esiintymistä ei ole selvitetty. Esim. sirolampikorento ja lummelampikorento kuitenkin esiintyvät hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

3. Tuulivoimahankkeen keskeisin ongelma on se, että Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahanke on voimassa olevan maakuntakaavan vastainen, vaikkakin uuden valmisteilla olevan kaavaehdotuksen mukaan ainakin osalle hankealueesta voitaisiin tuulivoimarakentamista ohjata. Luparatkaisun pitää kuitenkin perustua voimassa olevaan kaavaan. Tämän perusteella tuulivoimahanketta ei pidä toteuttaa.

Yhdistyksemme mielestä asiassa pitäisi lisäksi noudattaa varovaisuusperiaatetta, eikä tuulivoimahanketta pidä toteuttaa.

5. Hankkeen aikana on tehty ”suurten petolintujen seuranta”. Toteamme kuitenkin, että lyhytaikainen seuranta ei anna riittävää kokonaiskuvaa suurten petolintujen liikkumisesta ja aktiivisista pesäpaikoista. Esimerkiksi tällä hankealueella maa- ja merikotkan pesinnöissä on ollut vuotuista vaihtelua esim. ravintotilanteen mukaan ja se heijastelee myös lintujen liikkumiseen.

-----

6. Arviointityön tueksi ja selvitysten lähtötiedoiksi on hankittu suojellisesti arvokkaita lintulajeja koskevia pesäpaikkatietoja Metsähallituksen petolinturekisteristä sekä Luonnontieteellisen keskusmuseon Rengastus- toimistosta ja Sääksirekisteristä. -----

----8. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen SVE1 ja SVE2B johtoalueet sijoittuvat Kaulalamminneva-Tausnevan soidensuojelun täydennysehdotuskohteen itä/kaakkoisreunaan. Jos sähkönsiirto toteutetaan 400 kV voimajohtona, lisää se alueella saalistavien suurten petolintujen törmäysriskiä.

9. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 sijoittuisi Seinäjoen-Ilmajoen Kyrkösjärven etelä- ja länsipuolelle. Jos sähkönsiirto toteutetaan 400 kV voimajohtona, lisää se Kyrkösjärvellä kevätmuuttoaikaan levähtävien metsähänkien törmäysriskiä. Hanhet ruokailevat Ilmajoen Alajoen ja Kurikan/Jalasjärven Luopajärven peltoalueilla.

Ilmajoella siirtolinja osuisi metsojen soidinpaikalle ja Navettamäen eteläpuolella oleva liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikka pirstoutuisi.

10. Viitalankylän alueella sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 pirstoisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueen. (so. Seinäjoen kaupungin osayleiskaavan luo-kohde)

11. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE2B sijoittuisi Paukanevan Natura-alueelle noin kahden kilometrin matkalta. Yhdessä jo olemassa olevan sähkölinjan kanssa muodostuisi n. 85 metrin levyinen johtoalue, joka heikentäisi merkittävästi Paukanevan suojelu- ja maisema-arvoja.

Paukaneva, ja sen luoteispuolella n. 6-7 km päässä sijaitseva Jokikorven peltolakeus, toimivat erityisesti lintujen syysmuuton aikaan kurkien merkittävänä ruokailu- ja yöpymispaikkana. Paukanevalla yöpyvät kurjet siirtävät päivittäin ruokailemaan Jokikorven pelloille. Enimmillään kurkia on useita satoja, ja uusi sähkönsiirtoreitti risteäisi lintujen lentoreitin kanssa. Leventyvä johtokäytävä lisäisi merkittävästi törmäysriskiä. Lisäksi voimasiirtolinjan rakentamisesta aiheutuisi merkittäviä maastovaurioita suojelulle Natura-alueelle.

12. Hankevaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 rakennettaisiin tuulivoimaloita alueen länsiosissa oleville ja linnustollisesti arvokkaille Kurjennevan kosteikoille. Voimalat vaikuttaisivat merkittävästi kosteikkojen

pesimälinnustoon. Voimat karkottaisivat ainakin vesilinnustoa sekä kahlaajia alueelta. Vaikutuksia voisi olla myös alueella pesivään äärimmäisen uhanalaiseen peltosirkkuun.

Lisäksi koko soidensuojelun täydennysohjelman mukainen alue Peräneva-Mikonneva-Rimminneva-Kaulalamminneva-Tausneva muodostaa laajan ja linnustollisesti arvokkaan suokokonaisuuden. Myös hankealueen eteläosassa oleva Rottomminneva ja Kuhjonneva ovat suolinnustoltaan arvokkaita soita. Yhdessä nämä em. suoalueet muodostavat linnusto- ja luontoarvoiltaan merkittävän ytimen, jonka laatu heikkenisi sekä toteutusvaihtoehdoissa VE 1 että VE 2.

14. Tuulivoimaloiden mahdollinen vaikutus hankealueen kautta kulkevaan kurkien päämuuttoreittiin jää arviointiselostuksessa vähäiselle huomiolle.

15. Jos tuulivoimahanke sähkönsiirtolinjoinen etenee, on voimajohdot merkittävä riittävillä huomiomerkinöillä ja petolinnuille sopivilla istumaorsilla.

Em. syistä johtuen esitämme, että hankealueen luonto- ja linnustoarvojen vuoksi toteutetaan vaihtoehto VEO.

Lausunnossa mainitut laji- ja pesäpaikkatiedot ovat vain viranomaiskäyttöön

Mielipide: Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Ilmatar Kuortane Oy ja Ilmatar Seinäjoki Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Kuortaneen kuntaan Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan alueille sekä Seinäjoen kaupungin Palopättäränmäen alueelle. Hankealueen pinta-ala on noin 9 448 ha. Hankealueelle rakennetaan enintään 42 uutta tuulivoimalaa, joista enintään 26 Kuortaneen Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan alueille ja 16 Seinäjoen Palopättäränmäelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä, roottorin halkaisija enintään 250 metriä ja voimalaitoksen yksikköteho 7–10MW.

SLL Pohjanmaan piiri katsoo, että luontoselvitykset eivät ole riittäviä varsinkin direktiivilajien osalta. Useiden lajien kohdalla tarkkailua tulee tehdä useana peräkkäisenä vuonna. Ravintotilanne ja muut olosuhteet revii- rillä vaihtelevat vuosittain. Uhanalainen lintulaji pesii hankealueella vakiintuneesti, jo tämän vuoksi tulee nou- dattaa varovaisuusperiaatetta, eikä tuulivoimahanketta tule toteuttaa. VE1 vaihtoehdossa muodostuu suoria merkittäviä haittavaikutuksia uhanalaisen lintulajin pesimäreviirille. VE2 vaihtoehdossa syntyy negatiivisia vai- kutuksia uhanalaisen lintulajin saalistus- ja ruokailualueeseen. ---pesäreviirejä eikä niiden ruokailualueita saa heikentää hankealueella ja sen läheisyydessä. Uhanalainen lintulajireviireihin liittyvä ”törmäysraja-arvo” on muuttumassa valtakunnantason ohjauksella (Mari Väänänen E-P liitto, suullinen tiedonanto). Toteamme myös, ettei voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei ole osoitettu tuulivoimaa Napalankal- lioiden ja Hietaharjunkankaan alueelle. Uhanalainen maakotka pesii hankealueella vakiintuneesti, jo tämän vuoksi tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta, eikä tuulivoimahanketta tule toteuttaa. VE1 vaihtoehdossa muodostuu suoria merkittäviä haittavaikutuksia maakotkan pesimäreviirille. VE2 vaihtoehdossa syntyy nega- tiivisia vaikutuksia maakotkan saalistus- ja ruokailualueeseen. Sekä maa- että merikotkien pesäreviirejä eikä niiden ruokailualueita saa heikentää hankealueella ja sen läheisyydessä. Maakotkareviireihin liittyvä ”tör- mäysraja-arvo” on muuttumassa valtakunnantason ohjauksella (Mari Väänänen E-P liitto, suullinen tie- donanto). Toteamme myös, ettei voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei ole osoitettu tuulivoimaa Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan alueelle.

Hankealueen sisälle sijoittuu linnustollisesti rikas Kaulalamminneva-Tausneva, joka on maakunnallisesti arvo- kas lintualue (MAALI-alue) ja merkittävä pesimälinnustoalue. Hakealueen ympärillä on useita linnustollisesti rikkaita suo- ja kosteikkoalueita, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ekosysteemejä.

--- Hankealueen kautta kulkee kurkien päämuuttoreitti, tämä on jäänyt vähäiselle huomiolle suunnittelussa. Lintujen törmäysriski nousee huomattavaksi, jos tuulivoimala sijaitsee pesäpaikan /yöpymispaikan ja ruokailualueen välissä, tällöin linnut lentävät yleensä matalalla voimaloiden ohitse. Tulevaisuudessa emme voi tietää kuinka muuttolintujen reitit tulevat muuttumaan, kun lähiseudun ja länsirannikon tuulivoima-alueet rakentuvat. Miten tuhoisa vaikutuksia tällaisilla ”lihamylyillä” on linnustoon, jos tämäkin hanke toteutetaan.

Tuulivoima-alueilla esiintyviä hyönteisiä olisi tullut selvittää erityisesti kosteikkoalueilla (arviointiselostuksen ”sudenkorentokohteet”). Tulisi myös tutkia tarkemmin, miten laajalla alueella turbulenttinen virtaus vaikuttaa lentäviin eliöihin paikallisesti. Lepakkoselvitys tulee tarkentaa, koska se on jäänyt tutkimusalueen suuren koon vuoksi yleispiirteisen selvityksen tasolle. Ei vielä tiedetä miten eläimet suhtautuvat tuulivoimaloihin, aiheuttaako tuulivoimapuiston toiminta alueen välttämistä ja miten kauaksi mahdolliset haitalliset vaikutukset ulottuvat. Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja neljäntoista tuulivoimayhtiön yhteishankkeessa ”Metsäeläinten esiintyminen ja elinympäristöjen käyttö tuulivoimaloiden lähialueilla (WINDLIFE)” vuosina 2023– 2027 tullaan selvittämään tuulivoiman vaikutuksia suteen, metsäpeuraan ja uhanalainen lintulajin sekä poronhoitoon ja poronhoidon kustannuksiin, joten tieto tuulivoiman vaikutuksista on tulevaisuudessa lisääntymässä. Näitä tutkimustuloksia tulisi odottaa ennen laajamittaista tuulivoiman rakentamista.

Luken meta-analyysissä eri tutkimuksista analysoitiin 71 tutkimusta maailmalta, jotka oli tehty tuulivoima-alueiden rakentamisen jälkeen (Tolvanen A., Routavaara H., Jokikokko M., Rana P.: Review, How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review, *Biological Conservation* 288 (2023)). Näistä ainoastaan neljässä, vuosina 2022 ja 2023 oli yli 100 metriä korkeita tuulivoimaloita. Muissa tutkimuksissa tuulivoimalat olivat 50–99 metriä korkeita. Tutkimustuloksia tarvitaan vielä lisää nykymittakaavan mallisilla voimaloilla, joiden kokonaiskorkeus ylittää yli 300 metriin.

Tuulivoimahankkeen toteutuessa monen lajin reviirit pirstoutuvat voimaloiden tieltä raivattavan metsän ja muun elinympäristön katoamisen vuoksi. Tämä vaikeuttaa lajien selviämistä alueella. Elinympäristössä ei välttämättä elä riittävästi lisääntymiskykyisiä ja elinkelpoisia lajin yksilöitä, jotta lajin populaatio voisi selvitä jatkossa elinvoimaisena.

Luken meta-analyysissä todettiin vielä seuraavaa:

- Tuulivoimaloiden melu vaikeuttaa eläinten kommunikaatiota. Esimerkiksi pöllöjen ja poikasten viestintä pesällä estyy ja häiriintyy, kun lintujen äänet eivät kuulu.
- Monilla saaliseläimillä on todettu vaikeuksia kuulla petojen ääniä. Myös pedoilla todettiin vaikeus kommunikoida lajitoverien ja poikasten kanssa.
- Varsinkin pöllöjen ja päiväpetolintujen todettiin hylkäävän pesiä ja reviirejä, jos tuulivoimaloita rakennettiin viittä kilometriä lähemmäs.

Tutkimuksen perusteella ilmeni, että tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja jättää tuulivoima-alueet rakentamatta varsinkin luonnon monimuotoisuudelle tärkeille alueille, viheryhteyskäytävälle, lintujen muuttoreiteille ja niiden viereen sekä suojelu- ja Natura-alueiden ja perinnebiotooppien viereen. Riittävä suojaetäisyys on lähtökohtaisesti asetettava näihin herkkiin ympäristöihin viiteen kilometriin. Uusi luonnonsuojelulaki astui voimaan 1.6.2023. Varovaisuusperiaatteen mukaan lain mukaisessa päätöksenteossa on kiinnitettävä huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen uhkaan, vaikka tieteellistä varmuutta kielteisistä luontovaikutuksista ei vielä olisi.

Tämän tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoratkaisuvaihtoehdot ovat hyvin ongelmallisia. Reittisuunnitelmat sijoittuvat soidensuojelun täydennysehdotuskohteelle, suojellulle tai suojeltavaksi varatulle alueelle, Paukanevan Natura-alueelle (SVE2b), lintujen kevätmuuttoreiteille ja liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueelle

(SVE1). Sähkösiirron rakentaminen heikentäisi suojeluarvoja kohteissa. Voimajohdot avosoilla lisäävät lintujen törmäysriskiä.

Hankeen läheisyydessä on poikkeuksellisen vähän tuulivoimahankkeita suunnitteilla tai käynnissä, verrattuna muuhun maakuntaan. Alue tulee rauhoittaa tuulivoimarakentamiselta, jotta eliöstölle jää riittävästi elintilaa. Suunnittelualue kuuluu laajaan yhtenäiseen hiljaiseen alueeseen, jota ei ole huomioitu hankesuunnittelussa. Monet lajit tarvitsevat yhtenäisiä erämaisia ja hiljaisia luontoalueita, nyt nämä alueet ovat tuhoutumassa hankkeen toteutuessa.

Melumallinnus ei ole riittävä, koska voimalatyyppi ei ole vielä tiedossa. Melua tulee mallintaa myös eri sääolosuhteissa ja eri vuoden aikoina. Mallinnuksessa ei ole otettu huomioon merkityksellistä sykintää, joka on oleellinen osa tuulivoimaloiden melun häiritsevyyttä, koska sitä esiintyy lähes kaikissa tuulivoimaloissa. Merkityksellinen sykintä tulee ilmi vain tietynlaisissa sääolosuhteissa. Lisäksi melupäästön lähtöarvoihin tulisi lisätä 5dB:n sanktio. Tämä seikka täytyisi ottaa melumallinnuksissa huomioon, koska tuulivoimaloiden etäisyys asutukseen on usein alimitoitettu. Pohjalaiskuntien kokonaiskuvaa katsottaessa ja tuulivoima-alueiden rakentuuksessa silmien eteen avautuu melkoinen ”puhtaan” energian Eiffel-tornien viidakko, joka laajasti pirstoo luontoa ja heikentää asumisviihtyisyyttä.

SLL:n Pohjanmaan piiri on kerännyt alueeltaan tuotannossa, rakenteilla ja suunnitteilla olevat tuulivoimat (5.12.2023). Pohjanmaan maakuntien alueelle on tulossa arviolta noin yli 6.000 tuulivoimalaa. Ala on ylikuumentunut paikoin pahasti. Meidän arviomme mukaan kaavoittajien tulisi käyttää tarveharkintaa tuulivoima-alueiden kaavoituksessa. Joulukuussa 2023 Suomi oli omavarainen sähköntuotannossa. Vaikka sähkön kysyntä kasvaa jatkossakin, tulee varsinkin uusien maatuulivoimaloiden sijoituspaikkoja harkita tarkemmin, jotta ympäristöjä ei pilattaisi hätiköiden.

SLL Pohjanmaan piiri on linjannut hallituksen kokouksessaan, ettei se tule puoltamaan yhtään tuulivoimahanketta, joka sijoittuu noin kahden kilometrin etäisyydelle

- luonnonsuojelualueista
- Natura-alueista
- soidensuojelualueista
- pohjavesialueesta
- viheryhteyskäytävistä
- asuin- tai lomakiinteistöistä
- virkistysalueista

Hankeselostuksen perusteella ja tutkimustiedon puuttuessa voidaan todeta, että epävarmuustekijät lisääntyvät varsinkin petolintureviirien suhteen siten, että haitat ylittävät hankkeesta saatavat hyödyt. Vaihtoehtoksi jää, ettei hanketta toteuteta VE 0. SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että vihreä siirtymä on muutos kohti kestävää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen. Se nojaa kiertotalouteen ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin. Siirtymä onnistuu vain, kun ilmaston rinnalla huomioidaan muut ympäristö- ja luontovaikutukset. Tämä on usein unohtunut vihreän siirtymän kiihtyessä. ”Luontohaittamaksulla, maankäytönmuutosmaksulla tai rakentamista ja muuta maankäyttöä koskevalla velvoittavalla ekologisella kompensatiolla voitaisiin toteuttaa ”aiheuttaja maksaa” -periaatetta ja hillitä luontohaittojen syntymistä ja siirtää maankäytön luontovaikutuksista syntyvää kustannusrasitusta niille toimijoille, jotka ovat vastuussa luonnon tilan heikentämisestä.” Luontopaneeli 2023

Mielipide: **Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys ry**

1. Toteutuessaan Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahanke vahvistaisi Suomen energiahuoltoa ja edistäisi Suomen energiaomavaraisuutta. Lisäksi se edesauttaisi Suomen hallituksen ilmasto- ja energiastrategian toteutumista. Alueelle suunnitellut tuulivoimalat, ja niihin liittyvät sähkönsiirtolinjat kuitenkin pirstoisivat alueen luontoa, ja tällä olisi ilmeinen vaikutus alueen pesimälinnustoon ja muuhun luontoon. Lisäksi hankkeen toteutuminen vaikuttaisi alueen kautta muuttomatkinsa tekeviin lintuihin.

2. Hankealueelta tehdyt selvitykset antavat alueen luonnosta ja linnustosta kohtuullisen hyvän kuvan, mutta liiteaineistosta ei varmuudella selviä tehtyjen luontoselvitysten kattavuus; hankeprosessin yhteydessä sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1 linjaus on muuttunut ja vaihtoehto SVE3 on otettu uutena vaihtoehtona tarkasteluun. Lisäksi toteamme puutteeksi sen, että hankealueelta kerättyä laajaa Tiirahavaintoaineistoa ei ole käytetty. Em. syistä esimerkiksi alueellisesti uhanalaisen kuukkelin esiintymistä ei ole huomioitu, vaikka laji esiintyy Kuortaneen hankealueella.

3. Tuulivoimahankkeen keskeisin ongelma on se, että Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahanke on voimassa olevan maakuntakaavan vastainen, vaikkakin uuden valmisteilla olevan kaavaehdotuksen mukaan ainakin osalle hankealueesta voitaisiin tuulivoimarakentamista ohjata. Luparatkaisun pitää kuitenkin perustua voimassa olevaan kaavaan. Tämän perusteella tuulivoimahanketta ei pidä toteuttaa.

4. Hankealueella pesii uhanalaiseksi lajiksi luokiteltu maakotka (vaarantunut laji). Pesimäreviiri on vanha ja vakiintunut, ja se edustaa lajin dispersaalin kannalta erityisen arvokasta Etelä-Suomen maakotkakantaa. Tuulivoimalat aiheuttaisivat maakotkille merkittävän törmäysriskin.

Hankealueen lajeista maakotka on herkin tuulivoimarakentamisen vaikutuksille, etenkin vaihtoehdossa VE1, jossa Metsähallituksen laatiman elinympäristömallin perusteella muodostuu suoria vaikutuksia lajin kannalta tärkeille elinympäristöille. Voimaloiden toiminnasta aiheutuvan häiriön vuoksi maakotka voi välttää voimaloiden lähiympäristössä ja myös niiden välisillä alueilla saalistamista, mikä supistaa reviirin ravinnonhankinta-alueita. Elinympäristövaikutukset voivat vaihtoehdossa VE1 nousta merkittäviksi.

Arviointiselostuksessa mainitut ”tekniset suojakeinot”, kuten tutkat, eivät ole toimivia järjestelmiä osin peitteisessä saalistusmaastossa, jossa kotkien lentokorkeus nopeasti vaihtelee saalistustilanteen edetessä. Lisäksi todetaan, että hankevaihtoehto VE 2 ei ole ristiriidassa petolintujen reviireihin kohdistuvien määräysten kanssa. Maakotkien käyttämä saalistusalue on kuitenkin hyvin laaja (suuruusluokka 300 neliökilometriä) ja yhdistyksemme havaintojen perusteella pesimäreviirin kotkat saalistavat myös hankealueella VE 2 ja sen eteläpuoleisilla suoalueilla. Tällöin myös vaihtoehdolla VE 2 olisi vaikutuksia maakotkan elinpiiriin.

Yhdistyksellämme on ollut mahdollisuus tutustua hankkeen aikana tehtyyn ”suurten petolintujen seuranta-aineistoon”. Sen olennaisimmat johtopäätökset ovat:

* Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahanke vähentäisi kohtalaisesti maakotkan X-reviirin keskeisiä liikkumis- ja saalistusalueita

* törmäysmallin kautta tarkasteltuna Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimapuiston hankevaihtoehto aiheuttaa suuria vaikutuksia maakotkalle, kun tarkastellaan törmäysvaikutuksia pesäpaikkaan perustuvan elinympäristömallin mukaisesti *törmäysmallinnuksen tulos tarkoittaa sitä, että ”ilman lievennystoimenpiteitä” vaikutukset Xreviirillä arvioidaan vaihtoehdossa VE1 suuriksi ja vaihtoehdossa VE2 kohtalaisiksi.

Maakotkiin liittyen Etelä-Pohjanmaan liiton hallitus on tiedotteessaan (22.1.2024) todennut, että ”tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia maakotkaan, metsäpeuraan ja muuttolinnustoon tulisi vielä tarkastella maakuntakaavan jatkovalmistelussa”. Kokonaistarkasteluun vaikuttaa myös se, että kaavoituksen yhteydessä

käytettävä ”törmäysraja-arvo” on valtakunnantason ohjauksella muuttumassa (Etelä-Pohjanmaan liitto/ym-päristösuunnittelija Mari Väänänen 25.1.2024, suullinen ilmoitus).

Yhdistyksemme mielestä asiassa pitäisi lisäksi noudattaa varovaisuusperiaatetta, eikä tuulivoimahanketta pidä toteuttaa.

5. Hankkeen aikana tehdyssä ”suurten petolintujen seurantatutkimuksessa” esitetään, että hankealueella saattaisi olla jokin ”tuntematon” maakotkan pesäpaikka. Jos sellainen alueella on, muuttaisi se merkittävästi nyt tehdyn analyysin tuloksia. Siinä tilanteessa, että tuulivoimahanketta jatketaan, olisi varovaisuusperiaatteen vuoksi ”kateissa olevan pesäpaikan löytäminen” ensiarvoisen tärkeää.

Toteamme kuitenkin, että lyhytaikainen seuranta ei anna riittävää kokonaiskuvaa suurten petolintujen liikkumisesta ja aktiivisista pesäpaikoista. Esimerkiksi tällä hankealueella maa- ja merikotkan pesinnöissä on ollut vuotuista vaihtelua esim. ravintotilanteen mukaan ja pesinnän onnistumisen/epäonnistumisen myötä. Se heijastuu myös lintujen liikkumiseen.

Toiminnassa olevat voimalat lisäävät myös alueella pesivän merikotkan – ja erityisesti lentopoikasten - törmäysriskiä voimalaan. Arviointiselostuksessa todetaan, että merikotkan pääasialliset ravinnonhakulennot suuntautuvat todennäköisesti pois päin lähimmistä voimaloista, mikä osaltaan vähentäisi törmäysriskiä. SSLTY:n tekemä linnuston pitkäaikaisseuranta ei yksiselitteisesti tue em. oletusta, sillä merikotkien on nähty tekevän saalistuslentoja myös hankealueen yli kohti Kuortaneenjärveä.

6. Kotkien kevätmuutto alkaa tammikuun lopussa - helmikuun alussa, joten muuttoaineiston osalta havaintojakso ei ole kattava. Syksyn osalta muuttoseuranta on loppunut kotkamuuttoon nähden liian aikaisin.

7. SSLTY:n oman havaintodatan perusteella suunnitellulla tuulivoimapuistoalueella talvehtii vuosittain 1-3 eri merikotkaa ja 2-5 eri maakotkayksilöä. Lisäksi tulisi vielä huomioida kevät- ja syysmuuton aikana paikan ohittavat yksilöt; vrt. tuulivoimapuiston kokonaisvaikutus kotkalintuihin. Esimerkkinä esitämme hankkeessa paikantimella varustetun maakotkanaaraan liikkumisen talvehtimisalueellaan viikolle 5/2024 asti (LIITE 1; VAIN VIRANOMAISKÄYTTÖÖN). Kukin piste edustaa yhtä paikannusta.

8. Arviointityön tueksi ja selvitysten lähtötiedoiksi on hankittu suojelullisesti arvokkaita lintulajeja koskevia pesäpaikkatietoja Metsähallituksen petolinturekisteristä sekä Luonnontieteellisen keskusmuseon Rengastus-toimistosta ja Sääksirekisteristä. Kurjennellä olevaa virallista sääksenpesää ei ole kuitenkaan hankesuunnitelmassa huomioitu, vaan yksi voimalapaikka on sijoitettu pesäpuun välittömään läheisyyteen (LIITE 2; VAIN VIRANOMAISKÄYTTÖÖN).

9. Sähkönsiirtoreitin vaihtoehto SVE2B sijoittuu hankealueen pohjoispuolella alle neljänsadan metrin etäisyydelle päiväpetolinnun pesäpaikasta. Voimajohto sijoittuisi alueella jo olemassa olevan voimajohtojohdon johtoalueen vierelle, mutta avosualueen reunaan, mikä lisäisi sen aiheuttamaa törmäysriskiä. Voimajohto sijoittuu avoimelle suoalueelle hieman yli kilometrin matkalla. Sähkönsiirron rakentamisesta aiheutuisi myös häiriötä reviiirille, mikäli rakentaminen tapahtuisi pesimäaikaan.

10. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen SVE1 ja SVE2B johtoalueet sijoittuvat Kaulalamminneva-Tausnevan soidensuojelun täydennysehdotuskohteen itä/kaakkoisreunaan. Jos sähkönsiirto toteutetaan 400 kV voimajohtona, lisää se alueella saalistavien suurten petolintujen törmäysriskiä.

11. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 sijoittuisi Seinäjoen-Ilmajoen Kyrkösjärven etelä- ja länsipuolelle. Jos sähkönsiirto toteutetaan 400 kV voimajohtona, lisää se Kyrkösjärvellä kevätmuuttoaikaan levähtävien metsähän-hien törmäysriskiä. Hanhet ruokailevat Ilmajoen Alajoen ja Kurikan/Jalasjärven Luopajärven peltoalueilla.

12. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE2B sijoittuisi Paukannevan Natura-alueelle noin kahden kilometrin matkalta. Yhdessä jo olemassa olevan sähkölinjan kanssa muodostuisi n. 85 metrin levyinen johtoalue, joka heikentäisi

merkittävästi Paukanevan suojelu- ja maisema-arvoja. Paukaneva, ja sen luoteispuolella n. 6-7 km päässä sijaitseva Jokikorven peltolakeus, toimivat erityisesti lintujen syysmuuton aikaan kurkien merkittävänä ruokailu- ja yöpymispaikkana. Paukanevalla yöpyvät kurjet siirtyvät päivittäin ruokailemaan Jokikorven pelloille. Enimmillään kurkia on useita satoja, ja uusi sähkösiirtoreitti risteäisi lintujen lentoreitin kanssa. Leventyvä johtokäytävä lisäisi merkittävästi törmäysriskiä.

13. Hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2 rakennettaisiin tuulivoimaloita alueen länsiosissa oleville ja linnustollisesti arvokkaille Kurjennevan kosteikoille. Voimalat vaikuttaisivat merkittävästi kosteikkojen pesimälinnustoon. Voimalat karkottaisivat ainakin vesilinnustoa sekä kahlaajia alueelta. Vaikutuksia voisi olla myös alueella pesivään äärimmäisen uhanalaiseen peltosirkkuun.

14. Hankealueelle sijoittuva Kaulalamminneva-Tausnevan suoalue on maakunnallisesti arvokas lintualue (MAALI-alue), jolla pesii arvokasta suolintulajistoa. Suon pesimälajistoon kuuluvat mm. kapustarinta (kymmenen paria), kuovi, pikkukuovi (5–8 paria), liro (kolme paria), niittykirvinen (17 paria), keltävästäräkki (kolme paria), pohjansirkku (0–1 paria) sekä riekko (3–5 reviiriä). (Lähde: MAALI-raportti, SSLTY). Lisäksi nyt hankkeen yhteydessä tehdyssä pesimälinnustoselvityksissä havaittiin Kaulalamminnevalla myös muun muassa mustakurku-uikku, laulujoutsen, kurki ja valkoviklo. Lisäksi koko soidensuojelun täydennysohjelman mukainen alue Peräneva-Mikonneva-Rimminneva-Kaulalamminneva-Tausneva muodostaa laajan ja linnustollisesti arvokkaan suokokonaisuuden. Myös hankealueen eteläosassa oleva Rottomminneva ja Kuhjonneva ovat suolinnustoltaan arvokkaita soita. Yhdessä nämä em. suoalueet muodostavat linnusto- ja luontoarvoiltaan merkittävän ytimen, jonka laatu heikkenisi sekä toteutusvaihtoehdoissa VE 1 että VE 2.

15. Tuulivoimaloiden mahdollinen vaikutus hankealueen kautta kulkevaan kurkien päämuuttoreittiin jää arviointiselostuksessa vähäiselle huomiolle.

16. Jos tuulivoimahanke sähkönsiirtolinjoinen etenee, on voimajohdot merkittävä riittävillä huomiomerkinnoillä ja petolinnuille sopivilla istumaorsilla.

Kaikista em. syistä johtuen esitämme, että hankealueen luonto- ja linnustoarvojen vuoksi toteutetaan vaihtoehto VE0.

Mielipide: Suomenselän Luonnonystävät ry

YVA-arviointi on koontanut monipuolisesti olemassa olevaa tietoa sekä tuottanut uutta tietoa tuulivoimalaksi suunniteltavasta alueesta. Vaikutukset arvokkaaseen maisemaan on arvioitu hyvin. Luontokartoitukset on pääasiassa tehty hyvin. Lintuhavaintoja olisi voinut täydentää hankkimalla tietoja Tiira -havaintojärjestelmästä.

Arviointitietojen pohjalta eri rakentamisvaihtoehtojen VE1, VE2 ja VE0 vertailu helpottuu.

Huomioita YVA-arvioinnista:

1. Arviointiohjelmassa oli arvioitu tuulivoimaloiden synnyttämää melua, mutta ohjelmassa ei ollut lainkaan tietoa hiljaisista alueista. Tuulivoimalarakentamisen vaikutuksia hiljaisiin alueisiin ei siten myöskään ollut mitenkään arvioitu. Se on puute, kun haetaan tuulivoimaloille mahdollisimman haitattomia sijainteja. Hiljaisuus on luonnonvara, joka menetetään, jos sitä ei varjella. Hiljaisuus on monille aroille erämaan lajeille niiden säilymisen edellytys. Ihmisille hiljaisuus on merkittävä viihtyvyystekijä. Siksi se on huomioitava. Kuortaneen puolella tuulivoimala-alueelle sijoittuu kunnan kaksi selkeästi suurinta hiljaista aluetta, toinen on kunnan länsiosan suojelusoiden tuntumassa ja toinen kunnan lounaisosassa Alavuden ja Kuortaneen rajalla (lähde: Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan liittojen tuulivoimaselvitysraportti vuodelta 2022). Aiemmassa lausunnossamme toimme esille esim.

Larvanevan ja Mulkujärven seudun hiljaisuuden esittäen, että tarve hiljaisille alueille huomioidaan YVA-selvityksessä.

2. Tutkittu tuulivoimapuistoalue on varsin iso. Siksi luontokartoitukset eivät olleet ulottuneet joka paikkaan tuulivoimala-alueella. Täydennämme luontokartoitusten lajihavaintoja erillisen liitteen 1 tiedoilla.
3. Tuulivoiman luontovaikutusten arvioinnin vaikeutena on se, että tietoja tuulivoimaloiden vaikutuksista eri lajeihin on vielä niukasti. Tarkempaa tutkimusta on tulossa esim. isojen petolintujen ja metsäpeuran osalta, ja sitä odotellessa on syytä edetä varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Jotakin tietoa sentään on jo saatavilla. Vuoden lopulla (18.12.2023) uutisoitiin Luken uutissivustolla luonnonvarakeskuksen tutkijaryhmän koostaneen yhteen tuulivoimalavaikutuksiin liittyviä tutkimuksia eri maista. Ryhmä oli erottanut tutkimuksista tapauksia, joissa tuotettiin tietoa, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäsryhmiin. Luken kooste ei ollut tiedossa silloin, kun YVA-selvitys valmistui, mutta esitämme, että nyt arvioinnissa huomioidaan uusimmat tiedot.
4. Voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei ole osoitettu tuulivoimaa Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan alueelle.

Luonnosvaiheen maakuntakaavasuunnitelmassa tuulivoimaa oli merkitty sekä Napalankallioiden läheisyyteen, että Hietaharjunkankaalle. Tätä suunnitelmaa oli käytetty YVA-ohjelmassa (s. 58, kuva 27).

Nyt on valmistunut uudempi ehdotusvaiheen maakuntakaava, mistä mm. kunnat, viranomaiset ja monet yhteisöt ovat jo saaneet lausua. Ehdotusvaiheen maakuntakaavassa tuulivoimaa on osoitettu Seinäjoentien eteläpuolelle, mutta pohjoisempi tuulivoimalamerkintä on perustellusti poistettu. Tuulivoimapuisto on siten ehdotusvaiheessa olevan maakuntakaavan vastainen. Se on myös voimassa olevan maakuntakaavan vastainen. Tiedot kohteen luontoarvoista vahvistavat käsitystä, että voimassa olevan maakuntakaava on tässä kohteessa parempi kuin luonnos- ja ehdotusvaiheen kaavat.

Suomenselän Luonnonystävät ry:n mielipide tuulivoimapuistosta Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan osalta:

Luonnonystävät kannattaa tuulivoiman rakentamista, kun se sijoittuu oikein. Tämä hanke on luonnon ja valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman kannalta monin tavoin ongelmallinen.

Kaavoituksen kohteena on laaja, asutukselta säästynyt erämainen alue. Sillä on monia, merkittäviä luontoarvoja, esim. yksi Suomen eteläisimpiä maakotkan reviirejä. Maakotka tarvitsee pesimärauhan. On viitteitä siitä, että alueilla, missä maakotkareviirejä on niukasti (esim. Etelä-Pohjanmaalla)maakotkan sietokyky erilaisille häiriöille saattaa olla pienempi kuin alueilla, missä reviireitä on tiheämmin (esim. maamme pohjoisosissa). Tämä on syytä huomioida, kun arvioidaan maakotkareviirin tilatarvetta.

Tuulivoimalavaihtoehdot VE1, VE2, ja VE0

Suurin suunnitelma VE1 tulee hylätä, koska

1. tuulivoimalasuunnitelma on ristiriidassa ehdotusvaiheessa olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan kanssa.
2. YVA-selvitys ja muut luontotiedot (ks. liite 1) osoittavat, että Kuortaneen länsiosan suoalueiden luonnonarvot ovat suuret ja lain suojaamat. Näitä luonnonarvoja ei saa vaarantaa eikä heikentää tuulivoimarakentamisella.
1. toteutuessaan voimalavaihtoehto VE1 hävittäisi Kuortaneen ja Alavuden merkittävimmät hiljaiset alueet. Hiljaisuus on aroille erämaan lajeille niiden säilymisen edellytys.

2. suunnitelmassa on sijoitettu voimaloita aivan suojelualueiden läheisyyteen. Kuortaneen puolella sijaitseva Katajakorpi on lehtojensuojelualue, missä arvokkaan kasvillisuuden lisäksi on myös huomioitavaa eläimistöä.
3. YVA-selvityksen tiedot osoittavat, että tuulivoimaloiden vaikutus Kuortaneen rakennetun ympäristön arvokohteisiin olisi todella merkittävä ja muutos maisemassa olisi erittäin iso. Kuortaneenjärven valtakunnallisesti arvokkaan maiseman säilyminen on kunnalle maisemallinen ja sivistyksellinen vetovoimatekijä.

Vaihtoehdossa VE2 tuulivoimaloiden määrä on maltillisempi kuin isommassa vaihtoehdossa. Tässä vaihtoehdossa on silti samankaltaisia ongelmia kuin edellä on jo mainittu:

4. tämäkin suunnitelma on ristiriidassa ehdotusvaiheessa olevan maakuntakaavan kanssa.
5. toteutuessaan voimala-alue vaarantaisi Kuortaneen länsiosien luontoarvojen säilymistä.
6. Kuortaneen ja Alavuden merkittävimmät hiljaiset alueet häviäisivät tai vaarantuisivat tämän suunnitelman toteutuessa. Esimerkiksi kaikki Hietaharjunkankaan tuulivoimalat on sijoitettu hiljaiselle alueelle tai aivan hiljaisen alueen tuntumaan.
7. suunnitelmassa tuulivoimaloita on sijoitettu lähelle suojelualueita.
8. myös tämän suunnitelma vaikuttaa heikentävästi kulttuurimaisemaan. Vaikutus on arvioitu kohtalaiseksi ja muutos keskisuureksi.

Vaihtoehto VE0 suojaa parhaiten kunnan länsiosan luontoaluetta. Siksi tämä on se vaihtoehto, jota Suomen-
selän Luonnonystävät ry kannattaa. Vaihtoehdon toteutuminen

1. mahdollistaa tärkeän, metsäisen yhteyden säilymistä katkeamattomana Kuortaneen länsilaidan erämaa-alueelta Alavuden puolelle Larvanevan suojelualueelle.
2. vähentää metsäluonnon pirstoutumista.
3. mahdollistaa erämaalajiston menestymisen
4. varmistaa sen, että Kuortaneen länsiosan isot, hiljaiset alueet säilyttävät arvonsa.
5. isojen petolintujen mahdollisten saalistuslentojen sekä muiden lintujen turvallisuus säilyy ennallaan.
6. muiden eläinten säilyminen alueella säilyy ennallaan.
7. Kuortaneen kunnan merkittävät arvomaisemakohteet säilyttävät arvonsa.

Sähkönsiirtoreitit SVE1, SVE2a, SVE2b, SVE3

Sähkönsiirtoreitti SVE1 ei aiheuta ongelmia luonnolle Kuortaneen puolella.

Muiden sähkönsiirtoreittien sijainnit kaava-alueen pohjoisosassa ovat hyvin ongelmallisia. Nämä reittisuunnitelmat sijoittuvat soidensuojelun täydennysehdotuskohteelle, suojellulle tai suojeltavaksi varatulle alueelle. Leveä (jopa 56–62 metriä) sähkölinja pienentäisi ja pirstoisi suojelualueita. Siirtoreitin rakentaminen heikentäisi niitä suojeluarvoja, minkä perusteella kohteet on suojeltu. Suojelumääräys kieltää toimenpiteet, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Linjan lähialueella on liito-oravareviiri. Linja katkaisisi yhteyden reviirin länsipuolisiin metsiin, mikä voi heikentää reviiriä. Linjan sijoittuminen lisää isojen petolintujen uhkaa törmätä lankoihin.

Sähkönsiirtoreiteille (SVE2a, SVE2b ja SVE3) olisi tarvittaessa kaiketi ollut löydettävissä sellainenkin sijainti, missä ei synny näin vakavaa ristiriitaa suojelun ja luontoarvojen kanssa.